

**REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
W PILE**

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU URZĄDZENIA LASU
NADLEŚNICTWA WAŁCZ**

Na okres od 1.01.2025 do 31.12.2034

Opracowanie

Szczecinek 2024

Wykonano na zlecenie
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile

Wykonawca
Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Szczecinku
ul. Koszalińska 91B, 78-400 Szczecinek
tel. (94) 37 408 05, faks (94) 37 408 05
e-mail: sekretariat@szczecinek.buligl.pl

Opracowanie
Paweł Sypuła
Bartłomiej Sobczak

Kierowanie projektem
Maciej Jakubiec

Kontrola końcowa
Tomasz Babiak

SKOROWIDZ

1. WSTĘP.....	5
1.1. Streszczenie	5
1.2. Wykaz stosowanych skrótów i terminów	9
2. INFORMACJE OGÓLNE	16
2.1. Podstawa prawna i zakres prognozy	16
2.2. Metody zastosowane przy sporządzaniu Prognozy	20
2.3. Zawartość Planu Urządzenia Lasu.....	21
2.4. Główne cele Planu Urządzenia Lasu	25
2.5. Cele ochrony środowiska, ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia Planu Urządzenia Lasu ...	27
2.6. Powiązania <i>Planu</i> z innymi dokumentami	35
2.7. Metody analizy skutków realizacji postanowień <i>Planu</i> oraz częstotliwość jej przeprowadzania	38
2.8. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	38
3. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA	39
3.1. Ogólna charakterystyka warunków środowiskowych	39
3.1.1. Położenie Nadleśnictwa	39
3.1.2. Lesistość	41
3.1.3. Dominujące funkcje lasów	42
3.2. Walory przyrodniczo-leśne Nadleśnictwa	43
3.2.1. Rzeźba terenu, typy gleb i warunki siedliskowe	43
3.2.2. Zasoby wód powierzchniowych i podziemnych	46
3.2.3. Klimat.....	47
3.2.4. Drzewostany.....	48
3.3. Formy ochrony przyrody występujące na gruntach Nadleśnictwa	56
3.3.1. Rezerваты przyrody	56
3.3.2. Obszary chronionego krajobrazu	62
3.3.3. Obszary Natura 2000	64
3.3.4. Pomniki przyrody.....	71
3.3.5. Ochrona gatunkowa	75
3.3.6. Zestawienie zbiorcze przewidywanego oddziaływania <i>Planu</i> na formy ochrony przyrody	76
3.4. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	79
3.4.1. Obszary Natura 2000	79
3.4.2. Grunty przeznaczone do zalesienia	87
3.4.3. Projekty w zakresie infrastruktury technicznej	88
3.5. Określenie obszarów potencjalnej kolizji między celami ochrony przyrody a gospodarką leśną.....	88
3.6. Istniejące problemy ochrony przyrody istotne z punktu widzenia realizacji <i>Planu</i>	89

3.7. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji <i>Planu</i>	89
4. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE PLANU NA ŚRODOWISKO I OBSZARY NATURA 2000.....	91
4.1. Przewidywane oddziaływanie <i>Planu</i> na środowisko	91
4.1.1. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną.....	91
4.1.2. Oddziaływanie na ludzi	103
4.1.3. Oddziaływanie na zwierzęta, w szczególności na gatunki chronione	104
4.1.4. Oddziaływanie na rośliny, w szczególności na gatunki chronione	117
4.1.5. Oddziaływanie na wodę	119
4.1.6. Oddziaływanie na powietrze	121
4.1.7. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi.....	121
4.1.8. Oddziaływanie na krajobraz	121
4.1.9. Oddziaływanie na klimat.....	123
4.1.10. Oddziaływanie na zasoby naturalne.....	123
4.1.11. Oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej	125
4.1.12. Zestawienie zbiorcze przewidywanego oddziaływania <i>Planu</i> na środowisko.....	130
4.2. Oddziaływanie <i>Planu</i> na obszar specjalnej ochrony.....	131
4.2.1. PLB300012 Puszcza nad Gwdą.....	131
4.3. Oddziaływanie <i>Planu</i> na specjalne obszary ochrony siedlisk.....	140
4.3.1. PLH320055 Jezioro Wielki Bytyń.....	140
4.4. Oddziaływanie <i>Planu</i> na integralność obszarów Natura 2000.....	145
4.4.1. PLB300012 Puszcza nad Gwdą.....	146
4.4.2. PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń.....	148
5. ROZWIĄZANIA I WNIOSKI DO PLANU	150
5.1. Przewidywane rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań <i>Planu</i> na środowisko	150
5.2. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zastosowanych w <i>Planie</i> , uzasadnienie ich wyboru oraz opis metod oceny wyboru	153
6. ZAŁĄCZNIKI	157
6.1. Oświadczenie autora raportu.....	157
6.2. Mapa siedlisk przyrodniczych i gatunków naturalnych na tle planowanego użytkowania rębego i gruntów przeznaczonych do zalesienia.....	158
6.3. Mapa form ochrony przyrody na tle planowanego użytkowania rębego i gruntów przeznaczonych do zalesienia	158

1. WSTĘP

1.1. Streszczenie

Podstawowymi dokumentami formalno-prawnymi opracowania *Prognozy* są *Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U., 2021, poz. 247), a także pisma Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, znak WOPN.411.133.2022.KM z dnia 3 listopada 2022 r. dotyczące uzgodnienia przedłożonego zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko sporządzanej do projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Wałcz na lata 2025-2034.

Prognozę sporządzono do projektu „Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Wałcz na okres od 1.01.2025 r. do 31.12.2034 r.” zwanego dalej *Planem*.

Plan został opracowany na 10 lat zgodnie z wymogami szeregu ustaw, rozporządzeń, instrukcji oraz wytycznych, z uwzględnieniem:

- przyrodniczych i ekonomicznych warunków gospodarki leśnej,
- celów i zasad gospodarki leśnej oraz sposobów ich realizacji, określonych dla każdego drzewostanu i urządzanego obiektu, z uwzględnieniem lasów ochronnych.

W skład *Planu* wchodzi następujące części:

- opis lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia, zawierający szczegółowe dane inwentaryzacyjne oraz zaprojektowane wskazania gospodarcze,
- elaborat, zawierający opisanie ogólne stanu lasu, analizę gospodarki leśnej w minionym okresie, podstawy gospodarki przyszłego okresu oraz sposoby ich realizacji,
- zestawienie zadań do wykonania w bieżącym 10-leciu,
- program ochrony przyrody, zawierający kompleksowy opis stanu przyrody, podstawowe zadania oraz sposoby realizacji tych zadań,
- mapy tematyczne.

Plan jest zasadniczym dokumentem z zakresu leśnictwa, na podstawie którego prowadzi się trwale zrównoważoną gospodarkę leśną. Sporządzenie tego dokumentu jest obligatoryjnym wymogiem prawnym w stosunku do lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, którymi zarządza Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe. Minister właściwy do spraw środowiska zatwierdza plan urządzenia lasu i nadzoruje jego wykonanie.

Jednym z głównych celów *Planu* jest dostosowanie działań Nadleśnictwa do określonych wymogów dotyczących prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej

ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym. W *Prognozie* przeanalizowano cele ochrony środowiska, zawarte w różnego rodzaju konwencjach, dyrektywach, politykach i programach w odniesieniu do zapisów zawartych w *Planie*. Przeanalizowano również powiązania *Planu* z dokumentami dotyczącymi obszaru Nadleśnictwa, aby wykluczyć łączny negatywny wpływ na środowisko.

W *Prognozie* przedstawiono metody, jakie posłużyły do wykonania analiz wpływu zapisów *Planu* na środowisko oraz obszary Natura 2000. Przedstawiono również propozycje dotyczące monitorowania zadań określonych w decyzji Ministra Środowiska o zatwierdzeniu Planu Urządzenia Lasu.

Ze względu na umiejscowienie obszaru Nadleśnictwa nie przeprowadzono oceny oddziaływania transgranicznego, o którym mówi ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Do ogólnej charakterystyki obszaru Nadleśnictwa oraz opisu jego walorów przyrodniczo-leśnych wykorzystano dane zamieszczone w programie ochrony przyrody i elaboracie.

Na gruntach Nadleśnictwa Wałcz występują następujące rodzaje chronionych obiektów przestrzennych i punktowych, powołanych na podstawie ustawy o ochronie przyrody:

- rezerваты przyrody: „Glinki”, „Wielki Bytyń” i „Golcowe Bagno”
- Obszar Chronionego Krajobrazu: „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy”;
- obszary Natura 2000:
 - ptasi: PLB300012 Puszcza nad Gwdą;
 - siedliskowy: PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń;
- pomniki przyrody: 33 obiekty, w tym: pojedyncze drzewa (21 szt.), 11 grup drzew, 1 pomnik przyrody nieożywionej - głaz narzutowy;
- ochrona gatunkowa: 13 stref.

Na podstawie niektórych elementów charakteryzujących drzewostany (gatunki panujące, struktura wiekowa, typy siedliskowe lasu, powierzchnia drzewostanów dojrzałych i ponad 100-letnich), przedstawiono stan środowiska na gruntach Nadleśnictwa położonych w zasięgu obszarów Natura 2000.

Spośród obszarów potencjalnej kolizji między celami ochrony przyrody a gospodarką leśną wymieniono realizację użytkowania rębego w drzewostanach ze stwierdzonymi stanowiskami gatunków chronionych, zmianę w wyniku realizacji ustaleń *Planu* struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów na siedliskach przyrodniczych i z roślinami chronionymi

lub miejscami przebywania zwierząt, ewentualne stosowanie składów gatunkowych upraw niedostosowanych do siedlisk przyrodniczych.

Do głównych problemów ochrony przyrody, istotnych podczas realizacji *Planu*, zaliczono: brak dokładnej inwentaryzacji flory i fauny, brak szczegółowych oficjalnych wytycznych dotyczących sposobów ochrony gatunków lub siedlisk przyrodniczych.

Podkreślono, że trwale zrównoważona gospodarka leśna jest możliwa tylko przy przestrzeganiu zapisów zawartych w *Planie*, a odstępianie od realizacji tych ustaleń niesłoby bardzo niekorzystne zmiany w środowisku.

Podczas analizy przewidywanego oddziaływania *Planu* na środowisko rozpatrzono:

- oddziaływanie na różnorodność biologiczną, na którą składa się różnorodność gatunkowa, genetyczna i ekosystemów – przeanalizowano wpływ ustaleń *Planu* na chronione siedliska przyrodnicze (dobór składu gatunkowego, rodzaje planowanych zadań w drzewostanach na siedliskach przyrodniczych);
- oddziaływanie na ludzi – wskazano obszary w *Planie*, które mogą być pomocne w podkreślaniu walorów turystyczno-rekreacyjnych Nadleśnictwa, zwrócono uwagę na termin prowadzenia prac leśnych w drzewostanach bezpośrednio otaczających ośrodki wypoczynkowe;
- oddziaływanie na zwierzęta i rośliny – na podstawie list gatunkowych oraz planowanych zabiegów w drzewostanach określono przewidywany wpływ *Planu* i wskazano gatunki, dla których należy zastosować środki łagodzące;
- oddziaływanie na wodę – wskazano zapisy *Planu*, które przyczyniają się do ograniczenia degradacji stosunków wodnych (pasy ochronne wzdłuż cieków i zbiorników wodnych, wytyczne dla Nadleśnictwa przedstawione w programie ochrony przyrody);
- oddziaływanie na powietrze, powierzchnię ziemi, klimat – nie stwierdzono możliwego wpływu na te elementy środowiska;
- oddziaływanie na krajobraz – podkreślono kształtowanie przestrzeni podczas planowania cięć rębnych, dbanie o estetykę ściany lasu, o urozmaicenie gatunkowe i wiekowe drzewostanów;
- oddziaływanie na zasoby naturalne – realizacja zapisów *Planu* zapewnia trwałość lasów i ciągłość ich użytkowania;
- oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej – ustalenia *Planu* nie będą miały negatywnego wpływu na te elementy, przedstawienie informacji w programie ochrony przyrody oraz w opisach taksacyjnych (np. opisanie stanowisk archeologicznych) mogą przyczynić się do ochrony tych miejsc.

W *Prognozie* szczegółowo przeanalizowano wpływ realizacji ustaleń *Planu* na

określone dla poszczególnych obszarów Natura 2000 przedmioty ochrony.

Oddziaływanie *Planu* na obszary siedliskowe określono na podstawie analizy wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na siedliska i gatunki, dla których ochrony powołano te obszary. Wykazano, że realizacja *Planu* przyczyni się do polepszenia stanu siedlisk przyrodniczych oraz nie pogorszy warunków bytowania zwierząt. *Plan* nie będzie miał znacząco negatywnego oddziaływania na przedmioty ochrony tych obszarów.

Przeanalizowano również wpływ *Planu* na integralność obszarów Natura 2000. Wykazano, że ustalenia zawarte w tym dokumencie nie naruszają *spójności czynników strukturalnych i funkcjonalnych warunkujących zrównoważone trwanie populacji gatunków lub siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których wyznaczono obszary Natura 2000*.

Na podstawie analizy zaplanowanych działań wytypowano obszary możliwego negatywnego wpływu zabiegów oraz przedstawiono propozycje ograniczenia tego wpływu. Zwrócono uwagę na właściwe prowadzenie prac leśnych w drzewostanach ze stwierdzonymi stanowiskami roślin i zwierząt chronionych oraz przedstawiono propozycję stosowania środków łagodzących negatywne skutki działań gospodarczych. Zaproponowano ograniczenia w prowadzeniu prac w okresie wakacyjnym w pobliżu ośrodków wypoczynkowych. Podkreślono konieczność ochrony leśnych i nieleśnych siedlisk przyrodniczych oraz stanowisk archeologicznych.

Przy tworzeniu *Planu* na każdym etapie rozważano stosowanie różnych wariantów alternatywnych, aby zapewnić realizację przyjętych celów zgodnie z aktualnymi przepisami prawa, instrukcjami i wytycznymi.

Wariantowanie było rozpatrywane na posiedzeniu KZP przy ustalaniu wytycznych do projektu planu u.l., przy prowadzeniu kontroli i uzgodnień między wykonawcą oraz przedstawicielami Nadleśnictwa i RDLP w Pile (szczególnie podczas sporządzania optymalnego projektu użytkowania zasobów drzewnych), przy tworzeniu programu ochrony przyrody, przy ustaleniach dotyczących końcowych prac kameralnych i ostatecznego zestawienia *Planu* przyjętych na NTG. Pewnym modyfikacjom ustalenia *Planu* zostały poddane również w trakcie opracowywania niniejszej *Prognozy*.

Wyniki przeprowadzonej *Prognozy* pozwalają stwierdzić, że realizacja *Planu* nie będzie prowadziła do znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko oraz obszary Natura 2000.

1.2. Wykaz stosowanych skrótów i terminów

- Adres leśny** – identyfikuje jednoznacznie każde wydzielenie na terenie Lasów Państwowych, zapis 08-11-1-06-105 -a -00 oznacza, że wydzielenie znajduje się na terenie RDLP Piła (08), Nadleśnictwa Wałcz (11), obrębie leśnym Wałcz (1), leśnictwie Rudnica (06), oddziale (105), pododdziale (a), wydzieleniu (00).
- Baza danych** – baza w formacie .mdb (*MS Access*) zawierająca szczegółowe dane opisu lasu wykonanego w trakcie prac nad planem urządzenia lasu, zawierająca również planowane zabiegi gospodarcze;
- CP** – czyszczenia późne – są to prace pielęgnacyjne wykonywane w okresie młodnika (zasadniczo 11 – 20 lat); mające na celu utrzymanie zwarcia, kształtowanie składu gatunkowego i form zmieszania zgodnie z warunkami naturalnymi oraz zapewnienie stabilności szybko przyrastającego wówczas drzewostanu;
- Data aktualizacji SDF** – data ostatniego wprowadzenia zmian do formularza, z wykorzystaniem formatu <miesiąc – rok>, gdy informacje były aktualizowane wielokrotnie, pole to zawiera datę ostatniej aktualizacji;
- Drzewo mateczne** – drzewo o najwyższych walorach genetycznych, wykorzystywane do pozyskiwania leśnego materiału rozmnożeniowego; ewidencję drzew matecznych prowadzi Nadleśnictwo, Biuro Nasiennictwa Leśnego (BNL) i Instytut Badawczy Leśnictwa (IBL);
- Drzewostan zachowawczy** – drzewostan wydzielony dla zachowania zagrożonych populacji drzew leśnych rodzimych proveniencji; ewidencję prowadzi Nadleśnictwo, BNL i IBL;
- Dyrektywa ptasia** – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;
- Dyrektywa siedliskowa** – Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory;
- Gatunek o priorytetowym znaczeniu dla Wspólnoty*** - gatunek zagrożony, w odniesieniu do którego Wspólnota ponosi szczególną odpowiedzialność z powodu wielkości jego naturalnego zasięgu mieszczącego się na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej. W dokumencie wszystkie gatunki o priorytetowym znaczeniu zostały oznaczone*;
- GDN** – gospodarczy drzewostan nasienny – drzewostan o najlepszych cechach fenotypowych, dostarczający Nadleśnictwu nasion na potrzeby odnowieniowe i zalesieniowe; ewidencję prowadzi Nadleśnictwo i BN;

- Klasa wieku** – umowny, 20-letni okres, umożliwiający zbiorcze grupowanie drzewostanów według ich wieku; w praktyce leśnej wprowadzono pojęcie klas i podklas wieku (np. Ia podklasa to drzewostany w wieku 1-10 lat, Ib podklasa – 11-20 lat, IIa podklasa – 21-30 lat, itd.);
- KO** – klasa odnowienia – typ budowy pionowej drzewostanów, w których ma miejsce równoczesne użytkowanie i odnawianie pod osłoną drzewostanu macierzystego, o stanie odnowienia pozwalającym przejść do kolejnych etapów jego pielęgnacji;
- KDO** – klasa do odnowienia – typ budowy pionowej drzewostanów, w których ma miejsce równoczesne użytkowanie i odnawianie pod osłoną drzewostanu macierzystego, o stanie odnowienia nie spełniającym jeszcze zakładanych wymogów;
- KPZL** – Krajowy Program Zwiększania Lesistości;
- KZP** – Komisja Założeń Planu;
- Martwe drewno** – martwe i obumierające drzewa, ich części oraz martwe części żywych drzew;
- NTG** – Narada Techniczno – Gospodarcza;
- Obszar Natura 2000** – obszar specjalnej ochrony ptaków (wyznaczany na podstawie Dyrektywy ptasiej), specjalny obszar ochrony siedlisk lub obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (wyznaczane na podstawie Dyrektywy siedliskowej); utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty;
- Ocena ogólna wartości obszaru dla zachowania typu siedliska wg SDF** – ocena ogólna wartości dla zachowania danego typu siedliska jest wypadkową kryteriów, takich jak: pokrycie procentowe obszaru przez siedlisko, reprezentatywność, względna powierzchnia, stan zachowania struktury i funkcji; ocena przyjmuje jedną z wartości: A – znakomita, B – dobra, C – znacząca;
- Ocena ogólna wartości obszaru dla zachowania gatunku wg SDF** – globalna ocena wartości obszaru dla ochrony danego gatunku jest wypadkową kryteriów, takich jak: względna wielkość populacji, jej izolacja i stan zachowania siedlisk istotnych dla gatunku oraz dodatkowych czynników mogących mieć wpływ na zachowanie gatunku; wartość tę ocenia się wg trzystopniowej skali: A- znakomita, B – dobra, C- znacząca;
- OSO** – obszar specjalnej ochrony ptaków – obszar wyznaczony, zgodnie z Dyrektywą ptasią, do ochrony populacji dziko występujących ptaków jednego lub wielu gatunków, w którego granicach ptaki mają korzystne warunki bytowania w ciągu całego życia,

w dowolnym jego okresie albo stadium rozwoju;

OZW – obszar mający znaczenie dla Wspólnoty – zatwierdzony przez Komisję Europejską w drodze decyzji projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk, który w znaczący sposób przyczynia się do zachowania lub odtworzenia stanu właściwej ochrony siedliska przyrodniczego lub gatunku będącego przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także może znacząco przyczynić się do spójności sieci obszarów Natura 2000 i zachowania różnorodności biologicznej w obrębie danego regionu biogeograficznego;

PEP – Polityka Ekologiczna Państwa;

Plan – projekt Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Wałcz na okres od 1.01.2025 r. do 31.12.2034 r.

Plantacyjna uprawa nasienna – uprawa z nasion pochodzących z wolnego zapylenia drzew matecznych, izolowana przed zapyleniem z zewnątrz, której celem jest dostarczanie nasion o ulepszonych cechach dziedzicznych na potrzeby gospodarcze; ewidencję prowadzi Nadleśnictwo, BNL i IBL;

POP – Program ochrony przyrody;

POŚ – Program Ochrony Środowiska;

Prognoza – prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Wałcz na okres od 1.01.2025 r. do 31.12.2034 r.

PZO – plan zadań ochronnych obszaru Natura 2000 ustanawiany przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska w formie zarządzenia. Dokument ten określa działania służące utrzymaniu i przywracaniu do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla ochrony których wyznaczono dany obszar Natura 2000. Szczegółowy tryb sporządzania i zakres prac określa rozporządzenie Ministra Środowiska z 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000;

Rębnia – określa zasady wykonywania całego zespołu czynności, które mają na celu stopniową przemianę pokoleń w lesie w sposób zapewniający równoczesne usuwanie drzew lub drzewostanów, tworzenie najkorzystniejszych warunków dla zainicjowania i rozwoju nowego pokolenia drzew pożądanych gatunków, kształtowanie odpowiedniej budowy drzewostanu, zapewnienie naturalnej różnorodności biologicznej i trwałości w zmieniających się warunkach środowiska; w zależności od sposobu cięcia, stwarzającego różne możliwości osłony odnowienia przez starodrzew, rozróżnia się dwie grupy rębni, tj. **rębnię zupełną** oznaczoną symbolem I i **rębnię złożoną** oznaczone symbolami II – V;

- Rb I** – zalecana dla gatunków światłożądnych - odznacza się jednorazowym usunięciem całego drzewostanu z określonej powierzchni z ewentualnym pozostawieniem nasienników, przestojów lub biogrup drzewostanu rębego; na otwartej powierzchni zrębowej w wyniku przeważnie sztucznego odnowienia gatunków światłożądnych powstają przestrzennie rozgraniczone uprawy równowiekowe; rodzaje rębni – Rb Ia (do 6 ha), Ib (do 4 ha), Ic (do 2 ha);
- Rb II** – odznacza się regularnie rozłożonym użytkowaniem drzewostanu na określonej powierzchni i prowadzonym z zastosowaniem cięć częściowych, w średnim lub długim okresie odnowienia; odnowienie naturalne przeważnie gatunków ciężkonasiennych, dokonuje się obsiewem górnym pod osłoną drzewostanu macierzystego; wykorzystuje się zasadniczo jeden rok nasienny (wyjątkowo dalsze lata dobrego urodzaju), a powstałe odnowienie łącznie z niezbędnymi uzupełnieniami (gatunkami światłożądnymi po cięciu uprzątającym) tworzą młodnik o stosunkowo niewielkim zróżnicowaniu wieku i wysokości; rębnia częściowa może być stosowana również w drzewostanach złożonych z gatunków światłożądnych, odnawianych naturalnie i sztucznie w krótkim okresie odnowienia;
- Rb III** – polega na jednorazowym lub stopniowym wykonywaniu w dojrzałym lub przebudowywanym drzewostanie gniazd o wielkości 5-50 arów, z osłoną górną lub bez osłony - zależnie od wymagań ekologicznych odnawianych gatunków drzew; powstające - pod osłoną boczną lub górną - odnowienie naturalne bądź sztuczne, wymagające osłony w okresie młodocianym, tworzy w zasadzie jednogatunkowe kępy przewyższające wysokością o 1-3 m późniejsze odnowienie naturalne bądź sztuczne, powstające na powierzchni między gniazdami;
- Rb IV** – polega na stosowaniu w drzewostanie na tej samej powierzchni manipulacyjnej różnego rodzaju cięć odnowieniowych i tworzeniu ośrodków odnowienia, poszerzanych następnie cięciami brzegowymi w ciągu zazwyczaj długiego okresu odnowienia, które prowadzą do nierównomiernego, rozłożonego w czasie przerzedzenia drzewostanu; w rębni tej wykorzystuje się kilka lat nasiennych; efektem tych rębni są drzewostany mieszane, różnowiekowe o złożonej budowie przestrzennej;
- Rb V** – polega na prowadzeniu w sposób ciągły cięcia przerębowego na całej powierzchni drzewostanu (powierzchni kontrolnej); proces odnowienia naturalnego odbywa się nieprzerwanie, a naloty i podrosty korzystają trwale z osłony drzewostanu; drzewostan zagospodarowany rębnią przerębową powinien cechować się równomiernym rozmieszczeniem zapasu na całej powierzchni, zwarcie pionowym lub schodkowym

oraz maksymalnym wypełnieniem przestrzeni koronami drzew w różnym wieku;

RDLP – Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych;

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska;

Różnorodność biologiczna - zróżnicowanie żywych organizmów występujących w ekosystemach, w obrębie gatunku i między gatunkami oraz zróżnicowanie ekosystemów;

SDF – Standardowy Formularz Danych;

Siedliska i gatunki naturowe – siedliska i gatunki wymienione w Załączniku I lub II Dyrektywy Siedliskowej a także Załączniku I Dyrektywy Ptasiej, dla których ochrony tworzy się obszary Natura 2000;

Siedlisko o priorytetowym znaczeniu dla Wspólnoty* – siedlisko przyrodnicze zagrożone zanikiem na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej, za którego ochronę Wspólnota ponosi szczególną odpowiedzialność z powodu wielkości jego naturalnego zasięgu mieszczącego się na terytorium tych państw. W dokumencie wszystkie siedliska o priorytetowym znaczeniu zostały oznaczone*;

SILP – System Informatyczny Lasów Państwowych – baza danych i oprogramowanie służące bieżącej pracy, planowaniu, kontrolowaniu w Nadleśnictwie;

SOO – specjalny obszar ochrony siedlisk – obszar wyznaczony zgodnie z Dyrektywą Siedliskową, w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych lub populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin lub zwierząt lub w celu odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tych gatunków;

Stan zachowania/stan ochrony gatunku w obszarze Natura 2000 – ustalany jest na podstawie parametrów: populacja, siedlisko oraz szanse zachowania gatunku, ocenianych odrębnie wg skali: FV właściwy, U1 niezadowalający, U2 zły, lub XX w przypadku braku danych. W PAF informacje nt. stanu zachowania danego gatunku w kraju przyjęto w oparciu o dane przekazane w raporcie w 2013 r. do KE z wdrażania zapisów art. 17 Dyrektywy Siedliskowej;

Stan zachowania/stan ochrony siedliska przyrodniczego w obszarze Natura 2000 – ustalany jest na podstawie parametrów: powierzchnia siedliska, struktura i funkcja oraz szanse zachowania siedliska, ocenianych odrębnie wg. skali: FV właściwy, U1 niezadowalający, U2 zły lub XX w przypadku braku danych. W PAF informacje nt. stanu zachowania danego siedliska przyrodniczego w kraju przyjęto w oparciu o dane przekazane w raporcie w 2013 r. do KE z wdrażania zapisów art. 17 Dyrektywy siedliskowej;

Starodrzew - drzewa lub drzewostan wykazujący osłabienie funkcji życiowych wskutek późnego wieku;

TD – typ drzewostanu – określa przyszły (w wieku dojrzałości drzewostanu) skład gatunkowy; najczęściej zapisywany jest np. w postaci So-Db, co oznacza, że dojrzały drzewostan powinien składać się głównie z dębów z udziałem sosny; odpowiednio do funkcji lasu typ drzewostanu może przyjmować kierunek gospodarczy lub ochronny;

TSL – typ siedliskowy lasu – podstawowa jednostka w klasyfikacji siedlisk leśnych, obejmująca powierzchnie leśne o zbliżonych warunkach siedliskowych, wykazujące podobne, potencjalne możliwości produkcyjne; diagnoza typów siedliskowych lasu jest wykorzystywana przy planowaniu i doborze gatunków drzew preferowanych w danych warunkach siedliska;

TP – trzebieże późne – są to prace pielęgnacyjne wykonywane w okresie dojrzałości drzewostanu (zasadniczo od 41 lat); celem TP jest doprowadzenie drzewostanu do etapu finalnego, jakim jest drzewostan dojrzały do odnowienia; drzewostan taki powinien cechować się pożądanym składem gatunkowym, wysoką jakością i pełnym zadrzewieniem;

TW – trzebieże wczesne – są to prace pielęgnacyjne wykonywane w okresie dojrzewania drzewostanu (zasadniczo 21 – 40 lat); celem TW jest kształtowanie jakości i produktywności drzewostanu, który powinien wówczas osiągnąć pożądaną skład gatunkowy zgodny z celem hodowlanym, cechować się wymaganą liczbą drzew dorodnych i pełnym zadrzewieniem;

Uprawa pochodna – uprawa założona z nasion pochodzących z WDN-ów, plantacji nasiennych i plantacyjnych upraw nasiennych w celu zachowania wartościowych genotypów zapewniających powstanie drzewostanów o wysokiej jakości hodowlanej i technicznej; ewidencję prowadzi Nadleśnictwo;

WDN – wyłączony drzewostan nasienny – drzewostan wyłączony z użytkowania rębego, uznany komisyjnie za nasienny, będący cennym źródłem pozyskiwania nasion z najbardziej wartościowych, rodzimych ekotypów drzew; ewidencję WDN-ów prowadzi Nadleśnictwo, Biuro Nasiennictwa Leśnego BNL i IBL;

Właściwy stan ochrony gatunku – stan, w którym dynamika liczebności populacji wskazuje, że gatunek utrzymuje się w dłuższej perspektywie czasowej, jako trwałe i biologicznie żywotny składnik swych naturalnych siedlisk, naturalny zasięg występowania gatunku nie zmniejsza się i nie ma podstaw, by sądzić, że będzie się zmniejszała

w przewidywalnej przyszłości oraz istnieje i prawdopodobnie będzie istnieć wystarczająco duża powierzchnia siedlisk niezbędnych dla długotrwałego zachowania populacji;

Właściwy stan ochrony siedliska przyrodniczego – stan, w którym naturalny zasięg siedliska jest stały lub powiększa się, siedlisko zachowuje specyficzną strukturę i funkcje, konieczne dla jego trwania w dłuższej perspektywie czasowej i są podstawy do przypuszczenia, że zachowa je w dającej się przewidzieć przyszłości, a także właściwy jest stan ochrony typowych dla niego gatunków;

Źródła nasion – drzewa lub drzewostany wytypowane w Nadleśnictwie, przeznaczone do pobierania nasion na bieżące potrzeby odnowieniowe i zalesieniowe; ewidencję prowadzi Nadleśnictwo i BNL.

2. INFORMACJE OGÓLNE

2.1. Podstawa prawna i zakres prognozy

Konieczność sporządzania dokumentu mającego na celu dokonanie oceny oddziaływania na środowisko planu lub programu wynika z przepisów prawa wspólnotowego, w szczególności z wymienionych dalej dyrektywy siedliskowej i dyrektywy w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko SEA. Natomiast na gruncie prawa krajowego, podstawy ku temu oraz szczegółowe uwarunkowania zawarte są w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r., poz. 1094), dalej: ustawa OOŚ. W art. 46 określono, dla jakich projektów dokumentów przeprowadza się strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko. Plan urządzenia lasu, ze względu na swą zawartość i zakres planowanych działań może spełniać warunki określone w ust. 2 lub 3 tego artykułu.

Art. 46 pkt 2 stanowi, iż obowiązkowi przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko podlegają projekty „*polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie (...) leśnictwa (...) opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko*”. Ustęp 3 tego artykułu stwierdza natomiast, że obowiązkowi takiemu podlegają również plany „*(...) których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony*”.

Ustawa OOŚ obliguje zatem sporządzających projekty planów urządzenia lasu do przeprowadzenia oceny oddziaływania realizacji takiego planu na środowisko.

Zgodnie z art. 51 ustawy OOŚ, organ opracowujący projekt planu sporządza Prognozę zawierającą następujące elementy:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- f) oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów –

kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy.

Prognoza określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji
- d) projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- e) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- f) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne,

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji

projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Stosownie do treści art. 53. ustawy OOS, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w Prognozie zostaje uzgodniony z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska oraz państwowym wojewódzkim inspektorem sanitarnym.

W toku prac nad dokumentacją dla ocenianego projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Wałcz, uzgodnienia takie uzyskano. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu uzgodnił zakres i stopień szczegółowości Prognozy dla **części województwa wielkopolskiego** pismem z dnia 28 października 2022 r., znak: WPN-I.411.23.2022.MO, Natomiast Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie dla **części woj. zachodniopomorskiego** w piśmie z dnia 3 listopada 2022 r., przedstawił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Wałcz na lata 2025-2034.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie wskazał, że Prognoza powinna być opracowana zgodnie z art.51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy oos.

I. W prognozie należy przeanalizować wpływ ustaleń PUL na poszczególne elementy środowiska, a szczególną uwagę należy zwrócić na oddziaływanie zaplanowanych zabiegów na:

- 1) gatunki ptaków oraz ich siedliska, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 Puszcza nad Gwdą PLB300012.
- 2) siedliska przyrodnicze oraz gatunki, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 Jezioro Wielki Bytyń PLH320011. Analiza wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na siedliska przyrodnicze, powinna zawierać m.in. ocenę wpływu pod kątem zgodności przewidzianych w planie typów gospodarczych drzewostanów i zalecanych składów gatunkowych ze składami odpowiednimi dla siedlisk, zmian struktury wiekowej i występowania/wprowadzania gatunków obcych geograficznie i ekologicznie.

- 3) cele i przedmioty ochrony rezerwatów przyrody: „Wielki Bytyń”, „Glinki”, „Golcowe Bagno”;
 - 4) walory przyrodniczo krajobrazowe obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Wałec-
kie i Dolina Gwdy”;
 - 5) użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody znajdujące się w granicach obszaru objętego PUL;
 - 6) siedliska przyrodnicze oraz stanowiska gatunków roślin, grzybów i zwierząt objęte ochroną gatunkową, w tym na gatunki objęte ochroną strefową.
 - 7) analizę zgodności planowanych zabiegów gospodarczych z materiałami do planów za-
dań ochronnych dla obszarów Natura 2000.
 - 8) informacje o działaniach ochronnych wynikających z ustanowionego planu zadań
ochronnych, jeżeli podmiotem odpowiedzialnym za realizację działań jest właściwy
miejscowo nadleśniczy.
 - 9) W prognozie należy przeprowadzić także ocenę projektu planu w kontekście zakazów,
nakazów, ograniczeń i zaleceń wynikających z aktów prawnych obowiązujących w sto-
sunku do obszarów Natura 2000 (plany zadań ochronnych), rezerwatów przyrody (plany
ochrony, zadania ochronne), obszarów chronionego krajobrazu (Uchwała
Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września
2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu- Dz. Urz. Woj. Zach z 2021 r. poz.
2091), użytków ekologicznych i pomników przyrody (uchwały powołujące użytki eko-
logiczne i pomniki przyrody).
 - 10) Należy przedstawić na załączniku graficznym do prognozy, lokalizację terenów objętych
PUL w odniesieniu do obszarów Natura 2000 i innych form ochrony przyrody, chronio-
nych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków objętych ochroną.
- II. Ponadto prognoza powinna zawierać opis środowiska przyrodniczego terenu objętego PUL
ze szczególnym uwzględnieniem siedlisk przyrodniczych oraz gatunków objętych ochroną na
podstawie:
- 1) Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk
przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty,
a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia
jako obszary Natura 2000 (Dz.U. z 2014 r. poz. 1713).
 - 2) Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony
gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409);
 - 3) Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony

- gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408);
- 4) Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183 ze zm.);

2.2. Metody zastosowane przy sporządzaniu Prognozy

Do określenia przewidywanego oddziaływania ustaleń *Planu* na środowisko i obszary Natura 2000 w granicach terytorialnego zasięgu Nadleśnictwa zastosowano metody eksperckie z wykorzystaniem zapisów w formie macierzy.

Dla scharakteryzowania stanu środowiska sporządzono odpowiednie tabele i zestawienia porównawcze a także stosowne analizy dotyczące lasów całego Nadleśnictwa oraz odrębnie gruntów w zasięgu każdego z obszarów Natura 2000.

Przy sporządzaniu *Prognozy* wykorzystano dane zebrane na potrzeby opracowanego *Planu*, które zostały zamieszczone w elaboracie, programie ochrony przyrody oraz opisie taksacyjnym lasu. Informacje te dotyczą głównie lokalizacji siedlisk przyrodniczych i gatunków chronionych.

Głównym elementem, który potencjalnie może mieć znaczący wpływ na środowisko są planowane zabiegi gospodarcze określone dla poszczególnych drzewostanów, dlatego też podstawową metodą analizy jest porównanie rozmieszczenia tych zabiegów z danymi o elementach środowiska przyrodniczego.

Przygotowując metodykę opracowania *Prognozy* przyjęto, że analizy powinny zapewnić:

- identyfikację potencjalnych obszarów konfliktów przyrodniczo-przestrzennych,
- identyfikację i eliminację na obecnym etapie opracowywania *Planu* konkretnych zadań gospodarczych, których negatywne skutki środowiskowe mogłyby być w sprzeczności z wymogami prawa,
- wskazanie metod ograniczania negatywnego wpływu zadań gospodarczych ujętych w *Planie*,
- określenie listy wskaźników i mierników pozwalających monitorować i oceniać prawidłowość realizacji *Planu*,
- określenie obszarów niepewności analizy w ramach opracowywania *Prognozy*.

Do analiz wykorzystano:

- zestawienie danych uzyskanych z bazy programu TAKSATOR zawierających rodzaj planowanych zabiegów w drzewostanach, w których zlokalizowano siedliska przyrodnicze, stanowiska roślin lub miejsca bytowania zwierząt;

- materiały kartograficzne.

W pierwszej kolejności dokonano wytypowania potencjalnych obszarów konfliktów przyrodniczo-przestrzennych, czyli wyłączeń, w których zinwentaryzowano stanowiska gatunków chronionych oraz siedliska przyrodnicze i zawarte w *Planie* wskazania gospodarcze dotyczące tych wyłączeń. Następnie szczegółowo przeanalizowano stopień wpływu planowanego zabiegu na określony drzewostan, siedlisko przyrodnicze lub miejsce występowania gatunku chronionego. Do tego celu posłużyły tabele pomocnicze zawierające sumaryczne zestawienie powierzchni ważniejszych planowanych zabiegów gospodarczych, czyli niektórych zadań z zakresu hodowli lasu (zalesień, odnowień), wskazań gospodarczych dotyczących użytkowania rębного i przedrębного. Część danych przedstawiono graficznie za pomocą diagramów obrazujących rozmiar powierzchniowy zabiegów.

W podobny sposób przeprowadzono odrębne analizy w obszarach Natura 2000.

W *Prognozie* zostały przywołane zestawienia i tabele zamieszczone w programie ochrony przyrody i opisanu ogólnym.

2.3. Zawartość Planu Urządzenia Lasu

Zgodnie z *Instrukcją urządzania lasu* z 2011 r. w skład Planu Urządzenia Lasu nadleśnictwa wchodzi:

- 1) opis taksacyjny lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia według stanu na dzień 1 stycznia pierwszego roku obowiązywania sporządzanego projektu planu urządzenia, a w nim:
 - a) dokładna lokalizacja drzewostanu (adres leśny i administracyjny) oraz rodzaj użytku gruntowego i jego powierzchnia;
 - b) opis siedliska leśnego z uwzględnieniem informacji o terenie, glebie, pokrywie gleby i runie leśnym;
 - c) funkcja lasu i cele gospodarowania: typ drzewostanu (o kierunku gospodarczym lub ochronnym, odpowiednio do funkcji lasu) oraz wiek dojrzałości rębnej drzewostanu;
 - d) opis drzewostanu wraz z liczbowymi elementami jego charakterystyki (średnie wymiary drzew, klasa bonitacji drzewostanu, miąższość grubizny, przyrost miąższości);
 - e) planowane czynności gospodarcze;
- 2) tabele powierzchni i miąższości drzewostanów według klas wieku oraz:
 - a) gatunków drzew w drzewostanie;
 - b) typów siedliskowych lasu;
 - c) klas bonitacji drzewostanów;

- d) funkcji lasów;
- 3) zestawienie powierzchni lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia według rodzajów użytków gruntowych z podziałem na województwa, powiaty i gminy;
- 4) mapa gospodarcza lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia – przy przyjętej technologii leśnej mapy numerycznej, zwanej dalej LMN – obowiązuje na niej zakres informacji odpowiedni dla skali 1: 5000 lub większej;
- 5) ogólny opis lasów i gruntów urządzanego obiektu z uwzględnieniem położenia geograficznego, analizy dotychczasowej gospodarki leśnej (wraz z oceną tej gospodarki dokonaną przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych), opisu stanu lasu i analizy stanu zasobów drzewnych, jak też opisu warunków przyrodniczych i ekonomicznych produkcji leśnej – w praktyce w ogólnym opisie zamieszcza się również cały rozdział dotyczący gospodarki przyszłej, a także protokoły ustaleń komisji założeń planu i narady techniczno-gospodarczej;
- 6) zestawienia powierzchni według czynności gospodarczych, zagregowane z opisów taksacyjnych lub wykazów zadań;
- 7) program ochrony przyrody;
- 8) opis celów i zasad trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej wraz z przewidywanymi sposobami ich realizacji oraz wynikającymi stąd zadaniami dotyczącymi:
 - a) maksymalnej ilości drewna przewidzianej do pozyskania w okresie obowiązywania Planu Urządzenia Lasu zwanej etatem cięć;
 - b) pielęgnowania upraw, młodników i drzewostanów średnich klas wieku (do rozpoczęcia w nich procesu odnowienia z zastosowaniem rębni);
 - c) zalesień i odnowień;
 - d) ukierunkowań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej wraz z odpowiednimi mapami przeglądowymi;
 - e) ukierunkowań z zakresu gospodarki łowieckiej wraz z odpowiednią mapą przeglądową;
 - f) ukierunkowań z zakresu ubocznego użytkowania lasu;
 - g) potrzeb z zakresu infrastruktury technicznej, szczególnie z zakresu turystyki i rekreacji.

Do Planu Urządzenia Lasu – na podstawie odpowiednich przepisów ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz ustawy o ochronie przyrody –

dołącza się również prognozę oddziaływania projektu Planu Urządzenia Lasu na środowisko i obszary Natura 2000, w tym niezbędne zestawienia i mapy.

Zgodnie z „Instrukcją urządzania lasu” wyróżniono w *Planie* następujące części, w zależności od etapu wykonanych prac projektowych oraz sposobów określania wielkości zadań gospodarczych:

- 1) część inwentaryzacyjną, dotyczącą danych wynikających z dokonanego na gruncie wyróżnienia i opisanie typów siedliskowych lasu, drzewostanów oraz innych elementów niezbędnych do sporządzenia projektu Planu Urządzenia Lasu wraz z programem ochrony przyrody, w tym odpowiednie mapy, syntetyczne opisy, zestawienia zbiorcze i tabele;
- 2) część analityczną, dotyczącą analizy gospodarki leśnej za okres obowiązywania poprzedniego planu urządzania wraz z wnioskami na okres przyszły oraz analizy stanu zasobów drzewnych wraz z określeniem kierunku ich rozwoju, a także pożądanego stanu na koniec planowanego okresu;
- 3) część planistyczno – prognostyczną, dotyczącą sformułowania celów oraz zadań ochronnych i gospodarczych, a także sposobów realizacji tych zadań, w tym: wykazy i zestawienia przewidywanych czynności ochronnych oraz gospodarczych, prognozy, symulacje, a także programy wraz z odpowiednimi mapami i syntetycznym opisaniem ogólnym.

Zakres i wymagana forma dokumentacji urzędzeniowej i wydruku map została ustalona na KZP dla Nadleśnictwa.

Najbardziej istotnym elementem *Planu*, podlegającym ocenie wpływu na środowisko, są wskazania gospodarcze, będące podstawą do określenia zadań gospodarczych na najbliższy (w zasadzie 10-letni) okres obowiązywania Planu Urządzenia Lasu. Zadania gospodarcze są elementem obligatoryjnym zatwierdzanym decyzją Ministra Środowiska, natomiast wskazania gospodarcze są propozycją wykonania pewnych czynności w każdym konkretnym wyłączeniu, w celu osiągnięcia założeń i celów *Planu*. Propozycja ta jest przez gospodarza terenu na bieżąco weryfikowana i wykonywana na podstawie aktualnego stanu lasu oraz bieżących potrzeb.

Poziom szczegółowości zaprojektowanych czynności jest różny. Elementem *Planu*, który podlega ocenie, jest część planistyczna. Aby wykonać prawidłową ocenę wpływu na środowisko należy poznać stopień szczegółowości każdego rodzaju czynności, z jakim zostały one zapisane w *Planie*.

Stopnie szczegółowości wskazań gospodarczych, zadań i innych ustaleń *Planu*

Rodzaj czynności lub zapis w <i>Planie</i>	Szczegółowość informacji zapisana w <i>Planie</i>	Możliwe negatywne oddziaływanie	Opis
1	2	3	4
Etat cięć użytków rębnych i przedrębnych	Dla całego nadleśnictwa	Możliwe w przypadku zatwierdzenia etatu znacznie przekraczającego możliwości przyrostowe drzewostanów – oznaczałoby to negatywny wpływ na zasoby przyrody	Określa maksymalną możliwą do pozyskania miąższość drewna w całym okresie obowiązywania <i>Planu</i>
Rozmiar pielęgnowania drzewostanów	Dla całego nadleśnictwa	Brak spodziewanego wpływu wielkości rozmiaru na środowisko	Określa powierzchnię przewidzianą do pielęgnowania, jaką trzeba obowiązkowo wykonać w 10-leciu (nie mniej niż)
Odnawianie	Do konkretnego wyłączenia	Negatywne – w przypadku stosowania składów gatunkowych zupełnie niezgodnych z typem drzewostanu lub błędnego ustalenia siedliska	Odnawianie drzewostanów wiąże się z ich uprzednim użytkowaniem; grunt leśny, w myśl ustawy o lasach, powinien być najpóźniej w ciągu 5 lat od wycięcia odnowiony
Zalesienia	Do konkretnego wyłączenia	Znacząco negatywne – w przypadku zalesienia siedlisk nieleśnych z załącznika I DS	Nie dotyczy Nadleśnictwa
Rębnia I	Do konkretnego wyłączenia	Znacząco negatywne – w przypadku niektórych gatunków i siedlisk, zależnie od liczby stanowisk; pozytywne – w przypadku niektórych gatunków i siedlisk; mogą, ale nie muszą oddziaływać negatywnie w przypadku realizacji rębni w okresie lęgowym	Użytkowanie rębnią I (zupelną - przeważnie do 4 ha) wiąże się z usunięciem do 95% miąższości drzewostanu; odnowienie przeważnie sztuczne
Rębnia II, III i IV	Do konkretnego wyłączenia	Mogą, ale nie muszą oddziaływać negatywnie w przypadku realizacji rębni w okresie lęgowym	Rębnia częściowa, gniazdowa i stopniowa – odnowienie pod osłoną: Rb IIIa odnowienie sztuczne, w pozostałych rębniach przeważnie naturalne
Składy gatunkowe upraw (TD)	Zapis odnoszący się do typów siedliskowych lasu lub typów siedlisk przyrodniczych	Negatywne – w przypadku stosowania składów gatunkowych niezgodnych z typem drzewostanu	Zaplanowane dla każdego TSL lub siedliska przyrodniczego składy gatunkowe są realizowane w terenie podczas odnawiania lasu
Zalecenia zamieszczone w programie ochrony przyrody	Zasadniczo ogólne zapisy w pewnych przypadkach odniesienie do konkretnych wyłączeń	Zapisy z programu ochrony przyrody mają na celu łagodzenie wpływu gospodarki leśnej na środowisko	Zapisy różnego typu: pozostawianie martwego drewna, ochrona stanowisk roślin przed przypadkowym zniszczeniem, pozostawianie kęp drzewostanu, itp.

2.4. Główne cele Planu Urządzenia Lasu

Celem planowania urządzeniowego jest opracowanie projektów planów urządzenia lasu zgodnie z wymaganiami przepisów prawa oraz trwale zrównoważonej gospodarki leśnej z odpowiednim uwzględnieniem oczekiwań społecznych w sprawie ochrony środowiska i racjonalnego gospodarowania zasobami. Zgodnie z *Instrukcją urządzania lasu* z 2011 r., cel ten osiągnąć jest poprzez realizację zadań planowania urządzeniowego, dotyczących szczególnie:

- 1) inwentaryzacji oraz oceny stanu lasu, w tym siedlisk i drzewostanów, wraz ze sporządzeniem syntetycznego opisu taksacyjnego poszczególnych wyłączeń taksacyjnych, a także wykonaniem odpowiednich zestawień zbiorczych;
- 2) rozpoznania walorów przyrodniczych w lasach oraz określenia sposobów postępowania gospodarczego z uwzględnieniem potrzeb z zakresu ochrony przyrody;
- 3) rozpoznania podstawowych założeń polityki zagospodarowania przestrzennego regionu, dotyczących gospodarki leśnej i ochrony przyrody z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska;
- 4) zebrania informacji w sprawie programu ochrony przyrody, w tym dotyczących obszaru Natura 2000, wraz z aktualizacją i weryfikacją dotychczasowego programu ochrony przyrody;
- 5) sformułowania celów, zasad i sposobów realizacji trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
- 6) przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania ustaleń Planu Urządzenia Lasu na środowisko wraz z opracowaniem wymaganej prognozy;
- 7) rozpoznania ekonomicznych warunków gospodarki leśnej oraz określenia spodziewanych efektów ekonomicznych tej gospodarki w urządzanym nadleśnictwie;
- 8) określenia długo- i średniookresowych hodowlanych i technicznych celów gospodarki leśnej dla urządzanego obiektu, umożliwiających formułowanie celów doraźnych w poszczególnych drzewostanach;
- 9) projektowania pożądanych typów drzewostanów oraz możliwie zróżnicowanej budowy lasu (wiekowej i przestrzennej);
- 10) ustalenia etatów cięć głównego użytkowania lasu (rębnego oraz przedrębnego);
- 11) projektowania odnowień, zalesień oraz zadań z zakresu pielęgnowania lasu;
- 12) określenia kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej;
- 13) określenia kierunkowych zadań z zakresu gospodarki łowieckiej w lasach;

- 14) określenia potrzeb w zakresie remontów i budowy infrastruktury technicznej, w tym dotyczących turystyki i rekreacji (bez szczegółowych projektów);
- 15) zobrazowania przestrzennego, w formie odpowiednich map, podstawowych danych o urządzanym obiekcie, dotyczących szczególnie: obszarów chronionych i funkcji lasu, wyników inwentaryzacji oraz wybranych zadań gospodarki leśnej;
- 16) sporządzenia ogólnego opisu lasów, zawierającego m.in.: ogólną charakterystykę urządzanego obiektu, analizę gospodarki leśnej za okres obowiązywania dotychczasowego Planu Urządzenia Lasu, analizę stanu zasobów drzewnych wraz z określeniem kierunku ich rozwoju oraz pożądanego stanu, cele gospodarki przyszłej, program ochrony przyrody, zestawienia przewidywanych zadań (obligatoryjnych oraz fakultatywnych, zwanych dalej wskazaniem) oraz prognozę stanu zasobów drzewnych na koniec planowanego okresu planistycznego.

Wszystkie te zagadnienia zostały w *Planie* podjęte i omówione z różną szczegółowością.

Cele długookresowe trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, którymi kierowano się podczas opracowywania *Planu*, to:

- zgodności planowania gospodarki leśnej z przepisami prawa,
- zachowania trwałości drzewostanu i ciągłości jego użytkowania,
- zgodności składów gatunkowych drzewostanów z możliwościami produkcyjnymi siedlisk oraz dostosowania składów upraw na siedliskach przyrodniczych do naturalnych składów drzewostanów,
- użytkowania drzewostanów w ramach określonych dla nich wieków rębności,
- zwiększenie odporności ekosystemów leśnych poprzez popieranie różnorodności genowej, gatunkowej i strukturalnej, wykorzystywanie procesów naturalnych i dostosowywanie gatunków do warunków siedliskowych,
- popieranie różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych przez preferowanie odnowień naturalnych, wprowadzanie gatunków rodzimych, ochronę cennych biotopów.

Cele średniookresowe stanowią natomiast:

- podział na gospodarstwa wraz z doбором właściwych sposobów zagospodarowania lasu,
- opracowanie programu ochrony przyrody dla obszaru zasięgu terytorialnego nadleśnictwa,
- określenie wskazań gospodarczych dla drzewostanów,
- określenie wytycznych w sprawie ochrony lasu, gospodarki łowieckiej oraz potrzeb zakresie infrastruktury technicznej nadleśnictwa.

2.5. Cele ochrony środowiska, ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia Planu Urządzenia Lasu

Cele ochrony środowiska, ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia Planu Urządzenia Lasu, zawarte są w konwencjach i porozumieniach międzynarodowych regulujących zasady ochrony wybranych elementów środowiska.

W dalszej części, w sposób syntetyczny opisano najważniejsze w międzynarodowych, unijnych i krajowych dokumentach strategicznych priorytety, cele i zadania odnoszące się do ochrony środowiska.

Podczas analizy powołano się na zapisy, które są najbardziej skorelowane z *Planem* i odnoszą się do działań związanych z planowaniem urządzeniowym.

❖ DOKUMENTY MIĘDZYNARODOWE

Jest to najwyższy z poziomów, na których określane są cele dotyczące ochrony środowiska. Na szczeblu tym uzgodnienia i porozumienia są podejmowane w postaci konwencji, następnie ratyfikowanych przez poszczególne kraje - sygnatariuszy.

Najważniejsze z konwencji ratyfikowanych przez Polskę to:

- **Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego, podpisana w Ramsar dnia 2 lutego 1971 r. (Dz. U. z 1978 r., Nr 7, poz. 24 z późn. zm.)**

Konwencja (nazywana również konwencją ramsarską) została ratyfikowana przez Polskę w dniu 22 marca 1978 r. Podkreśla potrzebę zachowania obszarów wodno-błotnych oraz ptactwa wodnego. Celem konwencji jest ochrona, utrzymanie oraz racjonalne użytkowanie zasobów wędrownego ptactwa wodnego.

Strony podpisujące Konwencję:

- dbają o utrzymanie obszarów wodno – błotnych zamieszczonych w Spisie Obszarów Wodno-Błotnych o Międzynarodowym Znaczeniu,
- tworzą rezerваты przyrody na obszarach wodno – błotnych zarówno zamieszczonych, jak i niezamieszczonych w Spisie,
- popierają prace badawcze oraz wymianę informacji i publikacji na temat obszarów wodno – błotnych oraz flory i fauny.

➤ **Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, przyjęta w Paryżu dnia 16 listopada 1972 r. (Dz. U. z 1976 r., Nr 32, poz. 190)**

Celem Konwencji, ratyfikowanej przez Polskę w dniu 29 czerwca 1976 r., jest zapewnienie możliwie najskuteczniejszej ochrony i konserwacji oraz możliwie najbardziej aktywnej rewaloryzacji dziedzictwa kulturalnego i naturalnego stron porozumienia. W rozumieniu niniejszej Konwencji za „dziedzictwo kulturalne” uważane są m.in.: stanowiska archeologiczne, natomiast za „dziedzictwo naturalne” m.in.: pomniki przyrody, strefy o ściśle oznaczonych granicach, stanowiące siedlisko zagrożonych zagładą gatunków zwierząt i roślin, miejsca o ściśle oznaczonych granicach, mające wyjątkową powszechną wartość z punktu widzenia nauki, zachowania lub naturalnego piękna.

➤ **Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt, uchwalona w Bonn dnia 23 czerwca 1979 r. (Dz. U. z 2003 r., Nr 2, poz. 17)**

Celem Konwencji Bońskiej, która weszła w życie w Polsce w dniu 1 maja 1996 r., jest ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków wędrownych zwierząt.

Konwencja zawiera wykaz gatunków zwierząt, wobec których Strony są zobowiązane, m.in. do:

- a) ochrony, a jeżeli to możliwe odtworzenia ich siedlisk;
- b) zapobiegania niekorzystnemu oddziaływaniu na dane gatunki.

W większości przypadków ochrona gatunków jest tożsama z ochroną lub w miarę możliwości, odtwarzaniem ich siedlisk. Równocześnie jednak kładzie się nacisk na działania eliminujące lub kompensujące wpływ różnego rodzaju przeszkód na wędrówki zwierząt.

➤ **Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk, podpisana w Bernie dnia 19 września 1979 r. (Dz. U. z 1996 r., Nr 58, poz. 263)**

Konwencja ratyfikowana przez Polskę w dniu 13 września 1995 r. Celem niniejszej konwencji jest ochrona gatunków dzikiej fauny i flory oraz ich siedlisk naturalnych, zwłaszcza tych gatunków i siedlisk, których ochrona wymaga współdziałania kilku państw, oraz wspieranie współdziałania w tym zakresie. Szczególny nacisk położono na ochronę gatunków zagrożonych i ginących, włączając w to gatunki wędrowne zagrożone i ginące.

Konwencja wskazuje m. in. na konieczność:

- uwzględnienia potrzeby ochrony obszarów chronionych w politykach dotyczących planowania i rozwoju, tak aby uniknąć lub zmniejszyć pogarszanie się ich stanu;

- zwracania szczególnej uwagi na ochronę obszarów ważnych dla gatunków wędrownych, które są odpowiednio usytuowane na szlakach wędrówek i spełniają rolę terenów zimowania, odpoczynku, żerowania, rozmnażania.

➤ **Konwencja o różnorodności biologicznej, podpisana podczas konferencji „Szczyt Ziemi” w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r. (Dz. U. z 2002 r., Nr 184, poz. 1532)**

Polska ratyfikowała Konwencję w dniu 18 stycznia 1996 r. Celem Konwencji jest ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów oraz uczciwy sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystywania zasobów genetycznych, w tym przez odpowiedni transfer właściwych technologii, z uwzględnieniem wszystkich praw do tych zasobów i technologii, a także odpowiednie finansowanie.

Różnorodność biologiczna oznacza zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów w obrębie gatunku, pomiędzy gatunkami oraz ekosystemami.

Strony Konwencji w miarę możliwości i potrzeb zobowiązane są m. in. do:

- a) opracowania (...) programów dotyczących ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej (Art. 6);
- b) identyfikacji procesów i kategorii działań, które mają lub mogą mieć znaczny negatywny wpływ na ochronę i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej, oraz monitoringu ich skutków (Art. 7);
- c) ustanawiania systemu obszarów chronionych lub obszarów, na których muszą być podjęte specjalne działania w celu ochrony różnorodności biologicznej (Art. 8);
- d) zarządzania zasobami przyrodniczymi zarówno na obszarach objętych ochroną, jak i poza ich granicami (Art. 8);
- e) wspierania ochrony ekosystemów i naturalnych siedlisk oraz utrzymania zdolnych do życia populacji gatunków w ich naturalnym otoczeniu (Art. 8);
- f) zapobiegania wprowadzaniu, kontrolowania lub tępienia tych obcych gatunków, które zagrażają naturalnym ekosystemom, siedliskom i gatunkom (Art. 8).

❖ **DOKUMENTY WSPÓLNOTOWE**

Szczególnym rodzajem zobowiązań wynikających z prawa międzynarodowego są uregulowania prawne obowiązujące Rzeczpospolitą Polską w związku z jej przystąpieniem do Unii Europejskiej. Podstawowym aktem prawnym, w którym przywołano konieczność „wysokiego poziomu ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego” jest Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską.

- **Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej - główny akt prawa pierwotnego Unii Europejskiej (obok Traktatu o Unii Europejskiej), wcześniej pod nazwą Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą (1958–1993) oraz Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (1993–2009).**

W art. 11 Traktatu jest mowa, iż „przy ustalaniu i realizacji polityk i działań Unii, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, muszą być brane pod uwagę wymogi ochrony środowiska”. Aktami prawa wprowadzającymi w życie ustalenia Traktatu są dyrektywy. W zakresie ochrony przyrody, na terenie Nadleśnictwa mają zastosowanie głównie cztery z nich. Są to, wspomniane już uprzednio, dyrektywa ptasia (DP), dyrektywa siedliskowa (DS) oraz dyrektywa odpowiedzialnościowa (DO), a także odnosząca się do procedur ocenowych, dyrektywa SEA. Dyrektywy te zostały transponowane, z różnym skutkiem, do krajowych aktów prawnych.

- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. U UE. 26.01.2010) – wcześniej: Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dziko żyjących ptaków - Dyrektywa Ptasia**

Celem Dyrektywy jest ochrona wszystkich gatunków ptaków występujących w stanie dzikim na europejskim terytorium państw członkowskich, utrzymanie ich populacji na odpowiednim poziomie oraz zachowanie, utrzymanie lub odtwarzanie biotopów i siedlisk.

Ponadto Dyrektywa wprowadza szereg zakazów i nakazów w stosunku do działań dotyczących populacji ptaków, ogranicza introdukcję gatunków obcych, ustala zasady i ograniczenia dotyczące gospodarczego i rekreacyjnego wykorzystania ptaków oraz nakazuje kontrolę realizacji ich ochrony oraz jej skutków.

W załącznikach do Dyrektywy wyszczególnione są gatunki, dla których tworzone powinny być obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO).

- **Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dziko żyjącej fauny i flory – Dyrektywa Siedliskowa (Dz. U. UE.L.92.206.7 z późn. zm.)**

Celem Dyrektywy jest zapewnienie różnorodności biologicznej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny (bez ptaków) i flory na europejskim terytorium państw członkowskich.

Zapisy *Dyrektywy* mówią o utworzeniu spójnej europejskiej sieci ekologicznej Natura

2000, złożonej z terenów, na których znajdują się typy siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków wymienionych w załącznikach do dokumentu. Ponadto Dyrektywa wprowadza szereg zakazów dotyczących gatunków objętych ochroną.

❖ PROGRAMOWE DOKUMENTY KRAJOWE

Na szczeblu krajowym podstawowymi dokumentami wyznaczającymi ramy dla ochrony środowiska przyrodniczego są akty prawne w postaci konstytucji, ustaw i rozporządzeń wykonawczych, oraz polityki, strategii i programy krajowe.

➤ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

Podstawowe zadania z zakresu ochrony przyrody zawarte są w najwyższym dokumencie państwowym. Art. 5 ustawy zasadniczej stanowi, że: *„Rzeczpospolita Polska (...) zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju”*.

Zgodnie z art. 31, *„ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia, moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw”*. Pokazuje to bardzo znaczącą pozycję, jaką przyznano ochronie środowiska, stawiając ją w jednym rzędzie z bezpieczeństwem publicznym, zdrowiem czy moralnością.

Z kolei art. 74 stanowi, że: *„1. Władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom. 2. Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych. 3. Każdy ma prawo do informacji o stanie i ochronie środowiska. 4. Władze publiczne wspierają działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska”*.

Wreszcie, w art. 86 nałożone zostały obowiązki na wszystkich obywateli kraju; mówi on bowiem, iż *„każdy jest zobowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez siebie jego pogorszenie. Zasady tej odpowiedzialności określa ustawa”*.

➤ Ustawa o ochronie przyrody

Najważniejszy akt prawny regulujący kwestie ochrony przyrody w Polsce. Aktualna ustawa z 2004 r., kilkakrotnie nowelizowana, zawiera transpozycję prawodawstwa wspólnotowego dotyczącego sieci Natura 2000 do prawa krajowego. Art. 2 ust. 1 ustawy stanowi, że:

„ochrona przyrody, w rozumieniu ustawy, polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody: 1) dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów; 2) roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową; 3) zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia; 4) siedlisk przyrodniczych; 5) siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; 6) tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt; 7) krajobrazu; 8) zieleni w miastach i wsiach; 9) zadrzewień”.

W odniesieniu do obszarów Natura 2000, w art. 33 ust. 1 stwierdzono, iż „zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: 1) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub 2) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub 3) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami”.

Przepisy ustawy o ochronie przyrody w istotny sposób wpływają na możliwość realizacji Planu. Jak podkreślano w Elaboracie oraz Programie ochrony przyrody, aktualnie obowiązujące przepisy były uwzględniane na etapie projektowania zadań i sposobów prowadzenia gospodarki leśnej.

➤ **Ustawa o lasach**

Podstawowy akt prawny regulujący kwestie związane z gospodarką leśną w lasach wszystkich form własności. Gospodarka w lasach jest prowadzona na podstawie Planu Urządzenia Lasu, czyli podstawowego dokumentu regulującego prowadzenie gospodarki leśnej na terenie nadleśnictwa. Obowiązek sporządzania Planu Urządzenia Lasu wynika wprost z ustawy, gdzie w art. 7 ust. 1 stwierdzono, że „trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według Planu Urządzenia Lasu (...)”. Plan urządzenia lasu to zgodnie z art. 6. ust. 1 pkt 6, „podstawowy dokument gospodarki leśnej opracowywany dla określonego obiektu, zawierający opis i ocenę stanu lasu oraz cele, zadania i sposoby prowadzenia gospodarki leśnej.” Założeniem ustawy jest więc to, że plan urządzenia lasu, zatwierdzony przez Ministra Środowiska, zawiera wytyczne do prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, która zgodnie z definicją zawartą w ustawie o lasach, odpowiada w założeniach zrównoważonemu użytkowaniu zasobów, zdefiniowanemu w ustawie o ochronie przyrody. Można więc uznać, że zatwierdzenie projektu Planu przez Ministra Środowiska jest potwierdzeniem, że dokument ten realizuje cele ochrony przyrody.

➤ **Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko**

W ustawie tej zawarte są szczegółowe procedury w zakresie dokonywania oceny oddziaływania planów lub przedsięwzięć na środowisko. *Plan* jest dokumentem, który podlega procedurze oceny oddziaływania na środowisko. W zakresie objętym *Planem*, konieczne jest upewnienie się, czy jego zapisy nie stwarzają zagrożenia wystąpienia znacząco negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000. Ponadto ustawa reguluje, w jaki sposób zapewniony musi być udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz jakie informacje i w jaki sposób mogą być udostępniane społeczeństwu.

Realizacja zadań z zakresu ochrony przyrody ustalonych w aktach prawnych (ustawy, rozporządzenia), odbywa się między innymi poprzez sporządzanie krajowych strategii, polityk i planów. Do takich opracowań na szczeblu krajowym należą:

➤ **Polityka Ekologiczna Państwa 2030**

Jest to dokument określający ogólne cele prowadzenia polityki państwa w zakresie ochrony zasobów naturalnych, poprawy jakości środowiska, bezpieczeństwa ekologicznego, przeciwdziałania zmianom klimatu oraz wdrażania idei zrównoważonego rozwoju.

W ustaleniach w zakresie objętym *Planem* dokument ten odnosi się do następujących problemów:

- zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody;
- racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego;
- realizacja programu zwiększania lesistości;
- realizacja gospodarki łowieckiej;
- dostosowanie gospodarki leśnej do wymogów wynikających z ochrony sieci obszarów Natura 2000;
- dostosowanie składu gatunkowego drzewostanów do siedliska, opracowanie wieloletnich planów przebudowy drzewostanów oraz programów kształtowania ich struktury wielopiętrowej.

➤ **Krajowy Program Zwiększania Lesistości – zaktualizowany przez Ministerstwo Środowiska w 2003 r. i 2014 r.**

Zwiększanie lesistości kraju stanowi jeden z ważniejszych elementów polityki leśnej państwa. Konsekwentna realizacja celów tej polityki powinna zapewnić zwiększenie lesistości

kraju do 30% w roku 2020 i 33% po roku 2050. Należy zaznaczyć, że decyzje o zalesieniu gruntów muszą być zgodne z planami zagospodarowania przestrzennego gmin, a na obszarach chronionych zaopiniowane przez właściwe służby ochrony przyrody zgodnie z ich kompetencjami.

➤ **Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z programem działań**

Dokument ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 26 października 2007 r. Nadrzędnym celem krajowej strategii jest *zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej w skali lokalnej, krajowej i globalnej oraz zapewnienie trwałości i możliwości rozwoju wszystkich poziomów jej organizacji (wewnątrzgatunkowego, międzygatunkowego i ponadgatunkowego), z uwzględnieniem potrzeb rozwoju społeczno – gospodarczego Polski oraz konieczności zapewnienia odpowiednich warunków życia i rozwoju społeczeństwa.*

Dla osiągnięcia tego celu, w strategii zadeklarowano szereg działań obejmujących całą przyrodę, bez względu na formę jej użytkowania (obszary objęte ochroną i użytkowane gospodarczo) oraz stopień jej przekształcenia lub zniszczenia, które mają sprzyjać zachowaniu różnorodności biologicznej.

Działania operacyjne strategii korespondujące w sposób pośredni i bezpośredni z zapisami *Planu* zawarte są w dziale „ŚRODOWISKO”, w następujących sferach i celach:

- w sferze „ochrona przyrody i krajobrazu”, w odniesieniu do celu operacyjnego: „ochrona gatunków zagrożonych i ginących”:
 - ochrona ginących gatunków roślin i zwierząt, z uwzględnieniem ich regionalnej zmienności;
- w sferze „ochrona przyrody i krajobrazu”, w odniesieniu do celu operacyjnego: „ochrona siedlisk i ekosystemów”:
 - ochrona ginących zbiorowisk roślinnych i biotopów specjalnej troski,
 - racjonalizacja sieci obszarów i obiektów chronionych oraz sposobu zarządzania nimi;
- w sferze „leśnictwo”:
 - uwzględnianie potrzeb ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej podczas zalesiania gruntów rolnych,
 - zachowanie pełni zmienności drzew leśnych,
 - pełne oparcie gospodarki leśnej na racjonalnych podstawach przyrodniczych,

- skuteczna ochrona i umiarkowane użytkowanie ekosystemów wodno-błotnych w lasach,
- ukształtowanie stref przejścia (ekotonów) na skrajach lasu,
- ochrona obszarów wrażliwych (w tym obszarów górskich) na zmiany sposobu gospodarowania, w szczególności w zakresie gospodarki leśnej,
- zapewnienie ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej w procedurach urządzania, zagospodarowania i ochrony lasu.

Sposoby realizacji celów ochrony środowiska zawartych w wyżej wymienionych dokumentach to m.in.:

- przyjęcie etatów użytkowania przedrębego i rębego na poziomie zabezpieczającym zasadę trwałości i wielofunkcyjności lasu;
- realizacja zasady kompleksowej ochrony ekosystemów leśnych poprzez wyróżnienie i uwzględnienie pełnionych przez nie funkcji ochronnych, optymalne dostosowanie wieków rębności poszczególnych gatunków drzew do istniejących warunków przyrodniczych oraz pełnionych funkcji produkcyjnych i ochronnych;
- możliwość stosowania składów gatunkowych upraw odpowiednich do naturalnych składów gatunkowych siedlisk leśnych;
- możliwość unaturalniania drzewostanów antropogenicznie zniekształconych poprzez przebudowę drzewostanów;
- respektowanie konieczności ochrony strefowej chronionych gatunków ptaków zgodnie z zaleceniem Dyrektywy Ptasiej;
- wyznaczanie ostoi ksylobiontów;
- stosowanie zasad proekologicznych, bezpiecznych sposobów użytkowania lasu (biooleje, okresowe szkolenia, bezpieczne technologie, wyznaczanie szlaków operacyjnych);
- realizacja działań w zakresie szeroko pojętej edukacji leśnej społeczeństwa, w tym opracowywanie programów ochrony przyrody i prognoz oddziaływania planu u.l. na środowisko.

2.6. Powiązania *Planu* z innymi dokumentami

Plan urządzenia lasu nie jest dokumentem, w którym występują liczne powiązania z innymi dokumentami planistycznymi. Charakter gospodarki leśnej i projektowanych

zabiegów ukierunkowanych na wykonanie określonych czynności w konkretnych, niewielkich wycinkach przestrzeni (wydzieleniach leśnych), determinuje znaczną suwerenność zapisów planu. Istnieją jednak obszary, których uwarunkowania mogą wymuszać dość istotne modyfikacje założeń *Planu*. Dotyczą one następujących dziedzin:

- **planowanie przestrzenne** – niektóre czynności projektowane w *Planie* są zależne od ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; do takich należą zalesienia i przekształcenia gruntów;
- **ochrona przyrody** – zabiegi projektowane w *Planie*, które dotyczą obszarów chronionych – rezerwatów przyrody czy obszarów Natura 2000, powinny wynikać z dokumentów planistycznych (planów ochrony lub planów zadań ochronnych) sporządzonych dla tych form ochrony przyrody; ich zapisy zostały uwzględnione przy sporządzaniu *Planu*;
- **plany urządzenia lasu sąsiednich nadleśnictw** – grunty nadleśnictwa, których dotyczy *Plan* częściowo sąsiadują bezpośrednio z gruntami innych nadleśnictw, co może mieć wpływ na uwarunkowania ochronne siedlisk lub gatunków, których obszary występowania rozciągają się na terenie obu graniczących jednostek.

W związku z potrzebą uwzględnienia w *Planie* planowania przestrzennego poniżej zestawiono dokumenty dotyczące podstawowych założeń polityki zagospodarowania przestrzennego regionu.

❖ **Ogólne dane o planach zagospodarowania przestrzennego**

Aktualne cele rozwoju województw skonkretyzowano przestrzennie w ustaleniach: „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego” przyjętego uchwałą Nr V/70/19, Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w dniu 25 marca 2019 r.

Założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu, dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody, mogące mieć wpływ na opracowywany *Plan* zawarte są w następujących zapisach:

➤ Dla województwa wielkopolskiego

Cele polityki przestrzennej:

❖ **OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH**

Kierunki zagospodarowania przestrzennego:

- ochrona różnorodności biologicznej;
- ochrona obszarów o najwyższych walorach przyrodniczych;
- zapewnienie trwałości i ciągłości systemu przyrodniczego województwa.

❖ KSZTAŁTOWANIE I RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Kierunki zagospodarowania przestrzennego:

- Ochrona zasobów leśnych;

Działania mają na celu:

- 1) Zachowanie istniejących kompleksów leśnych, ochronę leśnej różnorodności biologicznej oraz przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska leśnego (abiotycznym, biotycznym i antropogenicznym), a także zabezpieczanie najbardziej wrażliwych terenów leśnych od szkód związanych z antropopresją;
- 2) Ograniczanie fragmentacji powierzchni leśnych, zwłaszcza inwestycjami liniowym oraz przeciwdziałanie otaczaniu lasów zabudową i drogami o dużym natężeniu ruchu;
- 3) Zwiększanie lesistości zgodnie z założeniami i wytycznymi Krajowego Programu Zwiększania Lesistości (KPZL);
- 4) Zwiększanie powierzchni zalesień i zadrzewień stref wododziałowych decydujących o bilansie wodnym obszaru, pełniących funkcje retencyjne i ochronne, wymagające dostosowania struktury użytkowania odpowiedniej do pełnionej funkcji, a także odcinków dróg migracji zwierząt przechodzących przez rozległe obszary upraw rolnych oraz zwiększanie lesistości na obszarach rolniczych o słabszych kompleksach glebowo rolniczych i na gruntach rekultywowanych i zdegradowanych, z uwzględnieniem obszarów o predyspozycjach do zalesień lub przeznaczenie tych gruntów pod uprawy przemysłowe i energetyczne;
- 5) Wykluczenie z zalesień gruntów rolnych i śródpolnych użytków zaliczanych do siedlisk priorytetowych oraz miejsc cennych historycznie;
- 6) Zwiększanie powierzchni zadrzewień i zakrzewień, szczególnie w rejonach gleb o najwyższej wartości produkcyjnej i niewielkim wskaźniku lesistości;
- 7) Udostępnianie lasów społeczeństwu, w tym specjalistyczne zagospodarowanie terenów leśnych o szczególnie określonych funkcjach społecznych (parki narodowe i krajobrazowe, lasy podmiejskie, rejon turystycznorekreacyjne) polegające na poprawie istniejącej infrastruktury turystycznej;
- 8) Zachowanie leśnych kompleksów promocyjnych jako formy wprowadzania i promowania zrównoważonej gospodarki leśnej, wspierania badań naukowych i prowadzenia edukacji leśnej społeczeństwa.

2.7. Metody analizy skutków realizacji postanowień *Planu* oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Zagadnieniem wymagającym indywidualnego uzgodnienia jest przedstawienie propozycji sporządzającego *Plan* i Prognozę, tj. Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w sprawie metod i częstotliwości analizy skutków realizacji postanowień *Planu*, o których mowa w art. 51 ust. 2 pkt 1. lit. c ustawy OOS, nazywanej też – w art. 55 ust. 3 pkt 5 i ust. 5 ustawy OOS – monitoringiem skutków realizacji postanowień przyjętego *Planu* w zakresie oddziaływania na środowisko.

Możliwość oceny realizacji Planu Urządzenia Lasu w odniesieniu do przedsięwzięć mających wpływ na stan środowiska powinien zapewnić w szczególności monitoring następujących wskaźników:

- a) struktury powierzchniowej lasów według gatunków panujących i rzeczywistego udziału w składach gatunkowych oraz wieku dla siedlisk przyrodniczych i poszczególnych obszarów Natura 2000;
- b) zgodności składów gatunkowych upraw uzyskanych na siedliskach przyrodniczych z przyjętymi w planie orientacyjnymi składami gatunkowymi upraw dla siedlisk przyrodniczych i poszczególnych typów siedliskowych;
- c) powierzchni uznanych odnowień naturalnych w obrębie siedlisk przyrodniczych w okresie realizacji planu i ich udziale w całkowitej powierzchni odnowień;
- d) miąższości drewna martwego w ekosystemach leśnych nadleśnictwa.

Monitoring skutków realizacji postanowień *Planu* przeprowadzić jednokrotnie podczas rewizji p.u.l.

2.8. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Ze względu na położenie Nadleśnictwa w znacznym oddaleniu od granicy państwowej oraz charakter ocenianego dokumentu, nie stwierdza się możliwości wystąpienia negatywnego transgranicznego oddziaływania *Planu* na środowisko.

3. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA

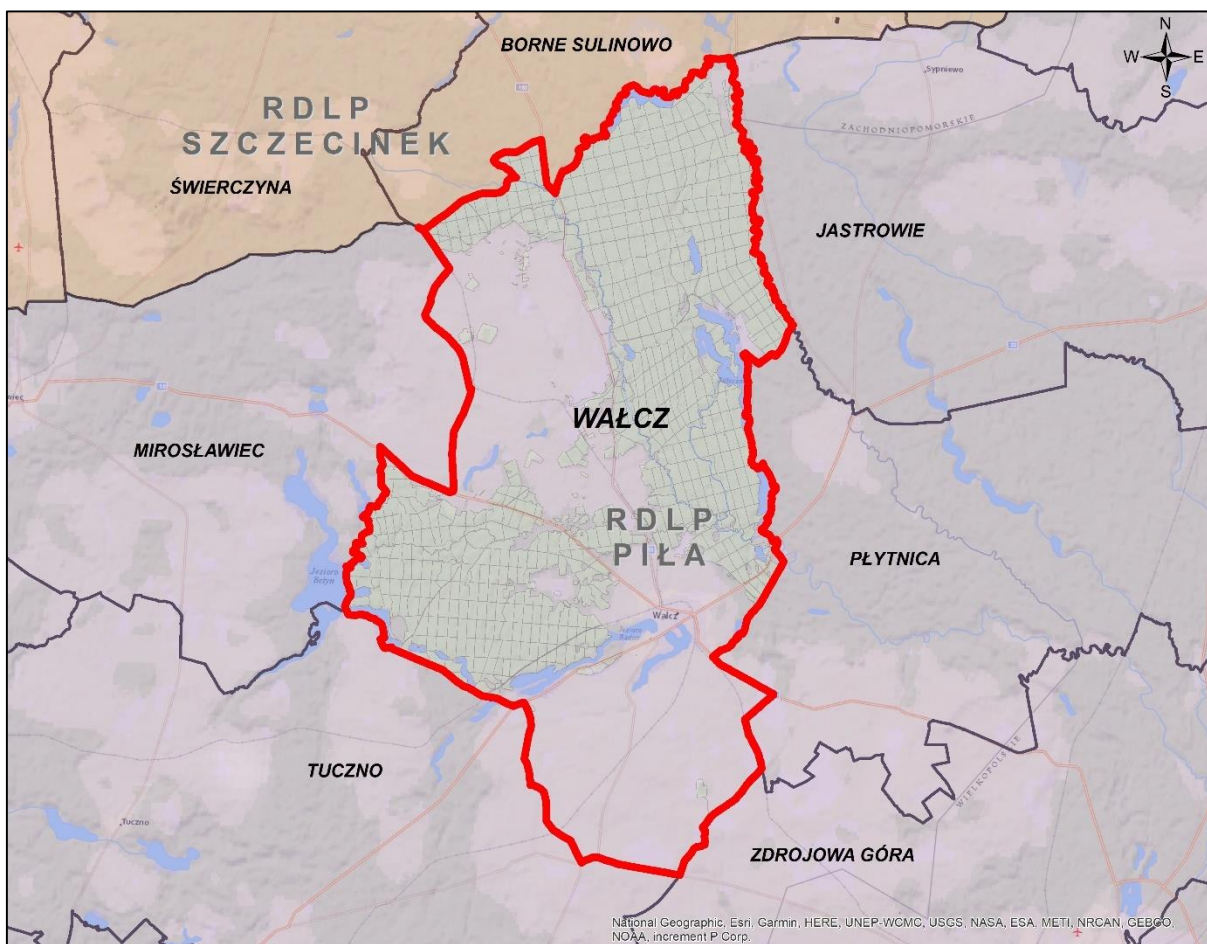
Szczegółowe dane dotyczące stanu środowiska w zasięgu Nadleśnictwa Wałcz zostały zamieszczone w programie ochrony przyrody oraz w opisanii ogólnym Planu Urządzenia Lasu.

3.1. Ogólna charakterystyka warunków środowiskowych

3.1.1. Położenie Nadleśnictwa

Nadleśnictwo Wałcz podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile. Położone jest w południowo-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego oraz w północno-zachodniej części województwa wielkopolskiego.

Grunty Nadleśnictwa Wałcz graniczą z gruntami nadleśnictw: Jastrowie, Płytnica, Zdrojowa Góra, Tuczno, Mirosławiec (RDLP Piła) oraz Borne Sulinowo (RDLP Szczecinek).

Położenie Nadleśnictwa Wałcz

Powierzchnia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa wynosi 17072,87 ha (bez współwłasności), w tym:

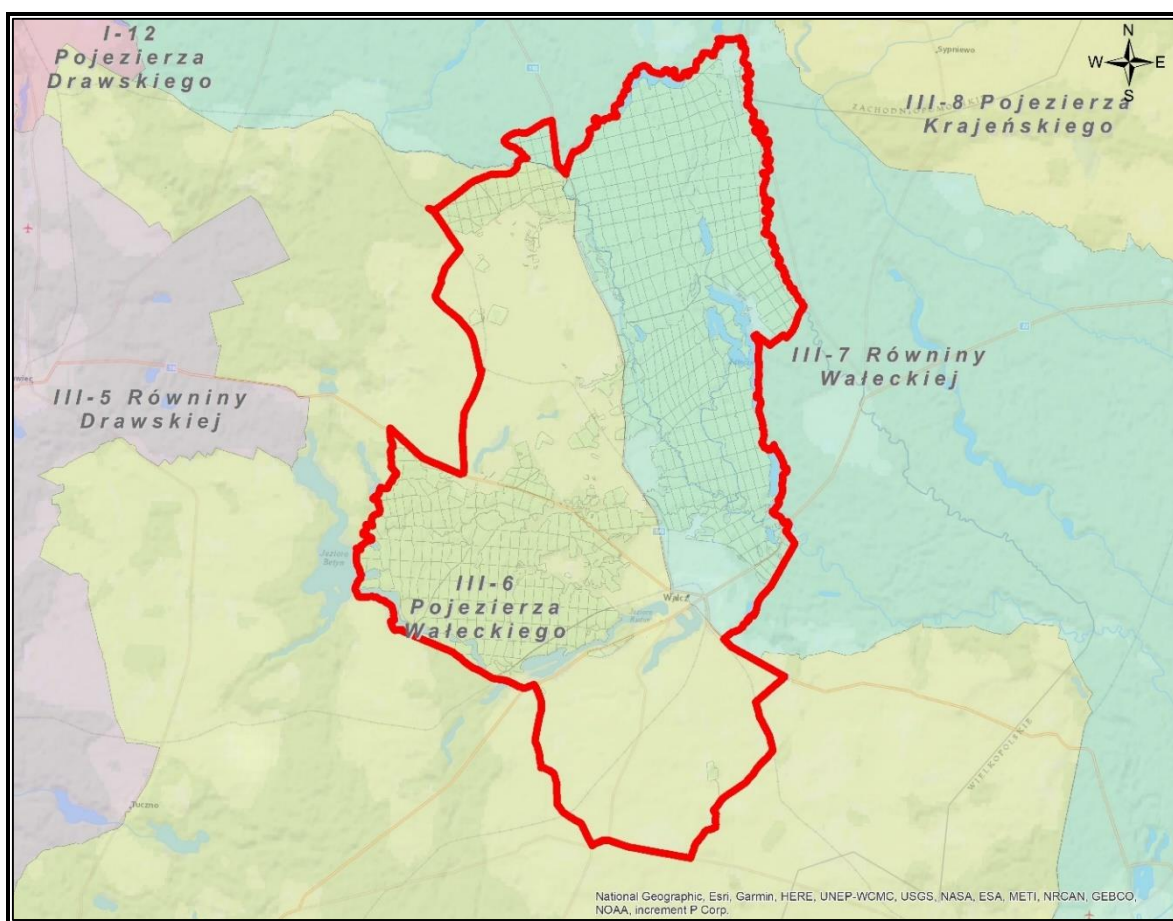
♦ grunty zalesione	-	15489,24 ha,
♦ grunty niezalesione	-	482,25 ha,

- ◆ grunty związane z gospodarką leśną - 432,91 ha,
- ◆ grunty nieleśne - 668,47 ha.

Nadleśnictwo jest jednoobębrowe (Wałcz) i podzielone jest na 11 leśnictw.

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej (2010), na podstawach ekologiczno-fizjograficznych, obszar Nadleśnictwa Wałcz położony jest w:

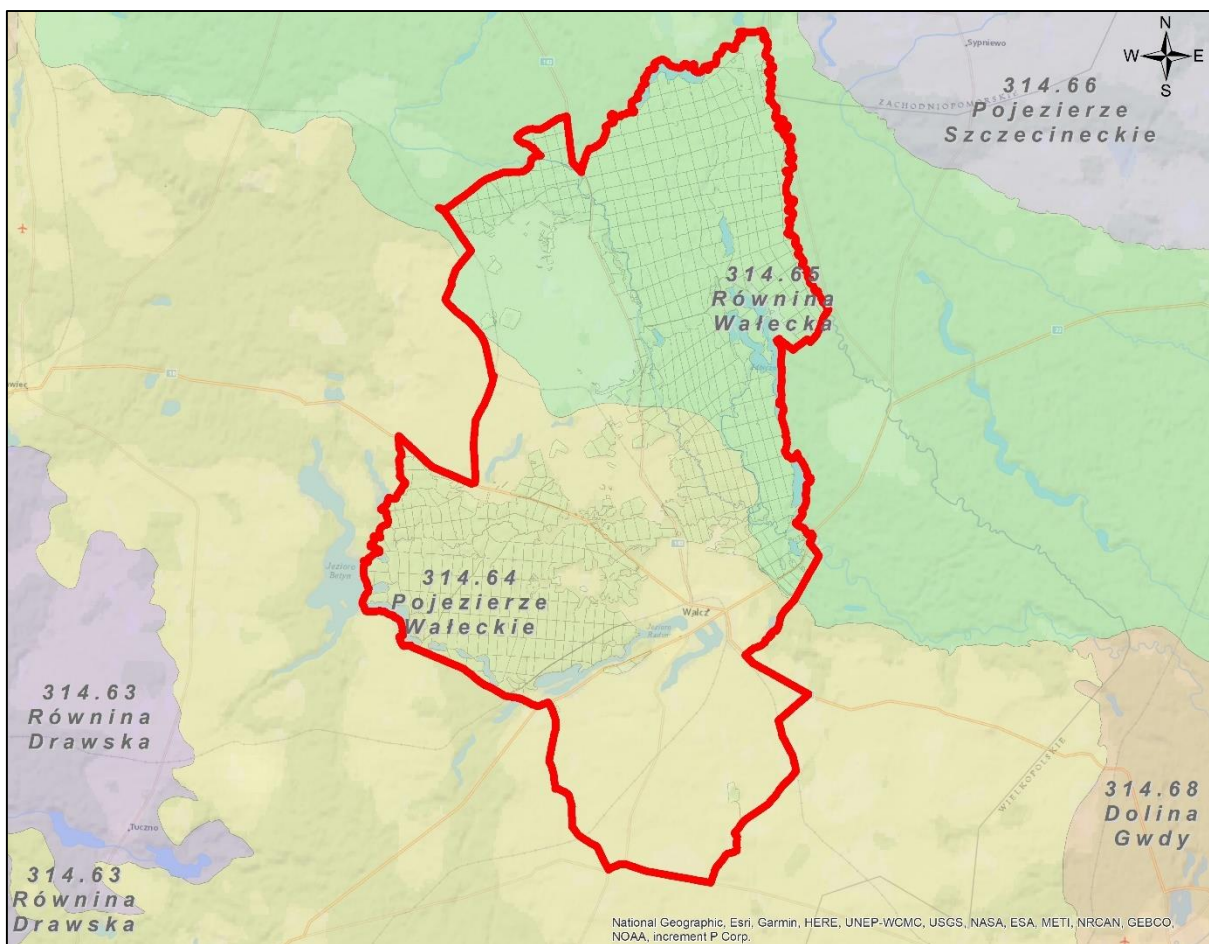
- Krainie III – Wielkopolsko-Pomorskiej,
 - Mezonegionie – Równiny Wałeckiej (III.7),
 - Mezonegionie – Pojezierza Wałeckiego (III.6)

Mezonegiony przyrodniczo-leśne w zasięgu Nadleśnictwa Wałcz

Według fizyczno-geograficznego podziału Polski zmodyfikowanego w 2018 roku, obszar Nadleśnictwa leży w następujących jednostkach:

- 1 – Europa Zachodnia,
- 3 – Pozaalpejska Europa Środkowa,
- 31 – Niż Środkowoeuropejski,
 - 314-316 – Pojezierza Południowobałtyckie,
 - 314.6-7 – Pojezierze Południowopomorskie,
 - 314.64 – Pojezierza Wałeckiego
 - 314.65 Równiny Wałeckiej

Mezoregiony fizyczno-geograficzne w zasięgu Nadleśnictwa Walcz

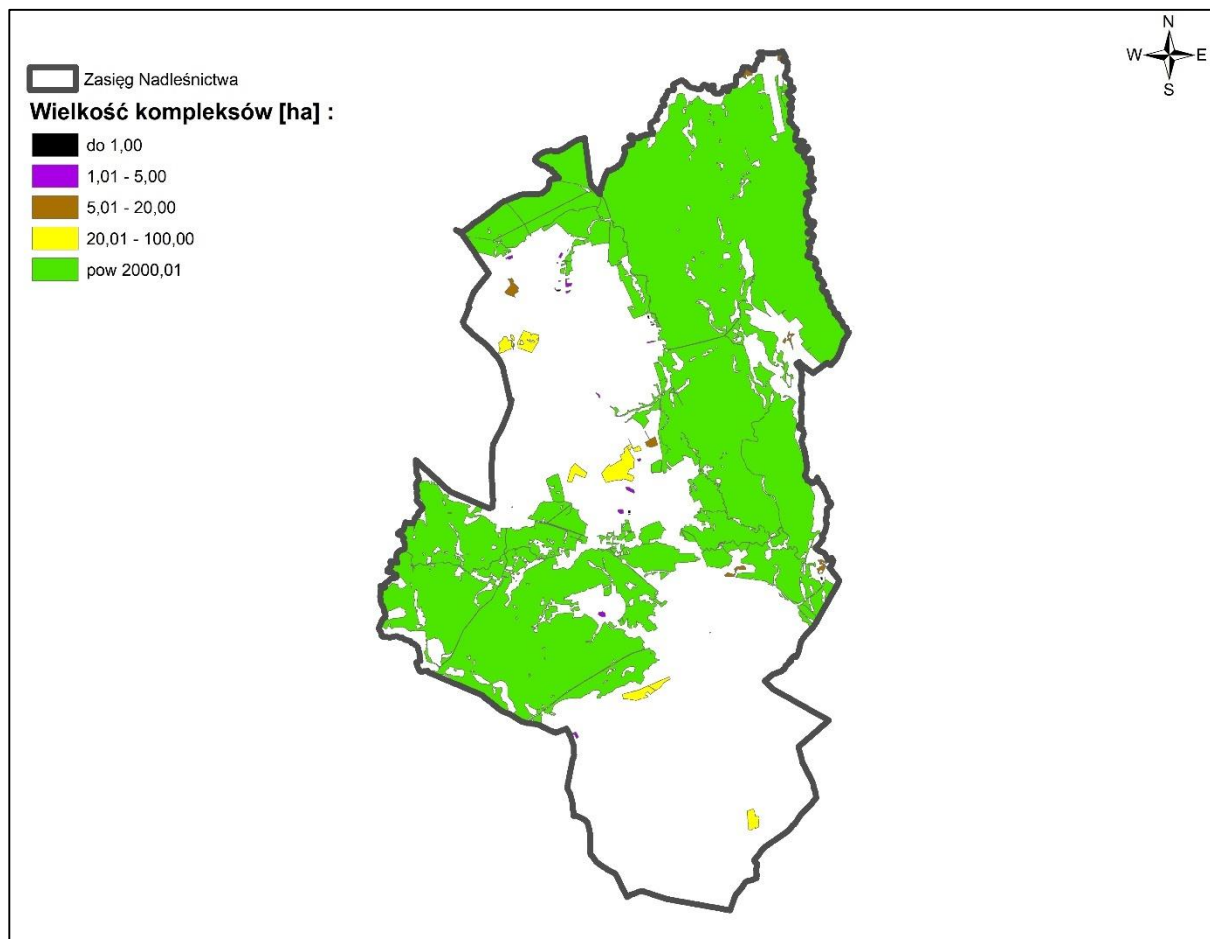
3.1.2. Lesistość

Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa wynosi 17072,87 ha, natomiast powierzchnia ogólna jego zasięgu terytorialnego wynosi 335,85 km².

Struktura własnościowa lasów przedstawia się następująco:

• Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa w zarządzie LP	– 16404,40 ha,
• Lasy stanowiące własność osób fizycznych	– 197,17 ha,
• Lasy w zarządzie KOWR	– 21,58 ha,
• Lasy komunalne	– 37,85 ha,
Lasy w zarządzie WP	– 36,78 ha
Łącznie lasy w terytorialnym zasięgu Nadleśnictwa	– 16697,78 ha.

Lesistość w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa wynosi 49,7%. Pozostałą powierzchnię terytorialnego zasięgu Nadleśnictwa Wąlcz stanowią głównie tereny różne, w mniejszym stopniu grunty zadrzewione i zakrzewione, grunty pod wodami oraz grunty zabudowane i zurbanizowane.

Kompleksy leśne Nadleśnictwa Wąlcz

3.1.3. Dominujące funkcje lasów

Lasy, z natury wielofunkcyjne, zostały podzielone do celów planowania urządzeniowego na 3 podstawowe (główne) grupy lasów:

- ⇒ lasy rezerwatowe – 370,77 ha (2,32%),
- ⇒ lasy ochronne – 6817,19 ha (42,68%),
- ⇒ lasy gospodarcze – 8783,53 ha (54,99%);

Lasy ochronne w stosunku do ogólnej powierzchni gruntów leśnych zalesionych i niezalesionych Nadleśnictwa stanowią 42,68%. Szczegółowy podział na kategorie ochronności wraz z lokalizacją przedstawiony jest w tomie IA opisanego ogólnego.

3.2. Walory przyrodniczo-leśne Nadleśnictwa

3.2.1. Rzeźba terenu, typy gleb i warunki siedliskowe

Obszar Nadleśnictwa Wałcz znajduje się, według klasyfikacji fizycznogeograficznej (Kondracki, 2002), w obrębie dwóch mezoregionów: Równiny Wałeckiej i Pojezierza Wałeckiego, wchodzących w skład makroregionu Pojezierze Południowopomorskie.

W zasięgu Nadleśnictwa Równina Wałecka znajduje się na wschód od szosy Wałcz – Kołobrzeg, biegnącej z południa na północ. Jest to monotonna powierzchnia sandrowa, urozmaicona przez rzeki Dobrzycę, Zdbicę oraz Piławę, stanowiącą granicę zasięgu Nadleśnictwa, jak również wypełnione jeziorami (Jez. Zbiczno) rynny subglacjalne i zagłębienia wytopiskowe.

W centralnej części, pomiędzy miejscowościami Kłębowiec – Lubno - Jezioro Bytyń – Nakielno – Strączno – Wałcz znajduje się równina sandrowa, opadająca łagodnie ku wschodowi, od około 125 m n.p.m., w okolicy jeziora Bytyń do około 112 m n.p.m., w rejonie położonym na południe od Kłębowca. Powierzchnia sandru urozmaicona jest dużą ilością zagłębień po martwym lodzie. Dwa największe znajdują się na południowy wschód od Omulna oraz na zachód od Chrzastkowa. Mniejsze rozmieszczone są równomiernie na całej powierzchni opisywanego sandru. Mają one zarysy w przybliżeniu owalne lub linijne (geneza wytopiskowo-rynnowa).

Między miejscowościami Iłowiec – Rudki – Dębota – Kolna – Lubno – Kłębowiec – Golce znajduje się wysoczyzna morenowa płaska, obniżająca się w kierunku południowo-wschodnim, od 137,8 m n.p.m. (Rudki) do 115 m n.p.m. (rejon Karsiboru). Na południowy wschód od Rudek opada ona długim stokiem ku równinie sandrowej.

W północnej części Nadleśnictwa, zarówno na obszarze sandru, jak i wysoczyzny morenowej, występują rynny subglacjalne. Widoczne są dwa kierunki przebiegu rynien NE–SW i NNW–SSE. Pierwszy kierunek (NE–SW) reprezentują: rynna jeziora Busino Duże oraz rynna położona na południe od Karsiboru. W rynnach o kierunku NNW–SSE utworzyły się jeziora: Golce, Dobre i Zdbiczno. Taki kierunek mają również rynny zlokalizowane na południe od Rudek i na zachód od Golców. Szerokość tych form morfologicznych waha się od 0,1 do 1,5 km, a głębokość od 10 do 40 m.

Na południe od Jeziora Raduń znajduje się płat wysoczyzny morenowej falistej. Największe wysokości wysoczyzny osiąga w okolicy Gostomii i Różewa (do 160 m n.p.m.) oraz w okolicy Wałcza (około 125–130 m n.p.m.) Jej rzeźba jest bardzo urozmaicona, a wysokości względne osiągają kilkanaście metrów. Na powierzchni wysoczyzny występują

moreny czołowe oraz liczne pagórki kemowe. Duża ilość klasycznie wykształconych kemów znajduje się w okolicy Różewa.

W środkowej części Nadleśnictwa występują rynny subglacjalne. Największe to rynna Jeziora Zamkowego i raduńska. Od okolic Strączna biegnie równoleżnikowo na wschód, aż do połączenia z rynną Jeziora Zamkowego, znacznych rozmiarów obniżenie o charakterze doliny wód roztopowych. Szczątkowo zachowana forma tego typu o przebiegu równoleżnikowym znajduje się także w okolicy Chwiramia. Wysoczyznę urozmaica również duża ilość zagłębień powstałych po martwym lodzie, generalnie nie dużych rozmiarów (100–300 m średnicy) oraz dolinek erozyjno-wytopiskowych.

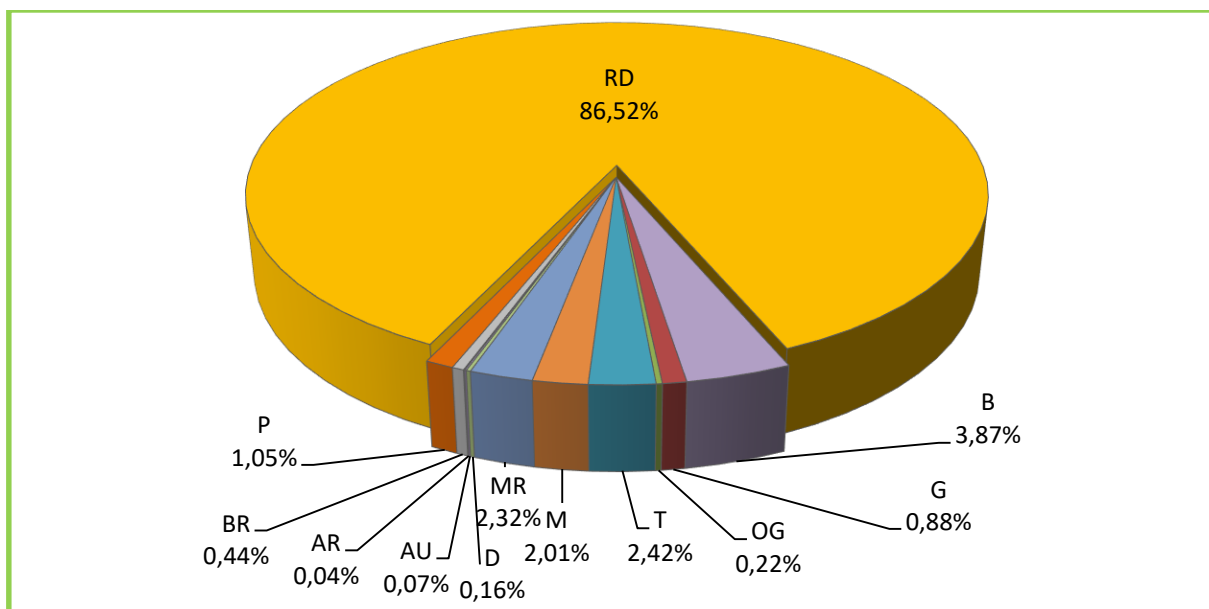
Nadleśnictwo posiada dokumentację siedliskową z roku 2001, której wykonawcą było Biuro Usług Ekologicznych i Urzędzeniowo-Leśnych „OPERAT” S.C.. Podstawą metodyczną tej dokumentacji była Systematyka gleb Polski z roku 1989. Dodatkowo Nadleśnictwo Wałcz przekazało opracowania siedliskowe (z różnych okresów) zlecane sukcesywnie dla gruntów przejmowanych.

W toku sporządzania PUL dostosowano opis podtypów gleb i gatunku gleb do obowiązującej Instrukcji Urządzania Lasu, Klasyfikacji gleb leśnych Polski” (CILP, 2000), oraz „Klasyfikacji gleb i utworów mineralnych” (PTG, 2008).

Według danych przyjętych w bazie opisów taksacyjnych na gruntach zalesionych i niezalesionych wyróżniono 12 typów gleb.

Zestawienie powierzchni typów gleb w Nadleśnictwie Wałcz

Lp.	Typy gleb	Nadleśnictwo	
		[ha]	%
1	2	3	4
1.	Arenosole- AR	6,03	0,04
2.	Gleby brunatne – BR	69,63	0,44
3.	Gleby płowe – P	167,76	1,05
4.	Gleby rdzawe – RD	13818,90	86,52
5.	Gleby bielcowe – B	618,36	3,87
6.	Gleby gruntowoglejowe – G	141,01	0,88
7.	Gleby opadowoglejowe- OG	35,03	0,22
8.	Gleby torfowe- T	387,27	2,42
9.	Gleby murszowe – M	321,07	2,01
10.	Gleby murszowate – MR	370,38	2,32
11.	Gleby deluwialne – D	25,50	0,16
12.	Gleby industro- i urbanoziemne - AU	10,55	0,07
Razem		15971,49	100,00

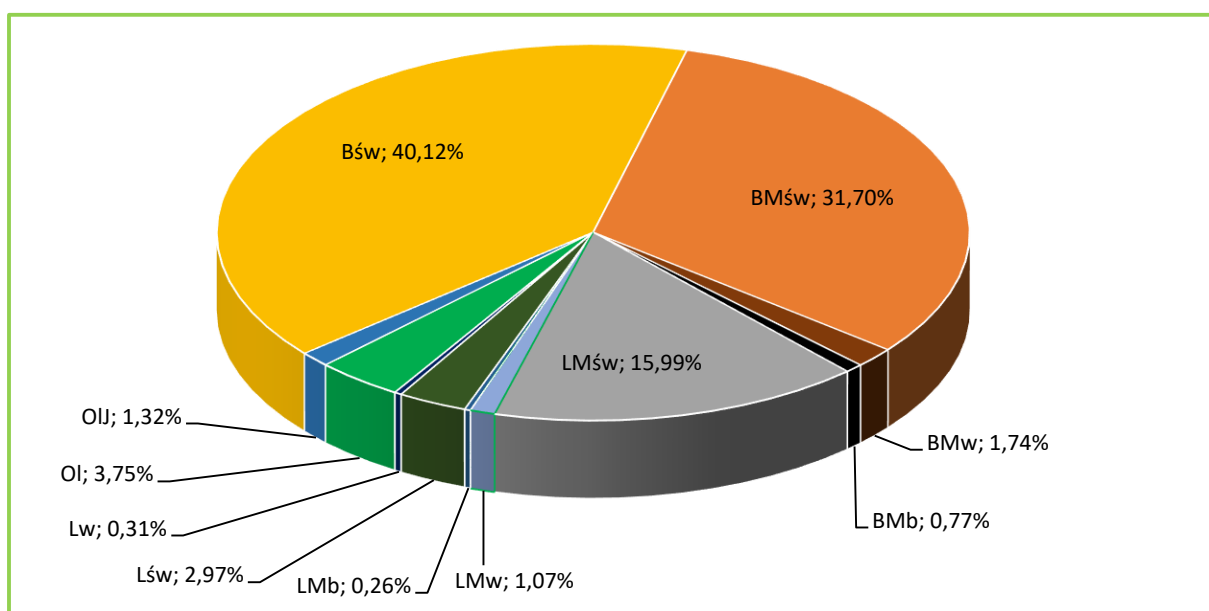

Udział typów gleb w Nadleśnictwie Wałcz

Zdecydowanie dominującą grupą gleb na terenie Nadleśnictwa są gleby rdzawe występujące na 86,52% gruntów leśnych zalesionych i niezalesionych. Powstały one głównie na piaskach zwałowych, tworząc siedliska Bśw, BMśw oraz mniej żyznego LMśw. Następne pod względem zajmowanej powierzchni są gleby bielcowe zajmujące 3,87% gleby torfowe – 2,42%, murszowate – 2,32%, gleby murszowe – 2,01% oraz gleby płowe 1,05%. Pozostałe typy gleb w warunkach Nadleśnictwa Wałcz zajmują łącznie 1,81%.

Gleby porolne na gruntach leśnych zalesionych i niezalesionych w Nadleśnictwie Wałcz wyodrębniono na powierzchni 3056,92 ha, to jest na 19,14%.

Typy siedliskowe lasu

Udział typów siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Wałcz

W Nadleśnictwie Wałcz dominującym typami siedliskowymi lasu są: Bśw – 6407,28 ha (40,12%), BMśw – 5063,01 ha (31,07%) i, LMśw – 2553,54 ha (15,99%). Pozostałe siedliska zajmują w sumie 12,19%, w tym: 3,75% (599,07 ha) – Ol, 2,97% (474,51 ha) – Lśw, 1,74% (278,24 ha) – BMw, 1,32% (210,88 ha) – OlJ, 1,07% (170,60ha) – LMw. Reszta (BMb, LMb i Lw) nie ma w Nadleśnictwie większego znaczenia gospodarczego.

3.2.2. Zasoby wód powierzchniowych i podziemnych

Według podziału hydrograficznego Polski cały teren Nadleśnictwa Wałcz położony jest w zlewni Odry w dorzeczu Noteci.

Rzeki

Przez obszar Nadleśnictwa przepływa 16 rzek o nazwach: Krępica, Piława, Dobrzyca, Dopływ z jez. Businowskiego Dużego, Piławka, Świerczyniec, Dopływ spod Kłosowa, Świniarka, Kłębowianka, Zdbica, Dopływ z jez. Lubianka, Dopływ spod Dubina, Żydówka, Dopływ z Ługów Wałeckich, Dopływ z jez. Smolno Wielkie, Dopływ z jez. Zamkowego.

Jeziora

W zasięgu terytorialnym i graniczące z zasięgiem Nadleśnictwa występuje łącznie 35 jezior i zbiorników wodnych o łącznej powierzchni 2003,07 ha, o nazwach: Bytyń Wielki, Zdbiczno, Raduń, Busino Duże, Zamkowe, Zat. Nakielska, Lubianka, Dybrzno, Drzewoszewskie, Lubańskie, Dobre, Smolno Wielkie, Chmiel Duży, Krępa, Golce, Smolno, Bytyń Mały, Ostrowiec, Bobrowo, Sumite, Długie Nadarzyckie, Chwiram, Chmiel, Smolno Małe, Leszczynki, Busino Małe, Raduń Małe, Zielno, Karpiove, Głodno, Karasiowe, 4 jeziora bez nazwy. Są to głównie jeziora rynnowe, przepływowe, ale i niewielkie zbiorniki położone w zagłębieniach bezodpływowych.

W stanie posiadania Nadleśnictwa znajduje się 6 jezior oraz zbiornik, o łącznej powierzchni 22,05 ha, w oddz.: 192c (Jez. Okoniowe), 332g (Jez. Leszczynki), 609k (Jez. Bobrowe), 509f (Jez. Sobole), 28d (bez nazwy), 32c (bez nazwy), 361g (zbiornik).

Istotnym elementem kształtującym warunki wodne na terenie Nadleśnictwa Wałcz są także zlokalizowane tu dość liczne bagna i torfowiska. Decydujący jednak wpływ na wilgotność gleb mają opady atmosferyczne, a dominującym typem gospodarki wodnej jest typ przemysłowy.

Wody podziemne

W Nadleśnictwie siedliska bez wyraźnego wpływu wód gruntowych, tj. takie na których dominującą rolę odgrywa woda opadowa, zajmują 84,2% powierzchni gruntów leśnych. Są to bory świeże, bory mieszane świeże, lasy mieszane świeże i lasy świeże w pierwszym wariantcie

uwilgotnienia. Siedliska świeże w drugim wariantcie uwilgotnienia, czyli znajdujące się pod słabym wpływem wody gruntowej, zajmują 6,6%, siedliska wilgotne różnej żyzności, o umiarkowanym i dość silnym wpływie wód gruntowych 3,1%. Siedliska związane z wodą gruntową, czyli siedliska bagienne i olsy zajmują 4,8%, a siedliska zalewowe olsy jesionowe i lasy łęgowe – 1,3%. W zasięgu Nadleśnictwa zlokalizowane są fragmenty następujących Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP):

- „Zbiornik międzymorenowy Wałcz- Piła” nr 125;
- „Subzbiornik Złotów-Piła-Strzelce Krajeńskie” nr 127.

3.2.3. Klimat

Według regionalizacji ekoklimatycznej obszar Nadleśnictwa Wałcz położony jest w północnej części regionu B Środkowoeuropejskiego i makroregionu 1 – Pojezierza Pomorskiego. Klimat kształtowany jest najczęściej przez masy powietrza polarno-morskiego z dużą wilgotnością, zachmurzeniem i łagodnym typem pogody. Suche powietrze polarno-kontynentalne występuje w sumie przez kilka tygodni w roku. Bardzo rzadko dociera gorące powietrze zwrotnikowe. Z napływającymi masami powietrza wiążą się kierunki wiatrów i opady atmosferyczne. Latem występują niekiedy dłuższe okresy bezdeszczowe lub z niewielkim opadem deszczu (1-2 miesięczne), które w połączeniu z wysokimi temperaturami (+30°C i wyżej) mogą spowodować znaczne osłabienie drzewostanów. Średnia temperatura roczna wynosi ok. 8,4°C, a roczna suma opadów ok. 551 mm. Przeważają wiatry z kierunków zachodnich. Wiatry z północnego zachodu niosą masy powietrza polarno-morskiego, wilgotnego, powodując ocieplenie zimą i ochłodzenie latem. Wiatry południowo-zachodnie przynoszą powietrze zawierające również dużo wilgoci ale cieplejsze. W okresie wiosny wieją często wysuszające wiatry wschodnie. Częstym zjawiskiem na omawianym terenie są przymrozki wiosenne, szczególnie dotkliwe w uprawach i młodnikach oraz mniej szkodliwe – przymrozki jesienne.

Ogólnie można stwierdzić, że klimat omawianego terenu należy do łagodnych. Amplituda temperatur lata i zimy nie jest wysoka, co stwarza sprzyjające warunki dla rozwoju. W ostatnich 10 latach można zauważyć, że w okresie wegetacyjnym występowały w poszczególnych latach i miesiącach znaczne różnice w wysokości opadów i temperatur. Duże znaczenie dla wegetacji mają występujące okresowo miesiące z obniżoną ilością opadów i wyższą niż przeciętnie temperaturą. W porównaniu do okresu 1970-79 zauważalny jest wzrost średniej rocznej temperatury jak i również w okresie wegetacyjnym. Klimat Nadleśnictwa obrazują następujące dane:

- średnia temperatura roczna - ok. 8,4°C,

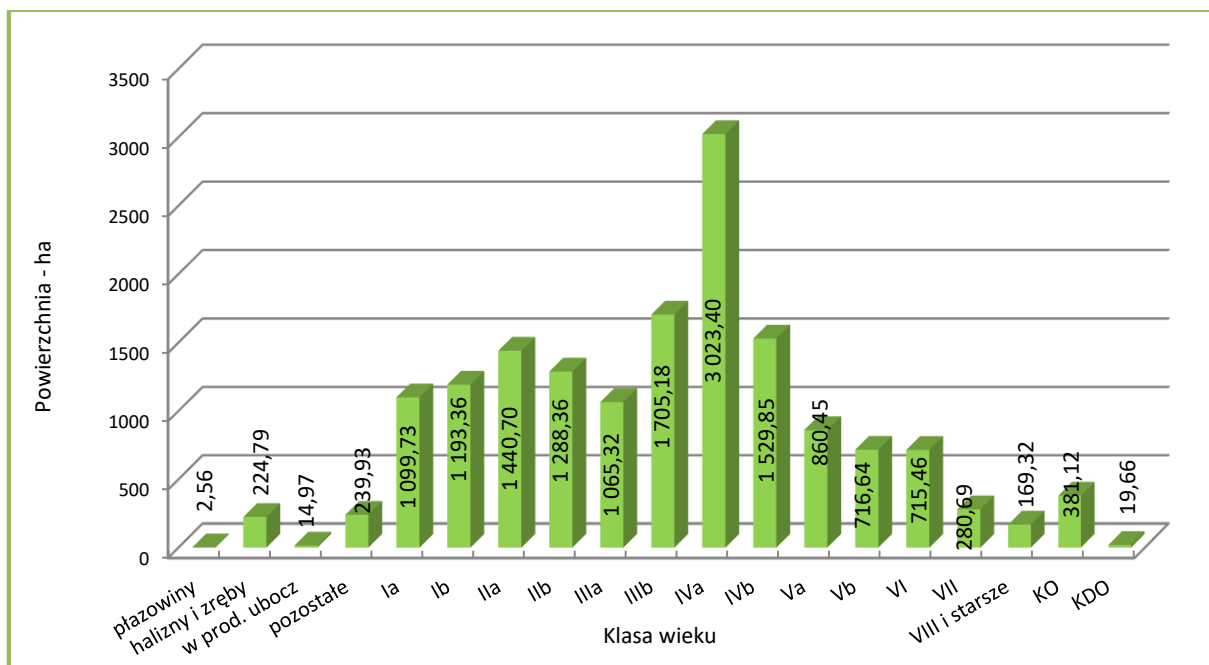
- roczna suma opadów - ok. 551 mm,
- długość okresu wegetacyjnego - ok. 210 dni,
- średnia temperatura w okresie wegetacyjnym - ok. 13,6°C,
- średnia suma opadów w okresie wegetacyjnym - ok. 369 mm.

3.2.4. Drzewostany

Drzewostany są najważniejszym elementem ekosystemu leśnego, dlatego też w *Prognozie* poświęcono im stosunkowo dużo uwagi.

Struktura wiekowa

Analizując – w kontekście oddziaływania na różnorodne zasoby środowiska przyrodniczego – strukturę wiekową drzewostanów danego obiektu oraz prognozowane zmiany tej struktury w okresie obowiązywania *Planu*, na co wpływ ma zarówno zachodzący nieprzerwanie proces starzenia się drzew, jak i podejmowane zabiegi gospodarcze wyprzedzające procesy naturalne, uwagę należy zwrócić na kwestię zachowania środowisk kształtowanych przez poszczególne fazy rozwojowe drzewostanów. Struktura gatunkowa organizmów wykorzystujących poszczególne fazy rozwojowe może znacząco różnić się od siebie i tak np. taksonów związanych ze starodrzewami (owady saproksyliczne, ptaki zasiedlające dziuple) nie spotkamy w obszarach pokrytych inicjalnymi fazami rozwoju drzewostanów, podobnie jak gatunków związanych ze stadiami wczesnosukcesyjnymi (rośliny światłolubne, niektóre owady i ptaki) – w cienistych i zwartych drzewostanach średniowiekowych. Dlatego też, aby możliwe było zachowanie całego spektrum środowisk leśnych i związanych z nimi gatunków, konieczna jest analiza zmian, jakie zajdą w wyniku realizacji zapisów *Planu*. Należy także mieć na uwadze, że w przeciwieństwie do lasów naturalnych, gdzie poszczególne fazy rozwojowe występują w układach mozaikowych i często mało powierzchniowych, w lasach gospodarczych, pełniących także funkcje użytkowe, rozkład poszczególnych faz musi być bardziej „uporządkowany”, co wynika z uwarunkowań planowania urzędzeniowego i potrzeby późniejszej optymalizacji gospodarowania. Niektóre stadia rozwojowe, z uwagi na wykorzystywanie zasobów drzewnych, w lasach gospodarczych występują obecne w bardzo ograniczonym zakresie w porównaniu do lasów naturalnych – dotyczy to zwłaszcza stadium rozpadu.

Powierzchnia drzewostanów w klasach i podklasach wieku – stan na 1.01.2025 r.

W Nadleśnictwie Wałcz największą powierzchnię zajmują drzewostany w podklasach: IVa (3023,40 ha – 18,93%). Udział gruntów niezalesionych w powierzchni gruntów leśnych Nadleśnictwa wynosi 3,02%. Przeciętny wiek drzewostanów wynosi 59 lat.

Struktura pionowa

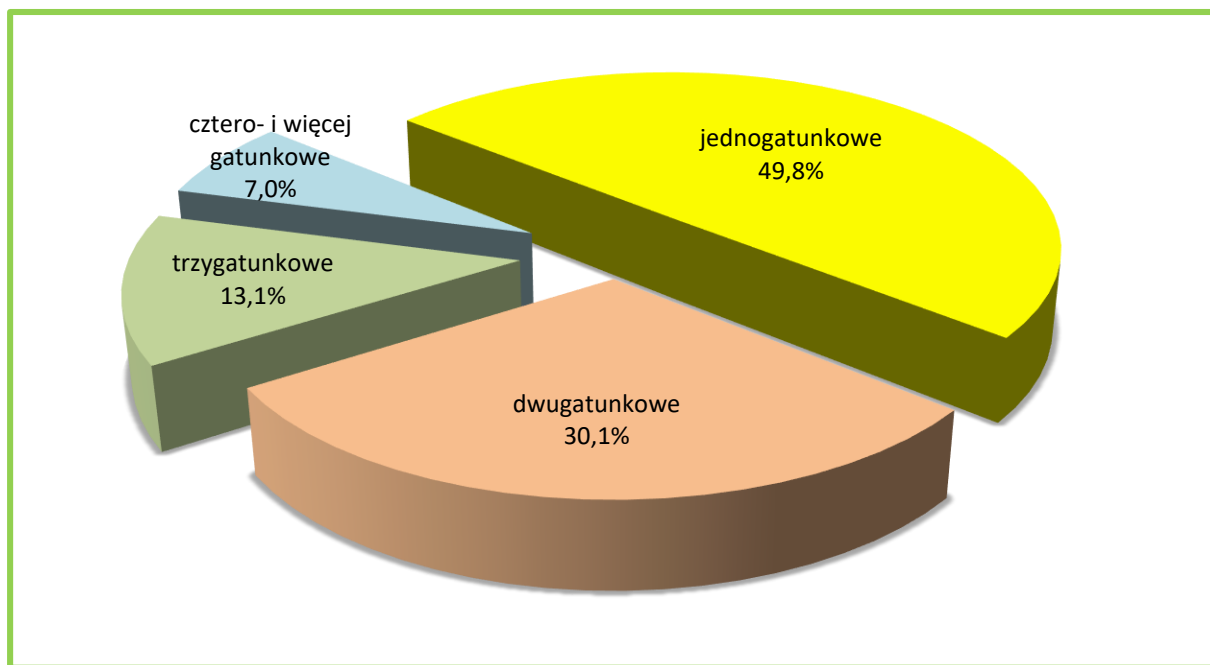
W Nadleśnictwie Wałcz zdecydowanie przeważają drzewostany jednopiętrowe, zajmujące 96,6% powierzchni. Drzewostany dwupiętrowe występują na 0,8%, a drzewostany trzypiętrowe i o budowie przerębowej nie występują wcale. Resztę, to jest 2,6% stanowią drzewostany w KO i KDO.

W trakcie prac taksacyjnych zaewidencjonowano (o różnym stopniu pokrycia) 88,45 ha drzewostanów z nalotami 188,56 ha z podsadzeniami oraz 3420,10 ha drzewostanów z podrostami i podrostami o charakterze dolnego piętra. W przyszłości część tych drzewostanów zostanie zapewne opisana jako drzewostany dwupiętrowe. W porównaniu z poprzednim planem u.l. zmalał udział drzewostanów jednopiętrowych o 0,11%, w KO i KDO o 0,59 %. Opisano również 0,8% drzewostanów dwupiętrowych, których w poprzedniej rewizji nie zaewidencjonowano.

Bogactwo gatunkowe

Zróznicowanie gatunkowe drzewostanów Nadleśnictwa jest pochodną występujących tu siedlisk leśnych. Obecną strukturę gatunkową drzewostanów w aspekcie przyrodniczym oceniono na podstawie udziału gatunków rzeczywistych i panujących. Analizę stanu w efekcie realizacji *Planu* określono na podstawie udziału gatunków panujących, gdyż tylko

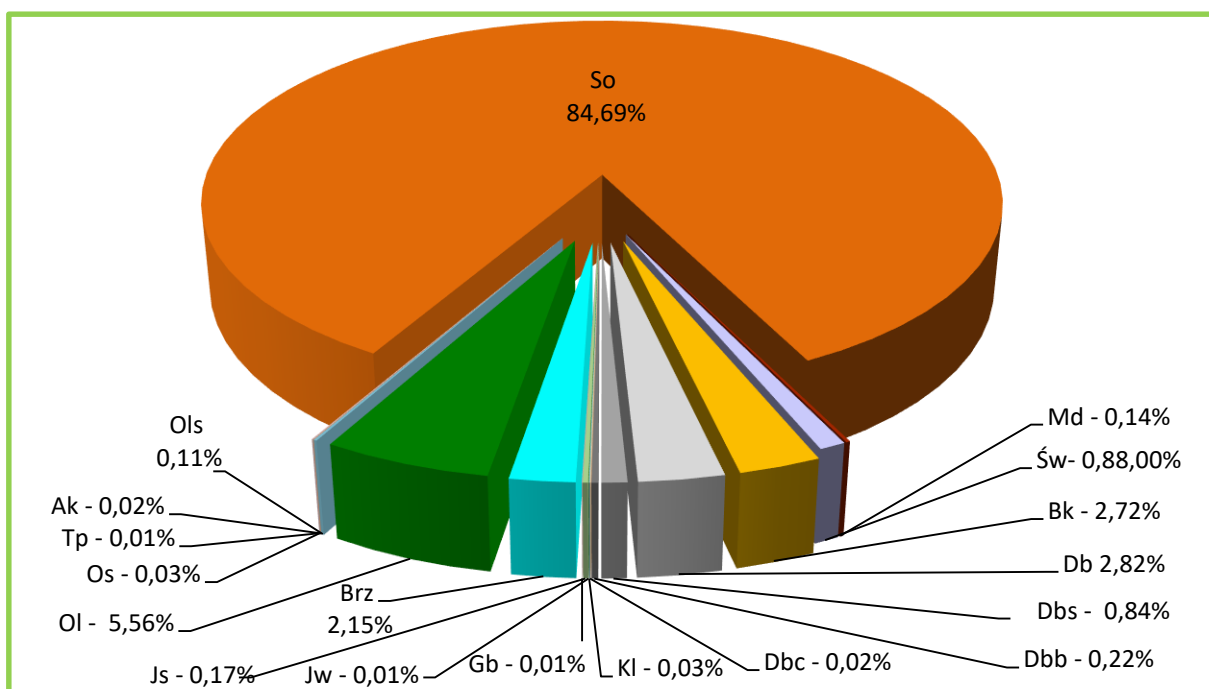
ten rodzaj danych jest możliwy, choć z pewnym przybliżeniem, do określenia na koniec okresu obowiązywania *Planu*. Udział gatunków obliczany jest powierzchniowo jako suma powierzchni wydzielen. W przypadku udziału wg gatunków panujących, powierzchnia wydzielenia w całości przypisana jest tylko do 1 gatunku, tj. tego, który występuje w największej ilości w wydzieleniu. W przypadku udziału wg gatunków rzeczywistych, powierzchnia wydzielenia jest rozbijana na części wg udziału każdego z gatunków wchodzących w skład drzewostanu. Udział wg gatunków rzeczywistych jest więc bardziej realnym sposobem opisu składu gatunkowego, jednak niemożliwym do określenia na końcu obowiązywania *Planu*, ponieważ realizacja niektórych zabiegów gospodarczych (trzebieży, podsadzeń itp.) może zmieniać skład drzewostanów w sposób nie ujęty w *Planie*. Brak jest możliwości ustalenia, jak będzie wyglądał skład drzewostanu po trzebieży, jeśli w *Planie* nie ma szczegółowych zapisów dotyczących usuwanych poszczególnych gatunków. Zatem do oceny zmian w składzie gatunkowym drzewostanów w efekcie realizacji *Planu* posłużono się metodą określenia udziału wg gatunków panujących.

Charakterystyka bogactwa gatunkowego w Nadleśnictwie Wałcz

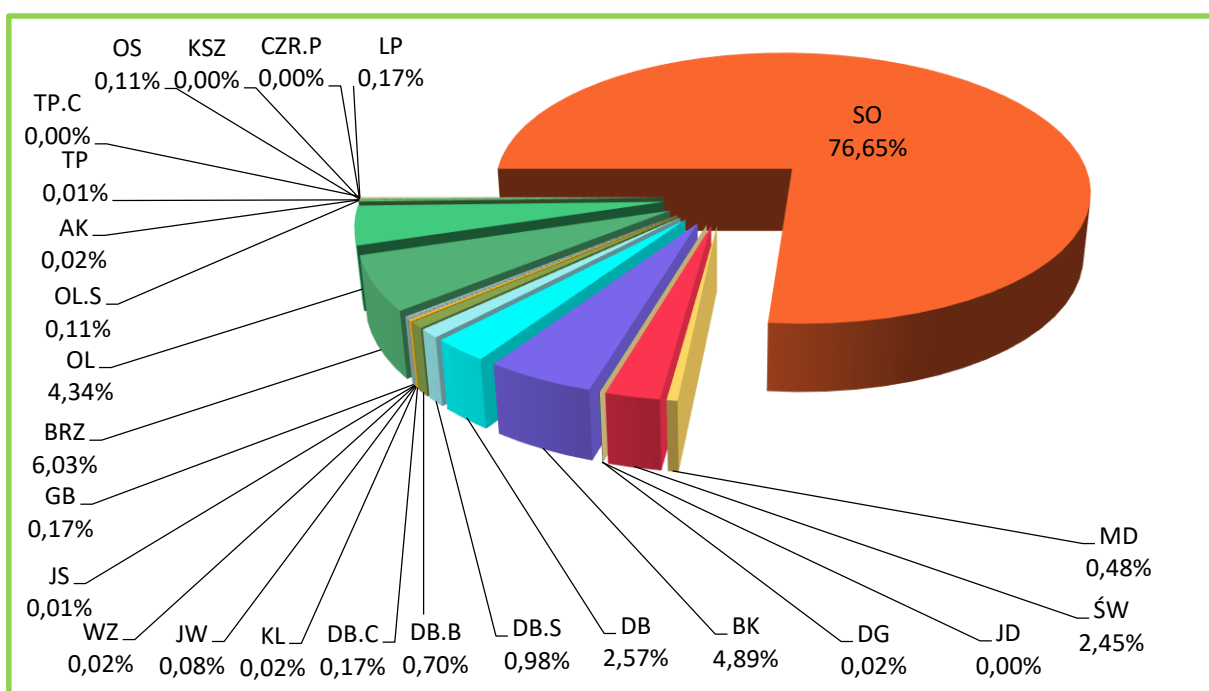
Drzewostany Nadleśnictwa Wałcz są średnio zróżnicowane pod względem składów gatunkowych. Przeważają drzewostany jednogatunkowe – 49,8%. Następne pod względem zajmowanych powierzchni występują drzewostany dwugatunkowe (30,1%). Kolejne to drzewostany trzygatunkowe (13,1%) oraz cztero- i więcej gatunkowe 7,0% powierzchni gruntów zalesionych).

Gatunki panujące i rzeczywiste

Udział powierzchniowy gatunków panujących na gruntach zalesionych Nadleśnictwa Wałcz – stan na 1.01.2025 r.

W lasach Nadleśnictwa Wałcz jako gatunki panujące w drzewostanach występuje 18 gatunków drzew. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, panująca na 84,69% powierzchni. Ważniejszymi gatunkami są również: olsze – 5,67%, dęby – 3,88% oraz buk 2,72%. Pozostałe gatunki występują sporadycznie, na niewielkich powierzchniach.

Udział powierzchniowy gatunków rzeczywistych na gruntach zalesionych Nadleśnictwa

W składach gatunkowych drzewostanów Nadleśnictwa Wałcz zainwentaryzowano w sumie 25 gatunków drzew. W porównaniu z tabelą wg gatunków panujących mniejszy o 8,05% jest rzeczywisty powierzchniowy udział sosny. Pozostałe gatunki wchodzić częściej w skład drzewostanów jako gatunki współpanujące i domieszkowe, przez co ich rzeczywisty udział w powierzchni gruntów zalesionych Nadleśnictwa jest większy lub na podobnym poziomie jak udział gatunków panujących.

Pochodzenie

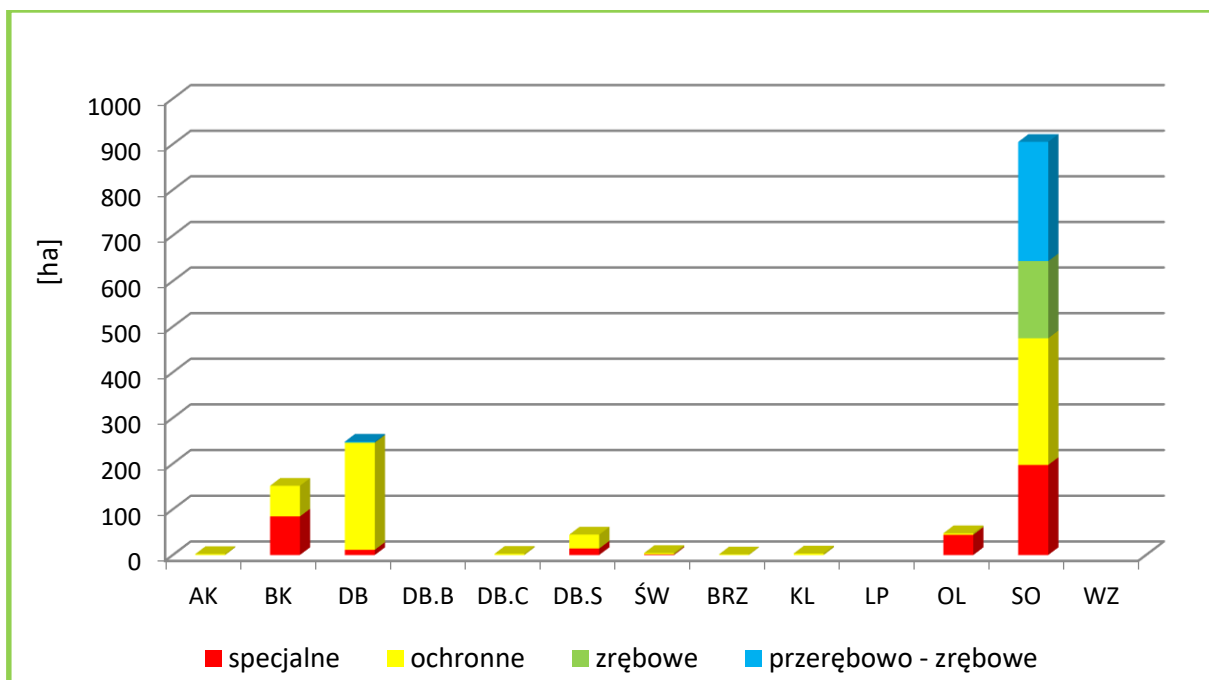
Dla większości drzewostanów Nadleśnictwa, z uwagi na brak informacji, trudno jednoznacznie określić ich pochodzenie. Można jedynie przypuszczać, że drzewostany iglaste pochodzą głównie z odnowień sztucznych, a liściaste oprócz sadzenia bądź siewu odnawiano również sposobem naturalnym przez samosiew lub odrośla. Jednakże wszystkie te drzewostany przy ocenie pochodzenia zaliczono do grupy „z odnowienia sztucznego + brak informacji”.

Do drzewostanów pochodzących z odnowienia naturalnego (samosiewu) zaliczono drzewostany na siedliskach przyrodniczych Natura 2000: kwaśnych i żyznych buczyn, grądu subatlantyckiego oraz łągów olszowo – jesionowych. Do grupy tej zaliczamy również drzewostany z odnowienia naturalnego stanowiące drzewostany młodsze, powstałe najczęściej po rębni częściowej oraz samosiewy brzożowe, akacjowe, co do których nie było wątpliwości o ich naturalnym pochodzeniu.

W lasach Nadleśnictwa, oprócz drzewostanów występujących od setek lat na gruntach leśnych, są także takie, które powstały w wyniku zalesienia gruntów będących okresowo w użytkowaniu rolniczym. W całym Nadleśnictwie zainwentaryzowano 3012,89 ha zalesień porolnych, co stanowi 19,45% powierzchni gruntów leśnych zalesionych. Porolność zalesień wyszczególniona jest w opisach taksacyjnych drzewostanów oraz uwidoczniła na mapie przeglądowej ochrony lasu.

Starodrzewy

Bardzo istotna z punktu widzenia ochrony zasobów przyrodniczych na obszarach leśnych jest obecność starszych drzewostanów, a także pojedynczych drzew lub ich grup. Drzewa takie są siedliskiem wielu organizmów ze wszystkich grup systematycznych, od mikroorganizmów po duże kręgowce. W wyniku zachodzących procesów starzenia i obumierania, dostarczają one także do ekosystemu zasobów martwej materii organicznej (drzew martwych w różnych stopniach rozkładu), bardzo ważnego składnika lasów, decydującego o ich bogactwie, różnorodności i vitalności. Uwagę na ten aspekt zwrócono w Programie Ochrony Przyrody.

Powierzchnia gatunków panujących w drzewostanach ponad 100-letnich wg gospodarstw w Nadleśnictwie Wałcz

W Programie przedstawiono analizę występowania starszych drzewostanów, tj. starodrzewów, w których wiek gatunku panującego przekracza 100 lat. W Nadleśnictwie drzewostany takie zajmują łącznie 1411,34 ha, co stanowi 9,1% powierzchni gruntów zalesionych.

Głównym gatunkiem panującym w drzewostanach ponad 100-letnich jest sosna (64,14%). Ważnymi z uwagi na stopień naturalności i wysoki wskaźnik różnorodności biologicznej są także drzewostany z panującymi dębami (20,94%). Mogą one być potencjalnym siedliskiem gatunków cennych, wymienionych w Załącznikach II i IV do Dyrektywy Siedliskowej. Drzewostany ponad 100-letnie w 44,32% znajdują się w gospodarstwie ochronnym.

Drewno martwych drzew

Martwe drewno w lesie jest środowiskiem życia wielu gatunków organizmów, zwłaszcza saprotroficznych grzybów i saproksylicznych owadów oraz gniazdujących w dziuplach ptaków. Zawarte w martwym drewnie substancje odżywcze wracają powoli do obiegu dzięki działalności reducentów i powiązanych z nimi zależnościami pokarmowymi innych organizmów.

W Nadleśnictwie Wałcz zgodnie z ustaleniami Komisji Założeń Planu, wykonano dodatkowy pomiar drewna martwego na wybranych powierzchniach próbnych, w oparciu o § 62 IUL, tj. na co dziesiątej powierzchni próbnej zakładanej do celów inwentaryzacji miąższości metodą reprezentacyjną w każdej warstwie gatunkowo-wiekowej,

Miąższość drewna martwego określono z podziałem na drewno: martwych drzew stojących i złomów; drzew ściętych i wyrwionych oraz stanowiące fragmenty drzew

martwych.

Średnia miąższość drewna martwych drzew w skali Nadleśnictwa to 11,96 m³/ha, w tym martwych drzew stojących i złomów – 3,04 m³/ha, drzew leżących i fragmentów drzew martwych – 8,92 m³/ha.

Dodatkowo w trakcie prac taksacyjnych szacunkowo określono ilość martwego drewna w I klasie wieku (uprawy i młodniki), analizując tzw. kępy ekologiczne. Weryfikacji poddanych zostało 2293,09 ha drzewostanów, na których ilość martwego drewna oszacowano na 551 m³, co w przeliczeniu daje 0,24 m³/ha.

Wskazania dotyczące postępowania z drewnem martwych drzew zawarto w Programie ochrony przyrody, gdzie zasadnie postuluje się dążenie do sukcesywnego zwiększania jego ilości.

Zniekształcenia

Borowacenie

Borowacenie polega na zniekształceniu ekosystemów leśnych w wyniku ujemnego oddziaływania zbyt dużego udziału sosny lub świerka rosnących na siedliskach borów mieszanych, lasów mieszanych i lasów. Zjawisko to wpływa również negatywnie na skład gatunkowy runa oraz strukturę i cechy fizyko-chemiczne gleby. Przeprowadzone w Programie ochrony przyrody analizy wskazują, iż objawy słabego borowacenia widoczne są na 32,2% powierzchni Nadleśnictwa, na 7,9% - średniego, a borowacenie mocne zidentyfikowano na 0,1% powierzchni analizowanych siedlisk leśnych.

Monotypizacja (ujednolicenie składu gatunkowego i wiekowego)

Monotypizacja, czyli ujednolicenie gatunkowe lub wiekowe drzewostanów, jest kolejną formą zniekształcenia ekosystemów leśnych. Monotypizację wyróżnia się wtedy, gdy udział drzewostanów jednego gatunku i jednej klasy wieku wynosi 50-80% powierzchni kompleksu leśnego (monotypizacja częściowa) lub ponad 80% (monotypizacja pełna). Formę tej degradacji zasadniczo wyróżnia się dla sosny i świerka.

Na gruntach nadleśnictwa monotypizacja nie występuje.

Neofityzacja

Neofityzacja jest formą degeneracji fitocenozy leśnej polegającą na występowaniu gatunków obcego pochodzenia (tzw. neofitów) w zbiorowiskach leśnych, wskutek ich samodzielnego wnikania (synantropizacji) lub celowego wprowadzania ze względów gospodarczych.

W Nadleśnictwie problem neofityzacji ma niewielkie znaczenie. Wyróżniono tylko 5 drzewostanów (6,81 ha) z panującym gatunkiem obcym: 2 z dębem czerwonym i 3 a robinia

akacją. W sumie gatunki obce według rzeczywistego udziału zajmują 35,02 ha, co w skali Nadleśnictwa stanowi 0,22% powierzchni gruntów zalesionych.

Zainwentaryzowano również 410 wyłączeń, w których gatunki obce występują pojedynczo lub miejscami oraz 880 wyłączeń, gdzie gatunki obce wyróżniono w warstwach: podszytu, samosiewu, zakrzewień, przestoi i zadrzewień. Głównym gatunkiem inwazyjnym obcego pochodzenia występującym w podszybie jest czeremcha amerykańska.

**Zestawienie liczby wyłączeń wg form występowania gatunków obcego pochodzenia
 w Nadleśnictwie Wałcz**

Lp.	Gatunek obcego pochodzenia	Forma występowania					
		ponad 5% w składzie d-stanu (od 1 w udziale)	do 5% w składzie d-stanu (pjd., mjsc.)	w II piętrze	w warstwie nalołu, podrośtu, podsadzeń	w warstwie podszytu, samosiewu i zakrzewień	w warstwie przestoi i zadrzewień
		Liczba wydzieli					
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Czeremcha amerykańska		20			735	2
2.	Daglezja zielona	7	36		1	3	4
3.	Dąb czerwony	63	167		1	33	4
4.	Kasztanowiec biały	2	46			2	10
5.	Klon Jesionolistny		2			3	
6.	Orzech czarny						1
7.	Robinia akacjowa	11	114	1	2	40	14
8.	Sosna Banksa		1			1	
9.	Sosna czarna		2				
10.	Sosna wejmutka		11				1
11.	Śnieguliczka biała					17	
12.	Topola czarna	1	8				4
13.	Żywotnik olbrzymi		1				
14.	Żywotnik zachodni		2			1	
Razem		84	410	1	4	835	40

3.3. Formy ochrony przyrody występujące na gruntach Nadleśnictwa

Na gruntach Nadleśnictwa Wałcz występują następujące rodzaje chronionych obiektów przestrzennych i punktowych, powołanych na podstawie ustawy o ochronie przyrody:

- rezerваты przyrody: „Glinki”, „Wielki Bytyń”, „Golcowe Bagno”
- obszar Chronionego Krajobrazu: „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy”;
- obszary Natura 2000:
 - ptasi: PLB300012 Puszcza nad Gwdą;
 - siedliskowy: PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń;
- pomniki przyrody: 33 obiekty, w tym: pojedyncze drzewa (21 szt.), 11 grup drzew, 1 pomnik przyrody nieożywionej - głaz narzutowy;
- ochrona gatunkowa: 13 stref.

Tab. 8. Zestawienie form ochrony przyrody w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wałcz

Rodzaj obiektu	Liczba	Powierzchnia całkowita [ha]	Powierzchnia w zasięgu N-ctwa [ha]	Pow. w zarządzie Nadleśnictwa					
				las	[%]	grunty nieleśne	[%]	razem	[%]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Rezerваты przyrody	3	2089,2103	558,27	376,97	90,0	41,91	10,0	418,88	100,0
Obszary Chronionego Krajobrazu	1	95502,81	15580,72	11941,48	95,8	518,80	4,2	12460,78	100,0
Obszary Natura 2000 - OSO	1	77 678,90	17584,93	14684,60	96,1	588,26	3,9	15272,86	100,0
Obszary Natura 2000 - SOO	1	50 531,99	414,57	244,98	90,7	25,03	9,3	270,01	100,0
Pomniki przyrody	33	-	-	-	-	-	-	-	-
Ochrona gatunkowa – strefy ochrony	13	610,89	610,89					610,89	100,0

3.3.1. Rezerваты przyrody

Na gruntach Nadleśnictwa Wałcz utworzono trzy rezerваты przyrody: „Glinki”, „Wielki Bytyń”, „Golcowe Bagno”.

➤ Rezerwat „Glinki”

Utworzony został na mocy Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 12 lipca 1974 r. w sprawie uznania za rezerваты przyrody. (M.P. z 1974 r. Nr 28, poz 172.)

Aktualnym aktem prawnym jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 1 lutego 2016r, zmieniające zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody „Glinki”. (Dz.Urz. z 2016 r., poz. 764).

Rezerwat położony jest w województwie zachodniopomorskim, w powiecie wałeckim, w gminie Wałcz (wiejska). Obejmuje grunty o łącznej powierzchni 25,04 ha (grunty zalesione i niezalesione), położone w leśnictwie Rudnica, w oddz. 287f-k.

Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie fragmentu lasu liściastego zróżnicowanego na zespoły: subatlantycki nizinny las dębowo-grabowy *Stellario holostae-Carpinetum betuli*, żyzną buczynę nizinową typu pomorskiego *Galio odorati-Fagetum*, kwaśną buczynę nizinową *Luzulo pilosae-Fagetum* i łożowiska *Salicetum pentandro-cinereae*, z licznymi drzewami pomnikowymi.

Rezerwat został określony jako:

I. Rodzaj rezerwatu: leśny (L),

II. Typ i podtyp rezerwatu:

a) ze względu na dominujący przedmiot ochrony:

-typ: fitocenotyczny (PFI),

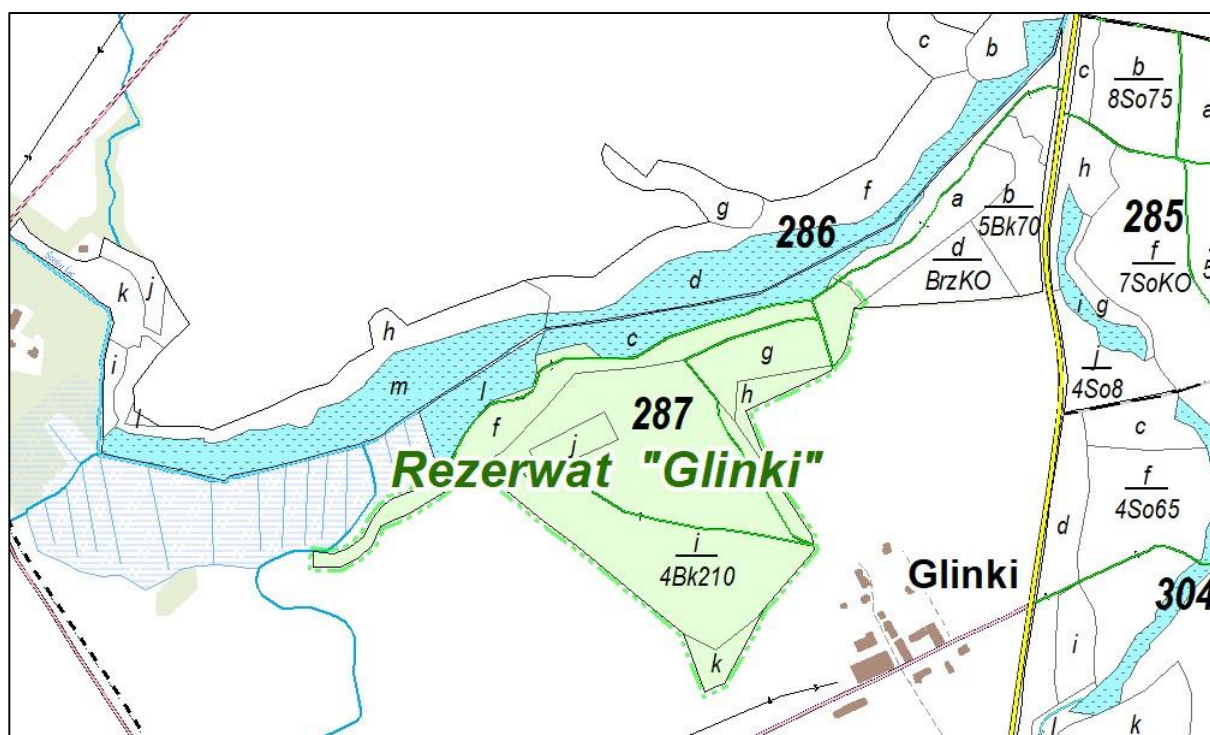
-podtyp: zbiorowisk leśnych (zl);

b) ze względu na główny typ ekosystemu:

- typ: leśny i borowy (EL),

- podtyp: lasów nizinnych (lni).

Rezerwat posiada plan ochrony, ustanowiony Zarządzeniem Nr 65/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 13 listopada 2009 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony rezerwatu przyrody „Glinki” (Dz. Urz. Z 2009 r. Nr 83, poz. 2170) zmienionym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 18 października 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Glinki. (Dz. Urz. z 2016r. poz. 3945).

Mapa sytuacyjna rezerwatu „Glinki”

➤ Rezerwat „Wielki Bytyń”

Utworzony został na mocy Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 11 maja 1989 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody M.P. z 1989 r. Nr 17, poz. 120

Aktualnym aktem prawnym jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Wielki Bytyń” Dz. Urz. z 2018 r. poz. 3972.

Zlokalizowany jest w województwie zachodniopomorskim, w powiecie wałeckim, w gminach Mirosławiec (gmina miejsko-wiejska), Tuczno (gmina miejsko-wiejska), Wałcz (gmina wiejska). Obejmuje grunty o łącznej powierzchni 270,01 ha, położone w leśnictwie Nakielno, w oddz.: 519a-i,~a, 535h-l,~a,~b, 536a-l,~a,~b,~c, 537a-k,~a, 560d-g,i-n,~c, 561a-d,~a,~b, 562a-i,~a,~b,~c,~d, 563a-c,~a, 586a-m,~a, 587a-n,~a,~b,~c, 588a-n,~a, 630a-j,~a w tym:

• grunty zalesione i niezalesione	-	227,50 ha,
• grunty związane z gospodarką leśną	-	2,89 ha,
• grunty nieleśne	-	25,03 ha.

Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie naturalnej różnorodności biologicznej, zarówno gatunkowej jak i biocenotycznej, a także naturalnego zróżnicowania krajobrazu rynny jeziora Bytyń Wielki z zatokami, jeziora Bytyń Mały, jeziora Bobkowego i Głębokiego oraz otaczających je wysoczyzn morenowych.

Rezerwat został określony jako:

I. Rodzaj rezerwatu: krajobrazowy (K);

II. Typ i podtyp rezerwatu:

a) ze względu na dominujący przedmiot ochrony:

-typ: fitocenotyczny (PFi);

-podtyp: zbiorowisk leśnych (zl);

b) ze względu na główny typ ekosystemu:

- typ: leśny i borowy (EL),

- podtyp: lasów nizinnych (lni).

Rezerwat posiada plan ochrony, ustanowiony Zarządzeniem Nr 53/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 8 września 2009 r. (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2009 r., Nr 67, poz. 1839, z dnia 07.10.2009), zmieniony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 12 czerwca 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2017 r., poz. 2646).

Mapa sytuacyjna rezerwatu „Wielki Bytyn”

➤ Rezerwat „Golcowe Bagno”

Utworzony został na mocy Zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 26 listopada 1990 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z 1990 r. Nr 48, poz. 366).

Aktualnym aktem prawnym jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Golcowe Bagno" (Dz. Urz. z 2017 r. poz. 3579). Zlokalizowany jest w województwie zachodniopomorskim, w powiecie wałeckim, w gminie Wałcz (gmina wiejska). Obejmuje grunty o łącznej powierzchni 123,83 ha, położone w leśnictwie Nakielno, w oddz.: 229a-y,~a,~b, 230a-s,~a,~b,~c, 244a-p,~a,~b,~c, w tym:

• grunty zalesione i niezalesione	-	104,91 ha,
• grunty związane z gospodarką leśną	-	2,04 ha,
• grunty nieleśne	-	16,88 ha.

Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie torfowiska mszarnego z naturalną roślinnością torfotwórczą, macierzystą dla genezy i akumulacji rzadkich w kraju gatunków torfu typu przejściowego: mszarno-bagnicowego i mszarno-turzycowego.

Rezerwat został określony jako:

I. Rodzaj rezerwatu: torfowiskowy (T);

II. Typ i podtyp rezerwatu:

a) ze względu na dominujący przedmiot ochrony:

-typ: florystyczny (PFI);

-podtyp: roślin zielnych i krzewinek (rzk);

b) ze względu na główny typ ekosystemu:

- typ: torfowiskowy (bagienny) (ET),

- podtyp: torfowisk wysokich (tw).

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 12 czerwca 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Golcowe Bagno" (Dz. Urz. z 2017 r. poz. 2646).

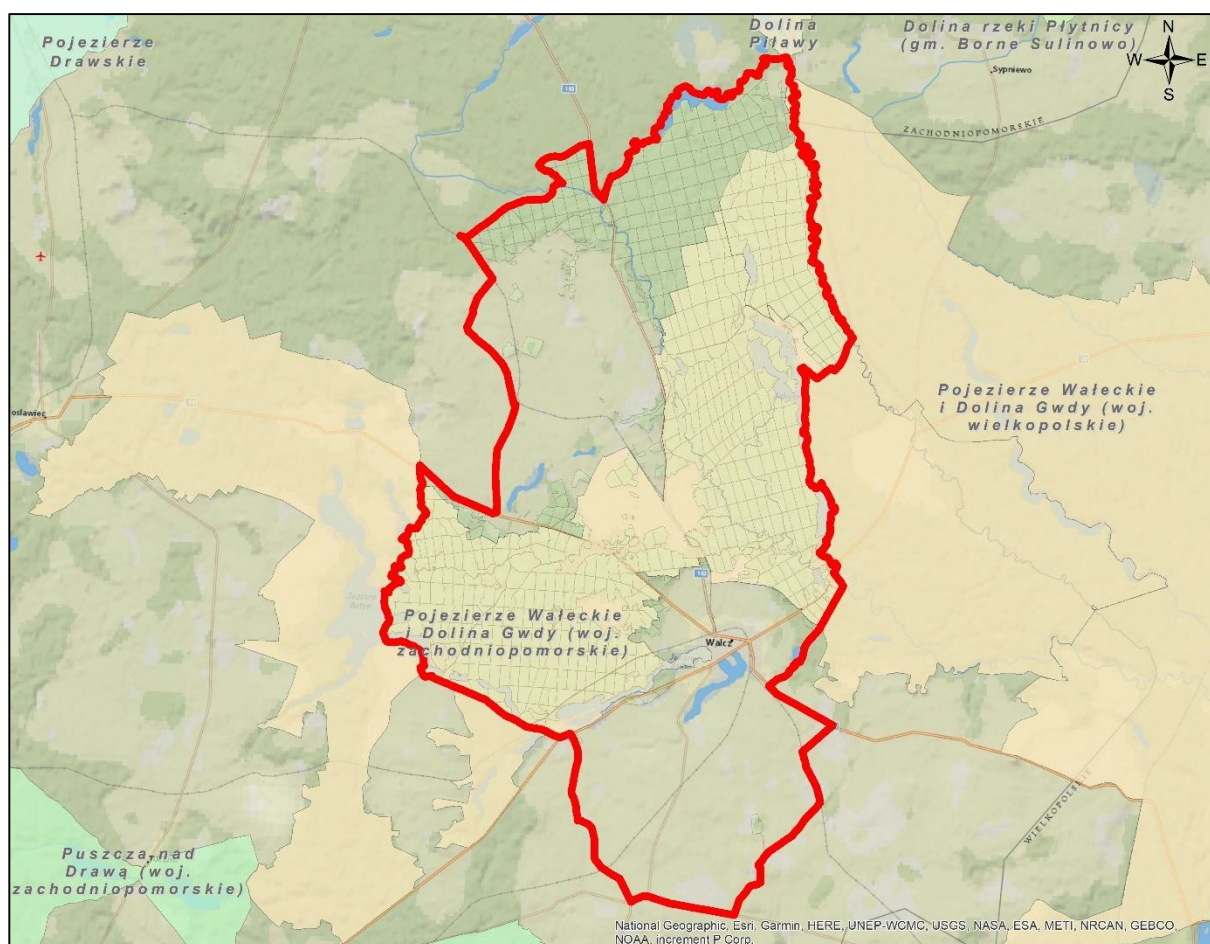
61

3.3.2. Obszary chronionego krajobrazu

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Walcz występuje jeden obszar chronionego krajobrazu:

Obszar chronionego krajobrazu położony w zasięgu Nadleśnictwa Walcz

Lp.	Nazwa obszaru	Data utworzenia	Pow. ogólna obszaru	Pow. w zasięgu N-ctwa	Pow. na gruntach N-ctwa
			[ha]		
1	2	3	4	5	6
1.	„Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy”	31.05.1989 r.	95502,81	15580,72	12460,78

Obszary chronionego krajobrazu na tle Nadleśnictwa Walcz

➤ OChK „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy” (wój. wielkopolskie)

Obszar ten utworzono dnia 01.07.1989 r. Uchwałą Nr IX/56/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Pile z dnia 31 maja 1989 r. (Dz. Urz. Woj. Pilskiego, Nr 11, poz. 95), potwierdzoną Rozporządzeniem Nr 1/90 Wojewody Pilskiego z dnia 27 grudnia 1990 r. (Dz. Urz. Woj. Pilskiego, Nr 2, poz. 2), następnie Rozporządzeniem Nr 5/98 Wojewody Pilskiego z dnia 15 maja 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Pilskiego, Nr 13, poz. 83).

Po zmianach związanych z podziałem administracyjnym kraju, zostało wydane

Rozporządzenie Nr 212/06 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 29 listopada 2006 r w sprawie obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Waleckie i Dolina Gwdy” (Dz. Urz. Woj. Wielk., z 2006 r., Nr 201, poz. 4770). W wyniku błędów proceduralnych, popełnionych w postępowaniu legislacyjnym, przepisy te zostały unieważnione Wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 27 stycznia 2011 roku (Nr IV SA/Po 709/10). W związku z powyższym, dla tego obszaru nie obowiązują zakazy, o których mowa w art. 24 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (tekst jednolity, Dz. U. 2020 r., poz. 1614).

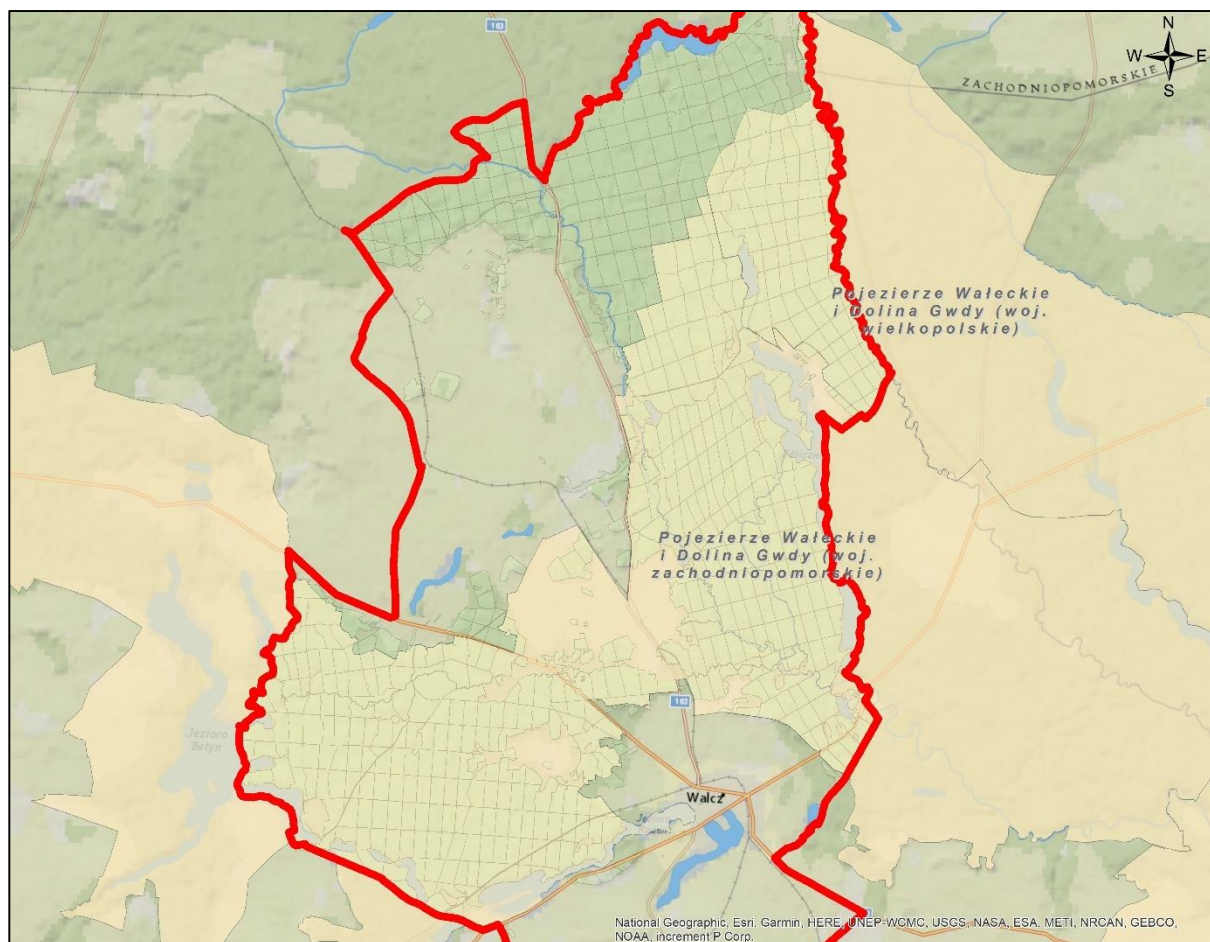
„Pojezierze Waleckie i Dolina Gwdy” obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Obszar położony jest na terenie województw wielkopolskiego (58375,00 ha) i zachodniopomorskiego (37127,81 ha), w powiatach: pilińskim (gmina Szydłowo), złotowskim (gmina Jastrowie) oraz waleckim (Miasto Wałcz, gmina Wałcz). Łączna powierzchnia obszaru wynosi 95502,81 ha.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wałcz znajduje się 16,3% powierzchni obszaru, to jest 15580,72 ha, z czego na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo – 12460,78 ha, w tym:

- grunty zalesione i niezalesione - 11622,03 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną - 319,95 ha,
- grunty nieleśne - 518,80 ha.

Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo położone są w oddz.: 1g,i,m-o,~a,~b, 8a,b,d-h, 37a,b,d,f,j,~a,~c, 40h,~b,~g, 41s,~c,~d, 55a-c,h-w,~a,~b,~c, 56d,f,~a,~b,~c, 57c-j,~a,~b,~c, 58c-s,~b,~c,~d,~f, 59a-c,f,j-m,~b,~c,~d, 60a,j,~c, 80-86, 87a,c-k,~b,~c,~d, 88b,c,g,h,~a,~c, 109-115, 116a-n, 116~a, 116~b, 116~c, 133-140, 151-159, 167-177, 185-195, 201-213, 220-233, 234a-l,~a,~b,~c,~d, 235-247, 248a-l,~a,~b,~c,~d,~f, 249-285, 288-305, 307-309, 313-333, 335-374, 375a,b,g-j,~a,~b,~c, 378, 379b,~a, 382g-m,~a,~b, 384d-w,~a,~b,~c, 385-426, 427c,d,g-l,~a, 429, 430f-h,~b,~f, 431b-f,~a,~c,~d,~g, 432-456, 457a-p,~a,~b,~c,~d, 458-459, 460a-f,h-k,~a,~b, 461-483, 484a-cx,~a,~b, 485-487, 488a-l,~a,~b, 489-491, 492a-r,cx,~a,~b,~c, 493a-i,~a, 494-496, 497a-r,~a,~b, 498d-z,ax,bx,~a,~b,~c,~d, 499-537, 540a-c,g,h,k,l,~a, 541a-f,~a,~b, 542a-cx, 542~a,~b,~c, 543-588, 589a-f,i,~a,~b, 590-630, 634-650, 651a-i,~a, 652.

**Mapa sytuacyjna obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy”
w Nadleśnictwie Wałcz**

3.3.3. Obszary Natura 2000

Według stanu na 01.01.2025 r. w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wałcz występują następujące obszary Natura 2000:

- obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO):
 - PLB300012 Puszcza nad Gwdą;
- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO):
 - PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń.

Charakterystyka obszarów, przedstawiona w dalszej części, opracowana została z wykorzystaniem danych i opisów zawartych w SDF-ach (Standardowych Formularzach Danych) dla obszarów.

Zestawienie powierzchni obszarów Natura 2000 w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wałcz

Lp.	Kod obszaru	Nazwa obszaru	Pow. całkowita (ha)	Pow. w zasięgu N-ctwa (ha)	Pow. w zarządzie Nadleśnictwa		
					lasa (ha)	grunty nieleśne (ha)	razem (ha)
1	2	3	4	5	6	7	8
OBSZAR SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW (OSO) NATURA 2000							
1.	PLB300012	Puszcza nad Gwdą	77 678,90	17 584,93	14 684,60	588,26	15 272,86
SPECJALNE OBSZARY OCHRONY SIEDLISK (SOO) NATURA 2000							
1.	PLH320011	Jezioro Wielki Bytyń	2 017,05	414,57	244,98	25,03	270,01

Nadleśnictwo Wałcz na tle obszarów Natura 2000

➤ PLB300012 Puszcza nad Gwdą

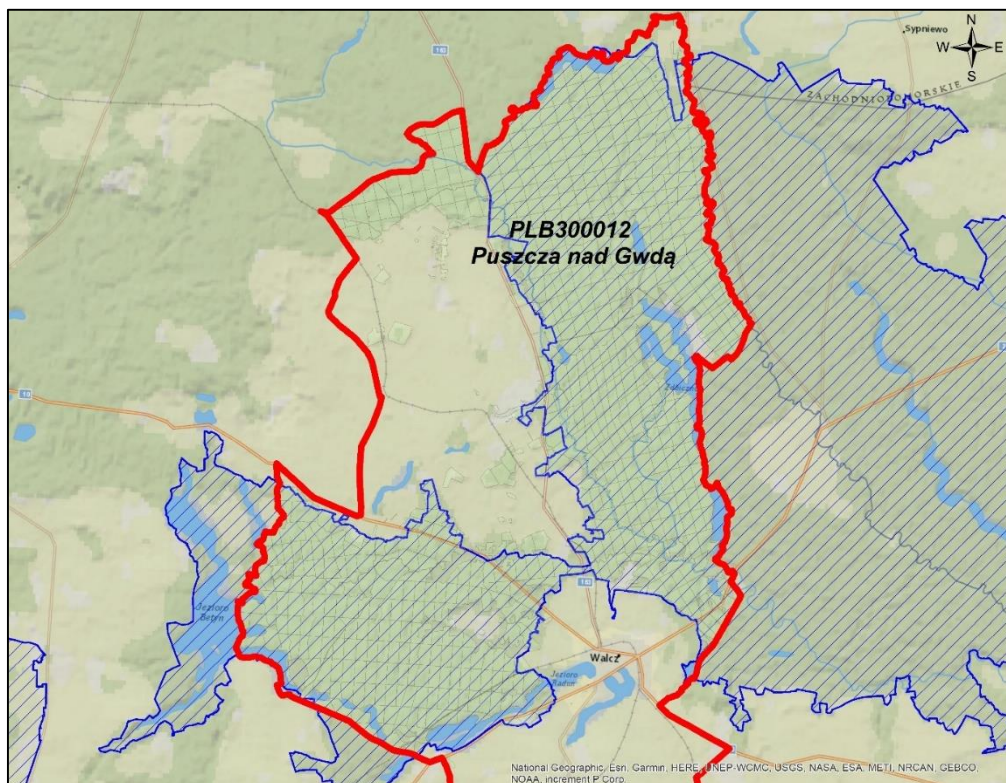
Obszar specjalny ochrony ptaków PLB300012 Puszcza nad Gwdą wyznaczony został w Polsce w dniu 13.10.2007 r., na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 05.09.2007 r., zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. Urz. 07.179.1275). Obecnie obowiązującym aktem wyznaczającym obszar jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133). Obszar obejmuje powierzchnię 77 678,90 ha,

w tym: 50 116,40 ha położonych w województwie wielkopolskim oraz 27 562,50 ha położonych w województwie zachodniopomorskim.

W zasięgu Nadleśnictwa obszar zajmuje powierzchnię 17 584,93 ha (22,6% ogólnej powierzchni OSO), z czego na gruntach Nadleśnictwa – 15272,86 ha, w tym:

- grunty zalesione i niezalesione - 14289,62 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną - 394,98 ha,
- grunty nieleśne - 588,26 ha.

W Nadleśnictwie Wałcz obszar obejmuje oddz.: 2c-g,~a, 4-7, 8c-h,~a, 9a,b,c,f,g,~a,~b,~c, 10-17, 22-32, 37, 38a-g,i-k,~a,~b, 39-50, 55a-d,h-w,~a,~b,~c,~d, 56-68, 80-95, 109-124, 133-148, 151-165, 166a-j,~a,~b, 167-179, 180a-j,~a,~b, 181a-c,m,~c, 182a-c,~a,~b, 185-199, 200a-c,f-j,~a, 201-216, 217a-c,~b,~c, 220-247, 248a,c,d,~a,~b,~d, 249-257, 258b-m,~a, 259-266, 267j-l, 268-285, 286b,d,f, 287a-j,~a, 288-304, 311a-l,n,~a,~b, 312a-d,g-i,~a,~b, 313-331, 332a-d,h-o,~b,~c,~d,~f, 333a-c,f-p,~b,~c, 334a-g,~a,~b, 335-374, 375b-l,~a,~b, 376a-c,g-j,~a,~b, 377a,~b,~c, 378b-h, 379b-o,~a,~c,~d, 380, 381d-i, 382f-n,~a,~b, 383, 384d-w,~a,~b,~c,~d, 385-401, 402a-k,~a, 403-413, 414a-c,g-s,~a,~b,~c, 415-416, 417a-c,g,n,bx,cx,dx,fx, 421-426, 427c-l,~a, 428-456, 457a-p,~a,~b,~c,~d, 458-491, 492a-z,cx,~a,~b,~c, 493-497, 498c-z,ax,bx,~a,~b,~c,~d,~g, 499-537, 540a-l,~a, 541a-f,i-k,~a,~b, 542-563, 564b,d-i,~a, 565-588, 589a-i,~a,~b, 590-628, 629a-k,~a,~b,~c,~d, 630-650, 651a-i,~a, 652.

PLB300012 Puszcza nad Gwdą w zasięgu Nadleśnictwa Wałcz

PLB300012 Puszcza nad Gwdą jest ostoją ptaków o znaczeniu międzynarodowym (IBA PL018). Występuje tu co najmniej 31 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, z czego co najmniej 25 gatunków zaliczanych jest do lęgowych lub prawdopodobnie lęgowych. Występuje tu również 10 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt (PCK). Bardzo ważna ostoja lęgowa lelka, lerki i włochatki. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: gągoł, nurogęs, włochatka (PCK), kania czarna (PCK), kania ruda (PCK), lelek, lerka, puchacz (PCK), rybołów (PCK), zimorodek.

W Standardowym Formularzu Danych (SDF) wg aktualizacji na marzec 2024 r. wymieniono 31 gatunków ptaków z Załącznika I DP. Przedmiot ochrony stanowi 16 gatunków z oceną B (5) oraz C (11). Gatunki te w tabeli oznaczono przez zacienienie.

Tab. 13. Gatunki z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej występujące na terenie obszaru PLB300012 Puszcza nad Gwdą oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego
1	2	3	4	5
1.	A021	Bąk	<i>Botaurus stellaris</i>	D
2.	A027	Czapla biała	<i>Egretta alba</i>	D
3.	A030	Bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	C
4.	A031	Bocian biały	<i>Ciconia ciconia</i>	D
5.	A038	Łabędź krzykliwy	<i>Cygnus cygnus</i>	C
6.	A067	Gągoł	<i>Bucephala clangula</i>	B
7.	A070	Nurogęs	<i>Mergus merganser</i>	C
8.	A072	Trzmielojad	<i>Pernis apivorus</i>	D
9.	A073	Kania czarna	<i>Milvus migrans</i>	C
10.	A074	Kania ruda	<i>Milvus milvus</i>	C
11.	A075	Bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	C
12.	A081	Błotniak stawowy	<i>Circus aeruginosus</i>	D
13.	A089	Orlik krzykliwy	<i>Aquila pomarina</i>	D
14.	A094	Rybołów zwyczajny	<i>Pandion haliaetus</i>	C
15.	A119	Kropiatka	<i>Porzana porzana</i>	D
16.	A120	Zielonka	<i>Porzana parva</i>	D
17.	A122	Derkacz	<i>Crex crex</i>	D
18.	A127	Żuraw	<i>Grus grus</i>	C
19.	A215	Puchacz	<i>Bubo bubo</i>	C
20.	A217	Sóweczka	<i>Glaucidium passerinum</i>	D
21.	A223	Włochatka	<i>Aegolius funereus</i>	B
22.	A224	Lelek zwyczajny	<i>Caprimulgus europaeus</i>	B
23.	A229	Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>	B

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego
1	2	3	4	5
24.	A236	Dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	C
25.	A238	Dzięcioł średni	<i>Dendrocopos medius</i>	D
26.	A246	Lerka	<i>Lullula arborea</i>	B
27.	A255	Świergotek polny	<i>Anthus campestris</i>	D
28.	A307	Jarzębka	<i>Sylvia nisoria</i>	D
29.	A320	Mucholówka mała	<i>Ficedula parva</i>	C
30.	A338	Gąsiorzek	<i>Lanius collurio</i>	D
31.	A379	Ortolon, trznadel	<i>Emberiza hortulana</i>	D

Nadzór nad obszarem sprawuje Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie.

Drzewostany dojrzałe i ponad 100-letnie

Drzewostany ponad 100-letnie w obszarze PLB300012 Puszcza nad Gwdą zlokalizowane na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa zajmują łącznie 1377,34 ha, czyli 9,9% powierzchni gruntów leśnych zalesionych obszaru. Gatunkami panującymi w tych drzewostanach są: sosna (64%), dęby (21%), buk (11%), olsza (3%), świerk (0,4%), klon (0,3%), akacja (0,2%), brzoza (0,1%)

Plan zadań ochronnych

Obszar PLB300012 Puszcza nad Gwdą posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 21 kwietnia 2015 r. (Dz. Urz. 2015 r. poz. 2773, z dnia 23.04.2015 r.), doprecyzowanym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 9 czerwca 2017 r. (Dz. Urz. 2017 r. poz. 4387), w którym w odniesieniu do działań ochronnych wskazano podmioty odpowiedzialne za ich wykonanie oraz z dnia 27 września 2023 r. (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2023 r. poz. 5126) zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza nad Gwdą PLB300012, gdzie zmieniono cele działań ochronnych.

➤ PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń

Obszar PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń został zatwierdzony na mocy Decyzji Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG pierwszy

zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składający się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2007)5043)(2008/25/WE) (Dz. Urz. UE. L z dnia 15-01-2008, str. 383).

Obszar wyznaczony na mocy Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 30 marca 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Jezioro Wielki Bytyń (PLH320011) (Dz. U. z 2023 r., poz. 758). Położony jest w województwie zachodniopomorskim i obejmuje powierzchnię 2017,05 ha.

W zasięgu Nadleśnictwa obszar zajmuje powierzchnię 414,57 ha (20,6% ogólnej powierzchni SOO), z czego na gruntach Nadleśnictwa – 270,01 ha, w tym:

- grunty leśne zalesione i niezalesione – 240,82 ha;
- grunty związane z gospodarką leśną – 4,16 ha;
- grunty nieleśne – 25,03 ha.

Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo położone są w oddz.: 519, 535h-l,~a,~b, 536-537, 560d-n,~c, 561-563, 586-588, 630.

PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń w zasięgu Nadleśnictwa Wałcz

Obszar obejmuje rezerwat przyrody „Wielki Bytyń”, z nieznacznymi różnicami w przebiegu.

W SDF-ie dla obszaru (wg daty aktualizacji 03-2024) odnotowano 12 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Przedmiot ochrony stanowi 8 typów siedlisk z oceną B (3) oraz C (5). Siedliska te w tabeli oznaczono przez zacielenie.

**Ocena znaczenia typów siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru Natura 2000
PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń oraz na gruntach Nadleśnictwa Wąlcz**

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Ocena znaczenia ogólnego wg SDF	Pokrycie [ha] wg SDF	Na gruntach Nadleśnictwa	
					Liczba wyłączeń	Powierzchnia wyłączeń [ha]
1	2	3	4	5	6	7
1.	3140	Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łakami ramienic	B	867,20	-	-
2.	3150	Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	C	15,40	-	-
3.	4030	Suche wrzosowiska	D	0,20	-	-
4.	6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	D	0,20	-	-
5.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	C	1,83	1	0,54
6.	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk.	D	0,20	-	-
7.	9110	Kwaśne buczyny	B	226,20	-	-
8.	9130	Żyzne buczyny	C	59,30	15	55,95
9.	9160	Grąd subatlantycki	C	30,10	3	4,57
10.	91D0*	Bory i lasy bagienne	B	25,83	1	1,29
11.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	C	123,70	20	49,05
12.	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	D	6,03	-	-
RAZEM					40	111,40

* siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

W SDF dla obszaru wymieniono również 8 gatunków zwierząt innych niż ptaki, które stanowią przedmiot ochrony w obszarze.

**Gatunki wymienione w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej występujące na terenie obszaru
PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków**

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego	Lokalizacja na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru
1	2	3	4	5
Płazy				
1166	Traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus</i>	D	
1188	Kumak nizinny	<i>Bombina Bombina</i>	D	

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego	Lokalizacja na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru
1	2	3	4	5
Ryby				
1149	Koza pospolita	<i>Cobitis taenia</i>	C	
5339	Różanka europejska	<i>Rhodeus amarus</i>	C	
Gady				
1220	Żółw błotny	<i>Emys orbicularis</i>	D	
Ssaki				
1137	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	C	519c, 519i, 586j, 586k, 587b, 588a, 588b, 588f, 536a, 537h, 562c, 563c, 630a
1355	Wydra	<i>Lutra lutra</i>	C	
2647	Żubr europejski	<i>Bison bonasus</i>	D	

Drzewostany ponad 100-letnie

Drzewostany ponad 100-letnie w obszarze siedliskowym PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń zlokalizowane na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Wałcz zajmują łącznie 135,61 ha, czyli 58,4% powierzchni gruntów leśnych zalesionych obszaru. Gatunkami panującymi w tych drzewostanach są: sosny (40%), buki (38%), świerki (1%) oraz dęby (1%)

Plan zadań ochronnych

Obszar PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Wielki Bytyń PLH320011 zmienionym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 10 grudnia 2015 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Wielki Bytyń PLH320011, który zmieniło Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 21 grudnia 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Wielki Bytyń PLH320011.

3.3.4. Pomniki przyrody

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Wałcz występują 33 obiekty uznane za pomniki przyrody. Są to pojedyncze drzewa (21 szt.), 11 grup drzew oraz 1 pomnik przyrody nieożywionej (głaz narzutowy).

Wykaz pomników przyrody na gruntach Nadleśnictwa Wąlcz

Lp.	Podstawa prawna (Rozporządzenie Wojewody Uchwała Rady Miasta Uchwała Rady Gminy)	Nr poz. w gmin. lub woj. rejestrze pomników przyrody	POŁOŻENIE		OPIS OBIEKTU				
			leśnictwo oddz. pododdz.	gmina/ miasto	gatunek	wiek	obwód [cm]	wysokość [m]	stan zdrowotny*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
POMNIKI PRZYRODY OŻYWIONEJ									
1.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wąlczu z dnia 25 lutego 2014 r.	1	Pluskota 454f	Wąlcz Kłębowiec	Dbs	390	371	23	5
						390	388	25	5
						390	480	25	5 wywrot
2.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wąlczu z dnia 25 lutego 2014 r.	2	Pluskota 453c	Wąlcz Kłębowiec	Dbs	260	415	22	2
3.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wąlczu z dnia 25 lutego 2014 r.	3	Pluskota 410 i	Wąlcz Kłębowiec	Buk (martwy)	470	450	26	5
4.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wąlczu z dnia 25 lutego 2014 r.	4	Pluskota 410 c	Wąlcz Kłębowiec	Dbs	480	549	26	3
					Dbs	480	461	28	3
					Dbs	480	472	25	3
					Dbs	480	508	25	3
					Dbs	480	588	29	3
					Dbs (martwy)	480	314	20	5
5.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wąlczu z dnia 25 lutego 2014 r.	5	Pluskota 457 k	Wąlcz Kołatnik	Lp	230	305	24	2
					Dbs	230	294	24	2
6.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wąlczu z dnia 25 lutego 2014 r.	6	Pluskota 407 b	Wąlcz Kłębowiec	Db "Kapitan Bruski Grab" wywrot z 29.07.2010 r. (kapliczka)				5 wywrot
7.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wąlczu z dnia 25 lutego 2014 r.	7	Międzyrzecze 355 b	Wąlcz Kłębowiec	Cis (grupa 15 rozgałęzień)	100	25-63	13	1
8.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wąlczu z dnia 25 lutego 2014 r.	8	Morzyce 591 f	Wąlcz Wąlcz	Dbs	330	500	28	2
9.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wąlczu z dnia 25 lutego 2014 r.	9	Morzyce 591 f	Wąlcz Wąlcz 55	Dbs (pozostałości o dębie o nazwie „Dąb Piastowski)				5 wywrot
10.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wąlczu z dnia 25 lutego 2014 r.	10	Rudki 69 f ,h	Wąlcz Rudki	Lp (aleja 25 drzew) 8 szt. – oddz. 69f 17 szt. – oddz. 69h	180	250- 270	23-27	2

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA WAŁCZ NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Lp.	Podstawa prawna (Rozporządzenie Wojewody Uchwała Rady Miasta Uchwała Rady Gminy)	Nr poz. w gmin. lub woj. rejestrze pomników przyrody	POŁOŻENIE		OPIS OBIEKTU				
			leśnictwo oddz. pododdz.	gmina/ miasto	gatunek	wiek	obwód [cm]	wysokość [m]	stan zdrowotny*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	11	Rudki 107 a	Wałcz Rudki	Db	220	530	24	2
12.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	12	Rudnica 266 j	Wałcz Golce	Db (w starym pul 4 Db)	220	320	31	2
						220	310	31	2
						220	320	31	2
						220	320	31	2
					BK	220	370	32	5 wywrot
13.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	14	Międzyrzecze 339 a	Wałcz Kłębowiec	Lp	160	480	32	2
14.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	15	Międzyrzecze 349 I	Wałcz Kłębowiec	Św (fragment pnia)	160	340	-	5 martwy
15.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	16	Międzyrzecze 365 k	Wałcz Kłębowiec	So	180	310	34	2
16.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	17	Pluskota 393 a	Wałcz Kłębowiec	Bk	180	380	30	2
						180			5 wywrot
17.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	18	Rudnica 401 a	Wałcz Kłębowiec	Db	170			5 wywrot
					Db	170			5 wywrot
18.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	19	Pluskota 457 h	Wałcz Kołatnik	Bk	220	385	26	2
19.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	20	Pluskota 409 h	Wałcz Kłębowiec	Db (2 zrosnięte dęby – jeden martwy, drugi obumierający)	220	300	24	5
20.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	21	Pluskota 486 h	Wałcz Kołatnik	Grupa Db 30 szt. (w starym pul brak ilości)	130	180/ 340	24-28	1
21.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	22	Rudnica 345 b	Wałcz Kłębowiec	Bk (2 pnie)	220	415	24	3
22.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	23	Rudnica 302 b	Wałcz Kłębowiec	Db	220	302	28	3
						220	330	28	3

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA WAŁCZ NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Lp.	Podstawa prawna (Rozporządzenie Wojewody Uchwała Rady Miasta Uchwała Rady Gminy)	Nr poz. w gmin. lub woj. rejestrze pomników przyrody	POŁOŻENIE		OPIS OBIEKTU				
			leśnictwo oddz. pododdz.	gmina/ miasto	gatunek	wiek	obwód [cm]	wysokość [m]	stan zdrowotny*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
23.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	24	Rudnica 302 b	Wałcz Kłębowiec	Bk	220	372	27	2
24.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	25	Golce 234 f	Wałcz Golce	Jałowiec (główny pień martwy-wywrot, 5 odnóg)	75	78	5	3
25.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	26	Golce 242 d	Wałcz Golce	Db	220	400	22	2
26.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	27	Strączno 648 h	Wałcz Wałcz	Db	320	521	26	2
27.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	28	Strączno 528 l	Wałcz Nakielno	Db	230	370	22	2
28.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	29	Strączno 528 l	Wałcz Nakielno	Bk	170	300	23	1
29.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	30	Morzyce 591 c	Wałcz Wałcz	Db	320	480	23	4
30.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	31	Strączno 472 l	Wałcz Nakielno	Db (grupa 2 drzew)	270	405	24	2
							391	26	2
31.	Decyzja Wojewody Piłskiego nr 112/82		Golce 226 j	Jastrowie Budy	Jd	270	378	30	2
32.	Zarządzenie nr 32 Wojewody Piłskiego z dnia 30.12.1986r Dz.U.Wojewody Piłskiego nr 11 poz. 118		Golce 226 j	Jastrowie Budy	Lp „Siedem Sióstr” (grupa 2 drzew – jedno z 2 konarami, drugie drzewo z 5 konarami)	270	480	25	3
							440	26	3
POMNIK PRZYRODY NIEOŻYWIONEJ									
33.	Uchwała Nr XLVI/269/2014 Rady Gminy w Wałczu z dnia 25 lutego 2014 r.	13	Rudnica 342 g	Wałcz Kłębowiec	Głaz narzutowy	Część nadziemna 1,2 m			

Zgodnie z art. 45 ustawy o ochronie przyrody, jednym z podstawowych zakazów, jakie mogą być wprowadzone w odniesieniu do pomników przyrody jest zakaz ich niszczenia lub uszkodzania. W sytuacji wykonywania prac leśnych w pododdziale z pomnikiem przyrody należy kierować się wskazaniemi zawartymi w programie ochrony przyrody, tak aby nie

doprowadzić do przypadkowego jego uszkodzenia lub zniszczenia.

3.3.5. Ochrona gatunkowa

Dane przedstawione w dalszej części są wynikiem m.in. obserwacji Służby Leśnej Nadleśnictwa, dokumentacji prac siedliskowych, ekspertyz przyrodniczych, planu ochrony rezerwatu, obserwacji dokonanych przez pracowników BULiGL w trakcie terenowych prac urządzeniowych oraz inwentaryzacji botanicznych.

Zestawienie gatunków podlegających ochronie gatunkowej na gruntach Nadleśnictwa Wałcz

Grupa organizmów	Gatunki objęte ochroną ścisłą	Gatunki objęte ochroną częściową	Razem	Gatunki wymienione w załącznikach Dyrektyw EU*	Gatunki ujęte w Czerwonych Księgach lub listach
1	2	3	4	5	6
Grzyby	-	1	1	-	-
Porosty	-	1	1	-	-
Widłaki	-	3	3	-	1
Mszaki	-	14	14	-	-
Rośliny naczyniowe	6	14	20	-	3
Owady	5	5	10	5	6
Pijawki	-	1	1	-	1
Ślimaki	2	1	3	2	3
Małże	1	1	2	1	1
Płazy	7	6	13	12	13
Gady	1	5	6	3	5
Ptaki	114	5	119	32	119
Ssaki	9	14	23	10	22

*Gatunki z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej i z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej

Uwzględniając aktualne rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409), na terenie Nadleśnictwa Wałcz stwierdzono stanowiska 39 gatunków (1 gatunek grzyba, 1 gatunek porostu, 3 gatunki widłaków, 14 gatunków mszaków, 20 gatunków roślin naczyniowych) objętych prawną ochroną.

Na terenie Nadleśnictwa Wałcz stwierdzono występowanie **176** gatunków zwierząt objętych prawną ochroną, w tym: **1** gatunek pijawki, **9** gatunków owadów, **3** gatunki ślimaków, **2** gatunki małży, **13** gatunków płazów, **5** gatunków gadów, **119** gatunków ptaków i **22** gatunki ssaków.

Aktualnie, na gruntach Nadleśnictwa Wałcz zatwierdzonych jest 13 stref obejmujących ochroną miejsca lęgowe bielika (2 strefy), bociana czarnego (1 strefa), kani rudej (2 strefy),

orlika krzykliwego (1 strefa z dwoma gniazdami), puchacza (1 strefa), rybołowa (1 strefa), sokoła wędrownego (1 strefa), sóweczki (2 strefy), włośchatki (1 strefa).

W dalszej części Prognozy zamieszczono wykaz oraz przedstawiono analizę wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na chronione gatunki występujące na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa (rośliny) oraz podawane z obszaru Nadleśnictwa, czyli z obszaru jego zasięgu terytorialnego (zwierzęta). Część z tych gatunków zasiedla tereny nieleśne, doliny rzeczne, zbiorniki wodne, łąki, pastwiska itp., w związku z czym nie będą one zasadniczo objęte oddziaływaniem *Planu*. W analizach wpływu *Planu* na chronione gatunki odniesiono się jedynie do tych gatunków, na które *Plan* może mieć wpływ, a więc głównie do gatunków typowo leśnych lub gatunków, które są związane ze środowiskami nieleśnymi, ale zabiegi wykonywane w *Planie* mogą oddziaływać na ich siedliska.

3.3.6. Zestawienie zbiorcze przewidywanego oddziaływania *Planu* na formy ochrony przyrody

➤ Rezerwat przyrody

Planowanie działań w rezerwach przyrody, w myśl ustawy o ochronie przyrody, może odbywać się wyłącznie w planach ochrony sporządzanych dla tych rezerwatów lub w postaci zadań ochronnych zatwierdzanych przez organ nadzorujący, czyli Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska. Wg tych przepisów, w *Planie* mogą się zawierać tylko te wskazania gospodarcze, które znajdują się w planie ochrony.

Zgodnie z art. 13 ust. 3b projekt Planu Urządzenia Lasu w części dotyczącej otuliny rezerwatu wymaga uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu w zakresie ustaleń mogących mieć negatywny wpływ na ochronę przyrody rezerwatu przyrody.

Zgodnie z zapisami *Planu*, wszelkie prace związane z prowadzeniem działań ochronnych w rezerwacie być prowadzone w porozumieniu z RDOŚ, stosując się do zadań zawartych w obowiązującym planie ochrony.

Ogólnie należy więc stwierdzić, że oceniany *Plan* dla Nadleśnictwa Wałcz, przy uwzględnieniu powyższych wskazań, nie będzie implikował negatywnych oddziaływań na cele ochrony rezerwatu przyrody.

➤ Obszary Chronionego Krajobrazu

Występujący w zasięgu Nadleśnictwa Wałcz obszar chronionego krajobrazu „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy”, aktualnie nie posiada wprowadzonych zakazów czy też wskazań

ochronnych. W programie ochrony przyrody zawarta jest informacja, że Nadleśnictwo powinno przestrzegać zapisów wprowadzonych w uchwałach sejmiku właściwego województwa, gdy takie dokumenty zostaną zatwierdzone.

Należy podkreślić, że ta forma ochrony przyrody obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Oznacza to, że należy ją uznawać za dość liberalną, nie powodującą ograniczenia normalnie prowadzonej gospodarki leśnej. Katalog zakazów możliwych do wprowadzenia w obszarach chronionego krajobrazu, które wymienione zostały w art. 24 ustawy o ochronie przyrody, nie zawiera bezpośrednich obostrzeń odnoszących się do elementów będących przedmiotem planowania urządzeniowego. W związku z tym, nie stwierdza się, aby zapisy *Planu* mogły negatywnie wpłynąć na ochronę przyrody realizowaną w ramach tej formy ochrony przyrody.

➤ **Obszary Natura 2000**

Analizę wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na siedliska przyrodnicze, gatunki roślin i zwierząt (innych niż ptaki) będące przedmiotem ochrony w obszarach Natura 2000: PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń oraz zgodności planowanych zabiegów gospodarczych z planem zadań ochronnych na obszarze PLB300012 Puszcza nad Gwdą jak również wpływ planowanych zabiegów gospodarczych na przedmioty ochrony przedstawiono w dalszej części prognozy.

➤ **Pomniki przyrody**

W programie ochrony przyrody przedstawiono postępowanie odnośnie do pomników przyrody, dotyczące przestrzegania zakazów wynikających z ustanowienia tej formy ochrony, właściwego oznakowania w terenie oraz uzgadniania ewentualnych działań z właściwym organem (Radą Gminy lub RDOŚ).

Znajdujące się na gruntach Nadleśnictwa pomniki przyrody nie są bezpośrednio zagrożone w wyniku realizacji zaprojektowanych zabiegów, ponieważ ta forma ochrony przyrody nie może być nimi objęta. Obiekty te zostały zinwentaryzowane, a ich wykaz wraz z lokalizacją został zamieszczony w programie ochrony przyrody.

W wyłączeniach z zainwentaryzowanymi pomnikami przyrody zaplanowano głównie zabiegi pielęgnacyjne TW, TP – 10 drzewostanów, w 2 drzewostanach zaprojektowano rębnie złożone. W bezpośrednim otoczeniu pomników, zaleca się pozostawienie kęp drzewostanu. W tym przypadku należy w szczególności zapewnić ścisły nadzór nad pracą robotników

leśnych, co dotyczy zarówno ścinki, jak i zrywki drewna.

Zgodnie z art. 45 ustawy o ochronie przyrody, jednym z podstawowych zakazów, jakie mogą być wprowadzone w odniesieniu do pomników przyrody jest zakaz ich niszczenia lub uszkodzania. W sytuacji wykonywania prac leśnych w pododdziale z pomnikiem przyrody należy kierować się wskazaniem zawartym w programie ochrony przyrody, tak aby nie doprowadzić do przypadkowego jego uszkodzenia lub zniszczenia.

Pod warunkiem zastosowania się do powyższych wskazań, nie przewiduje się możliwości wystąpienia negatywnego wpływu ocenianego projektu Planu Urządzenia Lasu na pomniki przyrody.

➤ **Ochrona gatunkowa**

W programie ochrony przyrody przedstawiono metody ochrony w stosunku do roślin i grzybów objętych ochroną gatunkową, dotyczące m.in. naniesienia znanych stanowisk na odpowiednie mapy tematyczne, ewentualnego pozostawienia biogrup na zrębach, wytyczenia szlaków zrywkowych, przeprowadzenia szkoleń dla pracowników z rozpoznawania cennych gatunków, pozostawiania drzew martwych i zamierających oraz bardziej szczegółowe wytyczne dla wybranych gatunków zwierząt.

Analizę wpływu planowanych zabiegów gospodarczych na populacje gatunków roślin i zwierząt chronionych przedstawiono w dalszej części Prognozy.

Przewidywane oddziaływanie *Planu* na formy ochrony przyrody

Lp.	Formy ochrony przyrody	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w obiektach lub w stosunku do obiektów chronionych	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i> lub <i>Prognozie</i>	Przewidywane oddziaływanie
1	2	3	4	5
1.	Rezerwat przyrody	W <i>Planie</i> , w wyłączeniach leżących w granicach rezerwatów przyrody nie planowano wskazań gospodarczych.	Wszelkie prace związane z prowadzeniem działań ochronnych w rezerwacie powinny być prowadzone w porozumieniu z RDOŚ, stosując się do zadań zawartych w obowiązującym planie ochrony.	+
2.	Obszary chronionego krajobrazu	Działania wynikające z potrzeb drzewostanów.	OChK nie posiadają wprowadzonych zakazów czy też wskazań ochronnych. W programie ochrony przyrody zawarta jest informacja, że Nadleśnictwo powinno przestrzegać zapisów, gdy dokumenty zostaną zatwierdzone.	+
3.	Obszary Natura 2000	Dokładną analizę wpływu <i>Planu</i> na obszary Natura 2000 zamieszczono w rozdziałach 4.2. i 4.3. Prognozy.		
5.	Pomniki przyrody	Działania wynikające z potrzeb drzewostanów, w których występują	Umieszczenie informacji w programie ochrony przyrody oraz zaznaczenie na	+

Lp.	Formy ochrony przyrody	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w obiektach lub w stosunku do obiektów chronionych	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i> lub <i>Prognozie</i>	Przewidywane oddziaływanie
1	2	3	4	5
		pomniki.	mapach tematycznych. Pozostawienie kęp wokół pomników przy użytkowaniu rębny (393a, 407b).	
6.	Ochrona gatunkowa	Dokładną analizę wpływu <i>Planu</i> na gatunki chronione zamieszczono w rozdziałach 4.1.3. i 4.1.4. <i>Prognozy</i> .		

¹⁾ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na formy ochrony:

- + (plus) – wpływ dodatni, pozytywny;
- 0 (zero) – brak znaczącego wpływu,
- (minus) wpływ ujemny, negatywny.

3.4. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Trwale zrównoważona gospodarka leśna prowadzona według Planu Urządzenia Lasu nie powinna znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko. Jednakże niektóre zapisy *Planu* wymagają dokładniejszej analizy bądź wyjaśnień. Dotyczą one:

- gruntów położonych w zasięgu obszarów Natura 2000;
- gruntów przeznaczonych do zalesienia;
- projektów w zakresie infrastruktury technicznej.

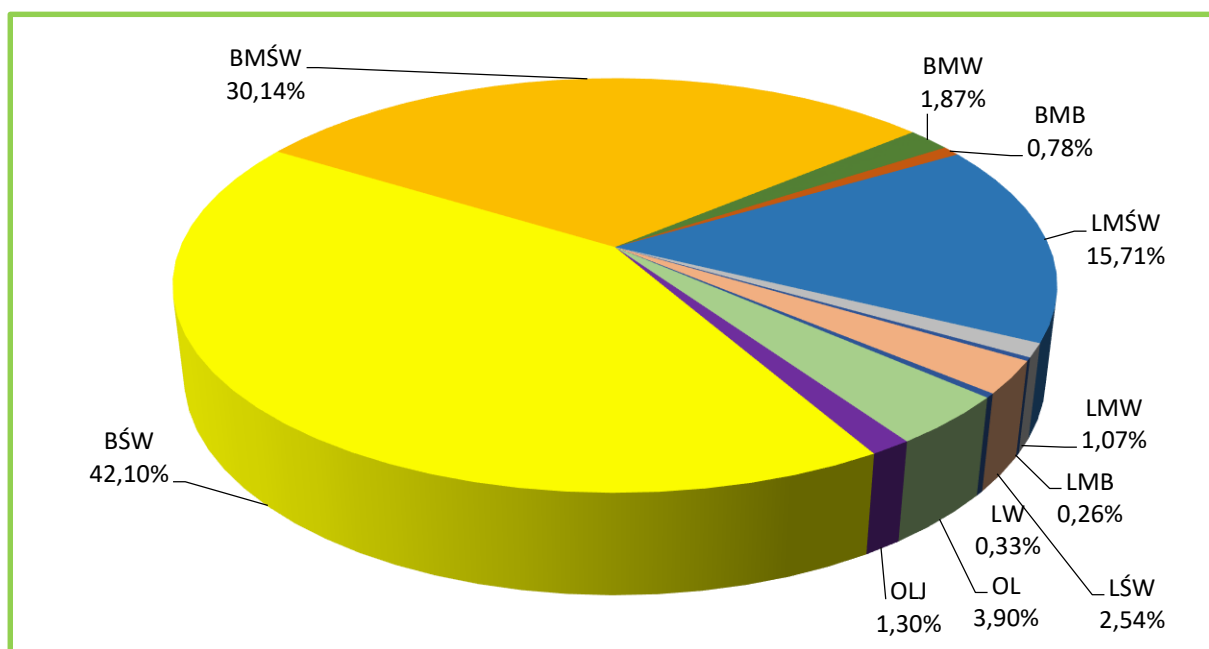
3.4.1. Obszary Natura 2000

Zawarte w *Planie* wskazania gospodarcze dotyczą prowadzenia gospodarki leśnej m.in. na terenach objętych ochroną w postaci obszarów Natura 2000. Ich wpływ na elementy chronionych siedlisk przyrodniczych oraz na miejsca występowania gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono dany obszar, przedstawiono w dalszej części *Prognozy*. W tym punkcie dokonano oceny zasobów leśnych na początek okresu obowiązywania *Planu*, tj. wg stanu na 1.01.2025 r.

PLB300012 Puszcza nad Gwdą

W zasięgu Nadleśnictwa obszar zajmuje powierzchnię 17 584,93 ha (22,6% ogólnej powierzchni OSO). Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo zajmują łącznie 15272,86 ha, w tym grunty leśne zalesione i niezalesione 14289,62 ha, grunty związane z gospodarką leśną 394,98 ha, grunty nieleśne 588,26 ha.

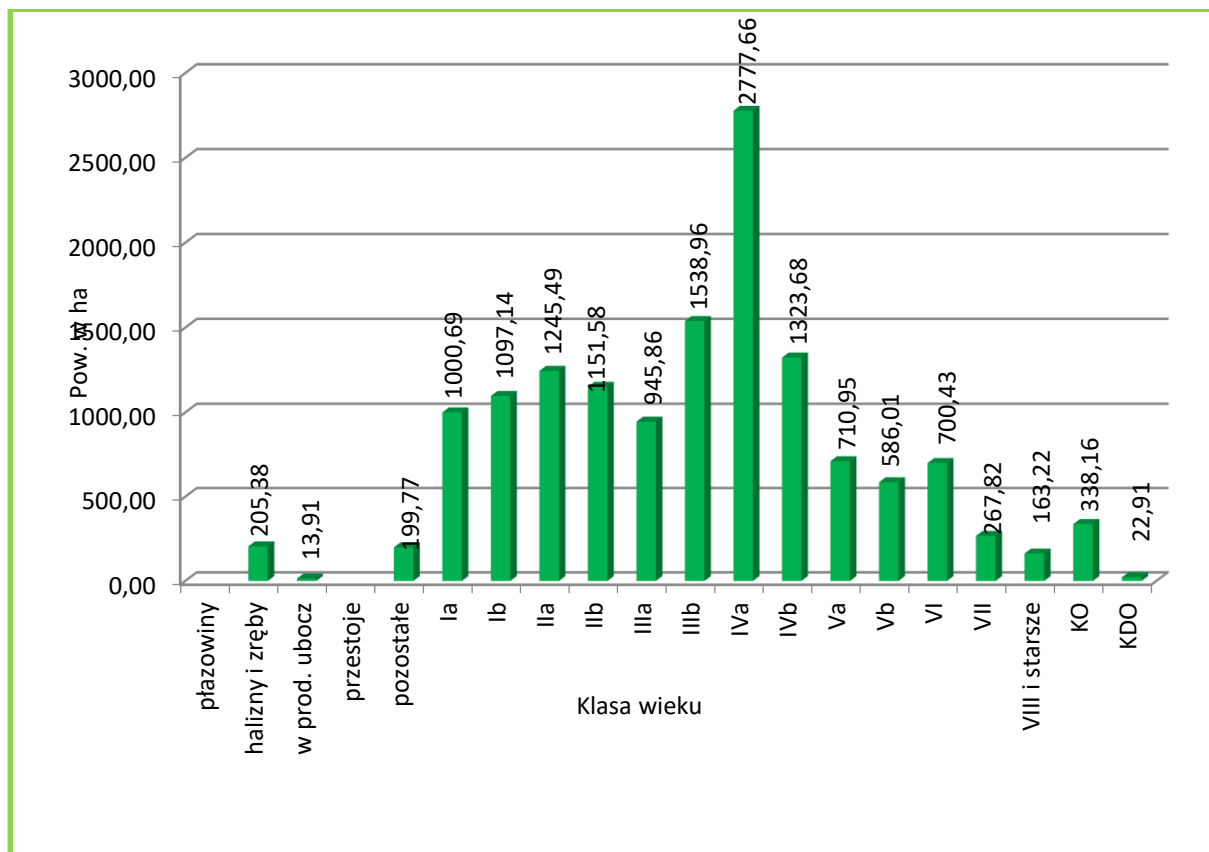
Typy siedliskowe lasu

Udział TSL w PLB300012 Puszcza nad Gwdą na gruntach Nadleśnictwa

W obszarze na gruntach Nadleśnictwa dominuje Bśw zajmując 42,1%, następnie BMśw 30,14%, LMśw 15,71%, pozostałe siedliska zajmują łącznie 12,05%.

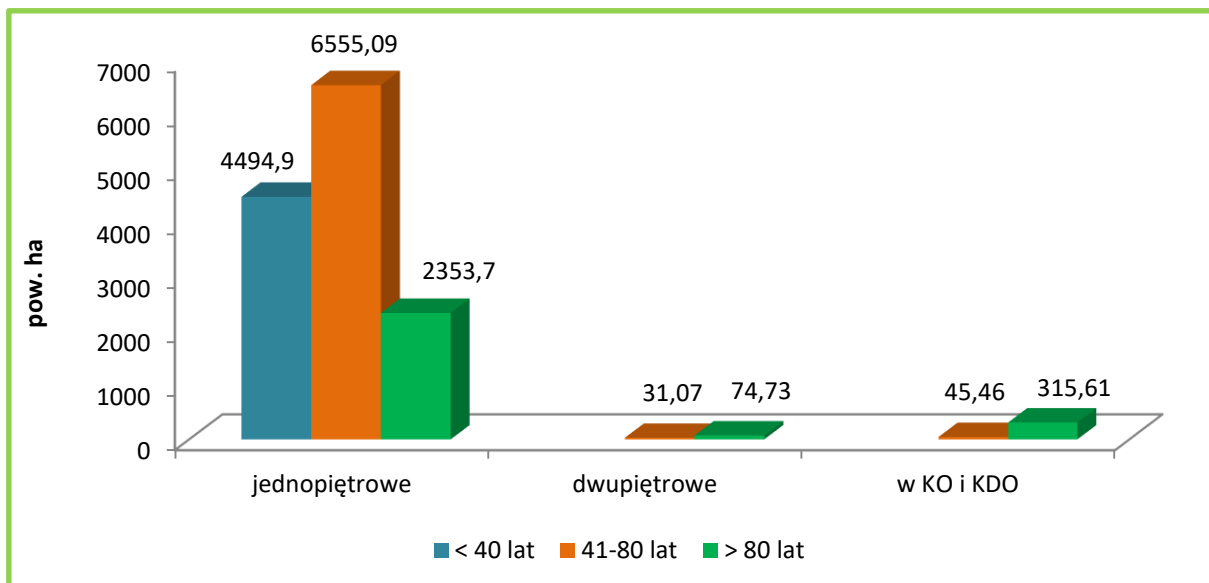
Struktura wiekowa

Zestawienie powierzchni wg klas wieku w PLB300012 Puszcza nad Gwdą na gruntach Nadleśnictwa

W strukturze wiekowej drzewostanów w obszarze na gruntach Nadleśnictwa dominują drzewostany w wieku od 61 do 70 czyli IVa podklasa wieku zajmują 19,43% powierzchni gruntów zalesionych.

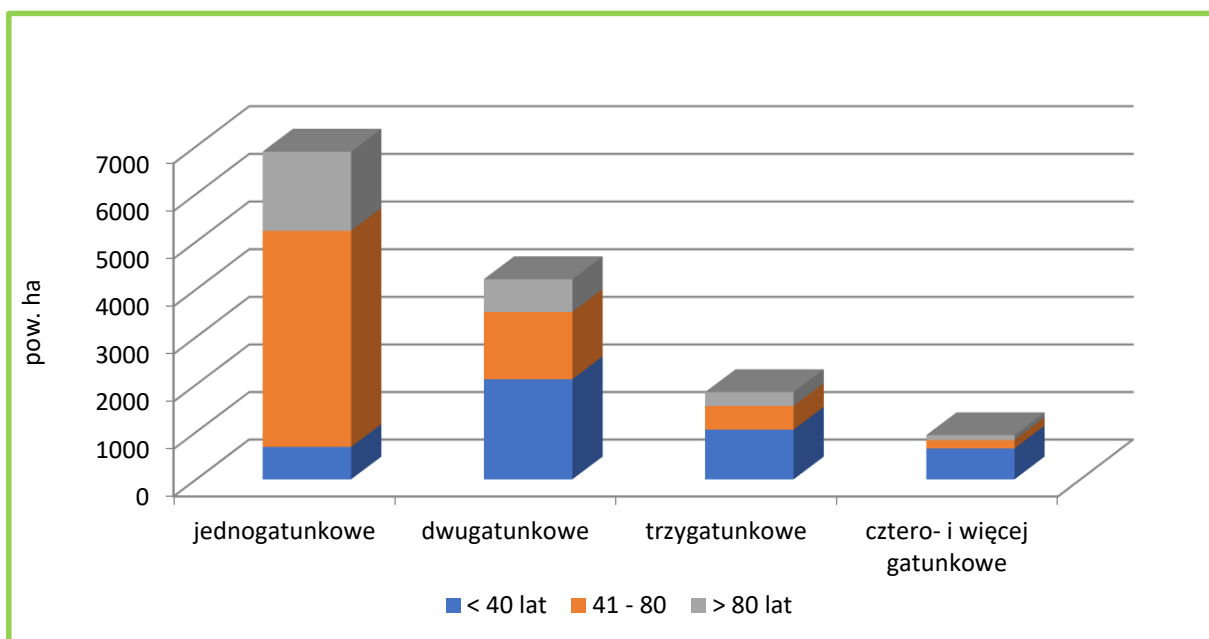
Struktura pionowa

Struktura pionowa drzewostanów w PLB300012 Puszcza nad Gwdą na gruntach Nadleśnictwa

W obszarze zdecydowanie przeważają drzewostany jednopiętrowe, zajmujące 96,6% powierzchni. Drzewostany dwupiętrowe występują na 0,8% powierzchni zalesionej, a drzewostany trzypiętrowe i o strukturze przerębowej nie występują wcale. Udział drzewostanów w KO i KDO wynosi 2,6%.

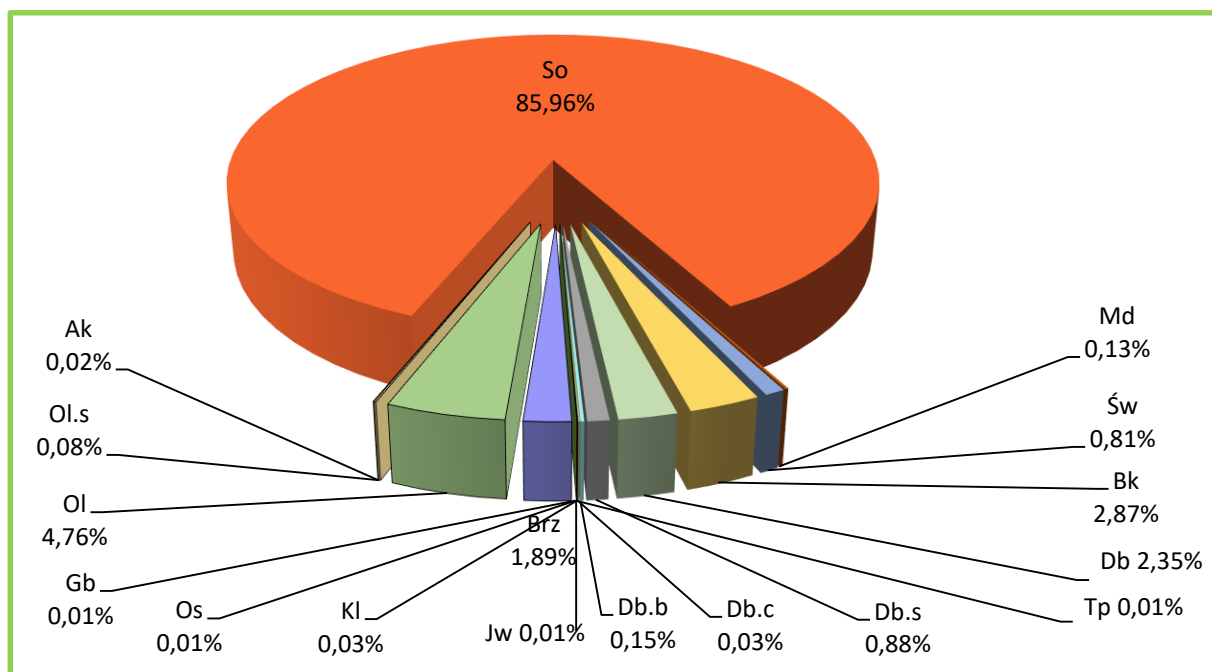
Bogactwo gatunkowe

Charakterystyka bogactwa gatunkowego wg grup wiekowych w PLB300012 Puszcza nad Gwdą na gruntach Nadleśnictwa

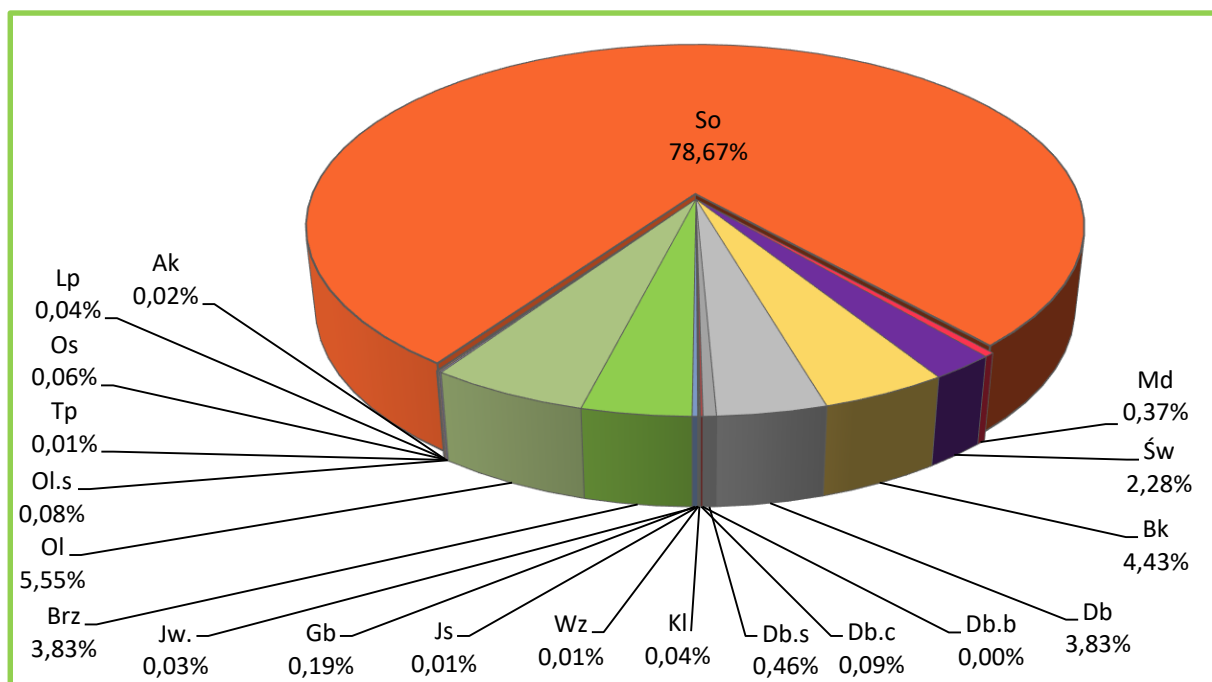
Drzewostany są dość zróżnicowane pod względem składu gatunkowego. Drzewostany cztero- i więcej gatunkowe zajmują 6,7%, jednogatunkowe 49,6%, dwugatunkowe 30,4%, a trzygatunkowe 13,3% powierzchni.

Gatunki panujące i rzeczywiste

Udział powierzchniowy gatunków panujących w PLB300012 Puszcza nad Gwdą na gruntach Nadleśnictwa

W obszarze na gruntach Nadleśnictwa Wałcz głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna panująca na 85,96% powierzchni.

Udział powierzchniowy gatunków rzeczywistych w PLB300012 Puszcza nad Gwdą na gruntach Nadleśnictwa

Pochodzenie

Są to głównie drzewostany pochodzenia sztucznego bądź takie, dla których nie można jednoznacznie ustalić pochodzenia – 13713,26 ha (98,9%). Niewielka część jest pochodzenia z samosiewu 150,68 ha (1,1%) oraz odroślowe 6,62 ha. Drzewostany na gruntach porolnych zajmują 2359,37 ha – 17% powierzchni analizowanej.

Starodrzewy

Drzewostany ponad 100-letnie w obszarze PLB300012 Puszcza nad Gwdą zlokalizowane na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa zajmują łącznie 1377,34 ha, czyli 9,9% powierzchni gruntów leśnych zalesionych obszaru. Gatunkami panującymi w tych drzewostanach są: sosna (64%), dęby (21%), buk (11%), olsza (3%), świerk (0,4%), klon (0,3%), akacja (0,2%), brzoza (0,1%)

Borowacenie

Przeprowadzone analizy wskazują, iż objawy słabego borowacenia widoczne są na 30,9% powierzchni Nadleśnictwa, na 7,6% - średniego, a borowacenie mocne zidentyfikowano na 5,69 ha powierzchni analizowanych siedlisk leśnych. Na pozostałej powierzchni (61,5 %) oznak borowacenia nie stwierdzono.

Monotypizacja (*ujednolicenie składu gatunkowego i wiekowego*)

Monotypizacja jest wyróżniana wówczas, gdy udział drzewostanów jednego gatunku i jednej klasy wieku wynosi 50-80% powierzchni kompleksu leśnego (*monotypizacja częściowa*) lub ponad 80% (*monotypizacja pełna*). Biorąc pod uwagę te kryteria, należy stwierdzić, że w obszarze PLB300012 Puszcza nad Gwdą monotypizacja nie występuje.

Neofityzacja

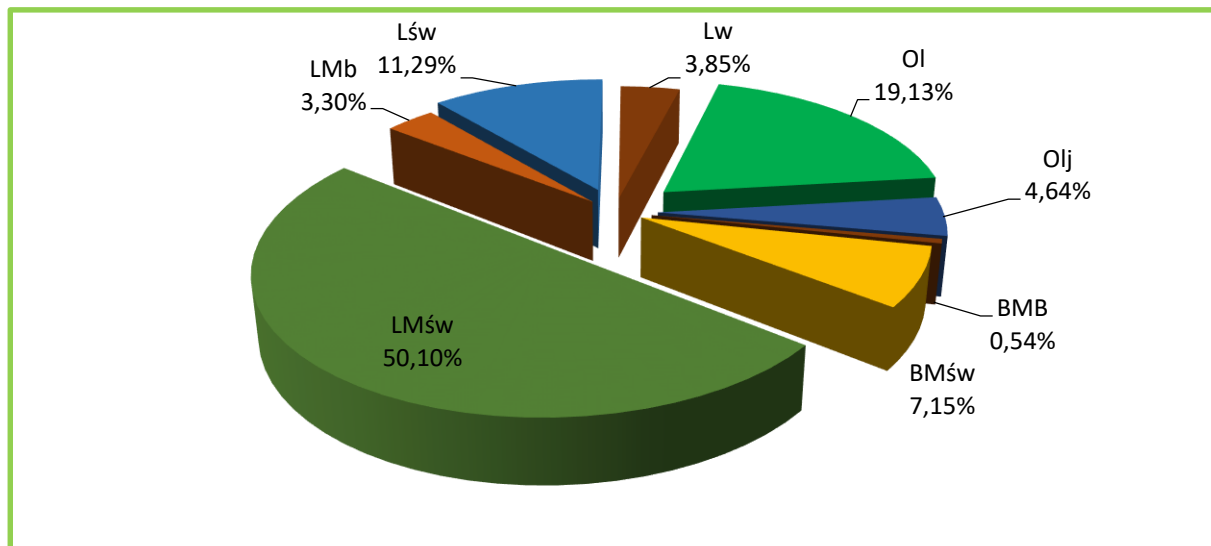
Analiza danych zawartych w opisach taksacyjnych wskazała, że gatunki obcego pochodzenia występują w 4 pododdziałach jako gatunki panujące w drzewostanach (dąb czerwony, robinia akacjowa). W 70 wydzieleniach gatunek obcy występuje w składzie drzewostanu (dąb zielony, dąb czerwony, kasztanowiec biały, robinia akacjowa, topola czarna). Gatunki obce odnotowano również w 345 drzewostanach jako miejscami lub pojedynczo w I piętrze oraz 713 wydzieleni, gdzie występują w warstwie podszytu, samosiewu, zakrzewień, przestoi i zadrzewień.

➤ PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń

Obszar siedliskowy PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń zajmuje w zasięgu Nadleśnictwa Wałcz 11619,48 ha, tj. 23% ogólnej powierzchni. Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo zajmują łącznie 270,01 ha, w tym grunty leśne zalesione i niezalesione 240,82 ha, grunty

związane z gospodarką leśną 4,16 ha, grunty nieleśne 25,03 ha.

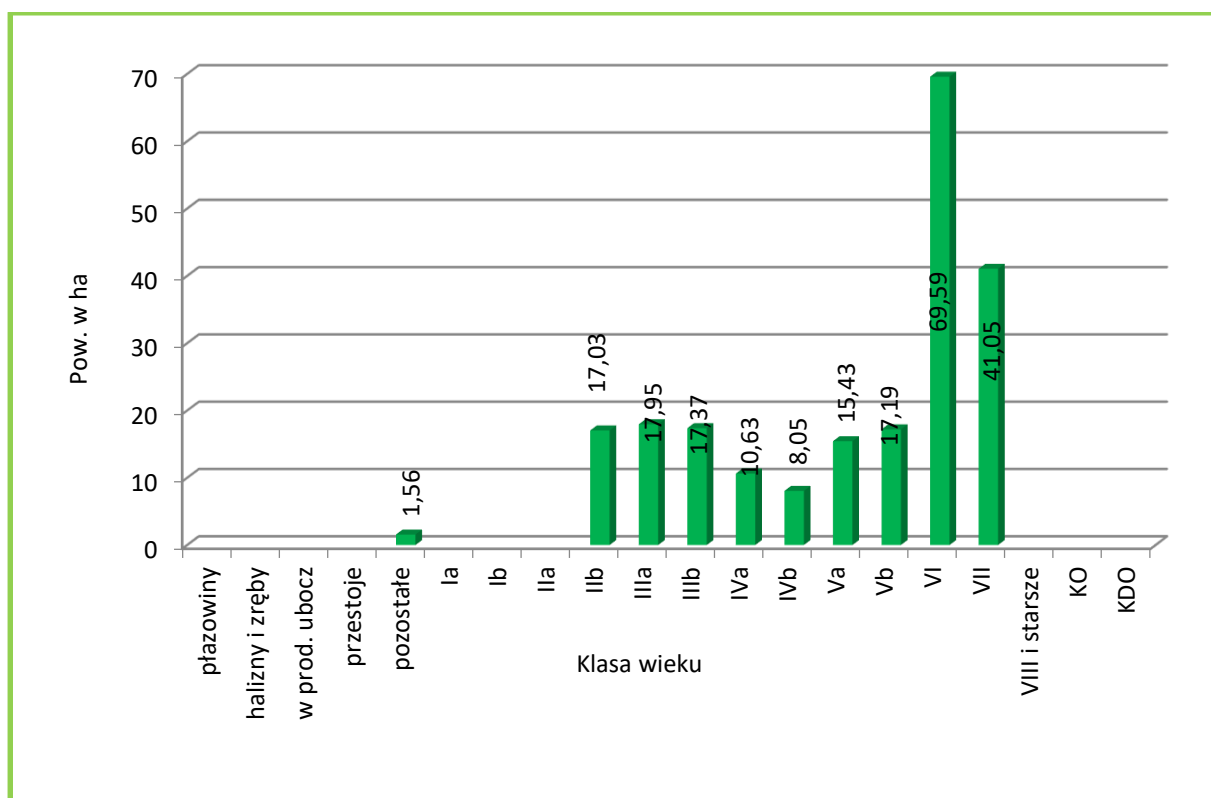
Typy siedliskowe lasu

Udział TSL w PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń na gruntach Nadleśnictwa

W obszarze Jezioro Wielki Bytyń na gruntach Nadleśnictwa dominuje LMśw zajmując 50,10%, następnie Ol 19,13%, Lśw 11,29%, BMśw 7,15%, pozostałe siedliska zajmują łącznie 12,33%.

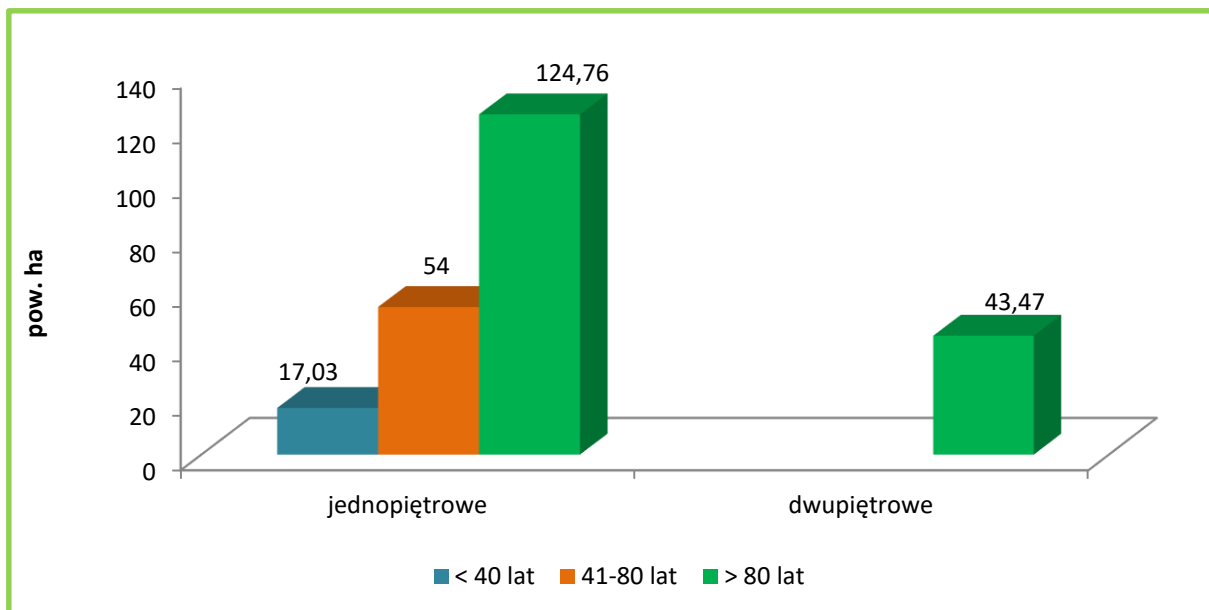
Struktura wiekowa

Zestawienie powierzchni wg klas wieku w PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń na gruntach Nadleśnictwa

W strukturze wiekowej drzewostanów w obszarze na gruntach Nadleśnictwa dominują drzewostany w wieku od 101 do 120, czyli VI klasy wieku; zajmują 28,9 % powierzchni gruntów zalesionych.

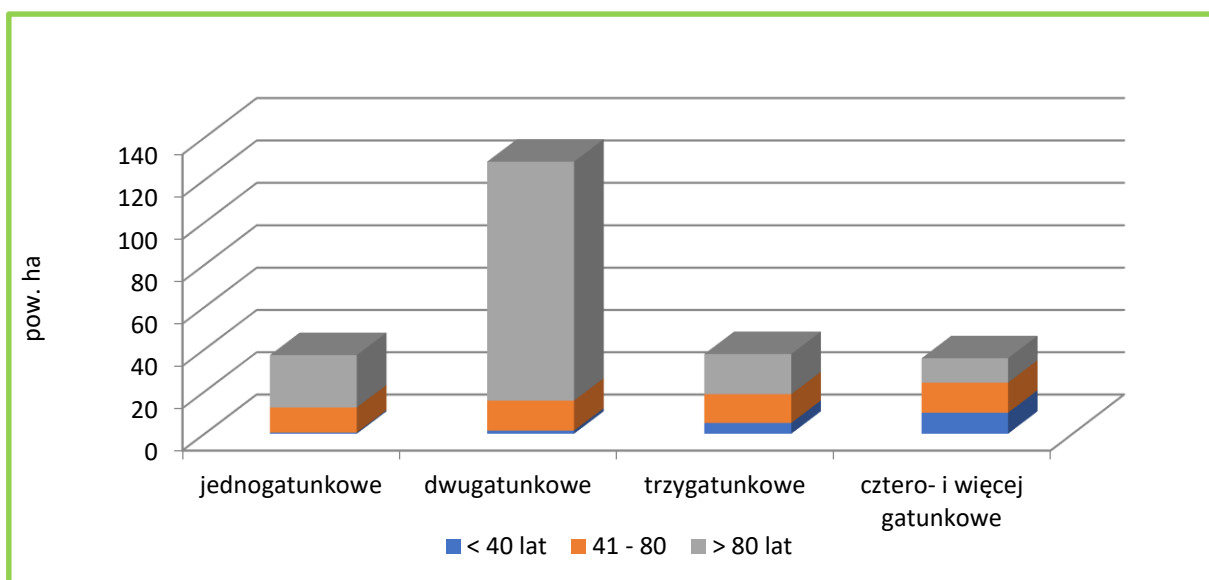
Struktura pionowa

Struktura pionowa drzewostanów w PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń na gruntach Nadleśnictwa

W obszarze zdecydowanie przeważają drzewostany jednopiętrowe, zajmujące 81,8% powierzchni. Drzewostany dwupiętrowe zajmują 18,2 %. Drzewostany trzypiętrowe i o strukturze przerębowej nie występują wcale.

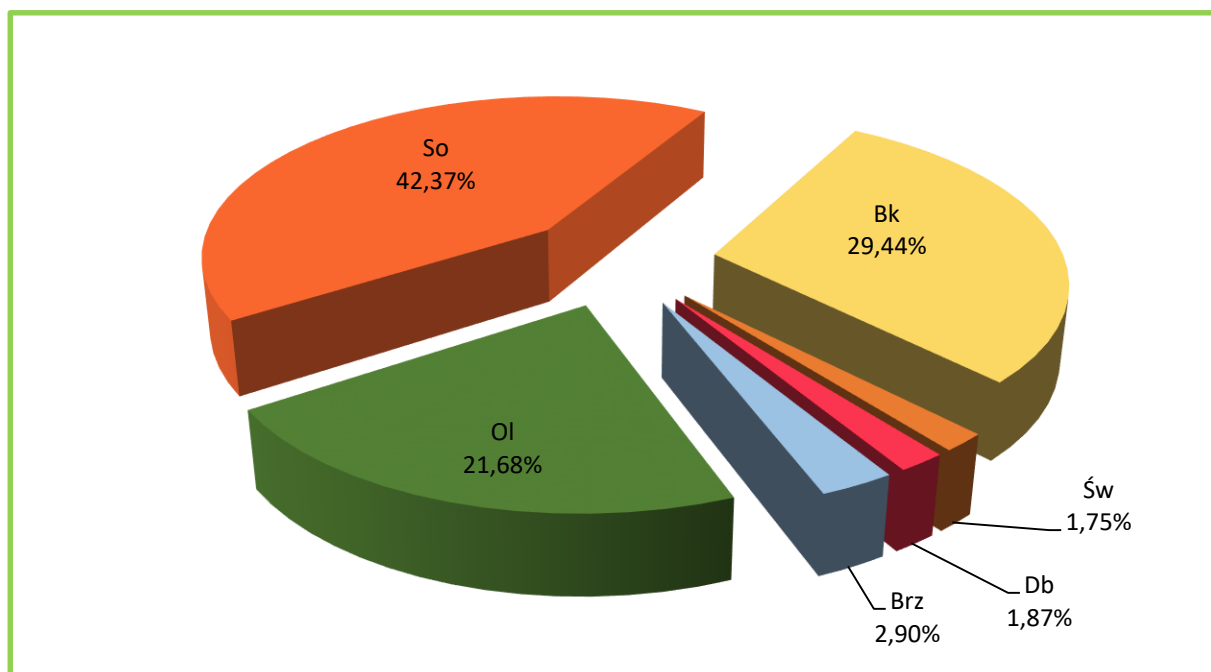
Bogactwo gatunkowe

Charakterystyka bogactwa gatunkowego wg grup wiekowych w PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń na gruntach Nadleśnictwa

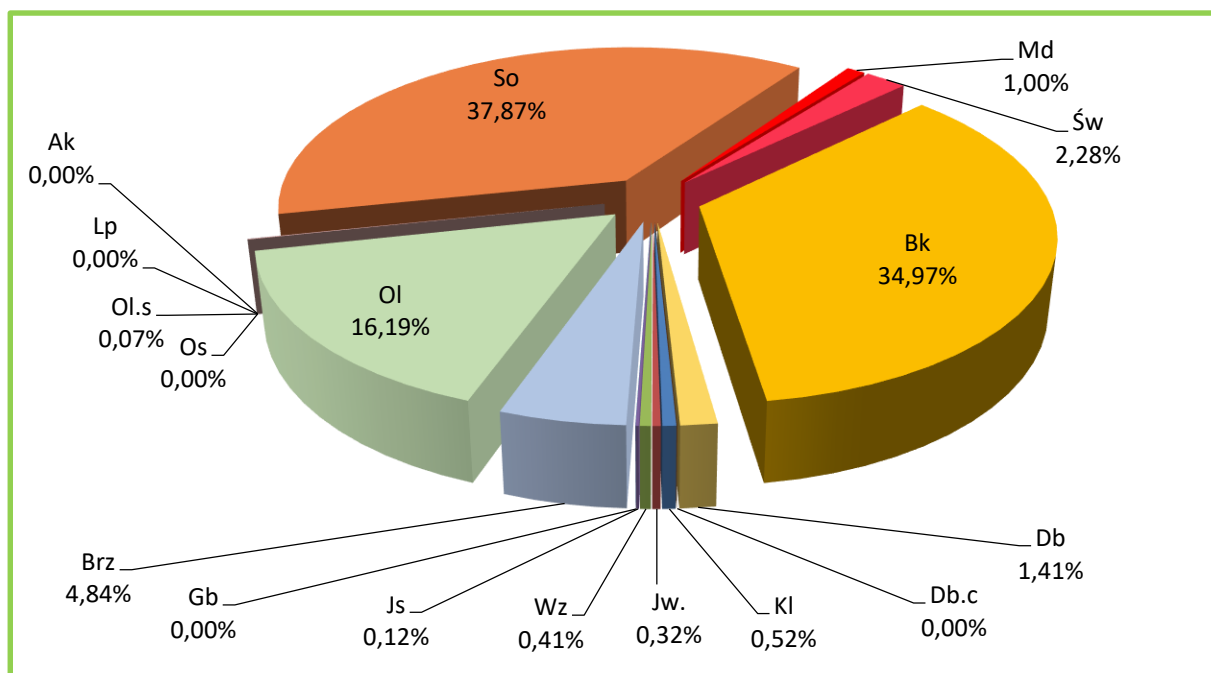
Drzewostany są dość zróżnicowane pod względem składu gatunkowego. Drzewostany dwugatunkowe zajmują 53,7%, trzygatunkowe 15,8%, jednogatunkowe 15,6%, cztero- i więcej gatunkowe 14,9%.

Gatunki panujące i rzeczywiste

Udział powierzchniowy gatunków panujących w PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń na gruntach Nadleśnictwa

W obszarze PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń na gruntach Nadleśnictwa Wałcz głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, panująca na 42,37% powierzchni.

Udział powierzchniowy gatunków rzeczywistych w PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń na gruntach Nadleśnictwa

Pochodzenie

Są to głównie drzewostany pochodzenia sztucznego bądź takie, dla których nie można jednoznacznie ustalić pochodzenia – 237,95 ha (99,5%). Niewielka część jest pochodzenia z samosiewu 1,31 ha (0,5%). W obszarze nie występują drzewostany na gruntach porolnych.

Starodrzewy

Drzewostany ponad 100-letnie w obszarze siedliskowym PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń zlokalizowane na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Wałcz zajmują łącznie 135,61 ha, czyli 58,4% powierzchni gruntów leśnych zalesionych obszaru. Gatunkami panującymi w tych drzewostanach są: sosny (40%), buki (38%), świerki (1%) oraz dęby (1%)

Borowacenie

Przeprowadzone analizy wskazują, iż objawy słabego borowacenia widoczne są na 26,6% powierzchni obszaru, na 29,3% - średniego, a borowacenie mocne zidentyfikowano na 0,6% powierzchni analizowanych siedlisk leśnych. Na pozostałej powierzchni (43,4%) oznak borowacenia nie stwierdzono

Monotypizacja (ujednolicenie składu gatunkowego i wiekowego)

Monotypizacja jest wyróżniana wówczas, gdy udział drzewostanów jednego gatunku i jednej klasy wieku wynosi 50-80% powierzchni kompleksu leśnego (monotypizacja częściowa) lub ponad 80% (monotypizacja pełna). Biorąc pod uwagę te kryteria, należy stwierdzić, że w obszarze PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń monotypizacja nie występuje.

Neofityzacja

W PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń nie występują drzewostany z panującym gatunkiem obcym, ani takich w którym gatunek obcy wchodzi w skład drzewostanu. Zainwentaryzowano 4 pododdziały, gdzie gatunki obce występują pojedynczo lub miejscami oraz 6 pododdziałów, gdzie gatunki obce wyróżniono w warstwach podszytu.

3.4.2. Grunty przeznaczone do zalesienia

Plan w wykazie zadań z zakresu hodowli lasu zawiera między innymi zestawienie zadań dotyczących gruntów przeznaczonych do zalesienia. W *Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2019, poz. 1839) określono jako mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zalesienia o powierzchni powyżej 20 ha oraz zalesienia:

- pastwisk lub łąk na obszarach bezpośredniego lub potencjalnego zagrożenia powodzią (...);
- nieużytków na glebach bagiennych;

- nieużytków lub innych niż orne użytków rolnych znajdujących się na obszarach objętych formami ochrony przyrody (...) lub w otulinach form ochrony przyrody (...).

Na gruntach Nadleśnictwa Wałcz nie projektuje się zalesień użytków rolnych.

3.4.3. Projekty w zakresie infrastruktury technicznej

Plan potrzeby w zakresie infrastruktury technicznej określa jako potencjalne, w sposób ramowy, bez konkretnej lokalizacji. Nie jest więc podstawą ich realizacji. *Plan* nie zawiera projektów:

- budowy i remontów dróg, mostów, przepustów, urządzeń melioracyjnych,
- budowy i remontów budynków mieszkalnych, budynków gospodarczych i innych,
- budowy i konserwacji zbiorników małej retencji,
- urządzeń dla potrzeb turystyki i rekreacji.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. (Dz. U. z 2019, poz. 1834) przedsięwzięcia te mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Dla takich przedsięwzięć obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko stwierdza organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i do nich zwracać się będzie Nadleśnictwo po opracowaniu szczegółowych projektów. Na podstawie *Planu* Nadleśnictwo nie może występować o decyzję, a więc nie ma potrzeby w prognozie przeprowadzać analizy wpływu na środowisko wymienionych zamierzeń

3.5. Określenie obszarów potencjalnej kolizji między celami ochrony przyrody a gospodarką leśną

Ewentualne miejsca lub obszary, gdzie może nastąpić kolizja między zapisami *Planu* a wymogami ochrony przyrody, w szczególności w odniesieniu do przedmiotów ochrony w obszarach Natura 2000, to:

- realizacja użytkowania rębnego w drzewostanach, w których stwierdzono stanowiska roślin chronionych lub miejsca bytowania zwierząt chronionych, bez odpowiedniej ochrony tych miejsc oraz bez przestrzegania terminów wykonania zabiegów;
- zmiana w ramach użytkowania lasu lub zabiegów hodowlanych właściwej dla danego gatunku chronionego lub siedliska przyrodniczego struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów;
- zakładanie upraw niedostosowanych do siedlisk przyrodniczych.

3.6. Istniejące problemy ochrony przyrody istotne z punktu widzenia realizacji *Planu*

Wśród problemów z zakresu ochrony przyrody, istotnych z punktu widzenia sporządzania *Planu* oraz jego realizacji, należy wymienić:

- brak szczegółowych i oficjalnych wytycznych dotyczących sposobów ochrony poszczególnych gatunków lub typów siedlisk (programów ochrony zatwierdzanych przez Ministra Środowiska);
- brak dokładnej wiedzy o występowaniu niektórych gatunków.

3.7. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji *Planu*

Plan urządzenia lasu jest dokumentem, którego obowiązek sporządzania raz na 10 lat dla każdego nadleśnictwa nakłada ustawa o lasach. Tak więc nie można zaniechać ani sporządzania Planu Urządzenia Lasu ani zaprzestać jego realizacji.

W związku z tym, że nie ma możliwości odstąpienia od realizacji *Planu*, nie ma potrzeby analizowania zmian, jakie niesie ze sobą brak jego realizacji.

Trzeba zaznaczyć, że właściwe planowanie urządzeniowe oraz realizacja tego planowania jest jednym z elementów nakreślających sens prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej. Brak *Planu* przyczyniłby się do niekontrolowanego korzystania z zasobów leśnych oraz możliwego zniszczenia wielu cennych elementów środowiska przyrodniczego.

Do skutków społecznych wynikających z hipotetycznej sytuacji braku realizacji *Planu* należałoby przede wszystkim ograniczenie rynku pracy. W terenie, gdzie brak większych zakładów przemysłowych, stanowiska pracy utworzone w Nadleśnictwie oraz w firmach związanych z prowadzeniem prac leśnych i przetwórstwem drewna są dla miejscowej ludności bardzo ważne. Zaniechanie realizacji *Planu* wiązałoby się z koniecznością likwidacji miejsc pracy w tych firmach i wzrostem bezrobocia.

Ekonomiczne skutki braku realizacji *Planu*, poza skutkami finansowymi dla Lasów Państwowych, to także straty w gospodarce narodowej, w której udział rynku drzewnego jest znaczący.

W odniesieniu do przyrodniczych skutków braku realizacji *Planu* trzeba wspomnieć o konieczności jak najszerzego wykorzystywania w procesach gospodarczych surowców odnawialnych. Drewno, którego pozyskanie odbywa się głównie w nadleśnictwach, należy do grupy surowców odnawialnych, a dotychczasowa gospodarka leśna, oparta o plany urządzenia

lasu, sprzyja powiększaniu się zasobów drzewnych w skali kraju, umożliwiając tym samym szersze ich wykorzystanie. W przypadku znacznych ograniczeń w pozyskiwaniu drewna spodziewać się należy wzrostu popytu na inne surowce, np. materiały sztuczne, plastyki, metale – w meblarstwie, czy węgiel – w domowych kotłowniach. Szersze wykorzystanie tworzyw sztucznych niesie za sobą groźne konsekwencje w postaci zanieczyszczeń powietrza podczas ich produkcji i przetwórstwa oraz problemów związanych z ich późniejszą utylizacją.

Innym przyrodniczym skutkiem braku realizacji *Planu* jest ograniczenie ingerencji w naturalne procesy zachodzące w przyrodzie. Dla wielu gatunków i siedlisk jest to efekt pożądaný, natomiast dla innych zdecydowanie negatywny. Część siedlisk i niektóre gatunki zwierząt i roślin dla zachowania ich typowych biotopów wymagają ingerencji człowieka, czasami wręcz w formie gospodarczego użytkowania.

4. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE PLANU NA ŚRODOWISKO I OBSZARY NATURA 2000

4.1. Przewidywane oddziaływanie *Planu* na środowisko

4.1.1. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną

Różnorodność biologiczna oznacza zróżnicowanie życia na wszelkich poziomach jego organizacji. Różnorodność biologiczną można podzielić na:

- różnorodność gatunkową – bogactwo roślin i zwierząt,
- różnorodność genetyczną (wewnątrzgatunkową) – zróżnicowanie genów poszczególnych gatunków,
- różnorodność ekosystemów – bogactwo siedlisk warunkujących bogactwo ekosystemów.

Różnorodność gatunkowa

W zakresie oceny wpływu *Planu* na ten element mogą być analizowane zapisy dotyczące:

- wpływu projektowanych zabiegów na różnorodność gatunkową grzybów, roślin i zwierząt,
- wpływu projektowanych zabiegów na zróżnicowanie gatunkowe drzewostanów.

W pierwszym przypadku jednoznaczna ocena nie jest możliwa, gdyż realizacja *Planu* może odmiennie wpływać na różne grupy gatunków. Jedne działania oddziałujące pozytywnie na jakąś grupę organizmów mogą negatywnie wpływać na inną. Szerzej zostało to omówione w innych rozdziałach Prognozy. Generalnie podkreślić należy, iż przedstawiane zalecenia i sposoby ograniczania negatywnego wpływu mają na celu umożliwienie zachowania szerokiego spektrum gatunków w zakresie odpowiadającym poszczególnym, różnorodnym ekosystemom i przy ich zastosowaniu przewidywane jest zachowanie różnorodności gatunkowej organizmów właściwych tym ekosystemom.

Zapisy *Planu* przyczynią się do ochrony różnorodności gatunkowej poprzez zainwentaryzowanie znanych stanowisk roślin i zwierząt chronionych oraz uwidocznienie ich w opisach taksacyjnych i na odpowiednich mapach tematycznych. Informacja taka pozwoli odpowiednio dostosować prace gospodarcze w lasach do zasad ochrony tych gatunków, co przyczyni się do ich zachowania.

Oceniając zaprojektowane działania pod kątem ich wpływu na różnorodność gatunkową

drzewostanów, odnieść się trzeba głównie do zamieszczonej w *Planie* tabeli zawierającej proponowane typy drzewostanów (TD) i składy gatunkowe upraw. Tabela ta dla każdego typu siedliskowego lasu określa optymalny TD (lub kilka TD) oraz proponowane składy upraw z określeniem przedziału procentowego udziału każdego gatunku.

Typy drzewostanów oraz orientacyjne składy gatunkowe upraw dla siedlisk przyrodniczych i poszczególnych typów siedliskowych lasu (TSL) wraz z zaleceniami gospodarczymi przyjęte do stosowania w Nadleśnictwie Wąlcz

Siedlisko przyrodnicze	Kod	TSL	TD	Orientacyjny skład gatunkowy [w %]	Zalecany rodzaj rębni	Uwagi		
1	2	3	4	5	6	7		
Śródlądowy bór chrobotkowy	91T0-1	Bs	So	So 90, Brz 10	I,IV	Rębnia I dopuszczalna w dużych płatach siedliska pod warunkiem nieobjęcia rębnią całego płatu.		
		Bśw						
Bór bagienny typowy	91D0-2	Bb	So	So 90, Brz.om i in. 10		Zakaz użytkowania rębego, pozostawienie martwych drzew na gruncie, sprzyjanie odnowieniu naturalnemu		
		BMb (rzadko)	Brz So	So 60, Brz.om i in. 40				
Bory i lasy bagienne	91D0-6	OI	Brz So	OI 60, Brz.om 30 i in. 10				
Brzeziny bagienne	91D0-1	BMb	So Brz	Brz.om 60, So 30, OI i in. 10				
		LMb (rzadko)						
Kwaśne buczyny niżowe	9110-1	BMśw	So Bk	Bk 50, So 30, Db i inne 20	Rębnie złożone II,III,IV.	W domieszce dąb bezszypułkowy		
		LMśw	Bk	Bk 70, So 20, Db i in. 10		W domieszce dęby z przewagą dębu szypułkowego		
		Lśw	Bk	Bk 80-90, Db i in. 10-20				
Żyzne buczyny niżowe	9130-1	Lśw	Bk	Bk 80, Db, Lp i in. 20	Rębnie złożone II,III,IV.	W domieszce dęby z przewagą dębu szypułkowego		
		LMśw (rzadko)						
		Lw	Bk	Bk 70, Db 20, Wz, Js, OI i in. 10				
Grąd subatlantycki	9160	Lśw	Db	Db 70, Gb, Lp i in. 30	Rębnie złożone II,III,IV.	Dążyć do przewagi dębu szypułkowego, grądy zboczowe bez użytkowania rębego		
		Lw	Gb Db	Db 50, Gb 30, Lp, Wz i in. 20				
		LMśw	Bk Db	Db 50, Bk 30, Gb, Lp i in. 20				
Grąd środkowoeuropejski	9170	LMśw	Db	Db 70, Gb, Lp i in. 30	Rębnie złożone II,III,IV.	Dążyć do przewagi dębu szypułkowego. Grądy zboczowe bez użytkowania rębego		
		Lśw	Gb Db	Db 50, Gb 30, Lp i in. 20				
		LMw (rzadko)						
		Lw	Db	Db 70, Bk, Gb, Lp i in. 30				
Śródlądowe kwaśne dąbrowy	9190-2	BMśw BMw	So Db	Db 50, So 30, Bk i in. 20	Rębnie złożone II,III,IV.			
		LMśw, LMw, Lśw	Db	Db 80, Bk i in. 20				
			Bk Db	Db 60, Bk 30, So i in. 10				
Cieplolubne dąbrowy	9110-1		Db	Db 80, Brz, Lp i in. 20		Bierne formy ochrony		

Siedlisko przyrodnicze	Kod	TSL	TD	Orientacyjny skład gatunkowy [w %]	Zalecany rodzaj rębni	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
Łęgi wierzbowe i topolowe	91E0-2	Lł	TP	TP 70, Js, Wz i inne 30	Rębnie złożone II,IV.	Do czasu ustąpienia chorób Js należy zastępować go innymi: Wz, Dbs, Jw, Brz, Ol, Kl i inne.
Łęgi olszowe i jesionowe	91E0-3	Ol	Js Ol	Ol 50, Js 30, Wz i inne 20	Rębnie złożone, na siedl. Ol również rębnia zupełna	Należy unikać gat. obcych geograficznie i ekologicznie.
		OlJ				
		Lw	Ol	Ol 80, Wz i inne 20		
		LMw (rzadko)	Ol Db	Db 50, Ol 30 Wz i inne 20		
Źródłiskowe lasy olszowe na niżu	91E0-4	Ol	Ol	Ol 90, Js i inne 10		Bierne formy ochrony.
Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	91F0	Lł	Wz Js Db	Db 40, Js 30, Wz 20, Ol i inne 10	Rębnie złożone II, IV.	Do czasu ustąpienia chorób Js należy zastępować go innymi: Wz, Dbs, Jw, Brz, Ol, Kl i inne .
		Lw				Należy unikać gat. obcych geograficznie i ekologicznie.

Przyjęte orientacyjne składy gatunkowe upraw zabezpieczają zachowanie właściwej struktury gatunkowej drzewostanów na rozpoznanych leśnych siedliskach przyrodniczych. Przedstawione w programie ochrony przyrody wskazówki i proponowane sposoby zagospodarowania, jakimi należy się kierować podczas wykonywania zabiegów gospodarczych w drzewostanach na siedliskach chronionych, spowodują zwiększenie różnorodności, zarówno poprzez odpowiedni dobór gatunków, różnorodność faz rozwojowych, warstwowość, jak i udział martwego drewna i drzew biocenotycznych.

Zapisy Planu Urządzenia Lasu przyczynią się do ochrony różnorodności gatunkowej również poprzez zainwentaryzowanie znanych stanowisk roślin i zwierząt chronionych oraz uwidocznienie ich w opisach taksacyjnych i na odpowiednich mapach tematycznych. Informacja taka pozwoli odpowiednio dostosować prace gospodarcze w lasach do zasad ochrony tych gatunków przez to przyczyni się do ich zachowania.

Różnorodność genetyczna

W Planie wyszczególnione są obiekty bazy nasiennej, z której pozyskiwany jest materiał siewny do produkcji sadzonek. Są to obiekty wyselekcjonowane pod względem cech jakościowych i pod tym kątem mogą być oceniane jako ograniczające różnorodność biologiczną. Należy jednak podkreślić, że Plan nie jest dokumentem, który ustala i definiuje te zadania. Selekcja nasienna nie jest elementem stanowionym w planach urządzenia lasu, a wynika z innych przepisów prawa krajowego (ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o leśnym materiale

rozmnożeniowym, rozporządzenia wykonawcze Ministra Środowiska), więc nie może być oceniana jako element *Planu*.

Różnorodność ekosystemów

W celu zachowania różnorodności ekosystemów *Plan* zwraca uwagę m.in. na:

- wykorzystanie zmienności w ramach mikrosiedlisk,
- pozostawianie w stanie naturalnym cieków, zbiorników wodnych, bagien, torfowisk, itp.,
- zachowanie lasów łęgowych i olsów,
- zwiększanie udziału starych drzew w lasach, pozostawianie drzew dziuplastych,
- kształtowanie strefy ekotonowej na obrzeżach lasu,
- czynną ochronę ekosystemów łąkowych.

Realizacja planowanych zadań gospodarczych zgodnie z przedstawionymi uwagami nie tylko nie wpłynie niekorzystnie na występujące w Nadleśnictwie ekosystemy, ale powinna przyczynić się do zwiększenia ich ilości i naturalności.

Leśne siedliska przyrodnicze

Podczas wykonanej w Lasach Państwowych powszechnej inwentaryzacji zasobów przyrodniczych, obejmującej siedliska przyrodnicze oraz siedliska dzikiej fauny i flory, na gruntach Nadleśnictwa Wałcz zidentyfikowano 7 typów leśnych siedlisk przyrodniczych. Szczegółowe wyniki inwentaryzacji omówiono w programie ochrony przyrody. Informację o dominującym w wyłączeniu (zajmującym ponad 50% powierzchni) typie siedliska przyrodniczego zamieszczono również w opisach taksacyjnych, a ich rozmieszczenie przedstawiono na mapach załączonych do programu ochrony przyrody.

Zestawienie powierzchni leśnych siedlisk przyrodniczych Natura 2000 na gruntach Nadleśnictwa Wałcz

Lp.	Siedlisko		Wyłączenia z siedliskiem poza granicami obszarów siedliskowych		Wyłączenia z siedliskiem w granicach obszarów siedliskowych		Łącznie	
	Kod	Nazwa	Liczba Pododdz.	[ha]	Liczba Pododdz.	[ha]	Liczba Pododdz.	[ha]
1	2	3	4	5	6	7	8	9
SIEDLISKA LEŚNE								
1.	9110	Kwaśne buczyny	24	58,45			24	58,45
2.	9130	Żyzne buczyny	44	144,04	15	55,95	59	199,99
3.	9160	Grąd subatlantycki	89	308,07	3	4,57	92	312,64
4.	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	4	6,48			4	6,48
5.	9190	Kwaśne dąbrowy	30	73,94			30	73,94

Lp.	Siedlisko		Wyłączenia z siedliskiem poza granicami obszarów siedliskowych		Wyłączenia z siedliskiem w granicach obszarów siedliskowych		Łącznie	
	Kod	Nazwa	Liczba Pododdz.	[ha]	Liczba Pododdz. z.	[ha]	Liczba Pododdz.	[ha]
1	2	3	4	5	6	7	8	9
6.	91D0*	Bory i lasy bagienne	53	105,71	1	1,29	54	107,00
7.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, olsy źródłiskowe	295	494,10	20	49,05	315	543,15
8.	91T0	Śródładowy bór chrobotkowy	2	2,02			2	2,02
RAZEM SIEDLISKA LEŚNE			541	1192,81	39	110,86	580	1303,67

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Leśne siedliska przyrodnicze Natura 2000 zajmują łącznie 1303,67 ha. Dominującym siedliskiem przyrodniczym w Nadleśnictwie są łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, olsy źródłiskowe (91E0) występujące na 41,7% wszystkich leśnych siedlisk, na drugim miejscu znajduje się grąd subatlantycki (9160) – 24,0%, żyzne buczyny (9130) znajdują się na 15,3% powierzchni, następne siedlisko mające znaczenie pod względem powierzchniowym to bory i lasy bagienne (91D0), stanowiące 8,2% wszystkich leśnych siedlisk przyrodniczych. Zauważalny jest również udział siedliska (9190) kwaśne dąbrowy – 5,7% oraz kwaśnych buczyn (9110) – 4,5%. Pozostałe siedliska występują na niewielkiej powierzchni. W obszarze siedliskowym zlokalizowanych jest 8,5 % powierzchni wszystkich siedlisk przyrodniczych Natura 2000 zdiagnozowanych na gruntach Nadleśnictwa Wałcz.

Dalsza analiza dotyczy siedlisk przyrodniczych w wyłączeniach położonych poza obszarami siedliskowymi. Analiza siedlisk położonych w obszarach przedstawiona jest w dalszej części *Prognozy*.

Zamieszczone w tabeli rodzaje planowanych zadań z zakresu użytkowania głównego (cięcia pielęgnacyjne i rębne) dotyczą okresu od 01.01.2025 r. do 31.12.2034 r.

Rodzaje zadań z zakresu użytkowania głównego w drzewostanach na leśnych siedliskach przyrodniczych Natura 2000 poza obszarami siedliskowymi na gruntach Nadleśnictwa Wąlczy

Przyrodniczy Natura 2000 poza obszarami siedliskowymi na gruntach Nadleśnictwa Wależ								
Lp.	Kod	Liczba pododdz.	Pow. ogólna siedliska	Rodzaje planowanych zadań			Brak zadań	Przewidywany wpływ ¹⁾
				Pielęgnowanie drzewostanów**	Rębnie zupełne	Rębnie złożone		
		szt.	[ha]					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	9110	24	58,45	10,20	-	18,97	29,28	+
2.	9130	44	144,04	32,84	-	16,20	95,00	+
3.	9160	89	308,07	60,25	-	17,02	230,80	+
4.	9170	4	6,48	-	-	-	6,48	+
5.	9190	30	73,94	30,20	-	7,29	36,45	+
6.	91D0*	53	105,71	-	-	-	105,71	+
7.	91E0*	295	494,10	-	-	-	494,10	+
8.	91T0	2	2,02	1,83	-	-	0,19	+
Razem		541	1192,81	138,05	-	59,48	995,28	+

*siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

**pielęgnowanie drzewostanów – planowane zabiegi: CW, CP, TW, TP,

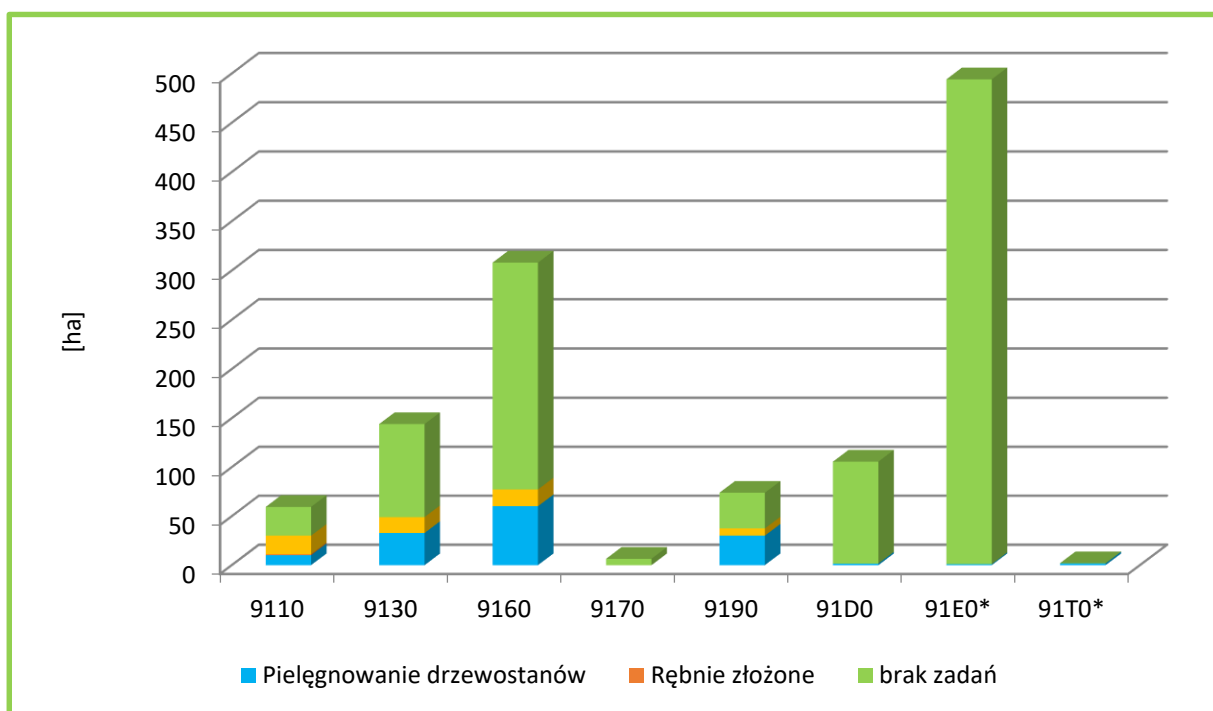
¹⁾Symbole wpływu planowanych czynności gospodarczych na znane stanowiska:

+ (**plus**) – wpływ dodatni, pozytywny,

0 (**zero**) – wpływ obojętny,

- (**minus**) – wpływ ujemny, negatywny,

brak – brak czynności w *Planie*, która mogłaby mieć jakiś wpływ.

Rodzaje planowanych cięć w drzewostanach na siedliskach przyrodniczych Natura 2000 poza obszarami siedliskowymi w Nadleśnictwie Wąlczy

W analizowanym *Planie* postępowanie na siedliskach przyrodniczych zostało omówione przede wszystkim w programie ochrony przyrody.

Wnioski wynikające z analizy powierzchni i rodzaju zabiegów określonych dla drzewostanów z zainwentaryzowanymi siedliskami przyrodniczymi, zlokalizowanymi na gruntach Nadleśnictwa poza obszarami siedliskowymi Natura 2000, są następujące:

Kwaśne buczyny (9110)

Drzewostan główny kwaśnej buczyny tworzy buk, gatunkami domieszkowymi są dąb bezszypułkowy, sosna zwyczajna, grab, lipa. Zachowanie właściwego stanu ochrony polega głównie na zapewnieniu trwałego dominującego udziału buka w drzewostanie. Sposób postępowania hodowlano-ochronnego z drzewostanami bukowymi polega na stosowaniu cięć częściowych (Rb II), polegających na stopniowej redukcji górnego piętra, co jest warunkiem naturalnego odnowienia i rozwoju tego gatunku. Okres rozpoczęcia procesu odnowienia do ostatniego cięcia uprzętającego wynosi 20 – 30 lat. W tym czasie pozyskuje się maksymalnie 95% miąższości drzewostanu. Pozostała część powinna tworzyć zwarte fragmenty (kępy), które pozostaną do naturalnej śmierci, stanowiąc miejsce dla rozwoju gatunków związanych ze starodrzewami i martwym grubym drewnem.

Kwaśne buczyny zinwentaryzowano w 24 drzewostanach o łącznej powierzchni 58,45 ha. Na 18% powierzchni zaplanowano pielęgnację drzewostanów (CW, CP, TW, TP). Planowanie rębni złożonych (częściowych) na 32% powierzchni wynika z określonych na gruncie potrzeb odślaniania młodego pokolenia z uwzględnieniem ładu przestrzennego i czasowego. Pozostałą powierzchnię drzewostanów 50% pozostawiono bez wskazań gospodarczych.

Taki sposób użytkowania nie spowoduje zaniku tego siedliska oraz zmniejszenia jego powierzchni, a wykonanie cięć pielęgnacyjnych zgodnie z zaleceniami ogólnymi przedstawionymi w programie ochrony przyrody przyczyni się do poprawienia niektórych parametrów struktury i funkcji, składających się na stan siedliska.

Żyzne buczyny (9130)

W postaci naturalnej lub zbliżonej do naturalnej charakteryzują się czystym drzewostanem bukowym, ewentualnie z niewielką domieszką dębu, grabu oraz lipy. Utrzymanie siedliska we właściwym stanie ochrony wymaga stosowania podobnych zabiegów, jak przy siedlisku kwaśnej buczyny.

Żyzne buczyny zainwentaryzowano w 44 drzewostanach na powierzchni 144,04 ha. Na 22,8% powierzchni zaplanowano wykonanie pielęgnacji drzewostanów (PIEL, CW, CP, TW, TP). Na 11,2 % zaplanowano zabieg rębni złożonych. Pozostałą powierzchnię drzewostanów

pozostawiono bez wskazań gospodarczych.

Ten sposób postępowania nie spowoduje zaniku tego siedliska ani zmniejszenia jego powierzchni, a właściwe wykonanie zabiegów przyczyni się do poprawienia niektórych parametrów składających się na stan siedliska.

Grądy subatlantyckie (9160)

Siedlisko grądu subatlantyckiego tworzy drzewostan z gatunkami głównymi takimi jak: grab, dąb, buk, lipa oraz gatunkami domieszkowymi: jawor, sosna, brzoza i osika.

Grądy subatlantyckie zainwentaryzowano w 89 drzewostanach o łącznej powierzchni 308,07 ha. Na 19% powierzchni zaplanowano pielęgnację drzewostanów (CP, TW, TP). Planowanie rębni złożonych (częściowych) na 5% powierzchni wynika z określonych na gruncie potrzeb odślaniania młodego pokolenia z uwzględnieniem ładunku przestrzennego i czasowego. Pozostałą powierzchnię drzewostanów 76% pozostawiono bez wskazań gospodarczych.

Ten sposób postępowania nie spowoduje zaniku tego siedliska ani zmniejszenia jego powierzchni, a właściwe wykonanie zabiegów przyczyni się do poprawienia niektórych parametrów składających się na stan siedliska.

Grądy środkowoeuropejskie (9170)

Siedlisko grądu środkowoeuropejskiego tworzy drzewostan z gatunkami głównymi takimi jak: dęby, graby, buki, lipy, klony.

Grądy środkowoeuropejskie zainwentaryzowano w 4 drzewostanach o łącznej powierzchni 6,48 ha. Całą powierzchnię drzewostanów pozostawiono bez wskazań gospodarczych.

Ten sposób postępowania nie spowoduje zaniku tego siedliska ani zmniejszenia jego powierzchni, a właściwe wykonanie zabiegów przyczyni się do poprawienia niektórych parametrów składających się na stan siedliska.

Kwaśne dąbrowy (9190)

Siedlisko to tworzą drzewostany z panującym dębem, czasem z udziałem buka, brzozy i sosny, o ubogim runie z dominacją gatunków borowych.

Kwaśne dąbrowy zainwentaryzowano w 30 drzewostanach o łącznej powierzchni 73,94 ha. Na 40,8% powierzchni zaplanowano wykonanie pielęgnacji drzewostanów (PIEL, CW, TW, TP). Zabiegi te będą miały pozytywny wpływ na zachowanie siedliska w tym głównie na poprawę niektórych parametrów składających się na stan siedliska. Planowanie rębni złożonych na 9,9% powierzchni wynika z określonych na gruncie potrzeb odnowienia i ma na celu stworzenie odpowiednich warunków do powstania i rozwoju młodego pokolenia. Pozostałą

powierzchnię drzewostanów pozostawiono bez wskazań gospodarczych.

Ten sposób postępowania nie spowoduje zaniku tego siedliska ani zmniejszenia jego powierzchni, a właściwe wykonanie zabiegów przyczyni się do poprawienia niektórych parametrów składających się na stan siedliska.

Bory i lasy bagienne (91D0)

W Nadleśnictwie siedlisko zainwentaryzowano w 53 drzewostanach o łącznej powierzchni 105,71 ha. Występuje w dwóch podtypach: 91D0-1 – brzezina bagienna oraz 91D0-2 – sosnowy bór bagieny. Należy podkreślić, że są to siedliska przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym, dlatego też za ich ochronę Wspólnota Europejska jest szczególnie odpowiedzialna. W *Planie* na tym siedlisku nie projektowano wskazań gospodarczych.

Analizując wskazania dotyczące użytkowania rębego w najbliższym sąsiedztwie wydzieleń z siedliskiem 91D0 można stwierdzić, że w *Planie* zaprojektowano cięcia rębne rębniami złożonymi w oddz.: 347j, 503a, 522d, 522b, 541b, 560h, 621a, a zupełnymi w 143j. Wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone. Ogólne wymagania ochrony borów i lasów bagiennych dotyczą zachowania stosunków wodnych. Wskazania z tego zakresu przedstawione zostały w programie ochrony przyrody.

Ochrona bierna w połączeniu z właściwym kształtowaniem stosunków wodnych powinna korzystnie wpłynąć na zachowanie siedliska i jego niektóre parametry.

Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (91E0)

Są to siedliska związane z przepływem wody, umiejscowione wzdłuż cieków i zbiorników wodnych, jak również związane z wypływem wód podziemnych (źródłiskowe lasy olszowe). Drzewostany na tym siedlisku tworzą olsza i jesion, z domieszką dębu, wiązu, grabu, lipy, czerechwy. Należy pamiętać, że jest to również siedlisko priorytetowe.

W Nadleśnictwie łęgi zidentyfikowano w 295 wyłączeniach, na łącznej powierzchni 494,10 ha. W *Planie* na tym siedlisku nie projektowano wskazań gospodarczych.

Analizując wskazania dotyczące użytkowania rębego w najbliższym sąsiedztwie wydzieleń z siedliskiem 91E0 można stwierdzić, że w *Planie* zaprojektowano cięcia rębne rębniami zupełnymi w oddz.: 52j, 98h, 173h, 368h oraz rębnią IIIA i IIIAU w 98b, 133b, 172f, 173i, 182h, 331f, 332l, 349d, 350f, 371n, 400c, 437d, 441f, 448b, 449f, 449h, 469b, 472b, 472c,

472f, 448b, 513m, 513l, 515d, 647h. Wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.

Ten sposób postępowania nie spowoduje zaniku tego siedliska ani zmniejszenia jego powierzchni, a właściwe wykonanie zabiegów przyczyni się do poprawienia niektórych parametrów składających się na stan siedliska.

Bardzo ważne jest także zapobieganie przesuszeniu i stagnacji wody. Przestrzeganie zaleceń przedstawionych w programie ochrony przyrody, dotyczących kształtowania stosunków wodnych, powinno przyczynić się do zachowania właściwego stanu ochrony.

Bory chrobotkowe 91T0

Jest to typ siedliska przyrodniczego, który tworzy drzewostan sosnowy na skrajnie ubogich piaskach. Drzewostan jest niski i słabo zwarty, warstwa krzewów bardzo słabo rozwinięta, warstwę roślin zielnych stanowią głównie krzewinki i trawy. Bardzo bogata jest warstwa mchów i porostów, w której dominują różne gatunki chrobotków. W wielu przypadkach bory chrobotkowe mogą stanowić fazy degeneracji lub stadia sukcesji wtórnej borów świeżych.

Bory chrobotkowe zidentyfikowano w 2 drzewostanach o powierzchni 2,02 ha. W jednym wydz. zaplanowano zabieg TP, drugi pozostawiono bez wskazań gospodarczych.

Na podstawie przedstawionej analizy wpływu planowanych czynności gospodarczych w drzewostanach na leśnych siedliskach przyrodniczych poza obszarami siedliskowymi można stwierdzić, że *Plan* **nie będzie miał znacząco negatywnego oddziaływania**, a realizacja czynności zgodnie z zaleceniami z programu ochrony przyrody przyczyni się do ich zachowania we właściwym stanie.

Nieleśne siedliska przyrodnicze

Zestawienie powierzchni nieleśnych siedlisk przyrodniczych Natura 2000 na gruntach Nadleśnictwa Wałcz

Lp.	Siedlisko		Wyłączenia z siedliskiem poza granicami obszarów siedliskowych		Wyłączenia z siedliskiem w granicach obszarów siedliskowych		Łącznie	
	Kod	Nazwa	Liczba Pododdz.	[ha]	Liczba Pododdz.	[ha]	Liczba Pododdz.	[ha]
1	2	3	4	5	6	7	8	9
SIEDLISKA NIELEŚNE								
1.	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	3	6,98			3	6,98
2.	3160	Naturalne dystroficzne zbiorniki wodne	6	10,82			6	10,82
3.	4030	Suche wrzosowiska	4	13,88			4	13,88
4.	7110*	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą	20	27,56			20	27,56
5.	7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	2	3,83			2	3,83
6.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	32	67,16	1	0,54	33	67,70
RAZEM SIEDLISKA NIELEŚNE			67	130,23	1	0,54	68	130,77

Wyłączenia z nieleśnymi siedliskami przyrodniczymi Natura 2000 zajmują łącznie 130,77 ha, w tym w granicach obszarów siedliskowych 0,54 ha (0,4%). Najwięcej w Nadleśnictwie jest torfowisk przejściowych i trzęsawisk 7140 (67,70 ha).

Plan nie określa szczegółowych wskazań gospodarczych dla gruntów nieleśnych. W programie ochrony przyrody znalazły się jedynie ramowe zalecenia dotyczące ochrony tych siedlisk. Ogólnie można stwierdzić, że skupiają się one głównie wokół zachowania ich naturalnego charakteru.

Pewny wpływ *Planu* może nastąpić w wyniku planowania zabiegów związanych z użytkowaniem drzewostanów w najbliższym sąsiedztwie siedlisk wodnych i torfowiskowych, dlatego też należy przeanalizować czynności gospodarcze zaplanowane w wyłączeniach otaczających dane siedliska (3150, 3160, 7110, 7120, 7140).

Ekosystemy wodne – Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne 3150

Dla tych siedlisk wskazane jest przetrzymywanie drzewostanów wokół brzegów zbiorników do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu.

Siedlisko 3150 wyróżniono w oddz.:32c, 248j, 509f. W Planie w bezpośrednim sąsiedztwie z siedliskiem nie planowano zabiegów gospodarczych mogących wpłynąć negatywnie na siedlisko. W sąsiadującym wyłączeniu zaprojektowano zabieg pielęgnacyjny w postaci TP. W pododdziale 32b zaprojektowano zabieg CP, lecz w bezpośrednim sąsiedztwie z siedliskiem pozostawiona jest kępa, w której zabieg nie będzie prowadzony. W pozostałych przypadkach zabiegów nie planowano.

Ekosystemy wodne – Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 3160

Dla tych siedlisk wskazane jest przetrzymywanie drzewostanów wokół brzegów zbiorników do naturalnego rozpadu w sposób niezagrożający trwałości lasu.

Siedlisko 3160 wyróżniono w oddz.: 28d, 85o, 115i, 192c, 255h, 255i. W Planie w bezpośrednim sąsiedztwie z siedliskiem nie planowano zabiegów gospodarczych mogących wpłynąć negatywnie na siedlisko. W sąsiadujących pododdziałach zaprojektowano zabiegi pielęgnacyjne w postaci TP (255c, 191g). W pozostałych przypadkach nie planowano wskazań.

Ekosystemy torfowiskowe:

Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą 7110, Torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji 7120, Torfowiska przejściowe i trzęsawiska na niżu 7140.

Dla tych siedlisk również wskazane jest przetrzymywanie drzewostanów wokół torfowisk do naturalnego rozpadu w sposób niezagrożający trwałości lasu.

Siedliska wyróżniono w następujących wydzieleniach:

- 7110 – 28c, 28g, 58s, 86j, 119g, 176h, 360f, 422j, 423i, 433a, 444f, 447a, 508k, 612d, 612f, 613a, 613f, 551c, 621g, 627j;
- 7120 – 256c, 643g,
- 7140 – 12c, 12h, 13g, 13n, 14g, 15h, 31b, 42g, 85i, 85p, 127g, 229k, 229n, 229s, 230d, 243f, 244d, 244j, 264a, 312c, 333o, 420t, 449b, 490g 501d, 589i, 531g, 533k, 536g, 599k, 652i, 627a.

Wskazania gospodarcze zawarte w *Planie* zaplanowane w wyłączeniach otaczających dane siedlisko dotyczą wykonania w niektórych pododdziałach cięć rębnych:

- Rb IB 95% – oddz.: 26c, 27a, 508j, 551b (pozostawiono bufor o szerokości 25m),
- Rb IIIA 30% – oddz. 501b IIIA (zostawić bufor),
- Rb IIIBU 80% – oddz. 333m (pozostawić pas przy torfowisku),
- Rb IVD 30% – oddz.: 244l, 592i, 613b.

W przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół hydrogenicznych siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej należy wyznaczyć strefy buforowe, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odslaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.

Na podstawie przedstawionej analizy wpływu planowanych czynności gospodarczych w drzewostanach wokół ekosystemów wodnych (3150, 3160) i torfowiskowych (7110, 7120, 7140) poza obszarami siedliskowymi można stwierdzić, że *Plan* **nie będzie miał znacząco negatywnego oddziaływania**, a realizacja czynności zgodnie z zaleceniami z programu ochrony przyrody przyczyni się do ich zachowania we właściwym stanie.

4.1.2. Oddziaływanie na ludzi

Realizacja *Planu* nie będzie wpływać bezpośrednio na zdrowie i życie ludzi. Charakter zaplanowanych zadań do wykonania dotyczy w zasadzie kształtowania drzewostanów i pozyskania drewna. Na terenie, na którym prowadzone będą prace związane z pozyskaniem drewna mogą wystąpić pewne zagrożenia, tak dla wykonawców tych prac, jak i dla osób postronnych. Z tego też względu przy ścinie drzew powinny być ściśle przestrzegane przepisy BHP, teren oznakowany tablicami ostrzegawczymi, a ruch na niektórych drogach i ścieżkach przebiegających przez powierzchnię roboczą zamknięty lub regulowany. Uciążliwy dla osób przebywających w lesie może być również hałas z pracujących pilarek spalinowych i z pojazdów wykorzystywanych do zrywki i wywozu drewna. Planując prace leśne w oddziałach położonych w sąsiedztwie ośrodków wypoczynkowych lub miejsc wypoczynku należy zwrócić uwagę, by były one prowadzone poza okresem wakacyjnym.

Przy analizie wpływu *Planu* na ludzi warto podkreślić jego edukacyjną rolę. Będący częścią *Planu* program ochrony przyrody jest jednym z ważniejszych instrumentów kształtowania świadomości ekologicznej miejscowego społeczeństwa. W tym celu w programie zapisano potrzebę szerokiego prezentowania zawartych w nim rozwiązań i informacji.

Obowiązujące w Lasach Państwowych przepisy prawne obligują Nadleśnictwo do opracowania „Programu edukacji leśnej społeczeństwa”, na lata obejmujące plan urządzenia lasu. Przy realizacji działalności edukacyjnej Nadleśnictwo powinno wykorzystywać dane

zawarte w programie ochrony przyrody.

4.1.3. Oddziaływanie na zwierzęta, w szczególności na gatunki chronione

Grupę gatunków zwierząt, dla których wykonano analizę wpływu realizacji planowanych prac leśnych, stanowią gatunki chronione, co do których istnieją informacje o występowaniu w zasięgu Nadleśnictwa. Ocenę oddziaływania czynności gospodarczych zawartych w *Planie* wykonano na podstawie wskazań gospodarczych w drzewostanach ze stwierdzonymi stanowiskami zwierząt, jak również poprzez analizę zaleceń ochronnych opisanych w programie ochrony przyrody. Dla części gatunków nie ma danych o konkretnej lokalizacji ich miejsc bytowania, dlatego też wzięto pod uwagę planowane zabiegi w drzewostanach stanowiących ich potencjalne siedlisko.

Na potrzeby analizy potencjalnego wpływu zapisów *Planu* na zwierzęta wyróżniono określone ich grupy. Należą do nich:

1. Gatunki, których siedliska znajdują się poza powierzchniami leśnymi objętymi zapisami *Planu* w postaci wskazań gospodarczych (grupa nie obejmująca ptaków);
2. Gatunki, które potencjalnie mogą być spotykane na większości gruntów Nadleśnictwa; w stosunku do tej grupy wykonywanie czynności związanych z realizacją każdego typu zabiegu gospodarczego zapisanego w *Planie* generuje podobne zagrożenia (grupa nie obejmująca ptaków);
3. Gatunki występujące regularnie na terenach leśnych pod zarządem Nadleśnictwa;
4. Gatunki, które potencjalnie mogą być spotykane na większości gruntów pod zarządem Nadleśnictwa na odpowiednich dla nich siedliskach z drzewostanami w określonym wieku (grupa nie obejmująca ptaków);
5. Gatunki występujące w określonych, znanych lokalizacjach (grupa nie obejmująca ptaków);
6. Gatunki ptaków terenów otwartych (polan, zrębów), a także związane z uprawami leśnymi;
7. Gatunki ptaków związane z wodami i torfowiskami, gniazdujące w bliskim sąsiedztwie tych siedlisk;
8. Gatunki ptaków związane z drzewostanami w różnym wieku;
9. Gatunki ptaków związane z drzewostanami z dominacją gatunków iglastych;
10. Gatunki ptaków związane z drzewostanami z dominacją gatunków liściastych.

Wpływ planowanych czynności gospodarczych na zwierzęta chronione

Gatunek lub grupa gatunków	Zapisy Planu	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do Planu
		Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	
1	2	3	4	5	6
Gatunki, których siedliska znajdują się poza powierzchniami leśnymi objętymi zapisami Planu w postaci wskazań gospodarczych. Bezkręgowce: biegacz gładki, biegacz skórzasty, czerwńczyk nieparek, pijawka lekarska, ślimak winniczek, trzepla zielona, trzmieł leśny, zalotka większa. Plazy: grzebiuszka ziemna, kumak nizinny, ropucha paskówka, ropucha szara, ropucha zielona, żaba jeziorkowa, żaba moczarowa, żaba śmieszka, żaba trawna, żaba wodna. Gady: jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec zwyczajny, zaskroniec zwyczajny, żmija zygzakowata. Ssaki: badylarka, bóbr europejski, gacek brunatny, gronostaj, jeż wschodni, karczownik ziemnowodny, kret, łasica, mopek zachodni, mroczek późny, mysz zaroślowa, nocek Bechsteina, nocek duży, nocek rudy, ryjówka aksamitna, ryjówka malutka, rzęsosek mniejszy, rzęsosek rzeczek, wiewiórka pospolita, wilk, wydra.	Brak zapisów w Planie dla powierzchni siedlisk zajmowanych przez wskazane gatunki zwierząt	0	0	0	Z uwagi na zajmowane przez wskazane gatunki siedliska, tj. a) wody płynące i stojące (ściśły związek z wodami); b) bezpośrednie otoczenie zbiorników wodnych brzegów rzek i mniejszych cieków; c) tereny nieleśne (ruderalne, rolnicze, łąki, zabudowane, tereny zieleni urządzonej – parki, cmentarze, ogródki działkowe); nie przewiduje się, aby zapisy Planu mogły w jakikolwiek sposób przyczynić się do istotnych zmian w stanie zachowania populacji wymienionych w tej grupie gatunków zwierząt. Nie przewiduje się możliwości wystąpienia oddziaływań zarówno o charakterze bezpośrednim, jak i pośrednim. W tej sytuacji ocenia się, że zapisy Planu dla wskazanej grupy gatunków zwierząt są obojętne.
Gatunki, które potencjalnie mogą być spotykane na większości gruntów Nadleśnictwa. W stosunku do tej grupy wykonywanie czynności związanych z realizacją każdego typu zabiegu gospodarczego zapisanego w Planie generuje podobne zagrożenia. Bezkręgowce: biegacz gładki, biegacz pomarszczony, biegacz skórzasty, biegacz zielonołoty, czerwńczyk nieparek, trzmieł leśny. Plazy: grzebiuszka ziemna, ropucha paskówka, ropucha szara, rzekotka drzewna, traszka grzebieniasta, żaba jeziorkowa, żaba moczarowa, żaba śmieszka, żaba trawna, żaba wodna. Gady: jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec zwyczajny, zaskroniec zwyczajny, żmija zygzakowata. Ssaki: badylarka, bóbr europejski, gacek brunatny, gronostaj, jeż wschodni, karczownik ziemnowodny, kret, łasica, mopek zachodni, mroczek późny, mysz zaroślowa, nocek Bechsteina, nocek duży, nocek rudy, ryjówka aksamitna, ryjówka malutka,	odnowienia, pielęgnacja upraw, pielęgnacja młodszych drzewostanów, trzebieże późne, rębnie złożone, rębnia zupełne.	-1	-1	0	Oddziaływanie 1: płoszenie (wszystkie wskazane gatunki) oraz/lub niezamierzone zabijanie pojedynczych osobników (wskazane gatunki płazów, gadów i bezkręgowców), obecnych na powierzchni z drzewostanem, w obrębie, którego realizowane jest wskazanie gospodarcze; lub na jego obrzeżach. <u>Wymaga działania minimalizującego w stosunku do grupy płazów i gadów.</u> Oddziaływanie 2: płoszenie (wszystkie wskazane gatunki) oraz/lub niezamierzone zabijanie pojedynczych osobników (wskazane gatunki płazów, gadów i bezkręgowców) na powierzchni dróg leśnych w czasie czynności towarzyszących realizacji wskazania gospodarczego – transport drewna, dojazd samochodami do powierzchni leśnej oraz ruch pieszy pracowników leśnych. <u>Wymaga działania minimalizującego w stosunku do grupy płazów i gadów.</u> Oddziaływanie 3: W przypadku cięć rębnych zmiana warunków siedliskowych. <u>Wymaga działania minimalizującego w stosunku do siedlisk wszystkich wskazanych gatunków.</u> Działanie minimalizujące: 1. Ochrona w miarę technicznych możliwości widocznych osobników płazów i gadów w czasie wykonywanych czynności związanych z realizacją wskazania gospodarczego. 2. Zachowanie wokół zbiorników (również stawów bobrowych) i wzdłuż cieków oraz większych rowów

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA WAŁCZ NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Gatunek lub grupa gatunków	Zapisy Planu	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do Planu	
		Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe		
1	2	3	4	5	6	
rzęsosek mniejszy, rzęsosek rzeczek, wiewiórka pospolita, wilk, wydra.					z wodą płynącą lub stojącą buforu, w obrębie, którego nie będą wykonywane żadne czynności związane z realizacją planowego wskazania gospodarczego. 3. W trakcie realizacji zabiegów rębnych na powierzchni leśnej pozostawiać fragmenty dobrze zachowanego starodrzewia. Z kolei w obrębie drzewostanów, które sąsiadują bezpośrednio z wodami, torfowiskami, bagnami, terenami podmokłymi wyznaczać strefy buforowe poprzez unikanie cięć zupełnych.	
Gatunki, które potencjalnie mogą być spotykane na większości gruntów Nadleśnictwa Wałcz na odpowiednich dla nich siedliskach z drzewostanami w określonym wieku. Ssaki: badyłarka, bóbr europejski, gacek brunatny, gronostaj, jeż wschodni, karczownik ziemnowodny, kret, łasica, mopek zachodni, mroczek późny, mysz zaroślowa, nocek Bechsteina, nocek duży, nocek rudy, ryjówka aksamitna, ryjówka malutka, rzęsosek mniejszy, rzęsosek rzeczek, wiewiórka pospolita, wilk, wydra.	odnowienia, pielęgnacje upraw, pielęgnacje młodszych	0	0	0	Wskazane gatunki związane są ze starszymi drzewostanami lub ich obrzeżami, dlatego nie przewiduje się, aby planowane zabiegi z zakresu odnowień oraz pielęgnacji mogły oddziaływać na tę grupę zwierząt.	
	trzebieże późne, rębnie złożone, rębnia zupełna.	-1	-1	0	Oddziaływanie 1: płoszenie oraz/lub niezamierzone zabijanie pojedynczych osobników, obecnych na powierzchni z drzewostanem, w obrębie którego realizowane jest wskazanie gospodarcze lub na jego obrzeżach. Oddziaływanie 2: płoszenie oraz/lub niezamierzone zabijanie pojedynczych osobników na powierzchni dróg leśnych w czasie czynności towarzyszących realizacji wskazania gospodarczego – transport drewna, dojazd samochodami do powierzchni leśnej oraz ruch pieszy pracowników leśnych. Oddziaływanie 3: W przypadku cięć rębnych zmiana warunków siedliskowych. Działanie minimalizujące: brak Brak praktycznych możliwości zastosowania skutecznych działań minimalizujących przewidywany wpływ, dlatego nie formułuje się ich dla tej grupy gatunków. Jednocześnie nie przewiduje się, aby zdiagnozowane zagrożenia miały istotny wpływ na wielkość populacji wskazanych gatunków po przeprowadzeniu planowanych prac na powierzchniach leśnych.	
	trzebieże późne, rębnie złożone, rębnia zupełna	-1	-1	0	Oddziaływanie 1: niezamierzone zniszczenie miejsc letnich kryjówek oraz/lub zabicie tym samym pojedynczych osobników w dziuplach drzew na powierzchni leśnej objętej zabiegiem. <u>Wymaga działania minimalizującego.</u> Oddziaływanie 2: w przypadku cięć rębnych zmiana warunków siedliskowych. Działanie minimalizujące: Pozostawianie na powierzchniach leśnych starych drzew dziuplastych oraz stojących drzew martwych lub obumierających z odstającą korą z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ludzi lub mienia oraz przypadków zagrożenia trwałości lasu.	
Gatunki występujące w określonych lokalizacjach	Czerwończyk nieparek	Występuje na terenach podmokłych – wilgotne łąki, torfowiska niskie. Rośliną żywicielską gąsienic jest rdest wężownik. Brak wsk. – 6,14 ha,	0	0	0	brak
	Trzepla zielona	Zasiedla nizinne i podgórskie ciekły różnej wielkości, od strumieni po duże	0	0	0	brak

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
 PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA WAŁCZ NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Gatunek lub grupa gatunków	Zapisy Planu	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do Planu
		Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	
1	2	3	4	5	6
	Zalotka większa	0	0	0	brak
	Skójka gruboskorupowa	0	0	0	brak
	Grzebiuszka ziemna	0	0	0	brak
	Rzekotka drzewna	0	0	0	brak
	Ropucha szara,	0	0	0	brak
	Traszka zwyczajna	0	0	0	brak

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA WAŁCZ NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Gatunek lub grupa gatunków	Zapisy Planu	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do Planu
		Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	
1	2	3	4	5	6
	częściowo ocienionych drzewami - Brak wskazań				
Żaba moczarowa, Żaba trawna Żaba jeziorowa	Występuje na łąkach, śródleśnych polanach - Brak wskazań	0	0	0	brak
Jaszczurka zwinka	Występuje na skraju lasu, przy stawach, w nasłonecznionych miejscach Brak wsk- 0,55 ha CW- 3,46 ha CP- 2,98 ha TW- 2,90 ha	0	0	0	brak
Zaskroniec zwyczajny	Liczny w wilgotnych lasach, przy obrzeżach drzewostanów. Brak wsk. – 5,51 ha	-1	-1	0	Oddziaływanie 1: płoszenie. <u>Wymaga działania minimalizującego.</u> Oddziaływanie 2: Zmiana warunków siedliskowych. <u>Wymaga działania minimalizującego.</u> Działania minimalizujące: zachowanie miejsc przebywania, którymi najczęściej są czyste, śródłądowe wody (rzeki i strumienie oraz brzegi jezior i stawów) o stromych brzegach;
Żmija zygzakowata	Spotykana na obrzeżach lasów, podmokłych łąkach i polanach leśnych. CP- 3,71 TP- 1,10	0	0	0	brak
Żółw błotny	Nieduże zarastające jeziora, oczka wodne, bagna, starorzecza gęsto zarośnięte, wolno płynące rzeki Brak wsk- 5,26 ha	0	0	0	brak
Bielik	Strefa całoroczna (22,69 ha + 23,91 ha) – bez wskazań; Strefa okresowa (111,12 ha + 59,69 ha) zaplanowano: - AGROT – 2,56 (1 wydz.), - BRAK WSK – 38,23 (15 wydz.), - TW – 15,76 ha (3 wydz.), - TP – 93,99 ha (17 wydz.), - RB IB – 4,44 ha (1 wydz. – 2 działki), - Rb IIIB – 5,10 ha (2 wydz.).	-1	-1	0	Oddziaływanie 1: płoszenie. <u>Wymaga działania minimalizującego.</u> Oddziaływanie 2: Zmiana warunków siedliskowych. <u>Wymaga działania minimalizującego.</u> Działania minimalizujące: przestrzeganie terminów ochrony okresowej, rozłożenie planowanych cięć w czasie.
Bocian czarny	Strefa całoroczna (13,63 ha) – bez wskazań; Strefa okresowa (45,21 ha) zaplanowano: - BRAK WSK – 11,40 (2 wydz.), - TP – 29,84 ha (8 wydz.), - Rb IIIB – 3,97 ha (2 wydz.).	-1	-1	0	Oddziaływanie 1: płoszenie. <u>Wymaga działania minimalizującego.</u> Oddziaływanie 2: Zmiana warunków siedliskowych. <u>Wymaga działania minimalizującego.</u> Działania minimalizujące: przestrzeganie terminów ochrony okresowej, rozłożenie planowanych cięć w czasie.
Kania ruda	Strefa całoroczna (2,14 ha + 1,56 ha) – bez	-1	-1	0	Oddziaływanie 1: płoszenie. <u>Wymaga działania minimalizującego.</u>

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA WAŁCZ NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Gatunek lub grupa gatunków	Zapisy Planu	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do Planu
		Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	
1	2	3	4	5	6
	wskazań; Strefa okresowa (11,93 ha + 3,71 ha) zaplanowano: - AGROT – 5,54 ha (1 wydz.), - BRAK WSK – 4,39 ha (3 wydz.), - CP – 2,59 ha (2 wydz.); - Rb IIIB – 2,06 ha (2 wydz.), - Rb IIIBU – 1,06 ha (1 wydz.).				Oddziaływanie 2: Zmiana warunków siedliskowych. Wymaga działania minimalizującego. Działania minimalizujące: przestrzeganie terminów ochrony okresowej, rozłożenie planowanych cięć w czasie.
Orlik krzykliwy	Strefa całoroczna (8,50 ha) – bez wskazań; Strefa okresowa (64,31 ha) zaplanowano: - AGROT – 6,43 ha (2 wydz.), - BRAK WSK – 14,16 ha (12 wydz.), - PIEL – 5,55 ha (2 wydz.), - CW – 3,65 ha (1 wydz.), - CP – 3,74 ha (2 wydz.), - TW – 12,12 ha (3 wydz.), - TP – 9,54 ha (4 wydz.), - IIIA – 5,21 ha (2 wydz.), - IIIAU – 3,91 ha (1 wydz.).	-1	-1	0	Oddziaływanie 1: płoszenie. Wymaga działania minimalizującego. Oddziaływanie 2: Zmiana warunków siedliskowych. Wymaga działania minimalizującego. Działania minimalizujące: przestrzeganie terminów ochrony okresowej, rozłożenie planowanych cięć w czasie.
Puchacz	BRAK WSK	0	0	0	brak
Rybołów	Strefa całoroczna (7,29 ha + 19,04 ha) – bez wskazań; Strefa okresowa (54,22 ha + 29,81 ha) zaplanowano: - BRAK WSK – 21,61 ha (10 wydz.), - PIEL – 1,84 ha (1 wydz.), - CP – 5,54 ha (2 wydz.), - TW – 19,47 ha (6 wydz.), - TP – 31,75 ha (15 wydz.), - Rb IIIA – 3,82 ha (2 wydz.).	-1	-1	0	Oddziaływanie 1: płoszenie. Wymaga działania minimalizującego. Oddziaływanie 2: Zmiana warunków siedliskowych. Wymaga działania minimalizującego. Działania minimalizujące: przestrzeganie terminów ochrony okresowej, rozłożenie planowanych cięć w czasie.
Sokół wędrowny	Strefa całoroczna (9,80 ha) – bez wskazań; Strefa okresowa (56,72 ha): - AGROT – 3,28 ha (1 wydz.), - BRAK WSK – 3,06 ha (4 wydz.), - CP – 6,03 ha	-1	-1	0	Oddziaływanie 1: płoszenie. Wymaga działania minimalizującego. Oddziaływanie 2: Zmiana warunków siedliskowych. Wymaga działania minimalizującego. Działania minimalizujące: przestrzeganie terminów ochrony okresowej, rozłożenie planowanych cięć w czasie.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA WĄLCZ NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Gatunek lub grupa gatunków	Zapisy Planu	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do Planu	
		Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe		
1	2	3	4	5	6	
		(3 wydz.), - TW – 7,02 ha (3 wydz.), - TP – 35,37 ha (7 wydz.), - Rb IIIA – 1,96 ha (1 wydz.).				
	Sóweczka	BRAK WSK	0	0	0	brak
	Włochatka	BRAK WSK	0	0	0	brak
	Żuraw	BRAK WSK	0	0	0	brak
	Bóbr europejski	Występuje dość licznie w Nadleśnictwie. Są to głównie miejsca położone przy rzekach, rowach, zbiornikach wodnych – Brak wskazań wpływających negatywnie na gatunek	0	0	0	brak
Gatunki ptaków, których siedliska znajdują się poza powierzchniami leśnymi objętymi zapisami Planu w postaci wskazań gospodarczych.	brak wskazań	0	0	0	brak	
Gatunki ptaków terenów otwartych (polan, zrębów), a także związane z uprawami leśnymi i strefami ekotonu: cierniówka, czarnogłówka, dzwonec, gąsiorek, jarzębatka, lelek, lerka, mazurek, piecuszek, piegża, pierwiosnek, pleszka, pliszka siwa, pokrzywnica, raniuszek, srokosz, szczygieł, szpak, świergotek drzewny, świergotek polny.	brak wskazań lub pielęgnacje młodszych drzewostanów	0	0	0	Nie przewiduje się, aby pozostawienie bez wskazań gospodarczych powierzchni jakichkolwiek drzewostanów miało istotny wpływ na wskazaną grupę ptaków. Podobnie bez wpływu pozostają wskazania gospodarcze przewidziane dla młodszych i starszych drzewostanów. Powierzchnie z takimi drzewostanami nie stanowią atrakcyjnych siedlisk dla wskazanej grupy ptaków, przez co realizacja zapisów Planu w takich miejscach będzie dla tej grupy neutralna.	
Gatunki ptaków związane z wodami, łąkami i torfowiskami, gniazdujące w bliskim sąsiedztwie tych siedlisk: bąk, bekas kszzyk, bielik, błotniak stawowy, błotniak zbożowy, bocian biały, brodziec samotny, cyraneczka, cyranka, czajka, czapla biała, czapla siwa, czarnogłówka, derkacz, dudek, dzięciołek, gągoł, grubodziób, kania czarna, kania ruda, kokoszka, kormoran, krakwa, kropiatka, kszzyk, kwiczoł, łabędź krzykliwy, łabędź niemy, nurogęś, orlik krzykliwy, perkoz dwuczuby, perkoz rdzawoszyi, perkoz zausznik, perkozok, pliszka siwa, pokląskwa, potrzos, puchacz, remiz, rokitniczka, rybołów, samotnik, sroka, strumieniówka, strzyżyk, trzciniak, trzcinniczek, trznadel zwyczajny, wąsatka, wodnik, wrona siwa, zielonka, zimorodek.	odnowienia, pielęgnacje upraw, pielęgnacje młodszych drzewostanów	0	0	0	Planowany zabieg nie obejmie siedlisk wskazanej grupy gatunków.	
	trzebieże późne rębnie złożone rębnia zupełna	-1	-1	0	Oddziaływanie 1: płoszenie oraz/lub utrata lęgów na odnawianych powierzchniach. <u>Wymaga działania minimalizującego.</u> Oddziaływanie 2: Zmiana warunków siedliskowych. <u>Wymaga działania minimalizującego.</u> Działania minimalizujące: 1. Zachowanie wokół zbiorników i wzdłuż cieków oraz większych rowów z wodą płynącą lub stojącą buforu, w obrębie, którego nie będą wykonywane żadne czynności związane z realizacją planowego wskazania gospodarczego. 2. Pozostawianie drzew dziuplastych na powierzchniach leśnych	

Gatunek lub grupa gatunków	Zapisy Planu	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do Planu
		Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	
1	2	3	4	5	6
Gatunki ptaków związane z drzewostanami w różnym wieku: bielik, bocian czarny, bogatka, czapla siwa, czubatka, drozd śpiewak, dzięcioł czarny, dzięcioł duży, dzięcioł średni, dzięcioł zielony, dzięciołek, dzwonec, gągoł, gołąb siniak, gil, grubodziób, jastrząb, kania czarna, kania ruda, kapturka, kobuz, kos, kowalik, krogulec, kruk, kukułka, kulczyk, kwiczoł, lelek, makolągwa, modraszka, muchołówka mała, muchołówka szara, muchołówka żałobna, mysikrólik, myszołów, nurogęś, orlik krzykliwy, ortolan, orzechówka, pełzacz leśny, piecuszek, pierwiosnek, pleszka, pokrzywnica, puchacz, pustułka, puszczyk, raniuszek, remiz, rudzik, rybołów, słowik szary, sikora uboga, sokół wędrowny, sosnówka, sowa uszata, sówka, sóweczka, sroka, strumieniówka, strzyżyk, szpak, świergotek drzewny, świerszczak, świstunka leśna, trzmielojad, trznadel zwyczajny, wilga, włochatka, wrona siwa, zaganiacz, zięba, zimorodek, zniczek, żuraw.	brak wskazań	+1	+1	0	brak

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA WĄLCZ NA OKRES od 1.01.2025 do 31.12.2034 r

Gatunek lub grupa gatunków	Zapisy Planu	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do Planu
		Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	
1	2	3	4	5	6
	pielęgnacje młodszych drzewostanów trzebieże późne	-1	-1	0	Oddziaływanie 1: płoszenie oraz/lub utrata lęgów wskazanych gatunków w sytuacji ich obecności na powierzchni z drzewostanem, w obrębie którego realizowane jest wskazanie gospodarcze lub na jego obrzeżach. <u>Wymaga działań minimalizujących.</u> Oddziaływanie 2: płoszenie wskazanych gatunków w czasie czynności towarzyszących realizacji wskazania gospodarczego – transport drewna, dojazd samochodami do powierzchni leśnej oraz ruch pieszy pracowników leśnych. Brak technicznych możliwości przeciwdziałania temu zagrożeniu. Działanie minimalizujące: Na powierzchni leśnej z zabiegiem pozostawiać drzewa dziuplaste. Przed wykonaniem planowanego zabiegu pielęgnacyjnego dokonać kontroli powierzchni pod kątem występowania dużych gniazd w koronach drzew, po czym w sytuacji ich potwierdzenia chronić je przed zniszczeniem w czasie realizowanych prac leśnych. W przypadku ustalenia, że gniazdo należy do gatunku wymagającego wyznaczenia stref ochronnych, należy wystąpić ze stosownym wnioskiem do RDOŚ. Przeszkolenie osób nadzorujących prace leśne, kontrola powierzchni pod kątem występowania gniazd w koronach drzew przez posiadających stosowną wiedzę pracowników przed wykonaniem zabiegu. Odpowiednie przeszkolenie pracowników wykonujących prace leśne na powierzchni drzewostanu oraz osób nadzorujących te prace tak, aby w sytuacji zaobserwowania zasiedlonego gniazda w warstwie podszytu lub w gałęziach drzew nie wykonywali czynności związanych z zabiegiem w bezpośrednim otoczeniu takiego miejsca.
	rębnia złożona (Rb III) z krótkim okresem odnowienia	-1	-1	0	Oddziaływanie 1: płoszenie lub/oraz utrata lęgów wskazanych gatunków w sytuacji ich obecności na powierzchni z drzewostanem, w obrębie którego realizowane jest wskazanie gospodarcze; lub na jego obrzeżach. <u>Wymaga działań minimalizujących.</u> Oddziaływanie 2: płoszenie wskazanych gatunków w czasie czynności towarzyszących realizacji wskazania gospodarczego – transport drewna, dojazd samochodami do powierzchni leśnej oraz ruch pieszy pracowników leśnych. Brak technicznych możliwości przeciwdziałania temu zagrożeniu. Oddziaływanie 3: Zmiana warunków siedliskowych <u>Wymaga działań minimalizujących.</u> Działanie minimalizujące: 1. Przed przystąpieniem do prac z zakresu gospodarki leśnej przeprowadza się lustrację terenową w wydzieleniu leśnym w którym planuje się te prace, w celu sprawdzenia występowania gatunków chronionych. W przypadku ich wystąpienia należy podjąć odpowiednie działania minimalizujące lub kompensujące. 2. Na powierzchni leśnej objętej rębnią pozostawiać drzewa dziuplaste. 3. Na wszystkich powierzchniach leśnych objętych rębnią pozostawić fragmenty starodrzewia do ich naturalnego rozpadu.

Gatunek lub grupa gatunków	Zapisy Planu	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do Planu
		Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	
1	2	3	4	5	6
	rębnia złożona ze średnim lub długim okresem odnowienia (Rb II, Rb IV)	-1	-1	0	Oddziaływanie 1: płoszenie lub/ oraz utrata łęgów wskazanych gatunków w sytuacji ich obecności na powierzchni z drzewostanem, w obrębie którego realizowane jest wskazanie gospodarcze; lub na jego obrzeżach. <u>Wymaga działań minimalizujących.</u> Oddziaływanie 2: płoszenie wskazanych gatunków w czasie czynności towarzyszących realizacji wskazania gospodarczego – transport drewna, dojazd samochodami do powierzchni leśnej oraz ruch pieszy pracowników leśnych. Brak technicznych możliwości przeciwdziałania temu zagrożeniu. Działanie minimalizujące: 1. Przed przystąpieniem do prac z zakresu gospodarki leśnej przeprowadza się lustrację terenową w wydzieleniu leśnym w którym planuje się te prace, w celu sprawdzenia występowania gatunków chronionych. W przypadku ich wystąpienia należy podjąć odpowiednie działania minimalizujące lub kompensujące. 2. Na powierzchni leśnej objętej rębnią pozostawiać drzewa dziuplaste. 3. Na wszystkich powierzchniach leśnych objętych rębnią pozostawić fragmenty starodrzewia do ich naturalnego rozpadu.
	rębnia zupełna	-1	-1	0	Oddziaływanie 1: płoszenie lub/ oraz utrata łęgów wskazanych gatunków w sytuacji ich obecności na powierzchni z drzewostanem, w obrębie którego realizowane jest wskazanie gospodarcze; lub na jego obrzeżach. <u>Wymaga działań minimalizujących.</u> Oddziaływanie 2: płoszenie wskazanych gatunków w czasie czynności towarzyszących realizacji wskazania gospodarczego – transport drewna, dojazd samochodami do powierzchni leśnej oraz ruch pieszy pracowników leśnych. Brak technicznych możliwości przeciwdziałania temu zagrożeniu. Oddziaływanie 3: Zmiana warunków siedliskowych <u>Wymaga działań minimalizujących.</u> Działanie minimalizujące: 1. Przed przystąpieniem do prac z zakresu gospodarki leśnej przeprowadza się lustrację terenową w wydzieleniu leśnym w którym planuje się te prace, w celu sprawdzenia występowania gatunków chronionych. W przypadku ich wystąpienia należy podjąć odpowiednie działania minimalizujące lub kompensujące. 2. Na powierzchni leśnej objętej rębnią pozostawiać drzewa dziuplaste. 3. Na wszystkich powierzchniach leśnych objętych rębnią pozostawić fragmenty starodrzewia do ich naturalnego rozpadu.

¹⁾ Symbole przewidywanego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na znane stanowiska:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny,

0 (zero) – wpływ obojętny,

– (minus) – wpływ ujemny, negatywny,

brak – brak czynności w planie, która mogłaby mieć jakiś wpływ,

1 – oddziaływanie nieznaczne,

2 – oddziaływanie istotne,

3 – oddziaływanie znaczące.

Strefy ochrony osto, miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunków.

Oddziaływanie zapisów projektu *Planu* na gatunki ptaków objęte ochroną w strefach ochrony osto, miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunków oceniono osobno. Zestawienie zaplanowanych w ich zasięgu zabiegów przedstawia tabela.

Zestawienie zapisów *Planu* w strefach ochrony osto, miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunków na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Walcz

Gatunek	Znana liczba stanowisk lub siedlisko	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i> lub potrzeby ochrony	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do <i>Planu</i>
				Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8
Bielik	Wyznaczono strefy ochronne w leśnictwach Iłowiec i Międzyrzecze	L-ctwo Iłowiec (02): ➤ strefa całoroczna (22,69 ha) – bez wskazań; ➤ strefa okresowa (111,12 ha) zaplanowano: - BRAK WSK – 19,33 (6 wydz.), - ODN-ZRB – 4,44 (1 wydz.), - TW – 12,60 ha (2 wydz.), - TP – 68,50 ha (10 wydz.), - RB IB – 4,44 ha (1 wydz.). L-ctwo Międzyrzecze (05): ➤ strefa całoroczna (23,91 ha) – bez wskazań; ➤ strefa okresowa (59,69 ha) zaplanowano: - AGROT – 2,56 ha (1 wydz.), - BRAK WSK – 18,90 ha (9 wydz.), - TW – 3,16 ha (1 wydz.), - TP – 25,49 ha (7 wydz.), - Rb IIIB – 5,10 ha (2 wydz.).	Zapisany w programie ochrony przyrody i w Prognozie termin ochrony okresowej 01.01 – 31.07	-1	+1	+1	Przestrzeganie terminów ochrony okresowej, rozłożenie planowanych cięć w czasie
Bocian czarny	Wyznaczono strefę w leśnictwie Międzyrzecze	L-ctwo Międzyrzecze (05): ➤ strefa całoroczna (13,63 ha) – bez wskazań; ➤ strefa okresowa (45,21 ha) zaplanowano: - BRAK WSK – 11,40 ha (2 wydz.), - TP – 29,84 ha (8 wydz.), - Rb IIIB – 3,97 ha (2 wydz.).	Zapisany w programie ochrony przyrody i w Prognozie termin ochrony okresowej 15.03 – 31.08	-1	+1	+1	Przestrzeganie terminów ochrony okresowej, rozłożenie planowanych cięć w czasie
Kania ruda	Wyznaczono strefy w leśnictwach Rudnica i Międzyrzecze	L-ctwo Międzyrzecze (05): ➤ strefa całoroczna (1,56 ha) – bez wskazań; ➤ strefa okresowa (3,71 ha) zaplanowano: - IIIBU – 1,06 ha (1 wydz.), - IIIB – 2,06 ha (2 wydz.), - CP – 0,59 ha (1 wydz.); L-ctwo Rudnica (06):	Zapisany w programie ochrony przyrody i w Prognozie termin ochrony okresowej 01.03 – 31.08	-1	+1	+1	Przestrzeganie terminów ochrony okresowej, rozłożenie planowanych cięć w czasie

Gatunek	Znana liczba stanowisk lub siedlisko	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i> lub potrzeby ochrony	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do <i>Planu</i>
				Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8
		➤ strefa całoroczna (2,14 ha) – bez wskazań; ➤ strefa okresowa (11,93ha) zaplanowano: - BRAK WSK – 4,39 ha (3 wydz.), - AGROT – 5,54 ha (1 wydz.), - CP – 2,00 ha (1 wydz.).					
Orlik krzykliwy	Wyznaczono strefę w leśnictwie Nakielno	L-ctwo Nakielno (10): ➤ strefa całoroczna (8,50 ha) – bez wskazań; ➤ strefa okresowa (64,31 ha) zaplanowano: - AGROT – 6,43 ha (2 wydz.), - BRAK WSK – 14,16 ha (12 wydz.), - CP – 3,74 ha (2 wydz.), - CW – 3,65 ha (1 wydz.), - IIIA – 5,21 ha (2 wydz.), - IIIAU – 3,91 ha (1 wydz.), - PIEL – 5,55 ha (2 wydz.), - TP – 9,54 ha (4 wydz.), - TW – 12,12 ha (3 wydz.).	Zapisany w programie ochrony przyrody i w Prognozie termin ochrony okresowej 01.03 – 31.08	-1	+1	+1	Przestrzeganie terminów ochrony okresowej, rozłożenie planowanych cięć w czasie
Puchacz	Wyznaczono strefę w leśnictwie Nakielno	L-ctwo Nakielno (10): ➤ strefa całoroczna (19,57 ha) – bez wskazań; ➤ strefa okresowa (33,88 ha) – bez wskazań.	Zapisany w programie ochrony przyrody i w Prognozie termin ochrony okresowej 01.01 – 31.07	+1	+1	+1	Przestrzeganie terminów ochrony okresowej.
Rybołów	Wyznaczono 2 strefy w leśnictwie Nakielno	L-ctwo Nakielno (10) 2 strefy: ➤ strefa całoroczna (26,33 ha) – bez wskazań; ➤ strefa okresowa (84,03 ha) zaplanowano: - BRAK WSK – 21,61 ha (10 wydz.), - CP – 5,54 ha (2 wydz.), - IIIA – 3,82 ha (2 wydz.), - PIEL – 1,84 ha (1 wydz.), - TP – 31,75 ha (15 wydz.), - TW – 19,47 ha (6 wydz.).	Zapisany w programie ochrony przyrody i w Prognozie termin ochrony okresowej 01.03 – 31.08	-1	+1	+1	Przestrzeganie terminów ochrony okresowej, rozłożenie planowanych cięć w czasie
Sokół wędrowny	Wyznaczono strefę w leśnictwie Nakielno	L-ctwo Nakielno (10): ➤ strefa całoroczna (9,80 ha) – bez wskazań; ➤ strefa okresowa (56,72 ha) zaplanowano: - AGROT – 3,28 ha (1 wydz.), - BRAK WSK – 3,06 ha (4 wydz.), - CP – 6,03 ha (3 wydz.), - TW – 7,02 ha (3 wydz.).	Zapisany w programie ochrony przyrody i w Prognozie termin ochrony okresowej 01.01 – 31.07	-1	+1	+1	Przestrzeganie terminów ochrony okresowej, rozłożenie planowanych cięć w czasie

Gatunek	Znana liczba stanowisk lub siedlisko	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i> lub potrzeby ochrony	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi, wnioski do <i>Planu</i>
				Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8
		- TP – 35,37 ha (7 wydz.), - Rb IIIA – 1,96 ha (1 wydz.).					
Sóweczka	Wyznaczono strefy w leśnictwach Iłowiec i Strączno	L-ctwo Iłowiec (02) ➤ strefa całoroczna (1,87 ha) – bez wskazań; L-ctwo Strączno (09) ➤ strefa całoroczna (5,42 ha) – bez wskazań.	Strefa całoroczna – brak wskazań	+1	+1	+1	Brak
Włochatka	Wyznaczono strefę w leśnictwie Międzyrzecze	L-ctwo Międzyrzecze (05) ➤ strefa całoroczna (4,87 ha) – bez wskazań.	Strefa całoroczna – brak wskazań	+1	+1	+1	Brak

Analiza określonych w *Planie* zabiegów gospodarczych pozwala stwierdzić, że przy przestrzeganiu zaleceń dotyczących w szczególności terminów wykonywania prac, nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania *Planu* na wymienione chronione gatunki zwierząt, w tym na stan ich populacji. Środki łagodzące ewentualne krótkotrwale negatywne skutki działań gospodarczych przedstawiono w dalszej części *Prognozy*.

Zagadnienia dotyczące ochrony zwierząt opisano również w programie ochrony przyrody, w kontekście zachowania bogactwa gatunkowego. Zaleca się między innymi:

- ochronę zbiorników wodnych, miejsc rozrodu płazów i gadów,
- pozostawianie wzdłuż zbiorników i cieków wodnych stref ochronnych w postaci nieużytkowanych zrębami zupełnymi drzewostanów; strefy te stanowią potencjalne miejsca bytowania wielu gatunków ptaków,
- zachowanie olsów i innych naturalnych zbiorowisk jako ostoi rzadkich gatunków zwierząt,
- zwiększanie udziału zasobów drewna martwego i rozkładającego się oraz ochrona związanych z nimi zwierząt i mikroorganizmów,
- wyznaczanie i pozostawianie drzew dziuplastych do ich naturalnego rozkładu.

Taki sposób postępowania przyczyni się do ochrony potencjalnych miejsc bytowania różnych, cennych gatunków zwierząt.

4.1.4. Oddziaływanie na rośliny, w szczególności na gatunki chronione

Analizę wpływu zapisów *Planu* na grzyby i rośliny chronione wykonano na podstawie listy gatunków przedstawionej w programie ochrony przyrody oraz zaplanowanych zabiegów gospodarczych w wyłączeniach, w których te gatunki zinwentaryzowano.

Planowane czynności gospodarcze i ich przewidywany wpływ na rośliny i grzyby chronione

Lp.	Nazwa polska	Liczba wyłączeń - ogółem	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych					Przewidywany wpływ ¹⁾	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu, uwagi i wnioski do <i>Planu</i>
			Zalesienia i Odnowienia	Pielęgnowanie d-stanów	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	Brak zabiegu		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Bagnica torfowa	6					6	brak	Ogólne zasady ochrony roślin chronionych; zachowanie środowiska występowania, ochrona torfowisk, brak użytkowania na siedliskach bagiennych, kształtowanie stosunków wodnych. Ochrona istniejących egzemplarzy i płatów podczas prowadzenia zabiegów gospodarczych np. poprzez pozostawianie biogrup oraz omijanie przy wyznaczaniu szlaków zrywkowych.
2.	Bagno zwyczajne	65		13	1		51	-	
3.	Bielistka siwa	3					3	brak	
4.	Bobrek trójlistkowy	5					5	brak	
5.	Chrobotki - rodzaj	52		44		2	6	0	
6.	Cebulica dwulistna	1		1				0	
7.	Cis pospolity	5		3			2	0	
8.	Drabik drzewkowaty	1					1	brak	
9.	Grzybień białe	8					8	brak	
10.	Jarząb brekinia	1		1				0	
11.	Kruszczyk szerokolistny	1					1	brak	
12.	Kukułka bałtycka	1					1	brak	
13.	Listera jajowata	1					1	brak	
14.	Modrzewnica zwyczajna	7					4	brak	
15.	Mokradłoszka zaostrowa	13					13	brak	
16.	Nasięźrzał pospolity	3					3	brak	
17.	Naparstnica zwyczajna	3		2			1	0	
18.	Orlik pospolity	1					1	brak	
19.	Płonnik cienki	6		1			5	0	
20.	Płonnik pospolity	2					2	brak	
21.	Płucnica islandzka	14		13			1	0	
22.	Pływacz rodzaj	2					2	brak	
23.	Rosiczka okrągłolistna	11					11	brak	
24.	Rosiczka- rodzaj	9					9	brak	

Lp.	Nazwa polska	Liczba wyłączeń - ogółem	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych					Przewidywany wpływ ¹⁾	Sposoby ograniczenia nega- tywnego wpływu, uwagi i wnioski do <i>Planu</i>
			Zalesienia i Odnowienia	Pielęgnowanie d-stanów	Rębnie złożone	Rębnie zupełne	Brak zabiegu		
			Liczba wyłączeń						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
25.	Smardz jadalny	4		4				0	
26.	Storczyk- rodzaj	6					6	brak	
27.	Torfowiec błotny	2					2	brak	
28.	Torfowiec kończysty	2					2	brak	
29.	Torfowiec Magellański	1					1	brak	
30.	Torfowiec ostrolistny	2					2	brak	
31.	Torfowiec- rodzaj	80		2			78	0	
32.	Wawrzynek wilczelyko	22		4			18	0	
33.	Wiciokrzew pomorski	1					1	brak	
34.	Widlak cyprysowy	2		2				0	
35.	Widlak goździsty	31		10	2	2	17	-	
36.	Widlak jałowcowaty	29		6	2	1	20	-	
37.	Widlakowate	2		2				0	
38.	Zawilec wielkokwiatowy	7		1			6	-	
39.	Widlicz cyprysowy	2		2				0	

¹⁾Symbole przewidywanego wpływu planowanych czynności gospodarczych na znane stanowiska:

- + (plus) – wpływ dodatni, pozytywny,
- 0 (zero) – wpływ obojętny,
- (minus) – wpływ ujemny, negatywny,
- brak – brak czynności w Planie, która mogłaby mieć jakiś wpływ.

Symbol „brak” odnosi się do gatunków zinwentaryzowanych w wyłączeniach, w których nie planuje się działań gospodarczych oraz do stanowisk na gruntach nieleśnych, dla których plan urządzenia lasu w ogóle nie podaje szczegółowych wskazań. Są to gatunki: bagnica torfowa, bielistka siwa, bobrek trójlistkowy, drabik drzewkowaty, grzybienie białe, kruszczyk szerokolistny, kukulka bałtycka, listera jajowata, modrzewnica zwyczajna, mokradłoszka zaostrozona, nasięźrzał pospolity, orlik pospolity, płonnik pospolity, pływacz- rodzaj, rosiczka okrągłolistna, rosiczka- rodzaj, storczyk- rodzaj, torfowiec błotny, torfowiec kończysty, torfowiec magellański, torfowiec ostrolistny, wiciokrzew pomorski.

Symbol „0” określono dla stanowisk gatunków, których biologia pozwala przypuszczać, że zaplanowane zabiegi, głównie trzebieże i cięcia rębne nie spowodują istotnego ubytku

w liczebności i kondycji tych populacji. Są to często gatunki pospolite w skali Nadleśnictwa, nawet jeżeli liczba stwierdzonych stanowisk nie jest znacząca.

Symbol „–” przypisano gatunkom, dla których należy wskazać sposoby ograniczenia ewentualnego negatywnego wpływu niektórych działań wynikających z *Planu*. Dotyczy to następujących gatunków: bagno zwyczajne, widłak goździsty, widłak jałowcowaty, zawilec wielkokwiatowy.

W celu ochrony rzadkich i zagrożonych wyginięciem gatunków flory Nadleśnictwo powinno realizować następujące zalecenia:

- nanoszenie przed rozpoczęciem prac stanowisk cennych gatunków na odpowiednie mapy (np. szkic zrębowy, szkic odnowieniowy), a w razie potrzeby zaznaczenie w terenie,
- działania gospodarcze muszą być prowadzone w sposób niezagrożający trwaniu populacji (np. poprzez pozostawianie biogrup na zrębach, wytyczanie szlaków zrywkowych z ominięciem występujących płatów cennej flory),
- nowe stanowiska cennej roślinności w odpowiedni sposób powinny być katalogowane i kartowane (np. uzupełniając kronikę w programie ochrony przyrody),
- należy przeprowadzać szkolenia pracowników z rozpoznawania cennych gatunków.

Przestrzeganie powyższych zaleceń pozwoli zastosować odpowiednie środki łagodzące negatywne skutki działań gospodarczych już na etapie planowania i przed podjęciem prac w lesie.

Przy prowadzeniu gospodarki leśnej należy uwzględnić wymagania zawarte w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej* (Dz. U. z 2017, poz. 2408).

4.1.5. Oddziaływanie na wodę

Jednym z ważniejszych czynników wpływających na trwałość lasów, pozostającym w zakresie oddziaływania *Planu* na środowisko, jest ograniczenie procesów degradacji stosunków wodnych.

Lasy chroniące zasoby wód powierzchniowych i podziemnych, tj. położone przy rzekach i jeziorach oraz lasy na siedliskach wilgotnych i bagiennych uznane zostały za lasy ochronne – wodochronne; zajmują one 17,6% powierzchni gruntów leśnych Nadleśnictwa.

W drzewostanach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie zbiorników i cieków wodnych ograniczono zastosowanie zrębów zupełnych (Rb I) do najslabszych siedlisk leśnych. Przy planowaniu cięć rębnych z zastosowaniem rębni zupełnej (Rb I) i gniazdowej zupełnej

(Rb IIIa) projektowano pozostawienie stref ochronnych o szerokości około dwóch wysokości drzewostanu (30 – 40 m). Strefy te pozostawiono bez użytkowania rębego.

Na gruntach Nadleśnictwa wyszczególniono 24 wyłączenia ze źródliskami, które pozostawiono bez wskazówek gospodarczych. Należy pamiętać, aby w sąsiedztwie źródlisk pozostawić bez użytkowania rębego pasy drzewostanów (ekotony, biogrupy) o szerokości około jednej wysokości drzew.

Zagadnienia gospodarki wodnej są niezmiernie istotne na znacznym obszarze Nadleśnictwa. Wiele hektarów lasów prawidłowo rozwijać się będzie jedynie w przypadku utrzymania obecnego poziomu wód gruntowych.

Zagadnienia gospodarki wodnej zostały opisane również w programie ochrony przyrody, gdzie zawarto zasady, jakimi powinno się kierować Nadleśnictwo, aby utrzymać obecny stan i poziom wód gruntowych. Spośród nich można wymienić:

- ochronę brzegów zbiorników wodnych przed dewastacją;
- wyznaczanie stref ochronnych wokół jezior, których brzegi stwarzają korzystne warunki dla rozwoju rekreacji;
- zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego i odtwarzanie śródlęśnych zbiorników i cieków wodnych;
- zachowanie śródlęśnych nieużytków, jak np.: bagna, trzęsawiska, mszary, torfowiska, w tym zakaz ich osuszania i zalesiania;
- zakaz zalesiania łąk i pastwisk, które mają kluczowe znaczenie przyrodnicze;
- ograniczenie melioracji odwadniających do niezbędnego minimum;
- lokalne zbieranie wód, np. w rowach bez odpływu;
- odnawianie podmokłych, trudnych do odnowienia gruntów z wykorzystaniem samosiewu lub stosowaniem wielolatek, bez przygotowania gleby ciężkim sprzętem i bez stosowania rabatowałków; dopuszczalne są tu również uzasadnione odstępstwa od zalecanego składu gatunkowego;
- likwidacja gruntów ornych dochodzących do zbiorników wodnych i koryt rzek, poprzez zalesianie brzegów lub zmianę ról na trwałe użytki zielone;
- zachowanie w dolinach rzek i w bezpośrednim sąsiedztwie zbiorników wodnych lasów łągowych, olsów i innych naturalnych formacji przyrodniczych jako regulatorów wilgotności siedlisk.

4.1.6. Oddziaływanie na powietrze

Rodzaj planowanych czynności i zadań gospodarczych ujętych w *Planie* pozwala stwierdzić, że nie będą one miały znaczącego wpływu na powietrze. Wynika to z dużego rozproszenia czasowo – przestrzennego prowadzonych prac leśnych. Zabiegi gospodarcze wykonywane są punktowo, najczęściej na niewielkiej powierzchni, w stosunkowo krótkim czasie. Emisja spalin pochodzących z pilarek oraz ciężkiego sprzętu przeznaczonego do zrywki ścinki oraz wywozu drewna będzie krótkotrwała i niewielka.

4.1.7. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Zawarte w *Planie* działania gospodarcze z zakresu pozyskania i hodowli lasu mogą wpłynąć krótkotrwale, nieznacznie negatywnie na powierzchnię gleby.

W przypadku prac związanych z pozyskaniem drewna uszkodzenia mogą nastąpić podczas prowadzenia zrywki i wywozu. *Plan* nie zawiera wskazań w tym zakresie. Zalecenia odnośnie do minimalizowania szkód powstających w wyniku pozyskania drewna znajdują się w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej* (Dz. U. z 2017, poz. 2408).

Inną grupą zadań zawartych w *Planie* są czynności związane z pracami odnowieniowymi i zalesieniowymi. Wytyczne odnośnie do sposobów przygotowania gleby, sadzenia drzew i pielęgnacji upraw przedstawione są w innych dokumentach branżowych, np. w zasadach hodowli lasu.

4.1.8. Oddziaływanie na krajobraz

Krajobraz leśny jest przestrzennym układem elementów przyrodniczych takich jak: roślinność (drzewa, krzewy, runo), rzeźba terenu, woda powierzchniowa oraz elementów będących wynikiem działalności człowieka: drogi, szlaki operacyjne, linie energetyczne, infrastruktura turystyczno-rekreacyjna, obiekty kultu religijnego, pomniki historii itp.

O walorach estetyczno-krajobrazowych lasu decydują: przebieg granicy polno-leśnej, zróżnicowanie architektury wnętrza lasu, występowanie cieków i zbiorników wodnych, cenne gatunki roślin i zwierząt.

Wpływ *Planu* na krajobraz przejawia się głównie w kształtowaniu przestrzeni przyrodniczej, związanej z wyznaczaniem drzewostanów do użytkowania rębego na najbliższe 10-lecie, a zwłaszcza z wyborem drzewostanów do wycięcia zrębami zupełnymi. W celu podnie-

sienia estetyki powierzchni zrębowych, podczas opracowywania planu cięć kierowano się zapisami Zasad hodowli lasu, w tym wytycznymi w sprawie doskonalenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych. Wytyczne te zawarto również w programie ochrony przyrody.

Stosowanie zrębów zupełnych ograniczono do niezbędnego minimum, głównie do:

- drzewostanów przewidzianych do odnowienia gatunkami światłożądnymi, na siedliskach borowych, jak również na siedliskach silnie zachwaszczonych;
- drzewostanów, których natychmiastowe wycięcie podyktowane jest względami sanitarnymi;
- innych drzewostanów, w których uzyskanie odnowienia naturalnego jest niemożliwe lub mocno utrudnione.

Należy podkreślić, że powierzchnia zrębu zupełnego nie może przekraczać przy rębni Ia – 6 ha, Ib – 4 ha, a dla zrębów przebiegających wzdłuż całego oddziału maksymalna szerokość nie może być większa niż: przy rębni Ia – 80 m, Ib – 60 metrów. W celu urozmaicenia przebiegu działek zrębowych wykorzystywano naturalne granice wyłączeń taksacyjnych, drogi leśne, rowy, itp. W użytkach rębnych planowano do pozyskania do 95% miąższowości. Reszta, w formie kęp starodrzewu wraz z niższymi warstwami lasu, powinna pozostać na gruncie do naturalnego rozkładu.

Taka realizacja użytkowania rębego będzie mieć korzystny wpływ na urozmaicenie struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanów, a planowane rozmieszczenie cięć przyczyni się do większego zróżnicowania kompleksów leśnych i stopniowego eliminowania monokultur.

Ze względów ochronnych oraz z uwagi na estetykę krajobrazu przy ciekach i zbiornikach wodnych planowano stosowanie rębni złożonych wszędzie tam, gdzie możliwe jest uzyskanie odnowienia naturalnego, a na słabych siedliskach przy projektowaniu rębni zupełnej (Ib) oraz gniazdowej zupełnej (IIIa) pozostawiono bez użytkowania pasy ochronne o szerokości 20-40 metrów.

Pozytywnie na walory krajobrazu wpłynie ciągłe dostosowywanie drzewostanów do warunków siedliskowych, połączone często z przebudową litych drzewostanów iglastych na lasy mieszane lub liściaste, urozmaicone pod względem składu gatunkowego.

Podniesieniu walorów estetycznych lasu mają służyć również zasady zawarte w programie ochrony przyrody, dotyczące kształtowania stref ekotonowych, czyli łagodnych stref przejściowych między sąsiadującymi biocenozami. Zalecenia te dotyczą między innymi: wprowadzania możliwie dużej gamy gatunków o wysokich walorach estetycznych na obrzeżach lasu, rozluźnienia warstwy drzew i zagęszczenia warstwy krzewów.

Na tej podstawie można przyjąć, że wpływ zapisów *Planu* na krajobraz będzie korzystny.

4.1.9. Oddziaływanie na klimat

Projektowane do wykonania w bieżącym 10-leciu zadania gospodarcze nie będą miały wpływu na klimat obszaru. Oddziaływanie byłoby zauważalne tylko wówczas, gdyby działania te prowadziły do znaczącego zwiększenia lub zmniejszenia powierzchni zalesionej, co nie jest planowane.

Wpływ czynności zawartych w *Planie* może mieć jednak charakter lokalny, związany np. z osłoną przed wiatrami, wilgotnością powietrza, temperaturą. Panujące na zrębie zupełnym warunki mikroklimatyczne są zupełnie odmienne od tych, które występują na tej samej powierzchni przed usunięciem drzewostanu. Aby złagodzić niekorzystne zjawiska związane z pojawieniem się w lesie powierzchni otwartej, podczas planowania przebiegu działek zrębowych wykorzystywano naturalne granice wyłączeń, przebieg dróg, sieć rowów melioracyjnych, itp. elementów liniowych, łatwych do identyfikacji w terenie. Należy podkreślić, że ustawa o lasach nakłada obowiązek odnowienia zrębów w okresie do pięciu lat od wykonania cięć.

O terminowości wykonania prac odnowieniowych decyduje przede wszystkim gospodarz terenu. Z reguły tam, gdzie nie ma zagrożeń od owadów, powierzchnia obsadzana jest w drugim roku po wykonaniu zrębu.

Reasumując można stwierdzić, że planowane czynności gospodarcze nie będą mieć znaczącego wpływu na klimat.

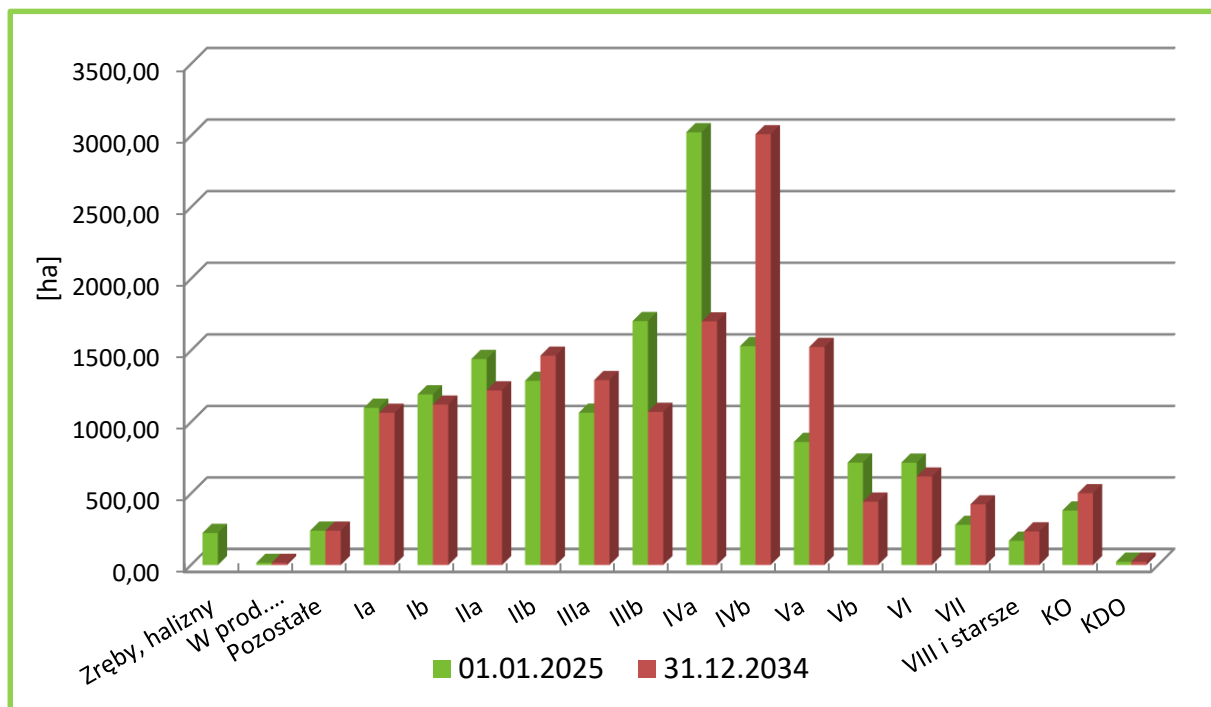
4.1.10. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Głównym zasobem naturalnym, na jaki wpływ ma realizacja *Planu*, są zasoby drzewne. Ponieważ drewno jest surowcem o wielkich możliwościach wykorzystania, zapotrzebowanie na produkty i wyroby drzewne stale wzrasta.

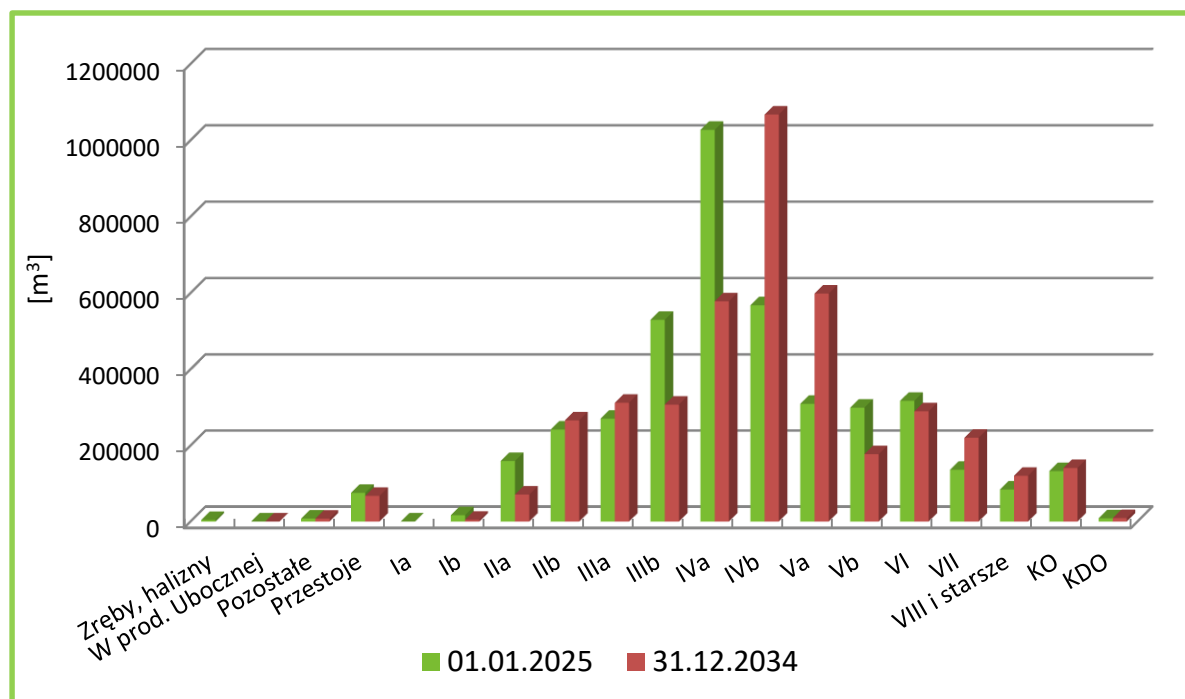
Gospodarka leśna, zgodnie z ustawą o lasach, prowadzona jest na zasadach trwałości lasu oraz zachowania i powiększania zasobów drzewnych.

Jednym z podstawowych zadań Planu Urządzenia Lasu jest kształtowanie wielkości i struktury zapasu produkcyjnego w zarządzanej jednostce, dzięki optymalizacji etatów użytkowania rębного i przedrębного oraz ustaleniu możliwości lokalizacji cięć rębnych w wielkości przyjętej za optymalną. Etat cięć rębnych określa rozmiar grubizny do pozyskania w drzewostanach dojrzałych do odnowienia, natomiast etat cięć przedrębnych jest to wielkość przewidziana do pozyskania w drzewostanach młodszych w ramach zabiegów pielęgnacyjnych. Suma obu etatów daje maksymalną ilość drewna przewidzianą do pozyskania w okresie obowiązywania *Planu* (10 lat) i zapisana jest w decyzji Ministra Środowiska o zatwierdzeniu Planu Urządzenia Lasu.

Porównanie struktury wiekowej wszystkich drzewostanów Nadleśnictwa na początku okresu i przybliżonej struktury z końca obowiązywania *Planu* przedstawiają diagramy.

Porównanie powierzchni klas wieku na początku i końcu okresu obowiązywania *Planu* w Nadleśnictwie Wałcz

Porównanie miąższości klas wieku na początku i końcu okresu obowiązywania *Planu* w Nadleśnictwie Wałcz

Według stanu na 1.01.2024 r. zasoby drzewne w lasach Nadleśnictwa określone zostały na 4 188 379 m³ grubizny brutto, co przy powierzchni gruntów zalesionych i niezalesionych wynoszącej 15 971,49 ha, daje przeciętną zasobność drzewostanów na poziomie 262 m³/ha.

W wyniku realizacji zapisów *Planu*, prawdopodobna wielkość zasobów drzewnych na stan 31.12.2034 r. będzie wynosić 4 524 349 m³ grubizny brutto, co przy powierzchni gruntów zalesionych i niezalesionych wynoszącej 15 971,49 ha daje przeciętną zasobność drzewostanów na poziomie 283 m³/ha. Aktualny średni wiek drzewostanów w Nadleśnictwie Wałcz wynosi 59 lat. Średni wiek drzewostanów Nadleśnictwa na koniec okresu zwiększy się o 4 lata i wynosić będzie 62 lata.

Na tej podstawie można przyjąć, że prowadzenie gospodarki leśnej w oparciu o *Plan* nie wpłynie negatywnie na kształtowanie zasobów drzewnych.

4.1.11. Oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Wałcz wykonano inwentaryzację obiektów dziedzictwa kulturowego. Inwentaryzację sporządziła pani Magdalena Suchorska. Prace realizowano w okresie od stycznia do marca 2023 roku, zgodnie z „Wytycznymi do inwentaryzacji archeologicznej w nadleśnictwach RDLP w Pile przed kolejnymi rewizjami planów urządzania lasu” (Decyzja nr 42 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile z czerwca 2018 roku).

Uzyskano w ten sposób listę 1019 obiektów, których lokalizację naniesiono na mapę Nadleśnictwa.

Każdy z obiektów otrzymał również status określający zalecane sposoby prowadzenia zabiegów gospodarczych według podziału:

- **Status 1:** oznacza sugerowane wyłączenie terenu z gospodarki leśnej; nie należy tego jednak traktować jako całkowitego zaprzestania wszelkich działań; przeciwnie – celowym i zasadnym wydaje się prowadzenie niezbędnych cięć pielęgnacyjnych, jednakże w sposób nie powodujący naruszania chronionych obiektów; w przypadku prowadzenia cięć rębnych należy wokół obiektu zaplanować pozostawienie biogrup, kategorię taką nadano kurhanom, grodziskom, grobowcom pradziejowym, cmentarzyskom pradziejowym, cmentarzom nowożytnym, pomnikom, itp.; łącznie 96 obiektów – 9,4% wszystkich zinwentaryzowanych;
- **Status 2:** oznacza sugerowane wprowadzenie ograniczeń w działalności gospodarczej (polegające przede wszystkim na ograniczeniu/minimalizowaniu ingerencji w glebę mineralną); kategorię tę nadawano obiektom o własnej formie terenowej o mniejszej wartości poznawczej, pozostałościom umocnień po Wale Pomorskim oraz niemal wszystkim stanowiskom płaskim (śląd osadniczy, punkt osadniczy; łącznie 788 obiektów – 77,3% wszystkich zinwentaryzowanych;

- **Status 3:** działania gospodarcze bez ograniczeń; kategorię tę nadawano głównie obiektom takim jak pozostałości zabudowy, mostów, dróg, łącznie 135 obiektów – 13,3% wszystkich zinwentaryzowanych.

Zgodnie z „Wytycznymi do inwentaryzacji archeologicznej w nadleśnictwach RDLP w Pile przed kolejnymi rewizjami planów urządzenia lasu”, na potrzeby prezentacji danych w programie ochrony przyrody dokonano podziału obiektów na kategorie w zależności od ich sytuacji prawnej:

- **Kategoria 1:** obiekty ujęte w ewidencji zabytków;
- **Kategoria 2:** obiekty zgłoszone lub zaproponowane do ujęcia w ewidencji zabytków;
- **Kategoria 3:** obiekty nieujęte w ewidencji zabytków o potencjalnych walorach historycznych.

Tab. 50. Wyniki inwentaryzacji dziedzictwa kulturowego – grupy obiektów zidentyfikowanych na gruntach Nadleśnictwa Wałcz

Lp.	Ogólna nazwa grupy obiektów	Kat. 1	Kat. 2	Kat. 3	Łącznie
1	2	3	4	5	6
1.	Grodziska (wczesno- i średniowieczne), w tym wymagające weryfikacji	2	4	7	13
2.	Kurhany (w tym obiekty domniemane oraz zakwalifikowane jako kopce/kurhany)		65		65
3.	Stanowiska archeologiczne „płaskie” bez własnej formy terenowej (ślady, punkty osadnicze, osady)		33		33
4.	Cmentarze i pojedyncze mogiły		21		21
5.	Kapliczki		2		2
6.	Pomniki		4		4
7.	Obóz pracy		1	1	2
8.	Mielerze			661	661
9.	Pozostałości Wału Pomorskiego			79	79
10.	Pozostałości mostów, przepraw brodowych			11	11
11.	Pozostałości starej zabudowy (gospodarstw, młynów, leśniczówek, huty szkła, mechanizmu spiętrzania wody)			50	50
12.	Pozostałości brukowanych dróg, alei			5	5
13.	Pojedyncze, nieokreślone stanowiska (kopce, kręgi, kurhany)			73	73
Łączna liczba obiektów		2	130	887	1019

Na potrzeby prezentacji danych w Programie Ochrony Przyrody dane o obiektach zestawiono w rozbiciu na zabytki archeologiczne (grodziska, cmentarzyska kurhanowe i pojedyncze kurhany, stanowiska płaskie) i zabytki nieruchome, w tym: cmentarze, pojedyncze mogiły, pomniki, kapliczki. Zgodnie z ustaleniami, pozostałe obiekty nie opisywano w POP.

➤ **Stanowiska archeologiczne**

Na gruntach Nadleśnictwa Wałcz występują 27 stanowiska archeologiczne, z założonymi kartami ewidencyjnymi zabytku archeologicznego, w tym: 2 stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków (status 1), 1 stanowisko o własnej manifestacji

terenowej (status 1) oraz 24 stanowiska płaskie (status 2).

**Wykaz obiektów archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków oraz w ewidencji zabytków
 na gruntach Nadleśnictwa**

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Status obiektu	AZP	Rodzaj powierzchni	Rodzaj zabiegu
1	2	3	4	5	6	7
1.	08-11-1-01-1 -n -00	2,35	2	30-24/1	D-STAN	TP
2.	08-11-1-03-129 -b -00	1,68	2	31-22/8	R	-
3.	08-11-1-03-149 -c -00	8,05	2	31-23/1	D-STAN	TW
4.	08-11-1-03-150 -m -00	2,11	2	31-23/11	R	-
5.	08-11-1-02-181 -m -00	1,07	1	31/23/15	SZCZ CHR	BRAK WSK
6.	08-11-1-02-182 -o -00	4,39	2	31-23/4	D-STAN	TW
7.	08-11-1-02-217 -b -00	3,20	2	31-23/11	D-STAN	BRAK WSK
8.	08-11-1-04-252 -f -00	2,31	2	32-24/2	D-STAN	BRAK WSK
9. 10.	08-11-1-06-267 -c -00	5,76	2	32-23/12 32-23/2	D-STAN	TW
11.	08-11-1-05-295 -c -00	1,88	2	32-23/37	D-STAN	TP
12.	08-11-1-04-316 -i -00	3,34	2	32-24/13	D-STAN	TW
13.	08-11-1-04-316 -j -00	6,96	2	32-24/10	D-STAN	TW
14.	08-11-1-04-318 -d -00	6,03	2	32/24/12	D-STAN	TW
15.	08-11-1-05-322 -h -00	8,84	2	32-23/35	D-STAN	TP
16.	08-11-1-06-332 -o -00	3,29	2	33-23/20	D-STAN	TP
17.	08-11-1-07-403 -b -00	5,84	2	33-23/56	D-STAN	BRAK WSK
18.	08-11-1-07-478 -g -00	0,97	1	33-24/7	D-STAN	BRAK WSK
19.	08-11-1-08-498 -c -00	1,84	2	34-23/23	D-STAN	TW
20.	08-11-1-08-498 -r -00	2,81	2	34-23/9	D-STAN	TW
21.	08-11-1-08-542 -f -00	3,32	2	34-23/11	D-STAN	TW
22.	08-11-1-08-564 -a -00	12,96	2	34-23/12	D-STAN	TW
23.	08-11-1-08-589 -f -00	0,96	1	34-23/13	D-STAN	BRAK WSK
24.	08-11-1-08-590 -d -00	2,30	2	34-23/15	D-STAN	IVD – 30%
25.	08-11-1-08-591 -j -00	2,47	2	34-23/14	D-STAN	BRAK WSK
26.	08-11-1-08-612 -j -00	6,23	2	34-23/109	D-STAN	TP
27.	08-11-1-08-636 -c -00	3,70	2	34-22/13	D-STAN	PIEL
Razem		104,66				

Dzięki zastosowaniu najnowszych zdobyczy techniki archeologia zyskała wiele nowych możliwości poznawczych. Dotyczy to głównie laserowego skaningu lotniczego (ALS), który pozwala na rejestrację rzeźby terenu z dokładnością do 15 cm, a tym samym stał się doskonałym narzędziem do rejestracji stanowisk archeologicznych o własnej manifestacji terenowej.

W wyniku inwentaryzacji obiektów dziedzictwa kulturowego uzyskano nowe dane odnośnie miejsc o „oczywistej” wartości archeologicznej, które mogą być stanowiskami archeologicznymi. Są to potencjalne grodziska, cmentarzyska kurhanowe lub pojedyncze kurhany oraz osada. Wykaz obiektów wraz z opisem statusu zamieszczono w tabeli.

Wykaz potencjalnych obiektów archeologicznych zaproponowanych do ujęcia w ewidencji zabytków na gruntach Nadleśnictwa

Lp.	Adres leśny	Pow. [ha]	Status obiektu	Rodzaj powierzchni	Rodzaj zabiegu
1	2	3	4	5	6
1.	08-11-1-03-108 -k -00	0,24	1	SZCZ CHR	BRAK WSK
2.	08-11-1-03-108 -l -00	0,99	1	SZCZ CHR	BRAK WSK
3.	08-11-1-01-116 -n -00	0,38	1	D-STAN	CP
4.	08-11-1-02-117 -d -00	0,34	1	D-STAN	BRAK WSK
5.	08-11-1-03-127 -i -00	0,13	1	SZCZ CHR	BRAK WSK
6.	08-11-1-02-181 -f -00	2,83	1	D-STAN	BRAK WSK
7.	08-11-1-02-181 -g -00	2,26	1	D-STAN	BRAK WSK
8.	08-11-1-02-181 -m -00	1,07	1	SZCZ CHR	BRAK WSK
9.	08-11-1-02-195 -f -00	0,72	1	SZCZ CHR	BRAK WSK
10.	08-11-1-05-241 -p -00	2,30	1	D-STAN	CP
11.	08-11-1-04-248 -l -00	0,40	1	CMENTARZ	-
12.	08-11-1-05-255 -b -00	3,21	1	D-STAN	TP
13.	08-11-1-06-257 -b -00	7,15	1	D-STAN	TP
14.	08-11-1-06-257 -c -00	2,42	1	D-STAN	TW
15.	08-11-1-06-257 -d -00	2,65	1	D-STAN	TW
16.	08-11-1-06-285 -f -00	6,00	1	D-STAN	IIIB – 60%
17.	08-11-1-08-377 -c -00	3,88	1	D-STAN	TP
18.	08-11-1-07-474 -f -00	0,98	1	D-STAN	BRAK WSK
19.	08-11-1-09-528 -a -00	7,09	2	D-STAN	TW
20.	08-11-1-09-651 -j -00	2,64	2	D-STAN	TP
Razem		48,68			

Planowane zabiegi pielęgnacyjne drzewostanów, takie jak CW, CP, TW i TP nie mają wpływu na stan i zachowanie stanowisk archeologicznych.

Potencjalne zagrożenie może jedynie wystąpić w przypadku stanowisk archeologicznych położonych w drzewostanach przeznaczonych do użytkowania rębego i dotyczyć może prac związanych z przygotowaniem gleby pod uprawę. Dotyczy to oddz. 590d (IVD 30%) oraz oddz. 285f (IIIB – 60%). W miejscach stanowisk archeologicznych najlepiej wyznaczyć bio-grupy i w maksymalnym stopniu ograniczyć ingerencję w glebę mineralną.

➤ Cmentarze i miejsca pamięci

Na gruntach pozostających w zarządzie Nadleśnictwa Wałcz zaewidencjonowano sześć nieczynnych cmentarzy. Dla cmentarzy stanowiących odrębne wyłączenia nie planowano wskazań gospodarczych.

Wykaz nieczynnych cmentarzy zaewidencjonowanych w Nadleśnictwie Wałcz

Lp.	Leśnictwo	Adres leśny	Pow. ha	Rodzaj powierzchni / wskazania gospodarcze
1	2	3	4	5
1.	Brody	08-11-1-01-40 -f -00	0,34	SZCZ CHR / BRAK WSK
2.	Rudki	08-11-1-03-124 -g -00	2,05	D-STAN / CP (pozostałości cmentarza w kępie)
3.	Golce	08-11-1-04-248 -l -00	0,40	CMENT / BRAK WSK
4.	Międzyrzecze	08-11-1-05-336 -j -00	0,37	SZCZ CHR / BRAK WSK
5.	Pluskota	08-11-1-07-457 -k -00	1,35	D-STAN / BRAK WSK
6.	Nakielno	08-11-1-10-448 -g -00	0,10	CMENT / BRAK WSK
Ogółem powierzchnia			4,61	

Wykaz miejsc pamięci w Nadleśnictwie Wałcz

Lp.	Adres leśny	Pow. ha	Opis obiektu	Rodzaj powierzchni	Rodzaj zabiegu
1	2	3	4	5	6
1.	08-11-1-03-51 -h -00	0,08	Mauzoleum / prywatny cmentarz	SZCZ CHR	BRAK WSK
2.	08-11-1-03-69 -j -00	1,05	miejsce pamięci (pomnik)	D-STAN	TP
3.	08-11-1-03-95 -i -00	2,95	pomnik poległych w czasie walk na Wale Pomorskim	D-STAN	PIEL
4.	08-11-1-01-115 -r -00	0,54	miejsce pamięci (krzyż z napisem)	D-STAN	BRAK WSK
5.	08-11-1-01-116 -l -00	1,70	mogiła	D-STAN	BRAK WSK
6.	08-11-1-03-124 -l -00	2,46	mogiła	D-STAN	BRAK WSK
7.	08-11-1-03-148 -g -00	3,25	mogiła	D-STAN	CP / TW
8.	08-11-1-02-173 -i -00	6,54	mogiła niemieckiego żołnierza	D-STAN	IIIA – 30%
9.	08-11-1-04-226 -j -00	2,13	pomnik (walki na Wale Pomorskim)	D-STAN	BRAK WSK
10.	08-11-1-04-272 -m -00	0,13	pomnik (walki na Wale Pomorskim)	BR-R	-
11.	08-11-1-05-353 -h -00	0,96	mogiła żołnierzy radzieckich	D-STAN	TP

Dla cmentarzy stanowiących odrębne wyłączenia nie planowano wskazań gospodarczych.

W wydzieleniach z zainwentaryzowanymi miejscami pamięci, gdzie zaplanowano wskazania gospodarcze, należy zwrócić szczególną uwagę przy pozyskaniu i zrywce, aby nie dopuścić do uszkodzenia miejsc pamięci, zaznaczając ich lokalizację na szkicach i wytyczając szlaki zrywkowe w odpowiedniej odległości od tych miejsc. Zapisy w *Planie* pozwolą zachować pamięć o tych miejscach.

4.1.12. Zestawienie zbiorcze przewidywanego oddziaływania *Planu* na środowisko

Zbiorczej oceny przewidywanego oddziaływania *Planu* na środowisko dokonano na podstawie analiz cząstkowych zawartych we wcześniejszych rozdziałach. Oddziaływanie łączne planowanych czynności i zadań gospodarczych nie wynika wprost ze średniej ocen cząstkowych, ale jest oceną subiektywną, popartą wiedzą i doświadczeniem autora *Prognozy*.

Przewidywane oddziaływanie *Planu* na środowisko

Lp.	Elementy środowiska	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie ¹⁾ na elementy środowiska					Oddziaływanie łączne planowanych czynności i zadań gospodarczych	Uzasadnienie do oceny oddziaływania
		Zalesienia	Odnawienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie złożone	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Różnorodność biologiczna	+3	+3	+2	+3	-1	Analiza oddziaływania ustaleń <i>Planu</i> na poszczególne elementy środowiska wskazuje, że łączne oddziaływanie <i>Planu</i> na środowisko będzie pozytywne.	W trakcie opracowywania <i>Planu</i> zinwentaryzowano i uwidoczniono na mapach występujące w Nadleśnictwie cenne ekosystemy leśne i nieleśne, siedliska przyrodnicze, gatunki chronione roślin i zwierząt, stanowiska archeologiczne oraz cmentarze i miejsca pamięci. Przeanalizowano wpływ <i>Planu</i> na inne elementy środowiska takie jak np.: klimat, wodę, zasoby naturalne itp. Niektóre planowane zadania mogą w trakcie realizacji oddziaływać okresowo negatywnie (rębnie zupełne), krótkoterminowo, i w tych przypadkach zaproponowano sposoby wyeliminowania lub ograniczenia tego rodzaju wpływu. Jednak oddziaływanie łączne planowanych zadań gospodarczych nie będzie negatywne dla któregośkolwiek elementu środowiska.
2.	Ludzie	+3	+3	+1	-1	-1		
3.	Zwierzęta	+2	+2	0	0	-1		
4.	Rośliny	+1	+1	0	0	-1		
5.	Woda	+3	+3	0	0	-1		
6.	Powietrze	+3	0	0	0	0		
7.	Powierzchnia ziemi	0	0	0	0	0		
8.	Krajobraz	+1	+1	0	0	-1		
9.	Klimat	0	0	0	0	0		
10.	Zasoby naturalne	+3	+3	+2	-1	-1		
11.	Zabytki	0	-1	0	-1	-1		
12.	Dobra materialne	0	0	0	0	0		

¹⁾ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na elementy środowiska oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny;

0 (zero) – brak znaczącego wpływu,

- (minus) wpływ ujemny, negatywny,

1. oddziaływanie krótkoterminowe,

2. oddziaływanie średnioterminowe,

3. oddziaływanie długoterminowe (np. -3. to symbol negatywnego oddziaływania długookresowego).

4.2. Oddziaływanie *Planu* na obszar specjalnej ochrony

W Prognozie przeanalizowano wpływ *Planu* na gatunki ptaków oraz ich siedliska, dla których ochrony zostały wyznaczone obszary specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, PLB300012 Puszcza nad Gwdą.

4.2.1. PLB300012 Puszcza nad Gwdą

W zasięgu Nadleśnictwa obszar zajmuje powierzchnię 17 584,93 ha (22,6% ogólnej powierzchni OSO), z czego na gruntach Nadleśnictwa – 15272,86 ha

Należy zaznaczyć, że obszar Natura 2000 PLB300012 Puszcza nad Gwdą posiada plan zadań ochronnych, którego zapisy znalazły się w programie ochrony przyrody.

Poniżej przedstawiono analizę zgodności planowanych zabiegów gospodarczych z planem zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLB300012 Puszcza nad Gwdą ustanowionym zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 21 kwietnia 2015 r. (Dz. Urz. Woj. Wielk. z 2015 r. poz. 2773) zmienionym zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 9 czerwca 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Wielk. Z 2017 r., poz. 4387).

Wpływ planowanych zabiegów gospodarczych na gatunki ptaków stanowiących przedmioty ochrony w PLB300012 Puszcza nad Gwdą

Lp.	Nazwa gatunku oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony				Ogólne uwagi o gatunkach ptaków i ich ostojach oraz zagrożenia wykazane w PZO, które mogą być związane z prowadzeniem gospodarki leśnej	Działania ochronne wynikające z PZO, przedstawione w programie ochrony przyrody
			zalesienia i odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	rębnie złożone	rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i> C	1 2 3	0 0 0	0 0 0	-1 -1 0	-1 -1 0	Gatunek ten wyspecjalizował się do życia w rozległych kompleksach leśnych. Są to najczęściej najstarsze drzewostany, w obrębie lub w bezpośrednim sąsiedztwie których znajdują się śródleśne cieki, bagna, zbiorniki wodne. Na gruntach Nadleśnictwa w tym obszarze nie stwierdzony. Zagrożenia: usuwanie lub ograniczanie powierzchni starodrzewi, upraszczanie struktury gatunkowej, piętrowej i wiekowej	Zapewnienie minimalnego udziału starych drzew, zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów lęgowych, ochrona żerowisk.

Lp.	Nazwa gatunku oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony				Ogólne uwagi o gatunkach ptaków i ich ostojach oraz zagrożenia wykazane w PZO, które mogą być związane z prowadzeniem gospodarki leśnej	Działania ochronne wynikające z PZO, przedstawione w programie ochrony przyrody
			zalesienia i odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	rębnie złożone	rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
							drzewostanu skutkujące utratą łęgówisk; niepokojenie ptaków w wyniku prowadzenia prac leśnych.	
2.	Łabędź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i> C	1 2 3	0 0 0	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Spotykany na polach uprawnych, szczególnie w okresie wiosennym. Siedliska te nie występują na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu obszaru.	Nie przewiduje się wpływu <i>Planu</i> na ten gatunek.
3.	Gągoł <i>Bucephala clangula</i> B	1 2 3	0 0 0	0 0 0	-1 -1 0	-1 -1 0	Zasiedla stare dziuplaste drzewa w pobliżu rzek i zbiorników wodnych. Może występować na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa w zasięgu obszaru. Zagrożenia: zmniejszanie się powierzchni drzewostanów dojrzałych w odl. do 1 km od zbiorników wodnych i rzek; niedobór drzew dziuplastych w pobliżu większych cieków i zbiorników wodnych.	Zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów łęgowych, zachowanie drzew dziuplastych, ochrona lasów wzdłuż brzegów jezior i rzek.
4.	Nurogęs <i>Mergus merganser</i> C	1 2 3	0 0 0	-1 -1 0	-1 -1 0	-1 -1 0	Biejące lub stojące wody o zadrzewionych brzegach. Preferuje lasy liściaste i mieszane, ale korzysta też z kęp i samotnych drzew. Poza okresem lęgowym przebywa nad wszelkimi płytkimi zbiornikami. Zagrożenia: zmniejszanie się powierzchni drzewostanów dojrzałych w odl. do 1 km od zbiorników wodnych i rzek; niedobór drzew dziuplastych w pobliżu większych cieków i zbiorników wodnych.	Zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów łęgowych, zachowanie drzew dziuplastych, ochrona lasów wzdłuż brzegów jezior i rzek.

Lp.	Nazwa gatunku oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony				Ogólne uwagi o gatunkach ptaków i ich ostojach oraz zagrożenia wykazane w PZO, które mogą być związane z prowadzeniem gospodarki leśnej	Działania ochronne wynikające z PZO, przedstawione w programie ochrony przyrody
			zalesienia i odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	rębnie złożone	rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
5.	Kania czarna <i>Milvus migrans</i> C	1 2 3	0 0 0	0 0 0	-1 -1 0	-1 -1 0	Stare drzewostany, w pobliżu terenów otwartych z udziałem zbiorników wodnych i łąk. Zagrożenia: usuwanie lub ograniczanie powierzchni starodrzewi, upraszczanie struktury gatunkowej, piętrowej i wiekowej drzewostanu skutkujące utratą lęgówisk; niepokojenie ptaków w wyniku prowadzenia prac leśnych; zmniejszenie się powierzchni odpowiednich żerowisk w wyniku zalesiania łąk i innych terenów otwartych.	Zapewnienie minimalnego udziału starych drzew, zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów lęgowych, ochrona żerowisk na terenach otwartych, również położonych na trwałych użytkach zielonych,
6.	Kania ruda <i>Milvus milvus</i> C	1 2 3	0 0 0	0 0 0	-1 -1 0	-1 -1 0	Stare drzewostany, w pobliżu terenów otwartych z udziałem zbiorników wodnych i łąk. Zagrożenia: usuwanie lub ograniczanie powierzchni starodrzewi, upraszczanie struktury gatunkowej, piętrowej i wiekowej drzewostanu skutkujące utratą lęgówisk; niepokojenie ptaków w wyniku prowadzenia prac leśnych; zmniejszenie się powierzchni odpowiednich żerowisk w wyniku zalesiania łąk i innych terenów otwartych. Na gruntach nadleśnictwa w zasięgu obszaru stwierdzona w leśnictwie Rudnica.	Zapewnienie minimalnego udziału starych drzew, zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów lęgowych, ochrona żerowisk na terenach otwartych, również położonych na trwałych użytkach zielonych.
7.	Bielik <i>Haliaeetus albicilla</i> C	1 2 3	0 0 0	0 0 0	-1 -1 0	-1 -1 0	Może występować na terenach leśnych, w sąsiedztwie zbiorników wodnych. Na gruntach Nadleśnictwa w tym obszarze stwierdzony w leśnictwach: Iłowiec i Międzyrzecze. Zagrożenia: usuwanie lub ograniczanie powierzchni starodrzewi, upraszczanie struktury gatunkowej, piętrowej i wiekowej drzewostanu skutkujące utratą lęgówisk; niepokojenie ptaków w wyniku prowadzenia prac leśnych.	Zapewnienie minimalnego udziału starych drzew, zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów lęgowych, ochrona żerowisk.

Lp.	Nazwa gatunku oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony				Ogólne uwagi o gatunkach ptaków i ich ostojach oraz zagrożenia wykazane w PZO, które mogą być związane z prowadzeniem gospodarki leśnej	Działania ochronne wynikające z PZO, przedstawione w programie ochrony przyrody
			zalesienia i odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	rębnie złożone	rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
8.	Rybołów zwyczajny <i>Pandion haliaetus</i> C	1 2 3	0 0 0	0 0 0	-1 -1 0	-1 -1 0	Preferuje skraje starych borów sosnowych, zadrzewione brzegi rzek i jezior oraz różnego typu rozlewiska i mokradła. Lęgnię się na obrzeżach drzewostanów w pobliżu jezior i stawów hodowlanych. Wymogiem jest obecność wysokich sosen o płaskich koronach, dogodnych do założenia gniazda. Zagrożenia: niedostatek drzewostanów o cechach odpowiednich dla gatunku – niedobór drzew optymalnych do założenia gniazda, jakimi są wyeksponowane albo rosące w luźnym zwarcu sosny > 100 lat (a zwłaszcza > 150 lat) o parasolowatych koronach, zlokalizowane < 1 km od większych zbiorników wodnych; usuwanie lub ograniczanie powierzchni starodrzewi, upraszczanie struktury gatunkowej, piętrowej i wiekowej drzewostanu skutkujące utratą lęgówisk. Na gruntach Nadleśnictwa w granicach obszaru stwierdzony w leśnictwie Nakielno.	Zapewnienie minimalnego udziału starych drzew, zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów lęgowych, zwiększenie liczby potencjalnych miejsc lęgowych, zwiększenie liczby potencjalnych miejsc lęgowych.
9.	Żuraw <i>Grus grus</i> C	1 2 3	0 0 0	-1 -1 0	-1 -1 0	-1 -1 0	Gniazduje najczęściej w wilgotnych, zabagnionych terenach leśnych, zwykle w oddaleniu od siedzib ludzkich; żeruje na łąkach i polach uprawnych. Pewne zagrożenie może być związane z płoszeniem w trakcie wyprowadzania lęgu w tym miejscu. Zagrożenia: ograniczanie powierzchni żerowisk poprzez zalesianie terenów otwartych.	Ochrona żerowisk, ochrona siedlisk lęgowych i żerowiskowych położonych na trwałych użytkach zielonych.
10.	Puchacz <i>Bubo bubo</i> C	1 2 3	0 0 0	-1 -1 0	-1 -1 0	-1 -1 0	Stare drzewostany w pobliżu terenów otwartych (zbiorniki wodne). Zagrożenia: usuwanie lub ograniczanie powierzchni starodrzewi, upraszczanie struktury gatunkowej, piętrowej i wiekowej drzewostanu skutkujące utratą lęgówisk; niepokojenie ptaków	Zapewnienie minimalnego udziału starych drzew, zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów lęgowych, ochrona żerowisk na terenach

Lp.	Nazwa gatunku oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony				Ogólne uwagi o gatunkach ptaków i ich ostojach oraz zagrożenia wykazane w PZO, które mogą być związane z prowadzeniem gospodarki leśnej	Działania ochronne wynikające z PZO, przedstawione w programie ochrony przyrody
			zalesienia i odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	rębnie złożone	rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
							w wyniku prowadzenia prac leśnych; ograniczanie powierzchni żerowisk poprzez zalesianie terenów otwartych. Na gruntach nadleśnictwa na tym obszarze stwierdzony w leśnictwie Nakielno.	otwartych, również położonych na trwałych użytkach zielonych.
11.	Włochatka <i>Aegolius funereus</i> B	1 2 3	0 0 0	-1 -1 0	-1 -1 0	-1 -1 0	Spotykana w lasach z udziałem świerka, często w pobliżu terenów otwartych (zrębów, upraw, bagien). Do gniazdowania często wykorzystuje dziuple dzięcioła czarnego. Zagrożenia: usuwanie lub ograniczanie powierzchni starodrzewi, upraszczanie struktury gatunkowej, piętrowej i wiekowej drzewostanu skutkujące utratą lęgówisk; Zmniejszenie udziału świerka w drzewostanach; usuwanie drzew dziuplastych; ograniczanie powierzchni żerowisk poprzez zalesianie terenów otwartych.	Zapewnienie minimalnego udziału starych drzew, zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów lęgowych, ochrona żerowisk, zachowanie drzew dziuplastych, zapewnienie dostępności świerka pospolitego.
12.	Lelek zwyczajny <i>Caprimulgus europaeus</i> B	1 2 3	0 0 0	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Suche, świetliste bory sosnowe w pobliżu łąk, zrębów, młodników. Spotkać go można na wrzosowiskach. Zagrożenia: zalesienie śródleśnych i przyleśnych terenów skutkujące utratą siedlisk.	Ochrona biotopów, ochrona powierzchni lęgowych.
13.	Zimorodek <i>Alcedo atthis</i> B	1 2 3	0 0 0	-1 -1 0	-1 -1 0	-1 -1 0	Drzewostany w najbliższym sąsiedztwie wód płynących, strome piaszczyste brzegi. Zagrożenia: likwidacja nadrzecznych zadrzewień i zakrzewień, stanowiących czatownie zimorodka.	Ochrona lasów wzdłuż brzegów jezior i rzek.
14.	Dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i> C	1 2 3	0 0 0	-1 -1 0	-1 -1 0	-1 -1 0	Wszelkiego typu drzewostany powyżej 80 lat. Zagrożenia: niedostatek drzewostanów o cechach odpowiednich dla gatunku – szczególnie zwartych kompleksów lasów w wieku ponad 100 lat; usuwanie lub ograniczanie	Zapewnienie minimalnego udziału starych drzew, zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów lęgowych, utrzymanie lub zwiększanie ilości

Lp.	Nazwa gatunku oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony				Ogólne uwagi o gatunkach ptaków i ich ostojach oraz zagrożenia wykazane w PZO, które mogą być związane z prowadzeniem gospodarki leśnej	Działania ochronne wynikające z PZO, przedstawione w programie ochrony przyrody
			zalesienia i odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	rębnie złożone	rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
							powierzchni starodrzewi, upraszczanie struktury gatunkowej, pietrowej i wiekowej drzewostanów skutkujące utratą lęgówisk; usuwanie z lasu martwych i obumierających drzew skutkujące utratą siedlisk.	martwego drewna, zwiększenie bazy żerowej.
15.	Lerka <i>Lullula arborea</i> B	1 2 3	0 0 0	-1 -1 0	-1 -1 0	-1 -1 0	Otwarte tereny (zręby, uprawy) przy ścianie sosnowych, prześwietlonych borów. Zagrożenia: zalesianie śródlęsnych i przyleśnych terenów skutkujące utratą siedlisk.	Ochrona biotopów, ochrona powierzchni lęgowych.
16.	Mucholówka mała <i>Ficedula parva</i> C	1 2 3	0 0 0	-1 -1 0	-1 -1 0	-1 -1 0	Stare liściaste i mieszane lasy o bogatym podszyści. Wymaga ponad 80–100 letnich drzewostanów, cienistych, próchniejących i z liczną entomofauną, która zapewni mu pokarm. Preferuje miejsca wilgotne i zacienione, np. zalewiska. Zagrożenia: niedostatek drzewostanów o cechach odpowiednich dla gatunku – szczególnie zwartych kompleksów lasów bukowych w wieku ponad 100 lat; usuwanie lub ograniczanie powierzchni starodrzewi lasów bukowych, upraszczanie struktury gatunkowej, pietrowej i wiekowej drzewostanu skutkujące utratą lęgówisk; usuwanie drzew dziuplastych.	Zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów lęgowych, zachowanie drzew dziuplastych, ochrona buczyn.

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – wpływ obojętny; – (minus) – wpływ ujemny, negatywny; brak – gdy brak danej czynności w Planie,

²⁾Wskaźniki zachowania stanu

- **Kryterium 1:** Liczebność populacji gatunku wskazuje na to że: zwiększają się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejszają się (-),
- **Kryterium 2:** Struktura drzewostanów i funkcje konieczne do długotrwałego zachowania siedliska przyrodniczego istnieją i prawdopodobnie będą istnieć nadal: poprawiają się (+), pozostają bez zmian (0), pogarszają się (-),
- **Kryterium 3:** Stan ochrony typowych gatunków siedliska przyrodniczego jest korzystny: poprawia się (+), pozostaje bez zmian (0), pogarsza się (-);

Wpływ Planu na przedmioty ochrony można dokonać analizując zapisy zawarte w załączniku Nr 5 do planu zadań ochronnych. Przedstawiono tam zakres zadań ochronnych, który należy wdrożyć m.in. na obszarze Nadleśnictwa Wałcz.

Analiza zapisów Planu w stosunku do zakresu działań ochronnych wynikających z PZO dla obszaru PLB300012 Puszcza nad Gwdą

Działania ochronne	Zakres działań ochronnych	Analiza zapisów w <i>Planie</i>
1	2	3
Zapewnienie minimalnego udziału starych drzew	Dostosowanie dotychczas prowadzonej działalności do potrzeb zachowania przedmiotów ochrony – poprzez planowanie urządzania lasu z uwzględnieniem zasady obecności w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych w granicach obszaru Natura 2000, nie mniej niż 20% drzewostanów wieku powyżej 80 lat, w tym 5% drzewostanów w wieku powyżej 100 lat (z uwzględnieniem klasy odnowienia, klasy do odnowienia oraz kęp pozostawionych po zrębach i po cięciach uprzętających w rębniach złożonych). Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	W zasięgu OSO na gruntach Nadleśnictwa Wałcz powierzchnia drzewostanów powyżej 80 lat (z uwzględnieniem KO i KDO) wynosi 2789,50 ha (20,1% gruntów leśnych zalesionych), w tym 1492,54 ha w wieku powyżej 100 lat (10,8% gruntów leśnych zalesionych). Na koniec okresu obowiązywania <i>Planu</i> powierzchnia drzewostanów w wieku powyżej 80 lat (z uwzględnieniem KO i KDO) wyniesie 3769,95 ha, (24,0% gruntów leśnych zalesionych), czyli wzrośnie o 980,45 ha, natomiast w wieku powyżej 100 lat wyniesie 1803,23 ha i wzrośnie o 310,69 ha. Dodatkowo należy wspomnieć o pozostawianiu kęp starodrzewu wraz z dolnymi warstwami drzewostanu (ok. 5% miąższości działki manipulacyjnej) na zrębach i po cięciach uprzętających w rębniach złożonych. Należy zaznaczyć, że grunty w zarządzie Nadleśnictwa Wałcz stanowią 22,6% całości obszaru. Działanie należy rozpatrywać w odniesieniu do całego obszaru Natura 2000.
Ochrona żerowisk	Zapobieganie zmniejszaniu się powierzchni żerowisk poprzez utrzymywanie dotychczasowego przeznaczenia gruntów na terenach otwartych – bagien i łąk o optymalnym uwodnieniu, wrzosowisk, luk (z wyjątkiem tych, które w pul są przeznaczone do odnowienia), pasów przeciwpożarowych, a w razie potrzeby podejmowanie zabiegów powstrzymujących sukcesję lasu na ww. terenach. Działanie ciągłe w okresie obowiązywania pzo.	W <i>Planie</i> nie planowano zalesień powierzchni otwartych. Znajdują się zalecenia wykaszania łąk i wrzosowisk.
Zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów lęgowych	Dostosowanie dotychczas prowadzonej działalności do potrzeb zachowania przedmiotów ochrony – poprzez zapewnienie trwałej dostępności drzewostanów lęgowych w obszarze Natura 2000 przez pozostawianie na pasach, smugach i strefach cięć rębnych o powierzchni większej od 1 ha (bez względu na grupę rębni) kęp starodrzewu wraz z dolnymi warstwami drzewostanu na obszarze równym 5% powierzchni manipulacyjnej pasa, smugi lub strefy. Drzewa w pozostawionych biogrupach nie podlegają użytkowaniu, są pozostawiane do naturalnej śmierci i rozkładu z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ludzi. Nie jest konieczne pozostawianie fragmentów starodrzewu w przypadku zagrożenia trwałości lasu i bezpieczeństwa ludzi, na powierzchniach zrębów mniejszych niż 1 ha oraz w przypadku bloku upraw	W <i>Planie</i> uwzględniono przy planowaniu rębnym pozostawiane biogrup o powierzchni minimum 5% w stosunku do powierzchni manipulacyjnej.

Działania ochronne	Zakres działań ochronnych	Analiza zapisów w Planie
1	2	3
	pochodnych czy zachowawczych, jeśli stanowią je gatunki drzew, dla których założono dany blok. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	
Zwiększenie liczby potencjalnych miejsc lęgów	Pozostawienie drzew optymalnych do założenia gniazda przez rybołowa: pojedynczych wysokich wyeksponowanych sosen albo kęp kilku rosnących w luźnym zwarciu sosen > 100 lat (docelowo do osiągnięcia > 150 lat), o parasolowatych koronach, zlokalizowanych < 1 km od wybranych większych zbiorników wodnych (po jednej sośnie lub kępie sosen/ 1 km od brzegu jeziora), w odległości powyżej 500 m od zabudowań i ruchliwych dróg. Działanie ciągłe w okresie obowiązywania pzo.	W Planie zawarto wskazania do pozostawiania drzew biocenotycznych, jakimi są m.in. drzewa starsze niż 150 lat. Zawarto również informację o pozostawianiu wzdłuż brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych pasów o szerokości 25 metrów, w których nie należy stosować cięć zupełnych oraz rębni gniazdowej.
Zapewnienie dostępności świerka pospolitego	Zapobiegnięcie zmniejszeniu się dostępności świerka pospolitego jako gatunku preferowanego przez włośchatkę, poprzez uwzględnianie obecności świerka pospolitego w drzewostanach i innych warstwach lasu. Ograniczenie pozyskania świerka w drzewostanach rębnych, preferowanie go w biogrupach drzew pozostawionych do fizjologicznej śmierci. Popieranie w cięciach pielęgnacyjnych i rębnych świerka pospolitego z odnowień naturalnych, który tworzy grupy i kępy. Nie dotyczy siedlisk przyrodniczych: 4030, 7110, 7120, 7140, 7210, 7230, 9110, 9130, 9160, 9170, 9190, 91F0, 91I0. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	W programie ochrony przyrody zawarto informacje związane z porozumieniem w sprawie prowadzenia działań ochronnych związanych z czynną ochroną włośchatki i sóweczki. W związku z niekorzystną sytuacją zdrowotną drzewostanów świerkowych, zapisy dotyczące realizacji działań ochronnych związanych z zapewnieniem dostępności świerka pospolitego będą realizowane poprzez szersze stosowanie tego gatunku w odnowieniach naturalnych i sztucznych (poza siedliskami przyrodniczymi, w których świerk jest gatunkiem obcym ekologicznie).
Zachowanie drzew dziuplastych	Zapobiegnięcie zmniejszeniu się miejsc lęgowych, poprzez pozostawianie w drzewostanach drzew dziuplastych, z wyłączeniem sytuacji stwarzających zagrożenie zdrowia, życia lub mienia ludzkiego oraz w przypadku usuwania posuszu czynnego w ramach wykonywania cięć sanitarnych w sytuacjach zagrażających trwałości lasu. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	W Planie zawarto zalecenia odnośnie do pozostawiania drzew biocenotycznych, jakimi są m.in. drzewa dziuplaste i obumierające w drzewostanach, z wyłączeniem sytuacji stwarzających zagrożenie zdrowia, życia lub mienia ludzkiego oraz w przypadku usuwania posuszu czynnego w ramach wykonywania cięć sanitarnych
Ochrona biotopów	Zapobiegnięcie zmniejszeniu się powierzchni biotopów lelka i lerki, poprzez ochronę śródleśnych terenów otwartych, w tym powierzchni nieleśnych – łąk, muraw oraz luk (z wyjątkiem tych, które w planie urządzenia lasu są przeznaczone do odnowienia) w drzewostanach, w zakresie zgodnym z obowiązującymi przepisami. Preferowanie zrębowego sposobu zagospodarowania lasów na siedliskach borowych.	W Planie nie ma gruntów przeznaczonych do zalesienia. Na siedliskach borowych preferowaną rębnią jest rębnią zupełna, która z pewnością dostarczy odpowiednich biotopów w trakcie obowiązywania Planu.

Działania ochronne	Zakres działań ochronnych	Analiza zapisów w Planie
1	2	3
	Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	
Ochrona buczyn	Zapobiegnięcie zmniejszenia się powierzchni buczyn, przez zapewnienie stałego minimalnego udziału lasów z dominacją buka zwyczajnego, przez stałą dostępność w granicach Natura 2000 nie mniej niż 100 ha drzewostanów bukowych w wieku powyżej 80 lat, w tym co najmniej 50 ha w wieku ponad 100 lat. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	W OSO w Nadleśnictwie Wałcz aktualnie drzewostany z panującym bukiem w wieku powyżej 80 lat (łącznie z KO i KDO) zajmują 189,08 ha. Drzewostany ponad 100-letnie (z KO i KDO) zajmują 150,40 ha. Na koniec okresu obowiązywania Planu powierzchnia drzewostanów w wieku powyżej 80 lat wyniesie 204,08 ha – wzrost o 15,00 ha, natomiast drzewostany ponad 100-letnie będą zajmowały 187,11 ha – wzrost o 36,71 ha. Należy zaznaczyć, że grunty w zarządzie Nadleśnictwa Wałcz stanowią 22,6% całości obszaru. Działanie należy rozpatrywać w odniesieniu do całego obszaru Natura 2000.
Utrzymanie lub zwiększanie ilości martwego drewna.	Zapobiegnięcie zmniejszeniu się ilości dogodnych siedlisk, poprzez utrzymanie lub zwiększanie ilości martwego drewna w lesie. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Zapisy zawarte w programie ochrony przyrody dotyczące pozostawiania drzew obumierających w drzewostanach, z wyłączeniem sytuacji stwarzających zagrożenie zdrowia, życia lub mienia ludzkiego oraz w przypadku usuwania posuszu czynnego w ramach wykonywania cięć sanitarnych w sytuacjach zagrażających trwałości lasu.
Zwiększenie bazy żerowej	Zapobiegnięcie zmniejszeniu się bazy żerowej, poprzez pozostawianie wszystkich możliwych pni po zrębach do ich naturalnego rozkładu oraz niestosowanie ich karczowania i korowania. Działanie nie dotyczy powierzchni zagrożonych masowymi pojawami szkodników drzew. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	W Planie nie ma wskazań związanych z karczowaniem bądź pozostawianiem wszystkich możliwych pni po zrębach.
Ochrona powierzchni lęgowych.	Zapobiegnięcie zmniejszeniu się powierzchni lęgowych, poprzez tolerowanie obecności drzewostanów o zadrzewieniu poniżej 0,5 na siedliskach borowych, szczególnie boru suchego. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	W warunkach Nadleśnictwa Wałcz nie stwierdzono siedliska Bs. Stwierdzono również drzewostan o zadrzewieniu poniżej 0,5 na siedlisku BMśw (oddz. 472I)
Ochrona lasów wzdłuż brzegów jezior i rzek.	Zapobiegnięcie zmniejszeniu się powierzchni drzewostanów dojrzałych w pobliżu zbiorników wodnych i rzek poprzez pozostawianie wyłączonych z cięć rębnych pasów o szerokości do 30 m od brzegów jezior i po obu stronach rzek o korycie szerszym niż 1,5 m. Dla nurogęsi w obrębie pasów pozostawianie wykrotów i złamanych drzew, jeśli nie stanowią one zagrożenia bezpieczeństwa ludzi. Termin wykonania: działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Na gruntach Nadleśnictwa Wałcz zawarto wskazania zgodne z kierunkowymi wytycznymi dotyczącymi wdrażania Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27.03.2023 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej. Zgodnie z Wytycznymi, nie stosuje się rębni zupełnych oraz rębni gniazdowych w pasie o szerokości 25 m od linii brzegu naturalnych cieków i zbiorników wodnych.

Na podstawie przedstawionej analizy można stwierdzić, że zapisy *Planu* są zgodne z działaniami ochronnymi przedstawionymi w PZO.

Pewne działania mające na celu zapobieganie, ograniczanie negatywnych oddziaływań *Planu* przedstawione w programie ochrony przyrody, dotyczą m.in.:

- pozostawiania drzew dziuplastych i obumierających w drzewostanach, z wyłączeniem sytuacji stwarzających zagrożenie zdrowia, życia lub mienia ludzkiego oraz w przypadku usuwania posuszu czynnego w ramach wykonywania cięć sanitarnych w sytuacjach zagrażających trwałości lasu,
- pozostawiania kęp starodrzewu na powierzchniach większych niż 1 ha z dolnymi warstwami drzewostanu na obszarze równym co najmniej 5% powierzchni manipulacyjnej do naturalnej śmierci i rozkładu, z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ludzi.

Aby przeanalizować zgodność *Planu* z planem zadań ochronnych należy sprawdzić, czy w okresie obowiązywania *Planu* będzie zapewniona trwała dostępność drzewostanów lęgowych. Analizy struktury wiekowej drzewostanów dokonano w kolejnym rozdziale Prognozy dotyczącym oddziaływania *Planu* na integralność obszaru Natura 2000 PLB300012 Puszcza nad Gwdą

Przedstawiona analiza wskazuje, że *Plan* nie będzie miał znacząco negatywnego oddziaływania na gatunki ptaków będące przedmiotem ochrony w OSO Puszcza nad Gwdą, a jego realizacja, zgodna z wytycznymi, powinna przyczynić się do utrzymania liczebności populacji oraz poprawy stanu siedlisk.

4.3. Oddziaływanie *Planu* na specjalne obszary ochrony siedlisk

Według stanu na 01.01.2025 r. w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Wałcz występuje następujący obszar siedliskowy Natura 2000:

- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO):
 - PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń.

4.3.1. PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń

W zasięgu Nadleśnictwa obszar zajmuje powierzchnię 414,57 ha (20,6% ogólnej powierzchni SOO), z czego na gruntach Nadleśnictwa – 270,01 ha.

Poniżej przedstawiono wykaz siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony wraz z planowanymi zadaniami wg *Planu* oraz zadaniami ochronnymi opisanymi w programie

ochrony przyrody dla poszczególnych siedlisk.

Wykaz siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony w obszarze PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń na gruntach Nadleśnictwa Wałcz wraz z zadaniami z Planu

Lp.	Adres leśny	Pow. ha	Rodzaj powierzchni	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
				zadania wg Planu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	2	3	4	5	6
7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska					
1.	08-11-1-10-536 -g -00	0,54	BAGNO	BRAK WSK	– poprawić stosunki wodne poprzez m.in. budowę zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych oraz montaż rur przelewowych w tamach bobrowych; – usuwanie podrostu drzew i krzewów (wraz z usunięciem biomasy); – usuwanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych, umożliwiających odtworzenie siedlisk torfowiskowych i podmokłych; – wykaszanie okrajków siedlisk torfowiskowych wraz z usunięciem biomasy; – w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone;
Razem		0,54			
9130 - żyzne buczyny niżowe					
1.	08-11-1-10-537 -b -00	3,03	D-STAN	BRAK WSK	– przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją); – usuwanie podrostu drzew niezgodnych z danym typem siedliska; – pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu; – pozostawianie martwego drewna; – zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych;
2.	08-11-1-10-537 -g -00	12,93	D-STAN	BRAK WSK	
3.	08-11-1-10-563 -c -00	10,9	D-STAN	BRAK WSK	
4.	08-11-1-10-586 -f -00	1,73	D-STAN	BRAK WSK	
5.	08-11-1-10-586 -g -00	0,76	D-STAN	BRAK WSK	
6.	08-11-1-10-587 -i -00	12,32	D-STAN	BRAK WSK	
7.	08-11-1-10-587 -k -00	0,94	D-STAN	BRAK WSK	
8.	08-11-1-10-588 -c -00	1,00	D-STAN	BRAK WSK	
9.	08-11-1-10-588 -g -00	3,83	D-STAN	BRAK WSK	
10.	08-11-1-10-588 -h -00	1,05	D-STAN	BRAK WSK	
11.	08-11-1-10-588 -j -00	1,57	D-STAN	BRAK WSK	
12.	08-11-1-10-588 -k -00	0,76	D-STAN	BRAK WSK	
13.	08-11-1-10-588 -l -00	0,55	D-STAN	BRAK WSK	
14.	08-11-1-10-588 -n -00	0,97	D-STAN	BRAK WSK	
15.	08-11-1-10-630 -c -00	3,61	D-STAN	BRAK WSK	
Razem		55,95			

Lp.	Adres leśny	Pow. ha	Rodzaj powierzchni	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
				zadania wg Planu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	2	3	4	5	6
9160 - Grąd subatlantycki					
1.	08-11-1-10-562 -h -00	1,04	D-STAN	BRAK WSK	– przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją); – usuwanie podrostu drzew niezgodnych z danym typem siedliska; – pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozpadu w sposób niezagrażający trwałości lasu; – pozostawianie martwego drewna; – zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym gatunków inwazyjnych;
2.	08-11-1-10-586 -h -00	2,43	D-STAN	BRAK WSK	
3.	08-11-1-10-630 -d -00	1,10	D-STAN	BRAK WSK	
Razem		4,57			
91D0* - Bory i lasy bagienne					
1.	08-11-1-10-562 -d -00	1,29	D-STAN	BRAK WSK	– wyłączenie z użytkowania rębego; – usuwanie gatunków drzew niepożądanych (ekspansywnych lub obcych, w tym inwazyjnych); – usuwanie podrostu drzew niezgodnych z danym typem siedliska; – dostosowanie stosunków wodnych do potrzeb siedliska (budowa zastawek); – w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone
Razem		1,29			
91E0* - Łęgi olszowe i jesionowe					
1.	08-11-1-10-519 -b -00	0,83	D-STAN	BRAK WSK	– podtyp „olsy źródłiskowe” należy wyłączyć z użytkowania rębego; – przebudowa drzewostanu zgodnie z typem siedliska (usuwanie gatunków drzew niepożądanych oraz prowadzenie odnowień wraz z ich ochroną i pielęgnacją); – pozostawianie martwego drewna; – dostosowanie stosunków wodnych do potrzeb siedliska (budowa zastawek, montaż rur przelewowych w tamach bobrowych),
2.	08-11-1-10-519 -i -00	5,51	D-STAN	BRAK WSK	
3.	08-11-1-10-536 -a -00	3,26	D-STAN	BRAK WSK	
4.	08-11-1-10-536 -f -00	2,4	D-STAN	BRAK WSK	
5.	08-11-1-10-537 -a -00	1,38	D-STAN	BRAK WSK	
6.	08-11-1-10-537 -c -00	2,69	D-STAN	BRAK WSK	
7.	08-11-1-10-537 -d -00	1,66	D-STAN	BRAK WSK	
8.	08-11-1-10-537 -f -00	1,49	D-STAN	BRAK WSK	
9.	08-11-1-10-537 -h -00	0,99	D-STAN	BRAK WSK	

Lp.	Adres leśny	Pow. ha	Rodzaj powierzchni	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
				zadania wg Planu	zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	2	3	4	5	6
10.	08-11-1-10-562 -a -00	4,66	D-STAN	BRAK WSK	– w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających wokół siedliska należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone;
11.	08-11-1-10-562 -c -00	1,95	D-STAN	BRAK WSK	
12.	08-11-1-10-562 -g -00	3,03	D-STAN	BRAK WSK	
13.	08-11-1-10-586 -j -00	2,16	D-STAN	BRAK WSK	
14.	08-11-1-10-586 -k -00	0,55	D-STAN	BRAK WSK	
15.	08-11-1-10-587 -a -00	7,89	D-STAN	BRAK WSK	
16.	08-11-1-10-587 -b -00	2,86	D-STAN	BRAK WSK	
17.	08-11-1-10-587 -c -00	3,45	D-STAN	BRAK WSK	
18.	08-11-1-10-587 -d -00	0,48	D-STAN	BRAK WSK	
19.	08-11-1-10-587 -g -00	1,09	D-STAN	BRAK WSK	
20.	08-11-1-10-587 -h -00	0,72	D-STAN	BRAK WSK	
Razem		49,05			

Wpływ planowanych zabiegów gospodarczych na siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony w PLH320011 Jezioro Wielki Bytyn na gruntach Nadleśnictwa Wałcz

Lp.	Nazwa i kod siedliska przyrodniczego oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Ogólne uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczegółowe w sprawie oddziaływania negatywnego	Działanie ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń Planu w urządzanym obiekcie
			zalesienia	odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	rębnie złożone	rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska 7140 C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Stwierdzone w 1 wydź. na pow. 0,54 ha. Wokół drzewostany bez wskazań – w rezerwacie przyrody.	BRAK
2.	Żyzne buczyny 9130 C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Stwierdzone w 15 wydź. na pow. 55,95 ha. Bez wskazań gospodarczych – w rezerwacie przyrody.	BRAK
3.	Grąd subatlantycki 9160 C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Stwierdzone w 3 wydź. na pow. 4,57 ha. Bez wskazań gospodarczych – w rezerwacie przyrody.	BRAK
4.	Bory i lasy bagienne 91D0* B	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Stwierdzone w 1 wydź. na pow. 1,29 ha. Bez wskazań gospodarczych – w rezerwacie przyrody.	BRAK
5.	Łęgi olszowe i jesionowe 91E0* C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Stwierdzone w 20 wydź. na pow. 49,05 ha. Bez wskazań gospodarczych – w rezerwacie przyrody.	BRAK

¹⁾Symbole wpływu planowanych czynności gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony oraz symbole dotyczące okresu tego działania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – wpływ obojętny; – (minus) – wpływ ujemny, negatywny; brak – gdy brak danej czynności w planie,

1. oddziaływanie krótkoterminowe, 2. Oddziaływanie średnioterminowe, 3. Oddziaływanie długoterminowe (np.-3 to symbol znaczącego oddziaływania długookresowego to jest oddziaływania znacząco negatywnego);

²⁾Wskaźniki zachowania stanu

Kryterium 1: Naturalny zasięg i powierzchnia siedliska przyrodniczego w obrębie tego zasięgu są stałe lub zwiększają się: zwiększają się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejszają się (-),

Kryterium 2: Struktura drzewostanów i funkcje konieczne do długotrwałego zachowania siedliska przyrodniczego istnieją i prawdopodobnie będą istnieć nadal: poprawiają się (+), pozostają bez zmian (0), pogarszają się (-),

Kryterium 3: Stan ochrony typowych gatunków siedliska przyrodniczego jest korzystny: poprawia się (+), pozostaje bez zmian (0), pogarsza się (-);

Oddziaływanie na gatunki stanowiące przedmiot ochrony

Wpływ Planu na gatunki stanowiące przedmiot ochrony w obszarze PLH320011 Jezioro Wielki Bytyn na gruntach Nadleśnictwa Wąlcz

Lp	Nazwa gatunku rośliny lub zwierzęcia oraz symbol znaczenia obszaru	Wskaźniki ²⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych ¹⁾ i ich przewidywany wpływ ¹⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Ogólne uwagi o siedliskach gatunków roślin lub zwierząt i ich stanie ochrony oraz uwagi szczegółowe w sprawie oddziaływania negatywnego	Działanie ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń PUL w urządzanym obiekcie
			zalesienia	odnowienia	pielęgnowanie drzewostanów	rębnie złożone	rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Koza pospolita <i>Cobitis taenia</i> C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Ryba - gatunek związany ze środowiskiem wodnym.	Ogólne wskazania co do właściwego kształtowania stosunków wodnych przedstawiono w programie ochrony przyrody.
2.	Różanka europejska <i>Rhodeus amarus</i> C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Ryba - gatunek związany ze środowiskiem wodnym.	Ogólne wskazania co do właściwego kształtowania stosunków wodnych przedstawiono w programie ochrony przyrody.
3.	Bóbr europejski <i>Castor fiber</i> C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Gatunek potwierdzony w zasięgu obszaru w N-ctwie w oddz.: 519c, 519i, 586j, 586k, 587b, 588a, 588b, 588f, 536a, 537h, 562c, 563c, 630a.	Ogólne wskazania przedstawiono w programie ochrony przyrody dotyczące ochrony gatunku.
4.	Wydra <i>Lutra lutra</i> C	1 2 3	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	brak brak brak	Gatunek nie potwierdzony w zasięgu Nadleśnictwa w granicach SOO.	Ogólne wskazania przedstawiono w programie ochrony przyrody dotyczące ochrony gatunku.

¹⁾Symbole wpływu planowanych czynności gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony oraz symbole dotyczące okresu tego działania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – wpływ obojętny; – (minus) – wpływ ujemny, negatywny; brak – gdy brak danej czynności w planie,

1. oddziaływanie krótkoterminowe, 2. Oddziaływanie średnioterminowe, 3. Oddziaływanie długoterminowe (np.-3 to symbol znaczącego oddziaływania długookresowego to jest oddziaływania znacząco negatywnego);

²⁾Wskaźniki zachowania stanu

- **Kryterium 1:** Liczebność populacji gatunku wskazuje na to, że sam utrzyma się w długim okresie jako żywotny składnik swoich siedlisk przyrodniczych: liczebność populacji zwiększa się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejsza się (-),
- **Kryterium 2:** Naturalny zasięg występowania gatunku nie zmniejsza się: zwiększa się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejsza się (-),
- **Kryterium 3:** Powierzchnia siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku nie zmniejsza się: zwiększa się (+), pozostają bez zmian (0), zmniejsza się (-).
-

Przedstawiona analiza wskazuje, że *Plan* **nie będzie miał znacząco negatywnego oddziaływania** na siedliska przyrodnicze i gatunki zwierząt będące przedmiotem ochrony w PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń, a jego realizacja, zgodna z wytycznymi, powinna przyczynić się do ich ochrony i zachowania właściwego stanu.

4.4. Oddziaływanie *Planu* na integralność obszarów Natura 2000

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody określenie „integralność obszaru Natura 2000” oznacza: „*spójność czynników strukturalnych i funkcjonalnych warunkujących zrównoważone trwanie populacji gatunków i siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których zaprojektowano lub wyznaczono obszar Natura 2000*”.

Ochrona integralności obszaru jest pochodną zachowania trzech głównych składowych:

- zachowania tzw. korzystnego stanu ochrony kluczowych gatunków i siedlisk,
- zachowania kluczowych struktur obszaru,
- zachowania kluczowych procesów i relacji.

Integralność obszaru może być naruszona w przypadku zaistnienia:

a) w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych:

- fizycznej degradacji,
- zmniejszenia powierzchni,
- zmian cech charakterystycznych, pogorszenia stanu gatunków typowych dla siedliska,
- pogorszenia szans osiągnięcia (także przywrócenia) właściwego stanu ochrony siedliska w przyszłości;

b) w odniesieniu do populacji gatunku:

- spadku liczebności lub zagęszczenia populacji w dłuższej perspektywie czasowej,
- zmniejszenia zasięgu gatunku,

- pogorszenia funkcjonowania populacji (np. ograniczenia możliwości reprodukcji, zwiększenia śmiertelności, pogorszenia możliwości wymiany genetycznej, pogorszenia łączności z innymi populacjami),
- zmniejszenia powierzchni siedliska gatunku,
- pogorszenia jakości siedliska gatunku,
- pogorszenia szans osiągnięcia (także przywrócenia) właściwego stanu ochrony gatunku w przyszłości.

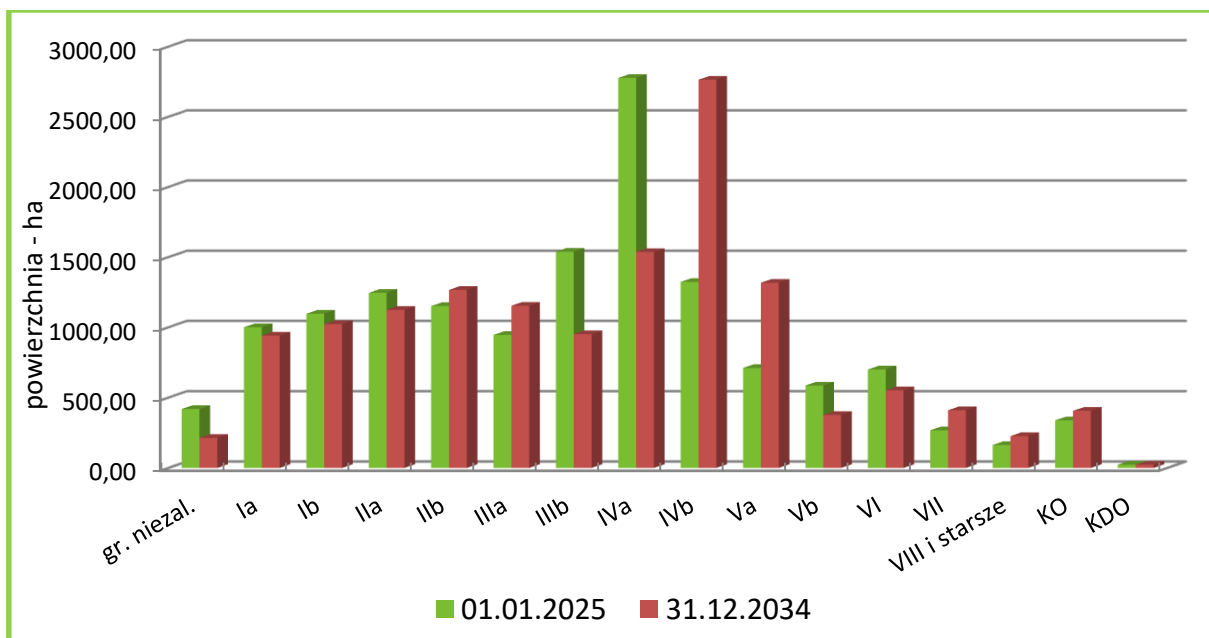
4.4.1. PLB300012 Puszcza nad Gwdą

W zasięgu Nadleśnictwa obszar zajmuje powierzchnię 17584,93 ha (22,6% ogólnej powierzchni OSO), z czego na gruntach Nadleśnictwa – 15273,31 ha (19,6% OSO).

W ramach oddziaływania *Planu* na integralność obszaru można przeanalizować rozkład struktury wiekowej drzewostanów w granicach obszaru na początku okresu i przybliżonej struktury z końca obowiązywania *Planu*.

**Zestawienie powierzchni drzewostanów na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu PLB300012
Puszcza nad Gwdą według klas i podklas wieku na początku i na końcu okresu obowiązywania
*Planu***

	Powierzchnia drzewostanów w poszczególnych podklasach wieku [ha]															
	Gr. Niezalesione	Ia 1-10	Ib 11-20	IIa 21-30	IIb 31-40	IIIa 41-50	IIIb 51-60	IVa 61-70	IVb 71-80	Va 81-90	Vb 91-100	VI 101-120	VII 121-140	VIII i starsze	KO	KDO
Początek Okresu	419,06	1000,69	1097,14	1245,49	1151,58	945,86	1538,96	2777,66	1323,68	710,95	586,01	700,43	267,82	163,22	338,16	22,91
Koniec Okresu	213,68	940,62	1022,88	1124,80	1267,06	1153,63	951,51	1536,69	2764,76	1317,84	377,07	552,24	410,96	226,72	406,25	22,91

Struktura wiekowa drzewostanów Nadleśnictwa w zasięgu PLB300012 Puszcza nad Gwdą na początku i końcu okresu obowiązywania Planu

W wyniku realizacji zapisów Planu w strukturze klas wieku nastąpi przesunięcie drzewostanów o jedną podklasę wieku.

Aktualna powierzchnia drzewostanów w wieku powyżej 80 lat (z uwzględnieniem KO i KDO) wynosi 2789,50 ha (19,5% gruntów leśnych zalesionych), w tym 1492,54 ha w wieku powyżej 100 lat (10,4% gruntów leśnych zalesionych).

Na koniec okresu obowiązywania Planu powierzchnia drzewostanów w wieku powyżej 80 lat wzrośnie do 3313,99 ha – 23,2%, natomiast w wieku powyżej 100 lat wzrośnie do 1619,08 ha – 11,3%). Dodatkowo należy wspomnieć o pozostawianiu kęp starodrzewu wraz z dolnymi warstwami drzewostanu (ok. 5% miąższości działki manipulacyjnej) na zrębach i po cięciach uprzętających w rębniach złożonych, które powinny pozostać do naturalnej śmierci i rozkładu, z wyjątkiem sytuacji zagrażającej trwałości lasu i bezpieczeństwu ludzi.

We wcześniejszym rozdziale uzasadniono, że zapisy Planu nie będą miały negatywnego wpływu na gatunki ptaków i ich siedliska będące przedmiotem ochrony w obszarze. Przestrzeganie zaleceń zawartych w programie ochrony przyrody z pewnością przyczyni się do ochrony ich biotopów.

Przedstawione informacje oraz prognozy pozwalają na stwierdzenie, że realizacja zapisów Planu warunkuje zrównoważone trwanie populacji gatunków oraz ich siedlisk **i nie będzie miała znacząco negatywnego wpływu na integralność obszaru PLB300012 Puszcza nad Gwdą.**

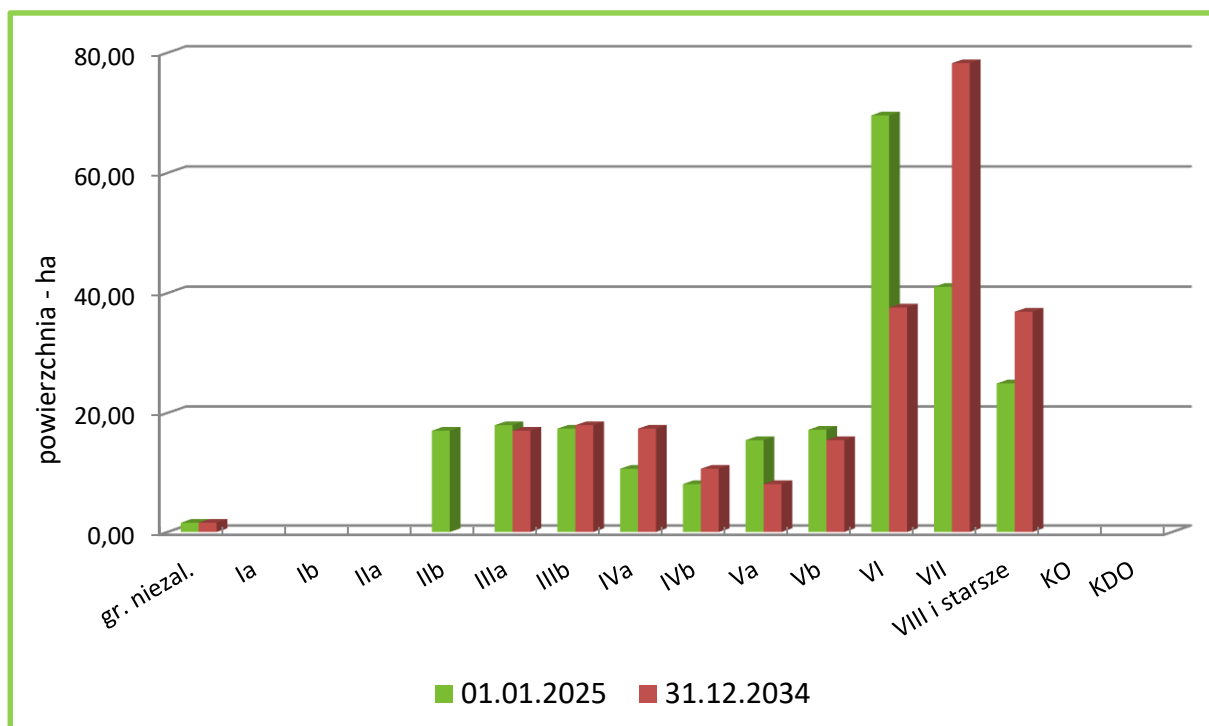
4.4.2. PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń

W zasięgu Nadleśnictwa obszar zajmuje powierzchnię 414,57 ha (20,6% ogólnej powierzchni SOO), z czego na gruntach Nadleśnictwa – 270,01 ha (13,4% SOO).

W ramach oddziaływania *Planu* na integralność obszaru można przeanalizować rozkład struktury wiekowej drzewostanów w granicach obszaru na początku okresu i przybliżonej struktury z końca obowiązywania *Planu*.

Zestawienie powierzchni drzewostanów na gruntach Nadleśnictwa w zasięgu PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń według klas i podklas wieku na początku i na końcu okresu obowiązywania *Planu*

	Powierzchnia drzewostanów w poszczególnych podklasach wieku [ha]															
	Gr. niezalesione	Ia 1-10	Ib 11-20	IIa 21-30	IIb 31-40	IIIa 41-50	IIIb 51-60	IVa 61-70	IVb 71-80	Va 81-90	Vb 91-100	VI 101-120	VII 121-140	VIII i starsze	KO	KDO
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Koniec ok. Poc. Okresu	1,56				17,03	17,95	17,37	10,63	8,05	15,43	17,19	69,59	41,05	24,97		
Koniec ok. Poc. Okresu	1,56					17,03	17,95	17,37	10,63	8,05	15,43	37,61	78,28	36,91		

Struktura wiekowa drzewostanów Nadleśnictwa w zasięgu PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń na początku i końcu okresu obowiązywania *Planu*

W okresie obowiązywania *Planu* w zasięgu Nadleśnictwa nie zmieni się powierzchnia gruntów leśnych. W strukturze wiekowej drzewostanu nastąpi przesunięcie o jedną (10-letnią) podklasę wieku. W wyniku realizacji zapisów *Planu* zwiększy się powierzchnia drzewostanów ponad 100 – letnich z 135,61 ha do 152,80 ha.

Opierając się na wiedzy i doświadczeniu w zakresie gospodarki leśnej i jej oddziaływaniu na siedliska przyrodnicze zasadnym jest stwierdzenie, że zapisy *Planu* będą miały obojętny wpływ na siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony w obszarze. Przestrzeganie zaleceń zawartych w programie ochrony przyrody z pewnością przyczynią się do poprawy stanu ochrony siedlisk, dla których wyznaczono obszar Natura 2000.

W stosunku do gatunków zwierząt będących przedmiotem ochrony, biorąc pod uwagę ich wymagania ekologiczne, zauważyć można, że w *Planie* nie projektuje się czynności, które mogłyby mieć negatywny wpływ na liczebność populacji kluczowych gatunków.

Przedstawione informacje oraz prognozy zmian na koniec okresu gospodarczego pozwalają na stwierdzenie, że *Plan* **nie będzie miał znacząco negatywnego wpływu na integralność PLH320011 Jezioro Wielki Bytyń.**

5. ROZWIĄZANIA I WNIOSKI DO PLANU

5.1. Przewidywane rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań *Planu* na środowisko

Czynności gospodarcze zawarte w *Planie* uwzględniają zapisy ustawy o ochronie przyrody, zabraniające prowadzenia działań, które mogą pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz wpłynąć negatywnie na gatunki roślin i zwierząt chronionych lub przewidzianych do ochrony w ramach sieci Natura 2000.

Plan nie zawiera projektów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, bowiem zamierzenia w nim zawarte nie są zamierzeniami inwestycyjnymi, ani też ingerencjami polegającymi na przekształceniu lub zmianie sposobu wykorzystania terenu.

Zawarte w *Planie* ustalenia dotyczące potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej mają jedynie charakter kierunkowych wytycznych, zwykle bez konkretnej lokalizacji. W *Planie* nie określa się również szczegółowych terminów i technik wykonywania działań gospodarczych. Wykonawcę *Planu* obowiązują w tym zakresie przepisy ogólnopolskie i resortowe oraz przepisy i wytyczne wydane przez Generalną i Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych.

Niektóre planowane zadania mogą spowodować w trakcie realizacji powstanie negatywnego, krótkoterminowego oddziaływania na wybrane elementy środowiska. Sposoby ograniczenia tego oddziaływania zostały ujęte w programie ochrony przyrody, który zawiera kompleksowy opis stanu przyrody oraz zadania z zakresu jej ochrony i metody ich realizacji.

Zestawienie wniosków z analizy *Planu* oraz propozycje łagodzenia ewentualnych negatywnych oddziaływań

Obszar możliwego negatywnego wpływu	Propozycja ograniczenia negatywnego wpływu
<i>1</i>	<i>2</i>
Rezerваты przyrody	
W <i>Planie</i> zaplanowano wskazania wynikające z planu ochrony jedynie dla rezerwatu „Golcowe Bagno”. Zaplanowano wycięcie 3 gniazd o łącznej powierzchni 0,38 ha w celu wyeliminowania świerka w oddz. 244l, oraz cięcia pielęgnacyjne w 15 pododdziałach (TP, TW). W rezerwacie „Glinki” oraz „Wielki Bytyń” zabiegów gospodarczych nie planowano.	W programie ochrony przyrody przytoczono zapisy zawarte w planach ochrony lub zadaniach ochronnych dla rezerwatów przyrody.
Pomniki przyrody	
Wykonywanie cięć pielęgnacyjnych w oddz.: 107a, 302b, 339a, 349l, 401b, 410i, 486h, 528l, 591c, 648h oraz rębnych w oddz. 393a, 407b, z pomnikami	Aby zapobiec przypadkowemu uszkodzeniu drzew będących pomnikami, zaleca się nanieść ich lokalizację na szkice powierzchni manipulacyjnej i planować szlaki

Obszar możliwego negatywnego wpływu	Propozycja ograniczenia negatywnego wpływu
1	2
przrody.	zrywkowe uwzględniając ich położenie. Przy użytkowaniu rębnym (oddz.: 393a, 407b) należy pozostawić biogrupy obejmujące bezpośrednie sąsiedztwo pomników. Należy prowadzić nadzór nad pracą robotników leśnych, co dotyczy zarówno ścinki, jak i zrywki drewna, również w przypadku prowadzenia cięć pielęgnacyjnych (TW, TP) w oddz.: 107a, 302b, 339a, 349l, 401b, 410i, 486h, 528l, 591c, 648h).
Ochrona leśnych siedlisk przyrodniczych	
Możliwy negatywny wpływ w przypadku ewentualnego zastosowania składów gatunkowych upraw niezgodnych z typem drzewostanu przewidzianych dla leśnych siedlisk przyrodniczych oraz w przypadku gospodarowania niedostosowanego do typu siedliska przyrodniczego.	W programie ochrony przyrody zawarto wskazania dotyczące postępowania hodowlanego na siedliskach chronionych. Działania w drzewostanach z siedliskami przyrodniczymi powinny być prowadzone zgodnie z tymi wskazaniami.
Możliwy negatywny wpływ w przypadku ewentualnego stosowania cięć rębnych w najbliższym sąsiedztwie siedlisk: - 91D0 – rębnie zupełne w oddz. 143j; rębnie złożone (IIIA i IIIAU) w oddz.: 347j, 503a, 522d, 522b, 541b, 560h, 621a; - 91E0 – rębnie zupełne w oddz. 52j, 98h, 173h, 368h; rębnie złożone (IIIA i IIIAU) w oddz.: 98b, 133b, 172f, 173i, 182h, 331f, 332l, 349d, 350f, 371n, 400c, 437d, 441f, 448b, 449f, 449h, 469b, 472b, 472c, 472f, 448b, 513m, 513l, 515d, 647h.	W programie ochrony przyrody zawarto wskazania w przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) w drzewostanach przylegających do siedliska 91D0 i 91E0 - należy wyznaczyć strefę buforową, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone
Ochrona nieleśnych siedlisk przyrodniczych	
Możliwy negatywny wpływ w przypadku prowadzenia prac w drzewostanach bezpośrednio przylegających do siedlisk 7110, 7120, 7140: - Rb IB 95% – oddz.: 26c, 27a, 508j, 551b, - Rb IIIA 30% – oddz. 501b, - Rb IIIBU 80% – oddz. 333m, - Rb IVD 30% – oddz.: 244l, 592i, 613b.	W przypadku planowania cięć zupełnych (rębnie zupełne I oraz rębnie III gniazdowe) wokół hydrogenicznych siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej należy wyznaczyć strefy buforowe, o szerokości ok. 25 m (uwzględniając rzeczywiste ukształtowanie terenu), gdzie nie powinno się wykonywać cięć zupełnych i lokalizować gniazd przy rębniach złożonych; w tych strefach w razie potrzeby można odsłaniać pojawiające się odnowienie naturalne bądź wprowadzone odnowienie sztuczne; czynności związane z usuwaniem posuszu czynnego zagrażającego trwałości lasu oraz związane z bezpieczeństwem ludzi mogą być prowadzone.
Prace w sąsiedztwie miejsc wypoczynku i obozowisk	
Planowane cięcia związane z pozyskaniem drewna w pobliżu miejsc biwakowania i plaż nad jeziorami.	Prace gospodarcze w oddziałach sąsiadujących miejscami wypoczynku i obozowiskami harcerskimi należy planować z wyłączeniem okresu urlopowego (tj. VI – IX).

Obszar możliwego negatywnego wpływu	Propozycja ograniczenia negatywnego wpływu
1	2
Ochrona stanowisk roślin chronionych	
Możliwe zniszczenie, podczas prowadzenia prac w drzewostanach, stanowisk gatunków chronionych, wykazanych we wcześniejszym rozdziale Prognozy.	Przed przystąpieniem do prac stanowiska tych gatunków powinny być naniesione na szkice zrębowe lub odnowieniowe, a w razie potrzeby zaznaczone w terenie, aby wytyczyć szlaki operacyjne poza miejscami występowania; przy użytkowaniu rębnym należy pozostawić biogrupy i kępy z wszystkimi warstwami lasu.
Możliwe zniszczenie jeszcze nierozpoznanych stanowisk gatunków chronionych.	Przed przystąpieniem do prac na powierzchni manipulacyjnej należy dokonać lustracji terenowej, aby ewentualnie nanieść na szkice manipulacyjne nowe stanowiska cennych gatunków; dalsze prace prowadzić w sposób niezagrażający płatom ich siedlisk.
Ochrona stanowisk zwierząt chronionych	
Możliwe zniszczenie miejsc bytowania podczas prowadzenia prac w drzewostanach w granicach utworzonych stref ochrony (bielik, bocian czarny, orlik krzykliwy, kania ruda, puchacz, rybołów, sokół wędrowny, sóweczka, włochatka).	Należy przestrzegać zakazów dotyczących ochrony strefowej. Strefę ochrony ścisłej wyłączono z zabiegów gospodarczych. Prace w strefie ochrony okresowej prowadzić poza okresem lęgowym: - dla bielika z wyłączeniem terminu 01.01-31.07, - dla bociana czarnego z wyłączeniem terminu 15.03 – 31.08 - dla orlika krzykliwego z wyłączeniem terminu 01.03 – 31.08 - dla kani rudej 01.03 – 31.08 - dla puchacza z wyłączeniem terminu 01.01 – 31.07 - dla rybołowa z wyłączeniem terminu 01.03 – 31.08 - dla sokoła wędrownego z wyłączeniem terminu 01.01 – 31.07
Możliwe płoszenie bielika, bociana czarnego, orlika krzykliwego, kani rudej, puchacza, rybołowa, sokoła wędrownego, sóweczki, włochatki w drzewostanach w granicach utworzonych stref ochrony.	Należy przestrzegać zakazu przebywania osób, z wyjątkiem osób sprawujących zarząd i nadzór nad obszarami objętymi strefą ochrony.
Możliwe zniszczenie miejsc bytowania podczas prowadzenia prac w drzewostanach w których stwierdzono gniazdowanie gatunków wymagających ustalenia stref ochrony.	Należy natychmiast zaprzestać prac gospodarczych, w odległości zgodnej z załącznikiem nr 4 rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (DZ. U. z 2016 r. poz. 2183 z późn. zm.), i podjąć odpowiednią procedurę zgłoszenia stanowiska do RDOŚ.
Możliwe płoszenie żurawia w drzewostanach, które stanowią jego znane stanowiska lęgowe.	Wszelkie prace należy wykonywać poza okresem lęgowym (tj. z wyłączeniem miesięcy III-VII), gdy żuraw nie przebywa w tych wyłączeniach.
Możliwy ubytek drzew dziuplastych i martwych, stanowiących miejsca gniazdowania niektórych gatunków ptaków.	Należy przestrzegać zaleceń zawartych w programie ochrony przyrody, mówiących o pozostawianiu drzew dziuplastych, martwych i obumierających przy wyznaczaniu drzew do usunięcia.
Możliwy ubytek starodrzewu, stanowiącego miejsca występowania cennych gatunków ptaków.	Należy przestrzegać zalecenia, aby przy użytkowaniu rębym nie pozyskiwać więcej niż 95% miąższości, pozostała część starodrzewu powinna pozostać w formie kęp z nienaruszonymi warstwami dolnymi aż do naturalnego rozkładu, o ile nie zagraża to bezpieczeństwu ludzi i zagraża trwałości lasu.

Obszar możliwego negatywnego wpływu	Propozycja ograniczenia negatywnego wpływu
1	2
Możliwy ubytek położonych przy ciekach, zbiornikach wodnych i torfowiskach drzewostanów stanowiących potencjalne płaty siedlisk dla niektórych gatunków ptaków.	Przed użytkowaniem rębny na powierzchni leżącej w bezpośrednim sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych należy wyznaczyć strefy buforowe, które w miarę możliwości pozostaną do naturalnej śmierci; podczas prowadzenia prac należy zwracać uwagę, aby nie doszło do usunięcia drzew z gniazdami bądź dziuplami.
Ochrona stanowisk archeologicznych	
Potencjalne zagrożenie może wystąpić w przypadku stanowisk archeologicznych położonych w drzewostanach przeznaczonych do użytkowania rębny i dotyczyć prac związanych z przygotowaniem gleby pod uprawę. Dotyczy to oddz. 590d (IVD 30%) oraz oddz. 285f (IIIB – 60%).	W miejscach stanowisk archeologicznych najlepiej wyznaczyć biogrupy i w maksymalnym stopniu ograniczyć ingerencję w glebę mineralną.

5.2. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zastosowanych w *Planie*, uzasadnienie ich wyboru oraz opis metod oceny wyboru

Proces tworzenia *Planu* polegał na analizie różnych wariantów alternatywnych, których efektem są zapisy zapewniające realizację przyjętych celów, zgodnie z aktualnymi przepisami prawa, instrukcjami i wytycznymi. Na każdym etapie planowania uwzględniano odpowiednie środki łagodzące negatywne skutki działań gospodarczych. Brano pod uwagę możliwy wpływ na środowisko, wartości przyrodnicze i krajobrazowe.

Pierwszym etapem wariantowania były decyzje Komisji Założeń Planu (KZP), zwołanej w celu ustalenia wytycznych i ogólnych zasad prowadzenia terenowych prac urządzeniowych w Nadleśnictwie Wałcz. Najważniejszymi ustaleniami były:

- podział na gospodarstwa, czyli jednostki regulacyjne, utworzone na podstawie dominujących funkcji pełnionych przez lasy (z uwzględnieniem wszystkich funkcji pozostałych), a także przyjętych celów gospodarowania (z uwzględnieniem możliwości produkcyjnych siedlisk leśnych);
- przyjęcie przeciętnych wieków rębności dla głównych gatunków drzew, wyznaczając przeciętny wiek osiągnięcia celu gospodarowania;
- przyjęcie sposobów zagospodarowania (określonych rodzajów rębni), typów drzewostanów oraz orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla poszczególnych siedlisk;
- określenie kolejności kwalifikowania drzewostanów do przebudowy;

- przyjęcie średnich okresów odnowienia dla poszczególnych gospodarstw, które oznaczają przewidywany okres od zainicjowania odnowienia drzewostanu użytkowanego rębnią złożoną do cięcia uprzątającego.

Ustalenia zapadły w procesie dyskusji, z udziałem przedstawicieli społeczeństwa i zostały zapisane w formie protokołu z KZP, dołączonego do elaboratu.

Etapem wariantowania były również przeprowadzane kontrole podczas prowadzenia prac terenowych. Jednym z głównych zadań urządzania lasu jest inwentaryzacja i ocena stanu lasu oraz ustalenie zadań gospodarczych na dziesięciolecie. Do tego celu wymagane jest sporządzenie aktualnego opisu taksacyjnego, które polega na ustaleniu granic wyłączeń taksacyjnych oraz określeniu elementów taksacyjnych i wskazań gospodarczych dla tych wyłączeń. Efekty pracy taksatora na tym etapie kontrolowane były na bieżąco przez kierownika pracowni, inspektora BULiGL O/Szczecinek, Inspektora Zarządu BULiGL, przedstawicieli RDLP w Pile oraz Nadleśnictwa. Każdy z kontrolujących sprawdzał, a zarazem mógł korygować opis taksacyjny wyłączeń, np. dokonując korekty niektórych elementów taksacyjnych, projektowanych zabiegów gospodarczych, itp.

Analizy opisów i wskazań gospodarczych ustalonych w terenie przez taksatora dokonywano również w trakcie uzgodnień wyników prac taksacyjnych z przedstawicielami Nadleśnictwa, lepiej znającymi lokalne uwarunkowania przyrodnicze.

Uzgodnieniom i kontroli bieżącej wykonywanej przez osoby do tego wyznaczone z ramienia BULiGL oraz RDLP podlegały również kolejne etapy prac – prace kameralne.

Ważnym elementem planowania urzędzeniowego jest ustalenie możliwości lokalizacji wstępnych wskazań gospodarczych, zapisanych na gruncie w kartach dokumentu źródłowego opisu taksacyjnego lasu, jak również możliwości lokalizacji obliczonych etatów użytkowania rębного. Ostateczna wersja wykazu projektowanych cięć rębnych powstała w wyniku wielokrotnego korygowania sposobów realizacji użytkowania rębного w poszczególnych gospodarstwach, a wraz z tym w poszczególnych drzewostanach.

Przy określaniu lokalizacji planowanych cięć rębnych przestrzegano:

- wymogów ładu czasowego i przestrzennego;
- ograniczeń i nakazów prawnych wynikających z funkcji pełnionych przez poszczególne drzewostany;
- zasad i wytycznych zawartych w aktach normalizacji wewnętrznej w Lasach Państwowych (np. odnośnie do szerokości zrębów, nawrotów cięć, długości okresów odnowienia, itp.),
- wytycznych KZP i NTG.

Optymalne rozplanowanie cięć użytkowania zasobów drzewnych, regulowane etatem pozyskania, jest końcowo pochodną potrzeb wynikających z celów hodowlanych i ochronnych, ma zapewnić ciągłość produkcji.

Wariantowanie czasowe ograniczone jest w *Planie* do ustalenia kolejności użytkowania poszczególnych drzewostanów na wyznaczonych działkach manipulacyjnych bezpośrednio przylegających do siebie. Związane jest to z przestrzeganiem kolejności uprzątnięcia powierzchni manipulacyjnej, aby nie narażać sąsiednich drzewostanów na uszkodzenia, szczególnie od wiatrów i nasłonecznienia.

Należy podkreślić, że planowanie urzędzeniowe nie przydziela obligatoryjnie terminów wykonania cięć, zarówno w ramach pory roku, jak i w ramach 10-lecia. Ustalenie ostatecznego terminu wykonania zabiegu pozostaje w gestii Nadleśniczego, który na podstawie zawartych w *Planie* ogólnych wskazań i wytycznych oraz miejscowych uwarunkowań podejmuje decyzję.

Zasada przezorności zobowiązuje jednak opracowującego *Plan* do wykonania między innymi oceny oddziaływania terminu projektowanych prac leśnych. Wykonywanie pewnych zabiegów w nieodpowiedniej porze roku (np. w sezonie lęgowym ptaków) w niektórych drzewostanach (np. w granicach stref ochronnych) może wpłynąć negatywnie na poszczególne elementy środowiska, dlatego też w programie ochrony przyrody zamieszczono zalecenia dotyczące optymalnego terminu przeprowadzenia prac. Zalecenia te najczęściej formułowane są na poziomie ogólnym, nie przyporządkowując tego terminu do konkretnej pozycji w planie cięć, lecz w odniesieniu do grupy wyłączeń, dla których w wyniku analizy dostępnych danych stwierdzono taką potrzebę.

Zasadnicze wariantowanie *Planu* pod kątem wymagań ochrony środowiska przeprowadzone zostało podczas opracowywania programu ochrony przyrody. W dokumencie tym zamieszczono zalecenia modyfikujące prowadzenie gospodarki leśnej w stosunku do obiektów objętych ochroną, przedstawiono metody ochrony rzadkich i chronionych gatunków, jak również podano zalecenia mające na celu ochronę siedlisk przyrodniczych.

Oceny wariantów przyjętych w *Planie* dokonywano również podczas opracowywania *Prognozy*. Wskazano elementy, na które powinno się zwrócić szczególną uwagę podczas realizacji zapisów *Planu*, aby ograniczyć ewentualne negatywne oddziaływanie na środowisko. Przedstawiono propozycje dotyczące sposobu ochrony stanowisk roślin i zwierząt chronionych, minimalizacji zagrożeń, terminu wykonywania prac w sąsiedztwie ośrodków wypoczynkowych, sposobu ochrony leśnych i nieleśnych siedlisk przyrodniczych oraz ochrony stanowisk archeologicznych.

Ostateczny rezultat pracy, czyli *Plan* wraz z *Prognozą* przedstawione były i omawiane na Naradzie Techniczno-Gospodarczej (NTG), z udziałem przedstawicieli społeczeństwa. Był to także jeden z elementów wariantowania *Planu*.

Na podstawie przedstawionej analizy można stwierdzić, że w zasadzie nie ma możliwości wskazania innych rodzajów alternatywnych działań, mogących skutecznie służyć realizacji celów urządzania lasu. Zestaw działań wskazanych w *Planie* określono wykorzystując najbardziej aktualną wiedzę o środowisku i możliwościach technicznych wykonania prac gospodarczych na terenach leśnych, których skuteczność potwierdzono w przeszłości realizując w innych nadleśnictwach podobne plany urządzania lasu.

Na tej podstawie, zdaniem wykonawcy, przedstawiona wersja *Planu* zawiera optymalne, możliwe do zastosowania rozwiązania.

6. ZAŁĄCZNIKI

6.1. Oświadczenie autora raportu

Szczecinek, dnia 8 lipca 2024 r.

Dane podmiotu składającego oświadczenie:

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej
Oddział w Szczecinku

Bartłomiej Sobczak

.....
(imię i nazwisko/nazwa)

ul. Koszalińska 91B
78-400 Szczecinek

.....
(adres zamieszkania/siedziby)

733 105 441

.....
(telefon kontaktowy)

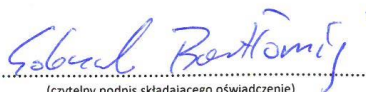
OŚWIADCZENIE AUTORA RAPORTU

(w przypadku gdy wykonawcą raportu jest zespół autorów
– kierującego tym zespołem)

Dotyczy: Prognozy oddziaływania na środowisko projektu planu urządzenia lasu
Nadleśnictwa Wałcz na okres od 1.01.2025 r. do 31.12.2034 r.

Oświadczam, że spełniam wymagania określone w art. 74a ust. 2 ustawy
z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale
społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko
(t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2081).

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
(czytelny podpis składającego oświadczenie)

- 6.2. Mapa siedlisk przyrodniczych i gatunków naturalnych na tle planowanego użytkowania leśnego i gruntów przeznaczonych do zalesienia**
- 6.3. Mapa form ochrony przyrody na tle planowanego użytkowania leśnego i gruntów przeznaczonych do zalesienia**